VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA ... 3

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ... 3
ANGLICKÝ JAZYK ... 37
NEMECKÝ JAZYK ... 58
RUSKÝ JAZYK ... 73
FRANCÚZSKY JAZYK ... 90
ŠPANIELSKY JAZYK ... 104

VZDELÁVACIA OBLASŤ: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI ... 121

MATEMATIKA ... 121
MATEMATIKA (PRE TRIEDY S ROZŠÍRENÝM VYUČOVANÍM MATEMATIKY) ... 134
INFORMATIKA ... 153

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A PRÍRODA ... 173

FYZIKA ... 173
CHÉMIA ... 189
BIOLÓGIA ... 211

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ ... 221

DEJEPIS ... 221
GEOGRAFIA ... 234
OBČIANSKA NÁUKA ... 246
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ ... 258

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A HODNOTY ... 265

ETICKÁ VÝCHOVA ... 265
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA ... 272

VZDELÁVACIA OBLASŤ: UMENIE A KULTÚRA ... 283

UMENIE A KULTÚRA ... 283

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ZDRAVIE A POHYB ... 294

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA ... 294

VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA 3

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 3
ANGLICKÝ JAZYK 37
NEMECKÝ JAZYK 58
RUSKÝ JAZYK 73
FRANCÚZSKY JAZYK 90
ŠPANIELSKY JAZYK 104

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Charakteristika učebného predmetu

V predmete slovenský jazyk a literatúra sa kladú do popredia rozvíjania jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premietlo do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno – zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno – hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a podobne. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali študenti dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

V literárnej zložke predmetu sa zmenilo tematické usporiadanie predmetu na stredných školách, v rámci ktorého sa opustila literárnohistorická štruktúra. Namiesto faktografickej orientácie ja obsah zameraný na analyticko – interpretačné činnosti- schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie). Obsah literárnej výchovy sa v najvšeobecnejšom zmysle orientuje na dve činnosti : recepciu a tvorbu.

Vo všetkých zložkách predmetu sa uplatňuje konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom.

2. Ciele učebného predmetu

Hlavný cieľ vyučovania predmetu obsahuje tri cieľové komponenty: komunikatívny, kognitívny a formatívny. Ciele vzdelávacej oblasti smerujú k zabezpečeniu tých kľúčových kompetencií, ktoré sú sledované všetkými učebnými predmetmi a ktoré sa realizujú v každom učebnom predmete podľa ich špecifík. Vedieť sa adekvátne vyjadrovať v komunikačných situáciách (ústne aj písomne), čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty, vedieť aktívne počúvať a prejaviť schopnosť učiť sa učiť a chcieť sa učiť.

Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti aj v podobe vedenia dialógu a diskusie na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	4	132
2.	3	99
3.	4	132
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Jazyková komunikácia.	12	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Jazyková komunikácia, druhy a funkcie komunikácie, komunikačný reťazec a princípy komunikácie. Mimojazykové prostriedky. Zdroje informácií. Získavanie a spracovanie informácií. Spôsoby záznamu textu – konspekt, citácia, parafráza, mapa mysle, osnova, téza, brainstorming. Dezinformácie. Masmediálne komunikačné prostriedky. Využitie informácií, učenie sa, druhy učenia, učebné typy a faktory ovplyvňujúce učenie. Plánovanie činností. Plán a projekt. Zapamätávanie. Textotvorný proces, jazykové štýly, štýlotvorné činitele. Hybridizácia. Slohové postupy a slohové útvary.
	Úvod do literatúry.	6	Chronologický vývin, povinná literatúra. Literatúra ako umenie. Literárne druhy, formy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná. Podsystémy literatúry.
	Epická poézia.	22	Rytmus. Rytmicky viazaná / neviazaná reč. Veršové systémy – Základná charakteristika a delenie. Sylabický veršový systém, rytmická analýza sylabických básní. H. Gavlovič. Zaradenie autora, život, dielo/prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Valašská škola. Andrej

			Sládkovič – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Detvan. Opakovacie figúry – anafora, epifora, epizeuxa, básnické prirovnanie, alegória/inotaj, protiklad. Samo Chalupka – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mor ho! Metafora a metonymia. Hyperbola. Vonkajšia kompozícia básnickej skladby – spevu. Ján Botto – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Smrť Jánošíkova.
	Bežná komunikácia.	7	Hovorový štýl – znaky. Klasické útvary bežnej komunikácie. Ústne monologické útvary – rozprávanie príbehu, vtip. Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia. Písané útvary. Súkromný list. Oznámenie, blahoželanie a kondolencia. Moderné útvary bežnej komunikácie – reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, četovanie.
	Krátka epická forma – poviedka.	14	Próza – charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky neviazaná reč, podstata epickosti v diele, pásmo rozprávača, typy rozprávača. Vševediaci rozprávač, Literárna postava – hlavná, vedľajšia, idealizovaný, sociálny, charakterový typ postavy. Kompozícia diela, vnútorná kompozícia literárneho diela. Realizmus – znaky, spoločenská situácia. Martin Kukučín – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Keď báčik z Chochoľova umrie. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Neprebudený. J. G. Tajovský – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Maco Mlieč. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mamka Pôstková.
	Oficiálna komunikácia.	4	Administratívny štýl – znaky. Útvary formátu A4. Žiadosť, motivačný list, objednávka,

			životopis, vyhláška, zákon. Útvary formátu A6. Oznámenie, ospravedlnenie, potvrdenie, splnomocnenie, poštovný peňažný poukaz, test, dotazník, anketa.
	Lyrická poézia.	8	Poézia – základná charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky viazaná reč. Sylabotonický veršový systém – stopy. Metonymia. P. O. Hviezdoslav – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Krvavé sonety. Zvukomaľba.
	Pracovná komunikácia.	2	Písomné útvary – zápisnica, zápis, plán práce. Ústne útvary – diskusia, diskusný príspevok, administratívny referát.
	Jazykové prostriedky, jazykový systém.	12	Jazykový systém. Fonetika a fonológia, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika. Zvukové jazykové prostriedky – diakritika, interpunkcia, spodobovanie. Lexikálne jazykové prostriedky, sémantický trojuholník, gramatický význam slova, zvuková podoba slova. Vzťahy medzi lexikálnymi významami slov – polysémia, synonymia, homonymia, antonymia, paronymia. Slovná zásoba, druhy slovnej zásoby. Systém slovnej zásoby. Obohacovanie slovnej zásoby. Druhy. Slovníky.
	Krátka epická próza.	8	Novela. Znaky, chronológia v epike. B. S. Timrava – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Ťapákovci. HÍbkové členenie textu, rovina deja, významová rovina.
	Epická poézia.	10	Prízvuk v slovenčine. Sylabotonický veršový systém. Rytmicko-syntaktický paralelizmus. Daktyl, trochej, jamb a predrážka. Tvorba jambických veršov. Rytmus a rým. Horizontálny rytmus. Rýmy – druhy.
	Veľká epická próza.	15	román. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Štylisticko-

			lexikálna interpretácia literárneho diela Dom v stráni. E. M. Remarque – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Na západe nič nové. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Otec Goriot.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
druhý	Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Znaky umeleckého štýlu, využitie slohových postupov v umeleckom štýle. Rozprávací slohový postup. Rozprávanie. Druhy rozprávania. Kompozícia umeleckého rozprávania. Opisný slohový postup. Opis. Kompozícia opisu. Druhy opisu. Umelecký opis. Druhy opisu. Statický opis. Dynamický opis. Objektívny opis. Subjektívny opis. Jednoduchý opis. Umelecký opis. Odborný opis. Charakteristika. Druhy charakteristiky – objektívna, subjektívna, priama, nepriama, skupinová, porovnávacia. Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.
	Lyrická poézia – štylizácia.	10	F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia. Definícia sonetu. Čítanie a interpretácia sonetov. Epiteton - vyvodenie pojmu. Básnický symbol. Ivan Krasko – interpretácia básní.(Už je pozde, Jehovah,...) Verbalizácia čitateľského zážitku. Hodnotenie a obhajoba analýzy v triede (odporúčaní autori). Opakovanie tematického celku.
	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	8	Spravodajské útvary publicistického štýlu. (jednoduchá správa, rozšírená správa, noticka, interview, komentár). Analytické útvary. (glosa, recenzia, editoriál). Beletristické útvary (reportáž, fejtón). Opakovanie tematického celku.
	Dramatická literatúra.	17	Dráma ako literárny druh, základné znaky, vývin drámy. Vyvodenie pojmov: divadelná

			hra, výstup, dejstvo, replika, herec, režisér, autorská poznámka, inscenácia, pásmo postáv, replika, dialóg, monológ, vnútorný monológ. W. Shakespeare - základná informácia o autorovi a diele Hamlet. Hamlet - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Statky – zmätky. Dramatická reč, dejstvá a výstupy.
	Lyrická a epická poézia- časomiera.	7	(veršové systémy, základné znaky, stopy) Vlastná tvorba daktylo-trochejských časomerných veršov. J. Kollár: Základná informácia o autorovi a literárnom období. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Slávy dcéra. J. Hollý – základné informácie o živote a diele Svatopluk, základná charakteristika eposu. Opakovanie.
	Morfológia.	11	Slovné druhy. Plnovýznamové, neplnovýznamové slovné druhy. Vetnočlenská platnosť. Menné a slovesné gramatické kategórie. Podstatné mená + štylistické využitie gramat. kategórií podstatných mien. Slovesá – neurčité tvary slovies + štylistické využitie slovies. Príslovky + štylistické využitie prísloviek. Predložky + štylistické využitie predložiek. Spojky + štylistické využitie spojok. Častice + štylistické využitie častíc. Citoslovcia + štylistické využitie citosloviec. Opakovanie.
	Krátka epická próza.	7	Opakovanie: novela, poviedka, slohové postupy v epike, epický čas, rozprávač, postava, kompozícia. HÍbkové členenie LD (dejový a významový plán LD – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka.) Vnútorný monológ. Porovnanie fáz vnútornej kompozície v poviedke a v novele. Štylisticko-lexikálna interpretácia literárnych diel.
	Lyrická poézia – druhy lyriky – ľúbostná lyrika.	4	A. Sládkovič- základná informácia- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna

			interpretácia lit. diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.
	Syntax.	5	Opakovanie: syntax, veta, vetné členy- hlavné, rozvíjacie. Sklady. Vety podľa členitosti, modálnosti, zloženia – priraďovacie a podraďovacie súvetia. Polovetná syntax, Nadvetná syntax. Expresívne syntaktické konštrukcie.
	Dramatická literatúra.	9	komická dráma, komédia, tragédia, činohra, komickosť, humor, irónia, satira. hyperbola. Charakterový typ postavy. J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Zmierenie alebo dobrodružstvo pri obžinkoch. Moliére- základné informácie- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Lakomec. Opakovanie.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
tretí	Komunikácia a sloh.	13	Úvodná hodina. Štandard. Ciele. Náučný štýl – prostriedky, kompozícia. Náučný štýl – súdržnosť textu. Výkladový slohový postup v náučnom štýle: kompozícia, postupy logického myslenia (indukcia ...). Kauzalita. Výklad. Výkladové žánre v náučnom štýle (odborný článok, ...) Analýza textu. Porovnanie analýza a interpretácia textu.
	Veľká epická próza – román.	21	Opakovanie poznatkov o románe a jeho tvorcoch. Druhy románu (sociálny, psychologický). Znaky a vývin románu. M. Kukučín – opakovanie vedomostí. Dom v stráni – analýza (dej, rozprávač, ...). M. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. M. Urban – Živý bič - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Živý bič. Živý bič - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Sociálny typ. J. C. Hronský - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Jozef Mak - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Porovnanie

			jednotlivých typov románu, generalizácia získaných vedomostí. Opakovanie tematického celku. Umelecké dielo ako obraz reality. Čítanie s porozumením.
	Krátka epická próza.	12	Opakovanie (novela, poviedka, postup, vonkajšia a vnútorná kompozícia). Druhy rozprávača – nespoľahlivý rozprávač – vymedzenie, základné znaky. J. G. Tajovský – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J.G. Tajovský- Apoliena - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela. Apoliena - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. B. Kapolka – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období.
	Lyrická poézia.	20	Voľný verš (základné znaky, definícia). Diferenciácia medzivojnovej literatúry (základné prúdy a ich predstavitelia). E. B. Lukáč – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní E. B. Lukáča (V Chráme sv. Magdalény, ...). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. Smrek – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Smrek – Interpretácia básní (Cválajúce dni, ...). Vitalizmus vs kolorizmus. Reflexívna lyrika. L. Novomeský- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní L. Novomeského – Romboid. Duchovná lyrika (vymedzenie pojmu, základné znaky a predstavitelia – R. Dilong- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní R. Dilonga – Orodovnica, Za múrom kláštora. Impresionizmus a senzualizmus. Ján Kostra - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní J. Kostru (Chuť po bozkoch ...). Opakovanie.
	Veľká epická próza.	8	Opakovanie. Kompozičné postupy – reťazový. D. Chrobák – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne

			lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy. Drak sa vracia – Interpretácia textu.
	Úvaha.	7	Školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle. Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej. Opisné útvary a žánre v náučnom štýle. Písanie úvahy – nácvik na slohovú prácu.
	Dramatická literatúra - tragická dráma.	13	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy). Sofokles – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Antigona. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. I. Bukovčan – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Komparácia dvoch dramatických diel.
	Lyrická poézia.	3	Asociatívny text, asociácia, duchovná lyrika, reflexívna lyrika, čistá lyrika. Verlaine – život, dielo. Pásmo.
	Jazykové prostriedky.	9	Zvukové jazykové prostriedky. Fonetika a fonológia. Tónová, silová a časová modulácia reči. Kvalitatívna modulácia. Rytmické krátenie. Štylistické využitie zvukovej stránky slov. Ortoepia. Ortografia. Graféma. Spoluhláskové a samohláskové skupiny. Opakovanie. Test.
	Netradičná epická próza.	14	F. Kafka – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Prúd vedomia. Štylisticko-lexikálna interpretácia diela Premena. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Aplikácia podstaty lit. diela do vlastného života. Opakovanie. Video.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	

štvrtý	Komunikácia a sloh.	11	Ústna verejná komunikácia, rečnícky štýl – znaky, žánre, postupy. Výrazové prostriedky – verbálne. Chyby. História rétoriky. Fázy tvorenia prejavu. Žánre – rozdelenie, funkcia. Agitačné žánre. Náučné žánre – prednáška. Prezentácia rečníckeho prejavu. Posterová prezentácia. Náboženské prejavy. Diskusný príspevok. Diktát. Príležitostné žánre.
	Lyrická poézia.	5	Automatický text. R. Dilong, opakovanie, rozbor básne. R. Fabry, analýza básne. Prekliati básnici – Apollinaire. Analýza básní. Opakovanie.
	Komunikácia a sloh.	6	rečnícke prejavy študentov.
	Dramatická literatúra – absurdná dráma.	9	Lasica a Satinský – Soirée. Analýza drámy. Havel – Audiencia. Analýza drámy. RND – Jááánošííík. Absurdná dráma.
	Veľká epická próza.	9	Retrospektívny kompozičný postup. A. Bednár -základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Kolíska – analýza. Mňačko - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Ako chutí moc – analýza. Salinger. Kto chytá v žite – analýza. Opakovanie.
	Jazyk- všeobecné poznatky.	2	Vznik, prirodzený, umelý, národný, úradný, cieľový, cudzí jazyk, jazyk a písmo. Vývin jazyka. Jazyk. Jazykový znak. Jazykový systém. Jazyk a reč. Funkcie jazyka. Indoeurópske, slovanské, jazyky menšín.
	Súčasná lyrická poézia.	10	Charakteristika vývinu. M. Válek - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Analýza básní. M. Rúfus - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Opakovanie.
	Jazyk.	4	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka. Staroslovienčina. Spisovné obdobie. Spisovný jazyk a nárečie. Jazyková norma. Kodifikácie (Bernolák, Štúr,

			Hattala.) Súčasné obdobie. Jazyková literatúra – kodifikačné príručky.
	Postmoderna v epickej próze.	10	Zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika. D. Tatarka. Démon súhlasu. Persifláž, palimpsest, satira. Opakovanie – príprava na monitor.
	Fantastická próza a sci-fi.	2	Základné informácie.
	Všeobecné poznatky o literatúre.	18	Zhrnutie poznatkov. Literatúra odvodená od umeleckej literatúry. Zhrnutie literárno-teoretických poznatkov. Aplikácia poznatkov. Celkový prehľad literárneho vývoja. Antická literatúra. Staroslovienske obdobie. Renesančná literatúra. Baroková literatúra. Klasicistická literatúra. Romantizmus. Realizmus. Moderna a avantgarda. Povojnové obnovenie naratívnej a angažovanej tvorby. Systemizácia.
	Diktát.	4	

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99
2.	3	99
3.	3	99
4.	4	120

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Jazyková komunikácia.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Jazyková komunikácia, druhy a funkcie komunikácie, komunikačný reťazec a princípy komunikácie. Mimojazykové prostriedky. Zdroje informácií. Získavanie a spracovanie informácií. Spôsoby záznamu textu – konspekt, citácia, parafráza, mapa mysle, osnova, téza, brainstorming.

			Dezinformácie. Masmediálne komunikačné prostriedky. Využitie informácií, učenie sa, druhy učenia, učebné typy a faktory ovplyvňujúce učenie. Plánovanie činností. Plán a projekt. Zapamätávanie. Textotvorný proces, jazykové štýly, štýlotvorné činitele. Hybridizácia. Slohové postupy a slohové útvary.
	Úvod do literatúry.	4	Chronologický vývin, povinná literatúra. Literatúra ako umenie. Literárne druhy, formy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná. Podsystémy literatúry.
	Epická poézia.	17	Rytmus. Rytmicky viazaná /neviazaná reč. Veršové systémy – Základná charakteristika a delenie. Sylabický veršový systém, rytmická analýza sylabických básní. H. Gavlovič. Zaradenie autora, život, dielo/prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Valašská škola. Andrej Sládkovič – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Detvan. Opakovacie figúry – anafora, epifora, epizeuxa, básnické prirovnanie, alegória/inotaj, protiklad. Samo Chalupka – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mor ho! Metafora a metonymia. Hyperbola. Vonkajšia kompozícia básnickej skladby – spevu. Ján Botto – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Smrť Jánošíkova. Janko Kráľ - Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.
	Bežná komunikácia.	6	Hovorový štýl – znaky. Klasické útvary bežnej komunikácie. Ústne monologické útvary – rozprávanie príbehu, vtip. Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia. Písané útvary. Súkromný list. Oznámenie, blahoželanie a kondolencia. Moderné útvary bežnej komunikácie –

			reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, četovanie.
	Krátka epická forma – poviedka.	10	Próza – charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky neviazaná reč, podstata epickosti v diele, pásmo rozprávača, typy rozprávača. Vševediaci rozprávač, Literárna postava – hlavná, vedľajšia, idealizovaný, sociálny, charakterový typ postavy. Kompozícia diela, vnútorná kompozícia literárneho diela. Realizmus – znaky, spoločenská situácia. Martin Kukučín – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Keď báčik z Chochoľova umrie. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Neprebudený. J. G. Tajovský – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Maco Mlieč. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mamka Pôstková.
	Oficiálna komunikácia.	3	Administratívny štýl – znaky. Útvary formátu A4. Žiadosť, motivačný list, objednávka, životopis, vyhláška, zákon. Útvary formátu A6. Oznámenie, ospravedlnenie, potvrdenie, splnomocnenie, poštovný peňažný poukaz, test, dotazník, anketa.
	Lyrická poézia.	6	Poézia – základná charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky viazaná reč. Sylabotonický veršový systém – stopy. Metonymia. P. O. Hviezdoslav – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Krvavé sonety. Zvukomaľba.
	Pracovná komunikácia.	2	Písomné útvary – zápisnica, zápis, plán práce. Ústne útvary – diskusia, diskusný príspevok, administratívny referát.
	Jazykové prostriedky, jazykový systém.	8	Jazykový systém. Fonetika a fonológia, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika. Zvukové jazykové prostriedky – diakritika, interpunkcia, spodobovanie. Lexikálne jazykové prostriedky, sémantický trojuholník, gramatický význam slova,

			zvuková podoba slova. Vzťahy medzi lexikálnymi významami slov – polysémia, synonymia, homonymia, antonymia, paronymia. Slovná zásoba, druhy slovnej zásoby. Systém slovnej zásoby. Obohacovanie slovnej zásoby. Druhy. Slovníky.
	Krátka epická próza.	6	Novela. Znaky, chronológia v epike. B.S. Timrava – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Ťapákovci. Hĺbkové členenie textu, rovina deja, významová rovina.
	Epická poézia.	6	Prízvuk v slovenčine. Sylabotonický veršový systém. Rytmicko-syntaktický paralelizmus. Daktyl, trochej, jamb a predrážka. Tvorba jambických veršov. Rytmus a rým. Horizontálny rytmus. Rýmy – druhy.
	Veľká epická próza.	10	román. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Dom v stráni. E. M. Remarque – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Na západe nič nové. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Otec Goriot.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
druhý	Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Znaky umeleckého štýlu, využitie slohových postupov v umeleckom štýle. Rozprávací slohový postup. Rozprávanie. Druhy rozprávania. Kompozícia umeleckého rozprávania. Opisný slohový postup. Opis. Kompozícia opisu. Druhy opisu. Umelecký opis. Druhy opisu. Statický opis. Dynamický opis. Objektívny opis. Subjektívny opis. Jednoduchý opis. Umelecký opis. Odborný opis. Charakteristika. Druhy charakteristiky –

			objektívna, subjektívna, priama, nepriama, skupinová, porovnávacia. Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.
	Lyrická poézia – štylizácia.	10	F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia. Definícia sonetu. Čítanie a interpretácia sonetov. Epiteton - vyvodenie pojmu. Básnický symbol. Ivan Krasko – interpretácia básní.(Už je pozde, Jehovah,..) Verbalizácia čitateľského zážitku. Hodnotenie a obhajoba analýzy v triede (odporúčaní autori). Opakovanie tematického celku.
	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	8	Spravodajské útvary publicistického štýlu. (jednoduchá správa, rozšírená správa, noticka, interview, komentár). Analytické útvary. (glosa, recenzia, editoriál). Beletristické útvary (reportáž, fejtón). Opakovanie tematického celku.
	Dramatická literatúra.	17	Dráma ako literárny druh, základné znaky, vývin drámy. Vyvodenie pojmov: divadelná hra, výstup, dejstvo, replika, herec, režisér, autorská poznámka, inscenácia, pásmo postáv, replika, dialóg, monológ, vnútorný monológ. W. Shakespeare - základná informácia o autorovi a diele Hamlet. Hamlet - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Statky – zmätky. Dramatická reč, dejstvá a výstupy.
	Lyrická a epická poézia- časomiera.	7	(veršové systémy, základné znaky, stopy..). Vlastná tvorba daktylo-trochejských časomerných veršov. J. Kollár**:** Základná informácia o autorovi a literárnom období. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Slávy dcéra. J. Hollý – základné informácie o živote a diele Svatopluk, základná charakteristika eposu. Opakovanie.
	Morfológia.	11	

	Krátka epická próza.	7	Opakovanie: novela, poviedka, slohové postupy v epike, epický čas, rozprávač, postava, kompozícia. Hĺbkové členenie LD (dejový a významový plán LD – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka.) Vnútorný monológ. Porovnanie fáz vnútornej kompozície v poviedke a v novele. Štylisticko-lexikálna interpretácia literárnych diel.
	Lyrická poézia – druhy lyriky – ľúbostná lyrika.	4	A. Sládkovič- základná informácia- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.
	Syntax.	5	Opakovanie: syntax, veta, vetné členy- hlavné, rozvíjacie. Sklady. Vety podľa členitosti, modálnosti, zloženia – priraďovacie a podraďovacie súvetia. Polovetná syntax, Nadvetná syntax. Expresívne syntaktické konštrukcie.
	Dramatická literatúra.	9	komická dráma, komédia, tragédia, činohra, komickosť, humor, irónia, satira, hyperbola. Charakterový typ postavy. J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Zmierenie alebo dobrodružstvo pri obžinkoch. Moliére- základné informácie- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Lakomec. Opakovanie.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
tretí	Komunikácia a sloh.	10	Úvodná hodina. Štandard. Ciele. Náučný štýl – prostriedky, kompozícia. Náučný štýl – súdržnosť textu. Výkladový slohový postup v náučnom štýle: kompozícia, postupy logického myslenia (indukcia...). Kauzalita. Výklad. Výkladové žánre v náučnom štýle (odborný článok, ..) Analýza textu. Porovnanie analýza a interpretácia textu.
	Veľká epická próza – román.	17	Opakovanie poznatkov o románe a jeho tvorcoch. Druhy románu (sociálny, psychologický). Znaky a vývin románu.

			M. Kukučín – opakovanie vedomostí. Dom v stráni – analýza (dej, rozprávač.,..). M. Urban- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. M. Urban – Živý bič - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Živý bič. Živý bič - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Sociálny typ. J. C. Hronský - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Jozef Mak - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.. Porovnanie jednotlivých typov románu, generalizácia získaných vedomostí. Opakovanie tematického celku. Umelecké dielo ako obraz reality. Čítanie s porozumením. Peter Jilemnický – O dvoch bratoch.
	Krátka epická próza.	8	Opakovanie (novela, poviedka, postup, vonkajšia a vnútorná kompozícia). Druhy rozprávača – nespoľahlivý rozprávač – vymedzenie, základné znaky. J. G. Tajovský – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. G. Tajovský- Apoliena - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela. Apoliena - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.
	Lyrická poézia.	17	voľný verš (základné znaky, definícia). Diferenciácia medzivojnovej literatúry (základné prúdy a ich predstavitelia). E. B. Lukáč – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní E. B. Lukáča (V Chráme sv. Magdalény, ..). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. Smrek – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Smrek – Interpretácia básní (Cválajúce dni, ..). Vitalizmus vs kolorizmus. Reflexívna lyrika. L. Novomeský- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní L. Novomeského – Romboid. Duchovná lyrika (vymedzenie pojmu, základné znaky a predstavitelia – R. Dilong- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe

			a literárnom období. Interpretácia básní R. Dilonga – Orodovnica, Za múrom kláštora.. Impresionizmus a senzualizmus. Ján Kostra - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní J. Kostru (Chuť po bozkoch..). Opakovanie.
	Veľká epická próza.	4	Opakovanie. Kompozičné postupy – reťazový. D. Chrobák – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy. Drak sa vracia – Interpretácia textu.
	Úvaha.	4	Školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle. Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej. Opisné útvary a žánre v náučnom štýle. Písanie úvahy – nácvik na slohovú prácu.
	Dramatická literatúra - tragická dráma.	10	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy). Sofokles – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Antigona. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. I. Bukovčan – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Komparácia dvoch dramatických diel.
	Lyrická poézia.	1	Asociatívny text, asociácia, duchovná lyrika, reflexívna lyrika, čistá lyrika. Verlaine – život, dielo. Pásmo.
	Jazykové prostriedky.	6	Zvukové jazykové prostriedky. Fonetika a fonológia. Tónová, silová a časová modulácia reči. Kvalitatívna modulácia. Rytmické krátenie. Štylistické využitie zvukovej stránky slov. Ortoepia. Ortografia. Graféma.

			Spoluhláskové/samohláskové skupiny. Opakovanie. Test.
	Netradičná epická próza.	10	Dušan Dušek – Kufor na sny. F. Kafka – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Prúd vedomia. Štylisticko-lexikálna interpretácia diela Premena. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Aplikácia podstaty lit. diela do vlastného života. Opakovanie. Video.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
štvrtý	Komunikácia a sloh.	16	Ústna verejná komunikácia, rečnícky štýl – znaky, žánre, postupy. Výrazové prostriedky – verbálne. Chyby. História rétoriky. Fázy tvorenia prejavu. Žánre – rozdelenie, funkcia. Agitačné žánre. Náučné žánre – prednáška. Prezentácia rečníckeho prejavu. Posterová prezentácia. Náboženské prejavy. Diskusný príspevok. Diktát. Príležitostné žánre.
	Lyrická poézia.	6	Automatický text. R. Dilong, opakovanie, rozbor básne. R. Fabry, analýza básne. Prekliati básnici – Apollinaire. Analýza básní. Opakovanie.
	Komunikácia a sloh.	7	Rečnícke prejavy študentov.
	Dramatická literatúra – absurdná dráma.	12	Lasica a Satinský – Soirée. Analýza drámy. Havel – Audiencia. Analýza drámy. RND – Jááánošííík. Absurdná dráma.
	Veľká epická próza.	12	Retrospektívny kompozičný postup. A. Bednár -základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Kolíska – analýza. Mňačko - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Ako chutí moc – analýza. Salinger. Kto chytá v žite – analýza. Opakovanie.
	Jazyk- všeobecné poznatky.	2	Vznik, prirodzený, umelý, národný, úradný, cieľový, cudzí jazyk, jazyk a písmo. Vývin jazyka. Jazyk. Jazykový znak. Jazykový

			systém. Jazyk a reč. Funkcie jazyka. Indoeurópske, slovanské, jazyky menšín.
	Súčasná lyrická poézia.	15	Charakteristika vývinu. M. Válek - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Analýza básní. M. Rúfus - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Opakovanie.
	Jazyk.	5	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka. Staroslovienčina. Spisovné obdobie. Spisovný jazyk a nárečie. Jazyková norma. Kodifikácie (Bernolák, Štúr, Hattala.) Súčasné obdobie. Jazyková literatúra – kodifikačné príručky.
	Postmoderna v epickej próze.	13	Zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika. D. Tatarka. Démon súhlasu. Persifláž, palimpsest, satira. Opakovanie – príprava na monitor.
	Fantastická próza a sci-fi.	3	Základné informácie.
	Všeobecné poznatky o literatúre.	25	Zhrnutie poznatkov. Literatúra odvodená od umeleckej literatúry. Zhrnutie literárno-teoretických poznatkov. Aplikácia poznatkov. Celkový prehľad literárneho vývoja. Antická literatúra. Starosloviensk e obdobie. Renesančná literatúra. Baroková literatúra. Klasicistická literatúra. Romantizmus. Realizmus. Moderna a avantgarda. Povojnové obnovenie naratívnej a angažovanej tvorby. Systemizácia.
	Diktát.	4	

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti aj v podobe vedenia dialógu a diskusie na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Kriticky myslieť, formulovať a riešiť problémy. Tvoriť, prijať spracovať informácie, vyhľadať ich a sprostredkovať. Verbálne a neverbálne vyjadrovať vôľu a city. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme.

Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na jazykovú situáciu. Správne čítať s porozumením**.** Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.

Kľúčové kompetencie:

1. *Poznávacie kompetencie* (používať kognitívne operácie, učiť sa sám aj v skupine, kriticky myslieť, formulovať a riešiť problém, tvorivo myslieť)
2. *Komunikačné kompetencie* (tvoriť, prijať a spracovať informácie, vyhľadávať a sprostredkovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city)
3. *Interpersonálne kompetencie* (akceptovať skupinové hodnoty, tolerovať odlišnosti jednotlivcov I skupín, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami. Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby)
4. *Intrapersonálne kompetencie* (vytvárať a reflektovať vlastnú identitu, vytvárať vlastný hodnotový systém, regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život)

jazyková komunikácia

komunikácia, typy komunikácie, druhy otázok, debata, diskusia, polemika

- Žiak rozumie základných pojmom.
- Vie určovať jednotlivé typy komunikácie podľa ich základných odlišností (priama, nepriama, efektívna, devalvujúca, dialogická, monologická, verbálna, neverbálna...)
- Rozoznáva jednotlivé druhy otázok, v praxi ich vie aplikovať.

zvuková rovina jazyka a pravopis

systém hlások, diakritické a interpunkčné znamienka, intonácia, modulácia hlasu, fonéma, graféma, ortografia a ortoepia

- Žiak pozná jazykovedné disciplíny, ktoré skúmajú zvukovú rovinu jazyka, a ich základné jednotky, rozoznáva celý systém hlások.
- Správne používa interpunkčné a diakritické znamienka v texte.
- Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikuluje. Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu.

významová/lexikálna rovina jazyka

sémantický trojuholník, spisovný jazyk, nárečia, slang, homonymá, synonymá, antoným, slovníky, slovná zásoba, spôsoby obohacovania slovnej zásoby, frazeologizmy

- Žiak vie vysvetliť pojem sémantického trojuholníka a aplikovať tieto vedomosti v praxi.
- Pozná rozdiel vo veľkosti vlastnej slovnej zásoby a slovnej zásoby národného jazyka, cielene si rozširuje vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap.
- Vie vysvetliť spôsob obohacovania slovnej zásoby prenášaním významu na príklade frazeologizmov a vo vlastných jazykových prejavoch využíva všetky ich druhy.

- Vie jednoznačne rozdeliť jazykové prostriedky spisovného a nespisovného jazyka.

tvarová/morfologická rovina jazyka

gramatický tvar, menné a slovesné kategórie, slovné druhy

- Žiak vie určiť slovnodruhovú a syntaktickú platnosť všetkých slov v texte.
- Správne uplatňuje gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov.
- Ovláda klasifikáciu slovných druhov: plnovýznamové – neplnovýznamové; ohybné – neohybné; s vetnočlenskou platnosťou – bez vetnočlenskej platnosti.
- Vie v texte odlíšiť jednotlivé druhy.

syntaktická/skladobná rovina

veta, vetné členy, vetné sklady, súvetia, slovosled, vetosled, konektor

- Žiak pri organizácii myšlienok vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá a požiadavky syntaxe.
- Vie zdôvodniť vzťah medzi členmi skladov vo vete na základe ich funkcie.
- Vie transformovať jednoduché vety na polovetné konštrukcie a súvetia a naopak. Funkčne ich využíva vo vlastných jazykových prejavoch.
- Dodržiava interpunkciu v jednoduchej vete, v jednoduchom súvetí a v zloženom súvetí.
- Vie určiť druh jednoduchého súvetia – priraďovacie a podraďovacie. Vie určiť druh priraďovacieho súvetia a druh vedľajšej vety v podraďovacom súvetí.
- Vie vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v slovenčine.
- Je schopný vyhľadať v cudzom texte a uplatniť vo vlastnom jazykovom prejave obsahové, jazykové i mimojazykové konektory, ktoré zabezpečujú súdržnosť textu.
- Je schopný nájsť chyby v logickom poradí viet v cudzích jazykových prejavoch a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava logické poradie viet v súvetiach, pričom rešpektuje významový činiteľ výstavby výpovede.

sloh

rozprávanie, prejav, rétorika, list, opis, charakteristika, úradný list, životopis, úvaha, výklad, jazykové štýly, slohové postupy, slohové útvary a žánre, štýlotvorné činitele, text

- Žiak vie vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a správne ich aplikuje vo vlastných jazykových prejavoch.
- Vie si na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvorí požadovaný text.
- Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikuluje. Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu.

- Ovláda a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava aktuálnu jazykovú normu a zároveň je schopný zvoliť vhodné štylistické prostriedky v každej komunikačnej situácii aj vtedy, ak by tým porušil jazykovú normu.
- Dokáže vysvetliť pojem hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov a vo vlastných jazykových prejavoch vie odôvodniť využitie výrazových prostriedkov hybridizácie.

jazyk a reč

jazyk, reč, funkcie jazyka, spisovný jazyk a nárečie, staroslovienčina, slovanské jazyky, jazyková norma, kodifikácia slovenského jazyka, platné kodifikačné príručky

- Žiak pozná základné znaky pri vydeľovaní jazyka a reči.
- Dokáže hodnotiť text z hľadiska formy, jazykových prostriedkov, útvaru, štýlu a pod.
- Pozná klasifikáciu slovanských jazykov.
- Vie vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny od indoeurópskeho prajazyka po jej začlenenie do rodiny západoslovanských jazykov.
- Pozná dôvody, pre ktoré sa staroslovienčina stala spisovným jazykom na našom území. Pozná ohlas tejto kultúry aj v neskorších obdobiach.
- Pozná základné osobnosti dôležité pri kodifikácii slovenského jazyka (Bernolák, Štúr, Hattala).
- Vie sa orientovať v kodifikačných príručkách slovenského jazyka a vie ich používať v praxi pri tvorbe vlastných textov a prejavov

učenie sa

učebný štýl, zapamätávanie, projekt, dedukcia, indukcia, komparácia, analýza, syntéza, analógia

- Žiak sa samostatne učí a zaujíma sa o podnety na učenie z rôznych zdrojov, pozná svoj učebný štýl.
- Vie vytvoriť plán svojej činnosti, postupovať podľa neho a kontrolovať ho.
- Dokáže identifikovať všetky informácie uvedené v texte explicitne.
- Je schopný dedukovať z textu a vyvodiť informácie, ktoré v ňom nie sú uvedené priamo, implicitne z neho ale vyplývajú, teda na porozumenie textu je schopný využiť uvažovanie, analýzu, porovnávanie, vyvodzovanie, jednoduchú aplikáciu. Na lepšie porozumenie textu aktívne využíva kontextové súvislosti.
- Vie racionálne využiť logické myšlienkové operácie na riešenie rôznych životných situácií.

práca s informáciami

informácia, zdroje informácií, spôsoby spracovania informácií, citácia

- Žiak dokáže spracovať text – vytvoriť z neho konspekt, osnovu z prečítaného textu, tézy. Vo vlastných jazykových prejavoch funkčne používa presnú citáciu, voľnú citáciu a parafrázu, pričom dodržiava pravidlá ich formálneho stvárnenia.
- Dokáže posúdiť informačné zdroje, na základe ktorých bol text vytvorený.
- Dokáže efektívne využiť zdroje informácií pri práci s vlastným i cudzím textom.

LITERATÚRA

Kľúčové kompetencie:

1. Technika čítania a verejná prezentácia textu.
2. Pamäťové klasifikačné a aplikačné kompetencie.
3. Analytické a interpretačné kompetencie.
4. Tvorivé kompetencie.
5. Informačné zručnosti.

literárne druhy a žánre

epika, lyrika, duchovná lyrika, čistá lyrika, ľúbostná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna (úvahová) lyrika, prírodná lyrika, dráma, epos, poviedka, novela, román, komédia, tragédia, činohra, absurdná dráma, automatický text, sonet

- Žiak dokáže vytvoriť klasifikáciu druhov a žánrov, určiť ich rozhodujúce a diskriminačné znaky, na základe týchto poznatkov vie presne určiť a klasifikovať akékoľvek neznáme dielo. Svoju prácu dokáže vysvetliť a obhájiť.

štruktúra literárneho diela

kompozícia literárneho diela (vnútorná, vonkajšia, kompozičné postupy, pásmo rozprávača, pásmo postáv)

- Žiak chápe hĺbkové členenie umeleckého diela a v akomkoľvek prečítanom diele s jednoznačným autorským posolstvom dokáže sám identifikovať významovú rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv.
- Žiak chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť všetky typy rozprávača v akomkoľvek, teda aj v neznámom diele a bez ohľadu na formu rozprávania.
- Vie vymedziť pojem literárna postava a dokáže charakterizovať jednotlivé postavy z čitateľského hľadiska (prípadne aj z hľadiska autorovej koncepcie diela).
- Vie vysvetliť podstatu jednotlivých kompozičných fáz epického (a dramatického) diela a určiť tieto fázy v akomkoľvek diele s klasickou chronologickou kompozíciou.

štylizácia textu

anafora, epiteton, humor, irónia, satira, hyperbola, metafora, personifikácia/zosobnenie, metonymia, básnické prirovnanie, básnická otázka, protiklad (kontrast), symbol, asociácia, zvukomaľba

- Žiak dokáže vysvetliť štylistickú podstatu jednotlivých opakovacích figúr a trópov, ich význam pre významovú a estetickú stránku diela. Vie vyhľadať a určiť ich v akejkoľvek básni a vysvetliť ich rytmotvornú a významovú funkciu v konkrétnom texte, prezentovať svoju interpretáciu. Rozumie princípu obraznosti v jazyku.

metrika

rým, rytmus, verš, veršový systém, stopa

- Žiak vie definovať termíny rytmus, rým, verš, veršový systém, dokáže rozoznať jednotlivé veršové systémy na neznámych ukážkach, optimálne dokáže vytvoriť aspoň pár sylabických veršov, jednotlivé daktylské/trochejské verše, cvičný časomerný verš. Žiak pozná rytmické vlastnosti slovenčiny, chápe význam prízvuku v básňach. Rozumie pojmom stopa, daktyl, jamb a trochej a dokáže ich identifikovať v akomkoľvek (pravidelnom) daktylskom/trochejskom a jambickom verši. Chápe pojmu predrážka.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- expozičná – vhodná na výklad nového učiva
- fixačná – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- hodina s využitím IT
- práca v skupine
- práca vo dvojici
- individuálna práca
- výklad
- práca s autentickým materiálom
- tvorba a prezentácia projektov
- monológ
- dialóg
- riadený rozhovor
- diskusia
- čítanie s porozumením
- práca s učebnicou
- exkurzia
- testovanie a samotestovanie

Pomôcky

- učebnice
- cvičebnica
- doplnkový materiál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

6. Hodnotenie predmetu

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: ústna odpoveď, písomná slohová práca, diktát a testy z jazyka a literatúry, pričom ich počet určí vyučujúca predmetu.

Kritériá hodnotenia písomných slohových prác zo slovenského jazyka

Zložky hodnotenia:

Vonkajšia forma (maximum 4 body)

a) celková úprava čitateľnosť
   zreteľné grafické členenie odsekov
   prepísanie práce z konceptu do čistopisu
   čistota textu – bez škrtania
   dodržiavanie okraja
b) dodržanie predpísaného rozsahu

Vnútorná forma (maximum 20 bodov)

obsah (maximum 4 body)
kompozícia (maximum 4 body)
jazyk (maximum 4 body)
štýl (maximum 4 body)
pravopis (maximum 4 body)
0 – 2 chyby.....4 body
3 – 6 chýb .....3 body
7 –10 chýb .....2 body
11 – 14 chýb ..... 1 bod
15 a viac chýb .....0 bodov

Celkový dojem (maximum 4 body)

celkové vyznenie práce
práca by nemala obsahovať:

- nelogické názory
- protispoločenské postoje
- antihumánne a neetické názory
- názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia

Kritériá hodnotenia ústnych slohových prác zo slovenského jazyka

Zložky hodnotenia:

Obsah (maximum 14 bodov)
téma (maximum 3 body) - aktuálnosť
zaujímavosť (pre poslucháča)
inovácia (osobitosť pohľadu, spracovania, atraktívnosť..)
kompozícia (maximum 7 bodov) – celková kompozícia- nadväznosť

- úvod : oslovenie – vhodnosť, funkčnosť úvodu, atraktívnosť (vzbudenie záujmu)

- jadro: logickosť, postupnosť, nadväznosť, zaujímavosť, názornosť (príklady, pomôcky, obrazy, schémy), zrozumiteľnosť
- záver: funkčnosť, vhodnosť, nadväznosť na úvod

štylizácia (maximum 2 body) - vhodnosť použitých prostriedkov, obraznosť(umelecké prostriedky), spisovnosť

funkcia (maximum 2 body) – jasnosť, splnenie funkcie

Prednes (maximum 14 bodov)

komunikácia (maximum 5 bodov) –slovná (spätná väzba), zrakový kontakt

postoj (maximum 2 body) – vhodnosť

hlas (maximum 3 body):

- intonácia: sila, dôraz, tempo, pauza
- artikulácia: správna a zrozumiteľná
- výslovnosť – spisovná

mimika, gestikulácia (maximum 2 body) - primeranosť

naspamäť (maximum 2 body)

Výsledné hodnotenie slohových prác

28 – 26 bodov.....1
25 – 21 bodov.....2
20 – 13 bodov.....3
12 – 9 bodov.....4
8 - 0 bodov.....5

Kritériá hodnotenia diktátov zo slovenského jazyka

0 – 1 chyba.....1
2 – 3 chyby.....2
4 – 6 chýb 3
7 – 8 chýb 4
9 a viac chýb 5

Hodnotenie testov a písomiek z jazyka a literatúry

výborný..... 100 % - 90 %
chválitebný ..... 89 % - 75 %
dobrý ..... 74 % - 55 %
dostatočný..... 54 % - 30 %
nedostatočný..... 29 % - 0 %

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Predmet: slovenský jazyk a literatúra

Platí pre: 1. - 4. ročník

Písomná časť: 30 bodov

Sloh, diktát, v 4. roč. ústny prejav za 1. polrok

Sloh – 20 bodov (5 b – pravopis, 5 b – štylizácia, 5 b – zachovanie témy, 5 b – zachovanie útvaru) Diktát – 10 b (0 ch = 10 b, 1 ch = 9b, 2 ch = 8 b, 3 ch = 7 b...)

Ústna časť: 30 bodov – 3 otázky za každý polrok

výborný..... 60 - 54 bodov ..... 100 % - 90 %
chválitebný ..... 53 - 45 bodov ..... 89 % - 75 %
dobrý .....44 – 33 bodov ..... 74 % - 55 %
dostatočný.....32 – 18 bodov ..... 54 % - 30 %
nedostatočný.....17 – 0 bodov ..... 29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Ťapákovci.	Uplatňovať základné princípy zdravého životného štýlu (neochota akceptovať zmeny).
	W. Shakespeare **-** základná informácia o autorovi a diele Hamlet.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov, pochopiť správanie človeka vo vyhrotenej situácii (Hamlet).
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.	Formovať u žiakov uvedomelé budovanie ich hodnotových orientácií (láska, krása, mladosť).
	Sofokles - Antigona **-** Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Antigona.	Prehlbovať toleranciu voči ľuďom, aj keď prezentujú rozporné stanoviská.(postava Kreon – Haimon). Formovať si uvedomelé budovanie hodnôt v živote.
	Aplikácia podstaty literárneho diela Premena do vlastného života.	Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín (akceptovať fyzicky

		hendikepovaných ľudí). Schopnosť odhaľovať predsudky v spoločnosti.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Keď báčik z Chochoľova umrie.	Akceptovať rôzne typy ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov, vedieť posúdiť, čo je dobré a zlé (hodnotenie správania Aduša Domanického).
	Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým, porozumieť sebe i druhým.
	Ivan Krasko – interpretácia básní.(Už je pozde, Jehovah,..)	Podporovať poznávanie a empatiu voči druhým ľuďom cez sebapoznanie.
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Lakomec.	Vyhodnotiť etiku svojho správania a konania, posúdiť, čo je dobré a zlé (odsúdiť lakomstvo).
	Výklad.	Zdravotná príprava – práca s textom Čas kýchania, smrkania...
	Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov.	Zvládať svoje správanie a konanie vo vyhrotených situáciách, akceptovať rôzne typy ľudí, názory, prístupy k riešeniu problémov.
	Diskusný príspevok.	Viesť k praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce (asertivita, zásady slušného správania v komunikácii).
	J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe.	Uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania (majetok - láska).
	Výrazové prostriedky – verbálne, neverbálne.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.
	Komunikácia a sloh- rečnícke prejavy študentov.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie.

	M. Válek – analýza básní.	Porozumieť sebe a iným, formovať dobré medziľudské vzťahy, akceptovať rôzne typy, názory.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy	Schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov (Drak).
Vzťah človeka k prostrediu	Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Na západe nič nové.	Vnímať život ako najvyššiu hodnotu.
	D. Chrobák – Drak sa vracia, A. Sládkovič - Detvan	Vnímať a prehlbovať pocit zodpovedného vzťahu smerom k prírode.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej.	Uvedomiť si vplyv médií (stĺpček, komentár) na život jednotlivca a spoločnosti, racionálne rozpoznávať nebezpečenstvá tohto vplyvu.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	Uvedomiť si vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosti, racionálne rozpoznávať nebezpečenstvá tohto vplyvu.
	Prezentácia rečníckeho prejavu.	Viesť k praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, verejne vystupovať.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Moderné útvary bežnej komunikácie – reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, četovanie.	Kritické a aktívne využívanie médií a ich produktov (čet, sms, mms).

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Jazykové prostriedky, jazykový systém.	Motivovať žiakov k aktívnemu spoznávaniu jazyka vlastnej kultúry.
	Lyrická poézia – štylizácia. F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia.	Formovať schopnosť objektivizovať vlastný zážitok a prejsť od zážitku k teoretickej reflexii.
	V. Havel – Audiencia - literárno-štylistická analýza lit. diela.	Rozvíjať sebareflexiu a uvedomiť si korene, možnosti, obmedzenia a premeny vlastnej kultúrnej identity.
	Postmoderna v epickej próze – zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika.	Formovať si uvedomelé budovanie hodnôt v živote, zvládať svoje správanie a konanie vo vyhrotených situáciách.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Literatúra ako umenie. Literárne druhy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná.	Formovať schopnosť s odstupom si uvedomovať, aké procesy v kultúre prebiehajú.
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Maco Mlieč.	Formovať toleranciu k odlišným životným štýlom, uvedomiť si časové a priestorové determinanty činnosti ľudí (neodsudzovať).
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Dom v stráni.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov (tolerancia názorov, životného štýlu odlišných sociálnych skupín – Mate a Anzula).
	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy)	Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov (umenie a kultúra)
	I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov, pochopiť dôležitosť podstaty človeka bez ohľadu na sociálne postavenie.

	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka.	Motivovať žiakov k aktívnemu spoznávaniu jazyka, vlastnej kultúry aj cudzieho jazyka.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Mor ho!	Uvedomiť si časové a priestorové determinanty činnosti všetkých ľudí.
	Hovorový štýl – znaky.	Motivovať žiakov k chápaniu prepojení medzi jazykom a sociálnym svetom. Používať primerané jazykové prostriedky v rôznych komunikačných situáciách.
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Krvavé sonety.	Podporovať spoluprácu s druhými ľuďmi pri vedomí rovnosti všetkých ľudí (odsúdiť vojnu).
	J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo.	Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov (dejepis – spoločenské vrstvy v Uhorsku).
	J. G. Tajovský- Apoliena - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela.	Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín (akceptovať fyzicky hendikepovaných ľudí.). Schopnosť odhaľovať predsudky v spoločnosti. Podnecovať k pomoci sociálne slabším.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Antigona.	Človek a jeho práva (pohreb).
	I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela.	Človek a jeho práva (právo na život).
Zdravotná príprava	Výklad.	Zdravotná príprava – práca s textom Čas kýchania, smrkania...

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice

- cvičebnica
- doplnkový materál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

Učebné zdroje:

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 1. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-963-1

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 2. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-938-9

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 3. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-017-5

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 4. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-031-1

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01780-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01799-7

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 1. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01894-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 2. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01895-2

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 1 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-964-8

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 2 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-937-2

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 3 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-8120-030-4

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 4 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-8120-016-8

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-573-9

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-574-6

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-10-0202022-5

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-627-9

Hincová, Katarína – Húsková, Alexandra. 2007. Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl. Bratislava: SPN, 2007. ISBN 978-80-10-00690-8

Žilka, Tibor – Obert, Viliam – Ivanová, Mária. 1997. Teória literatúry pre gymnáziá a stredné školy. Bratislava: Litera, 1997. ISBN 80-85452-52-9

ANGLICKÝ JAZYK

1. Charakteristika učebného predmetu

Anglický jazyk je prvým svetovým jazykom, ktorý poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Anglický jazyk pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a uplatnení sa na trhu práce.

Jazyk ďalej prispieva k pochopeniu a objavovaniu skutočností, ktoré presahujú skúsenosti poskytované znalosťou materinského jazyka. Poskytuje živý jazykový základ a predpoklad na komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie, ako i mimo nej.

Znalosť anglického jazyka ďalej umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života v iných krajinách v rámci Európy, ale aj mimo nej. Žiak sa oboznamuje s rôznymi kultúrnymi tradíciami. Tieto poznania do veľkej miery ovplyvňujú ich toleranciu voči iným kultúram a národom. V rámci vyučovacieho predmetu sa uplatňujú i medzi predmetové vzťahy. Práve jazykové vzdelávanie vytvára podmienky pre medzi predmetové vzťahy. Tieto pomáhajú žiakovi pochopiť vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa jeho vlastných predstáv a potrieb.

Učenie sa anglického jazyka podporuje otvorenejší vzťah k ľuďom. Žiaci už počas svojho štúdia a následne počas svojej praxe môžu plne využívať možnosť pracovať v iných krajinách, kde im práve znalosť jazyku uľahčuje situáciu. Na druhej strane môžu počiatočnú znalosť jazyka využiť i na štúdium v krajine, kde sa ním hovorí. Poznanie cudzieho jazyka otvára žiakom široké možnosti uplatnenia.

Podľa Európskeho referenčného rámca pre jazyky sa predpokladá, že žiak aktívne získava vedomosti nielen na hodinách anglického jazyka, ale aj v rámci samoštúdia z dostupných zdrojov v zhode s osobnými záujmami a budúcou profesiou.

Žiak na základe vlastného rozhodnutia zváži používanie anglického jazyka v budúcnosti.

Pri vyučovaní anglického jazyka sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup.

Označenie úrovne B2 je samostatný používateľ. Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni B2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie hlavným myšlienkam zložitého textu na konkrétne aj abstraktné témy, vrátane odborných diskusií vo svojej špecializácii. Komunikuje na takom stupni plynulosti a spontánnosti, ktorý mu umožňuje viesť bežnú konverzáciu s rodenými hovoriacimi bez toho, aby to pre ktoréhokoľvek účastníka interakcie predstavovalo zvýšené úsilie. Dokáže vytvoriť jasný, podrobný text na rozličné témy a vysvetliť svoje stanovisko k aktuálnym témam s uvedením výhod a nevýhod rozličných možností (SERR, 2013, s. 26).

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom výučby anglického jazyka je zapájanie sa žiaka do komunikačných činností a ovládanie komunikačných stratégií na splnenie komunikačných úloh.

Cieľom predmetu je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazyk. činností,
- využívať komunikačné jazyk. kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie a čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazyk. činnostiach a stratégiách (ústny a písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

Kompetencie

Žiak na základe vzdelávania v anglickom jazyku na báze kompetencií dokáže riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a pomáha ich riešiť cudzincom na Slovensku.

Anglický jazyk utvára a rozvíja kľúčové kompetencie tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery žiaka;
- umožneniu vzdelávať sa po celý život a zaujať aktívne miesto v sociálnom a kultúrnom živote;
- solidarite, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti;
- vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov;
- interkultúrnej komunikácii;
- spolupatričnosti s inými etnikami;
- zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov;
- vymieňaniu si informácií a nápadov s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšiemu chápaniu spôsobu života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole:

- kritické myslenie, schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Žiak rozvíja osvojené kľúčové a všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti, dopĺňať ich a prepájať s už osvojeným učivom,
- opakovať si osvojené vedomosti,
- uvedomovanie si a opísanie stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- chápať potrebu vzdelávania sa v anglickom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,

- kriticky hodnotiť svoj pokrok vo všetkých komunikačných jazykových kompetenciách,
- uplatňovať získané vedomosti a zručnosti v každodennom živote,
- kriticky pristupovať k výberu informácií,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie anglicky hovoriacich krajín,
- identifikovať základné kultúrne aspekty anglicky hovoriacich krajín a rozoznať rozdiel medzi nimi a vlastnou krajinou.

Komunikačné jazykové kompetencie

Jazykové kompetencie

Žiak ďalej rozvíja osvojené jazykové kompetencie, aby dokázal používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov;
- morfologické tvary, syntaktické modely, slovotvorba, funkcie gramatických javov, zvukové a grafické prostriedky jazyka

Žiak dokáže:

- vyjadriť sa jasne a bez obmedzení,
- podať jasný opis,
- vyjadrovať názory, argumentovať,
- používať zložité vety,
- prirodzene vyslovovať a intonovať,
- vytvoriť súvislý písomný text,
- osvojiť si pravopis a interpunkciu.

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych komunikačných situáciách,
- poznať bežné frazeologické spojenia,
- vyjadrovať sa zdvorilo, s istotou a zrozumiteľne vo formálnych aj neformálnych situáciách,
- uvedomiť si zásadné zdvorilostné normy,
- používať širokú škálu jazykových funkcií,
- uvodomiť si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú typické pre jeho jazykové zázemie.

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- prispôsobiť svoj prejav a vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi a zvoliť vhodnú úroveň formálnosti,

- zasiahnuť do diskusie, ujať sa slova,
- začať, udržať a ukončiť komunikáciu,
- rozvinúť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie,
- efektívne využívať spojovacie výrazy,
- celkom plynulo komunikovať s rodenými hovoriacimi,
- spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	4	132
2.	4	132
3.	4	132
4.	4	120

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	I. Voľný čas, záľuby, životný štýl, kultúra, umenie, obliekanie a móda, vzdelávanie	6	Prítomné časy, stavové slovesá. Členy.
	1. Človek a spoločnosť, mládež a jej svet, starostlivosť o zdravie	13	Minulý čas jednoduchý. Opytovacie zámená. Modálne sloveso „should“. Zvolacie vety.
	2. Slovensko, mestá a miesta	14	Minulý priebehový čas,kontrast medzi minulými časmi. Tvorba podstatných mien pomocou prípon.
	3. Kultúra, umenie, mládež a masmédiá	13	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená, zámená vyjadrujúce množstvo. Modálne slovesá. Záporné predpony.
	4. Človek a príroda, naša planéta	16	Komparatív a superlatív prídavných mien. Nultá podmienková veta. Modálne slovesá na tvorbu dedukcií.
	5. Zamestnanie, vzdelávanie mládeže	12	Budúce časy „will“ a „going to“. Prvá podmienková veta. Tvorba slov pomocou predpôn.

	6. Cestovanie, turizmus	14	Predprítomný čas. Kontrast medzi predprítomným a minulým časom. Zložené podstatné mená.
	7. Obchod a služby, financie	15	Druhá podmienková veta. Predminulý čas. Slovesné vzory.
	8. Vzťahy medzi ľuďmi, vzory a ideály	16	Nepriama reč. Tvorba slov pomocou prípon.
	9. Veda	13	Trpný rod. Väzby slovies s predložkami.
druhý	10. Náš svet	12	Trpný rod. Písanie pre a proti. Situačný dialóg – problémy.
	11. Život je taký, aký si ho urobíš	13	Predprítomný a predprítomný priebehový čas. Slovná zásoba k téme „životné udalosti“, Vypĺňanie formulárov.
	12. Som zvedavý...	15	Prvý a druhý kondicionál. Modálne sloveso- Might. Predložkové spojenia. Posluch Životné križovatky. Slovná zásoba- Divy sveta. Vyjadrenie vďaky a spôsoby rozlúčenia sa.
	1. Odlišný svet	15	Opakovanie a zhrnutie časov. Hovorová angličtina. Každodenné situácie- slovná zásoba. Písanie neformálneho listu.
	2. Pracovný týždeň	12	Prehľad prítomných časov. Pozitívne a negatívne adjektíva. Voľnočasové aktivity- slovná zásoba. Zdvorilostná konverzácia. Text Kráľovská rodina: Princ Charles. Písanie- listy a maily
	3. Dobré časy, zlé časy	14	Prehľad minulých časov. Pravopis versus výslovnosť. Vyjadrenie názoru. Text- Shakespeare a jeho diela - Rómeo a Júlia. Diktát. Písanie- Príbehy.
	4. Rozhodnúť sa správne	15	Modálne slovesá a ich použitie. Frázové slovesá a ich použitie. Zdvorilostné ponuky a dotazy. Text- Deti v minulosti a dnes. Pieseň: Verím. Písanie- životopis známej osoby.
	5. Meniaci sa svet	15	Budúci čas a jeho formy. Slovotvorba- predpony a prípony. Každodenná angličtina – plánovanie stretnutia. Text- Život v budúcnosti. Písanie- Problémy, ktoré sa nás dotýkajú.

	6. Čo sa ma týka	21	Tvorba otázok. Opis miest, ľudí a vecí. Prídavné mená –ed, -ing. Príslovky. Každodenná angličtina- Nakupovanie. Text - Bývanie v rôznych krajinách. Posluch: Členovia rodiny. Písanie- Opis miesta/miestnosti.
tretí	7. Vášeň a móda	15	Predprítomný a predprítomný priebehový čas, časové výrazy, trpny rod, príslovky a ich pozícia vo vete, vjydrenie súhlasu, sympatie a prekvapenia, opis osoby.
	8. Len smelo!	15	Slovesné väzby, hovorová angličtina, slovná zásoba- idiomy, čísla a číselné údaje v angličtine, písanie a rozprávanie príbehu.
	9. Záleží na tom, ako to vnímaš	17	Podmienkové vety- druhá a tretia podmienka, modálne slovesá, slovná zásoba- synonymá, neformálna angličtina, slovná zásoba- financie, písanie- esej pre a proti.
	10. Moderné technológie okolo nás	15	Určitý, neurčitý a nulový členy a ich použie, privlastňovacie a zvratné zámená, zložené podstatné mená, opis predmetov, písanie- mestá a miesta.
	11. Vidieť znamená uveriť	15	Modálne slovesá, frázové slovesá, vyjadrovanie postojov, rozprávanie- prerozprávanie príbehov, písanie- používanie spájacích výrazov a neformálny list.
	12. Povedz, ako to je	15	Posúvanie časov, oznamovacie a opytovacie vety, čítanie- známy ľudia a ich vplyv na spoločnosť, písanie- ďakovný email.
	1. Doma a preč	16	Časový systém v angličtine- systematizácia gramatických časov – otázky, zápory, trpné rody, hovorová angličtina, zložené slová, život v zahraničí- pre a proti, neformálna konverzácia, písanie- neformálne slohové útvary.
	2. Bol som tam, mám tričko	24	Predprítomný a predprítomný priebehový čas, hovorová angličtina, vyjarenie dôrazu, frázy s make a do, hodnotový rebríček, opis miesta, písanie- sťažnosť.
štvrtý	Opakovanie	2	Systematizácia gramatických časov.

	3. Správy a názory	15	Minulé časy, písanie príbehu z minulosti, používanie prísloviek, knihy a filmy, vyjadrenie záujmu a prekvapenia
	4. Nič než pravda	15	Otázky a zápory, spojky, opozitá a záporné predpony, nepriama otázka a predložky, zdvorilostná konverzácia, antonymá, synonymá, slovesá – keep, lose, dialógy na základe vizuálneho podnetu, slovesné predložkové väzby.
	5. Pohľad do budúcnosti	17	Formy budúceho času, slovesá – go, make, read, časové vety, vyjadrenie názoru, frázové slovesá, slovesá take, put, e-mail, frazeológia- telefonovanie, reálie anglicky hovoriacich krajín
	6. Byť úspešným	19	Výrazy kvantity, počítateľné a nepočítateľné podst. mená, reklama, zložené slová, správa, 1. školská písomná práca, predložkové väzby, význam slov podľa prízvuku, obchodné výrazy a číslovky, telefonovanie.
	7. Vzťahy medzi ľuďmi	24	Modálne slovesá, iné formy otázok v hovorovej angličtine, porozumenie autentických textov, frázové slovesá- sloveso get, písanie pre a proti, vetný prízvuk, 2. školská písomná práca.
	8. Extrémne zážitky a miesta	28	Vzťažné vety, prídavné mená zakončené –ed, -ing, vzťažné zámená, predložky a príčastia, projekt, reálie anglicky hovoriacich krajín, významovo silné príslovky a prídavné mená, opis mesta, literárne žánre, anglická literatúra, americká literatúra, problémy životného prostredia, medziľudské vzťahy.

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	4	132
2.	3	99
3.	4	132
4.	4	120

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	I. Voľný čas, záľuby, životný štýl, kultúra, umenie, obliekanie a móda, vzdelávanie	6	Prítomné časy, stavové slovesá. Členy.
	1. Človek a spoločnosť, mládež a jej svet, starostlivosť o zdravie	13	Minulý čas jednoduchý. Opytovacie zámená. Modálne sloveso „should“. Zvolacie vety.
	2. Slovensko, mestá a miesta	14	Minulý priebehový čas,kontrast medzi minulými časmi. Tvorba podstatných mien pomocou prípon.
	3. Kultúra, umenie, mládež a masmédiá	13	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená, zámená vyjadrujúce množstvo. Modálne slovesá. Záporné predpony.
	4. Človek a príroda, naša planéta	16	Komparatív a superlatív prídavných mien. Nultá podmienková veta. Modálne slovesá na tvorbu dedukcií.
	5. Zamestnanie, vzdelávanie mládeže	12	Budúce časy „will“ a „going to“. Prvá podmienková veta. Tvorba slov pomocou predpôn.
	6. Cestovanie, turizmus	14	Predprítomný čas. Kontrast medzi predprítomným a minulým časom. Zložené podstatné mená.
	7. Obchod a služby, financie	15	Druhá podmienková veta. Predminulý čas. Slovesné vzory.
	8. Vzťahy medzi ľuďmi, vzory a ideály	16	Nepriama reč. Tvorba slov pomocou prípon.
	9. Veda	13	Trpný rod. Väzby slovies s predložkami.

	10. Náš svet	11	Trpný rod. Písanie pre a proti. Situačný dialóg – problémy.
	11. Život je taký, aký si ho urobíš	11	Predprítomný a predprítomný priebehový čas, slovná zásoba k téme „životné udalosti“, Vypĺňanie formulárov.
	12. Som zvedavý...	12	Prvý a druhý kondicionál. Modálne sloveso- Might. Predložkové spojenia. Posluch Životné križovatky. Slovná zásoba- Divy sveta. Vyjadrenie vďaky a spôsoby rozlúčenia sa.
	1. Odlišný svet	10	Opakovanie a zhrnutie časov. Hovorová angličtina. Každodenné situácie- slovná zásoba. Písanie neformálneho listu.
druhý	2. Pracovný týždeň	10	Prehľad prítomných časov. Pozitívne a negatívne adjektíva. Voľnočasové aktivity- slovná zásoba. Zdvorilostná konverzácia. Text Kráľovská rodina: Princ Charles. Písanie- listy a maily.
	3. Dobré časy, zlé časy	11	Prehľad minulých časov. Pravopis versus výslovnosť. Vyjadrenie názoru. Text- Shakespeare a jeho diela - Rómeo a Júlia. Diktát. Písanie- Príbehy.
	4. Rozhodnúť sa správne	12	Modálne slovesá a ich použitie. Frázové slovesá a ich použitie. Zdvorilostné ponuky a dotazy. Text- Deti v minulosti a dnes. Pieseň: Verím. Písanie- životopis známej osoby.
	5. Meniaci sa svet	11	Budúci čas a jeho formy. Slovotvorba- predpony a prípony. Každodenná angličtina – plánovanie stretnutia. Text- Život v budúcnosti. Písanie- Problémy, ktoré sa nás dotýkajú.

	6. Čo sa ma týka	11	Tvorba otázok. Opis miest, ľudí a vecí. Prídavné mená –ed, -ing. Príslovky. Každodenná angličtina- Nakupovanie. Text - Bývanie v rôznych krajinách. Posluch: Členovia rodiny. Písanie- Opis miesta/miestnosti.
tretí	7. Vášeň a móda	15	predprítomný a predprítomný priebehový čas, časové výrazy, trpny rod, príslovky a ich pozícia vo vete, vjydrenie súhlasu, symptaie a prekvapenia, opis osoby.
	8. Len smelo!	15	Slovesné väzby, hovorová angličtina, slovná zásoba- idiomy, čísla a číselné údaje v angličtine, písanie a rozprávanie príbehu.
	9. Záleží na tom, ako to vnímaš	17	Podmienkové vety- druhá a tretia podmienka, modálne slovesá, slovná zásoba- synonymá, neformálna angličtina, slovná zásoba- financie, písanie- esej pre a proti.
	10. Moderné technológie okolo nás	15	Určitý, neurčitý a nulový členy a ich použie, privlastňovacie a zvratné zámená, zložené podstatné mená, opis predmetov, písanie- mestá a miesta.
	11. Vidieť znamená uveriť	15	Modálne slovesá, frázové slovesá, vyjadrovanie postojov, rozprávanie- prerozprávanie príbehov, písanie- používanie spájacích výrazov a neformálny list.
	12. Povedz, ako to je	15	Posúvanie časov, oznamovacie a opytovacie vety, čítanie- známy ľudia a ich vplyv na spoločnosť, písanie- ďakovný email.

	1. Doma a preč	16	Časový systém v angličtine- systematizácia gramatických časov – otázky, zápory, trpné rody, hovorová angličtina, zložené slová, život v zahraničí- pre a proti, neformálna konverzácia, písanie- neformálne slohové útvary.
	2. Bol som tam, mám tričko	24	Predprítomný a predprítomný priebehový čas, hovorová angličtina, vyjarenie dôrazu, frázy s make a do, hodnotový rebríček, opis miesta, písanie- sťažnosť.
štvrtý	Opakovanie	2	Systematizácia gramatických časov.
	3. Správy a názory	15	Minulé časy, písanie príbehu z minulosti, používanie prísloviek, knihy a filmy, vyjadrenie záujmu a prekvapenia
	4. Nič než pravda	15	otázky a zápory, spojky, opozitá a záporné predpony, nepriama otázka a predložky, zdvorilostná konverzácia, antonymá, synonymá, slovesá – keep, lose, dialógy na základe vizuálneho podnetu, slovesné predložkové väzby
	5. Pohľad do budúcnosti	17	formy budúceho času, slovesá – go, make, read, časové vety, vyjadrenie názoru, frázové slovesá, slovesá take, put, e-mail, frazeológia- telefonovanie, reálie anglicky hovoriacich krajín
	6. Byť úspešným	19	výrazy kvantity, počítateľné a nepočítateľné podst. mená, reklama, zložené slová, správa, 1. školská písomná práca, predložkové väzby, význam slov podľa prízvuku, obchodné výrazy a čislovky, telefonovanie
	7. Vzťahy medzi ľuďmi	24	modálne slovesá, iné formy otázok v hovorovej angličtine, porozumenie autentických textov, frázové slovesá- sloveso get, písanie pre a proti, vetný prízvuk, 2. školská písomná práca
	8. Extrémne zážitky a miesta	28	vzťažné vety, prídavné mená zakončené –ed, -ing, vzťažné zámená, predložky a príčastia, projekt, reálie anglicky hovoriacich krajín, významovo silné príslovky a prídavné mená, opis mesta, literárne žánre, anglická

			literatúra, americká literatúra, problémy životného prostredia, medziľudské vzťahy

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Počúvanie s porozumením

Žiak porozumie dlhším, náročnejším monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom v bežnom hovorovom tempe reči v štandardnom jazyku, ako aj cudzincom hovoriacim v anglickom jazyku s rôznymi prízvukmi.

Žiak má rozvinuté zručnosti a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal porozumieť:

- živej alebo vysielanej spisovnej reči,
- dlhšej a zložitej argumentácii,
- živému rozhovoru medzi rodenými hovoriacimi,
- špecifické informácie o najbližších priateľoch, rozlíšiť hovoriacich,
- špecifické informácie o zamestnaniach z autentického dialógu,
- ukážke z príbehu,
- rečové prejavy informatívneho charakteru,
- rečový prejav umeleckého charakteru – pieseň,
- špecifické informácie o veciach v živote konkrétnych ľudí, rozlíšiť hovoriacich,
- špecifické informácie a rozlíšiť názory a stanoviská hovoriacich,
- prejav ako celok – prednášku, rozhovor, správy,
- autentický dialóg o problémoch.

Čítanie s porozumením

Žiak porozumie náročnejším textom a dokáže dedukovať, analyzovať, zovšeobecňovať stanoviská a názory autorov. Číta prózu v anglickom jazyku podľa vlastného výberu.

Žiak má rozvinuté zručnosti a ďalej ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- rozumieť článok z tlače,
- chápať logickú štruktúru textu,
- porozumieť faktografickým textom,
- vyhľadať detailné informácie z textu,
- získať a vymeniť si informácie,
- rozlíšiť pocity a postoje ľudí,
- odhadnúť význam neznámych slov v náročnejšom texte,
- porozumieť korešpondencii,
- rozoznať hlavné závery v argumentačných textoch.

Písomný prejav

Žiak dokáže napísať súvislý prejav v rozsahu min. 200 slov na rôzne témy s využitím osobnej skúsenosti.

Žiak má rozvinuté zručnosti a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal zrozumiteľne, v súlade s pravopisnými normami a štylisticky vhodne:

- opísať osobu, miesto, predmet, činnosť, situáciu, udalosť,
- napísať príbeh, rozprávanie, opis, esej, úvaha,
- napísať formálny a neformálny list a e-mail,
- napísať pohľadnicu,
- vyplniť formulár,
- napísať životopis a motivačný list,
- zostaviť osnovu, konspekt a napísať esej,
- napísať žiadosť o zamestnanie,
- napísať recenziu o knihe alebo filme,
- napísať hlavné myšlienky a informácie z vypočutého alebo prečítaného textu,
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu,
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie.

Ústny prejav

Žiak dokáže predniesť rozsiahlejší ústny prejav a dokáže vyjadriť vlastný názor, uviesť výhody a nevýhody rôznych možností.

Dialóg

Žiak má rozvinuté zručnosti a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- reagovať v rôznych komunikačných situáciách primerane, jazykovo správne a zrozumiteľne,
- viesť, prerušiť a nadviazať rozhovor, preformulovať svoj jazykový prejav
- regovať na partnerove repliky, prebrať iniciatívu počas rozhovoru
- interpretovať a odovzdávať informácie,
- podať jasný a podrobný opis postupu,
- vyjadriť a obhájiť svoj názor plynulo v diskusii,
- porozumieť pokynom,
- uvažovať o príčinách a následkoch problémov,
- vyjadriť sa spontánne v hre rolí.

Monológ

Žiak má rozvinuté zručnosti a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- opísať predmety, osoby, situácie, činnosti a udalosti,
- opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor,
- jasne argumentovať,
- predniesť oznámenia,
- tvoriť príbeh,
- interpretovať a stručne zhrnúť obsah knihy, filmu alebo TV programu,

- pripraviť a predniesť dlhší prejav na tému aj s odborným zameraním,
- prezentovať svoj projekt pripravený na danú alebo ľubovoľnú tému,
- vyjadriť sa plynulo k rôznym všeobecným témam.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

- Uplatňovať zásady a pravidlá pri vybraných postupoch, metódach a formách práce, tak doviesť žiakov k vytváraniu a ďalšiemu rozvoju kľúčových kompetencií. Podporovať a rozvíjať aktivitu žiakov, ich tvorivosť, zručnosť a učenie.
- V rámci vyučovania vytvárať pre žiakov motivačné a aktivizujúce pracovné prostredie a podmienky na riešenie praktických a teoretických problémových úloh a situácií – exkurzie do Londýna, projekty na danú alebo zvolenú tému, olympiády v anglickom jazyku, súťaže v písaní esejí, besedy s anglicky hovoriacim.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je nevyhnutné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- ice-breaking - navodzuje uvoľnenú atmosféru v úvode hodiny
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- hodina s využitím IT
- práca v skupine
- práca vo dvojici
- individuálna práca
- výklad
- práca s autentickým materiálom
- tvorba a prezentácia projektov
- monológ
- dialóg
- riadený rozhovor
- diskusia
- situačné dialógy
- čítanie s porozumením
- práca s učebnicou

- didatktické hry (hry, súťaže, kvízy)
- hra rolí
- situačná metóda
- testovanie a samotestovanie
- exkurzia

Pomôcky

- učebnice
- pracovné zošity
- doplnkový materál
- CD prehrávač, slúchadlá, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky, anglická literatúra
- mapy, atlasy
- projektové práce žiakov

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: slohová práca, ústna odpoveď a minimálne 85 % známok z testov ostatných študentov v skupine. V každom polroku v danej skupine bude napísaná povinne slohová práca, minimálne tri čiastkové písomné práce a žiak bude aspoň raz ústne odpovedať.

Hodnotenie testov

100 % - 90 % .....výborný
89 % - 75 % ..... chválitebný
74 % - 55 % ..... dobrý
54 % - 35 % .....dostatočný
34 % a menej .....nedostatočný

Hodnotenie diktátov

Známy text, hodnotia sa chybné slová ako 1 chyba (opakovaná rovnaká chyba sa viackrát do celkového počtu chýb neráta)

0 - 2 chyby .....výborný
3 - 4 chýb ..... chválitebný
5 - 6 chýb ..... dobrý
7 - 8 chýb .....dostatočný
9 a viac chýb .....nedostatočný

Slohová práca v cudzom jazyku

Za každú z nasledovných oblastí žiak môže získať 5 bodov (spolu max 20 bodov):

Obsah textu .....25 % (5 bodov)
Lexikálna správnosť .....25 % (5 bodov)
Gramatická správnosť.....25 % (5 bodov)
Štýl, prepojenie myšlienok, členenie textu .....25 % (5 bodov)

Stupnica výsledného hodnotenia pre slohovú prácu v cudzom jazyku

20 - 18.....výborný
17 - 15..... chválitebný
14 – 11 ..... dobrý
10 - 7.....dostatočný
6 - 0.....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Obsah textu .....30 %
Jazyková správnosť.....40 %
Spracovanie .....10 %
Prezentácia .....20 %

Celkové hodnotenie ako u testov.

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede v predmete anglický jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede
- aktivita v rozhovore

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre žiakov 1.- 4. ročníka

- Žiak vykonáva komisionálnu skúšku z učiva, ktoré je preberané v danom polroku (súčasťou skúšky je aj učivo, ktoré s preberaným učivom v danom polroku súvisí).
- Komisionálna skúška pozostáva **z písomnej** a **ústnej časti:**
    - Písomná časť pozostáva zo: slohovej práce a gramatického testu,
    - Ústna časť pozostáva z konverzácie učiteľa a žiaka na dané témy.

Žiak získava za jednotlivé časti komisionálnej skúšky bodové hodnotenie, a to nasledovné:

Slohová práca:	20 bodov
Gramatický test:	50 bodov
Ústna skúška:	30 bodov
Spolu:	100 bodov

Stupnica výsledného hodnotenia pre komisionálnu skúšku:

100 – 90 bodov.....výborný
89 - 75 bodov..... chválitebný
74 - 50 bodov..... dobrý
49 - 30 bodov.....dostatočný
29 – 0 bodov.....nedostatočný

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete anglický jazyk		
Tematické okruhy	**Tematický celok**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Zamestnanie, vzdelávanie mládeže	Stanoviť priority a ciele s ohľadom na svoje osobné schopnosti, záujmy a možnosti
	Rozhodnúť sa správne	Akceptovať rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov a rešpektovať práva každého človeka
	Život je taký, aký si ho urobíš	Získať predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva
	Vzťahy medzi ľuďmi	
	Pohľad do budúcnosti	Porozumieť sebe aj iným, stanoviť priority a ciele s ohľadom na svoje osobné schopnosti, záujmy a možnosti
Etické a mravné normy spoločnosti	Vzťahy medzi ľuďmi, vzory a ideály	Akceptovať rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov a rešpektovať práva každého človeka
	Rozhodnúť sa správne	Porozumieť sebe a iným, formovať dobré medziľudské vzťahy, ovládať zručnosť kultivovanej komunikácie a vzájomnej spolupráce

	Nič než pravda	Ovládať zručnosť kultivovanej komunikácie a vzájomnej spolupráce
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Rozhodnúť sa správne	Smerovať žiakov k zvládaniu vlastného správania. Viesť žiakov k formovaniu dobrých medziľudských vzťahov
	Nič než pravda	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete anglický jazyk		
Tematické okruhy	**Tematický celok**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Človek a príroda, naša planéta	Spoznať globálne ekologické problémy, kriticky hodnotiť ich vplyv a navrhnúť možnosti riešenia
Vzťah človeka k prostrediu	Slovensko, mestá a miesta	Dokázať vnímať negatívne zásahy človeka vo svojom širšom životnom prostredí, spoznať globálne ekologické problémy
	Meniaci sa svet	Poznať spoločenské nástroje starostlivosti o životné prostredie, správať sa šetrne k prírodným zdrojom, vedieť prispôsobiť svoje návyky v prospech zachovania životných podmienok
	Bol som tam, mám tričko	Porozumieť princípom trvalo udržateľného rozvoja, porovnať technológie a materiály, ktoré sú šetrné a ktoré poškodzujú životné prostredie
Ochrana prírody a krajiny	Meniaci sa svet	Správať sa šetrne k prírodným zdrojom, vedieť prispôsobiť svoje návyky v prospech zachovania životných podmienok

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete anglický jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Kultúra, umenie, mládež a masmédiá	Uvedomiť si význam a vplyv médií vo svojom živote a spoločnosti, využívať médiá zmysluplne
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Náš svet	Kriticky posúdiť využívanie internetu a sociálnych sietí, uvedomiť si vplyv médií na jednotlivca a spoločnosť
Kritický postoj k mediálnym produktom	Moderné technológie okolo nás	Reflektovať pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov, osvojiť si zodpovedný prístup pri využívaní medií na komunikáciu
	Nič než pravda	Získať kritický odstup od mediálnych produktov/obsahov, rozpoznať mediálne spracovanú realitu
	Byť úspešným	Získať kritický odstup od mediálnych produktov/obsahov, rozpoznať mediálne spracovanú realitu, reflektovať pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete anglický jazyk		
Tematické okruhy	**Tematický celok**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Rozhodnúť sa správne	Rozvíjať svoju kultúrnu identitu, interkultúrne kompetencie
	Doma a preč	Rozvíjať svoju kultúrnu identitu, interkultúrne kompetencie, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných ľudí
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Človek a spoločnosť, mládež a jej svet, starostlivosť o zdravie	Spoznať rozličné tradičné aj nové kultúry aj subkultúry
	Človek a príroda, naša planéta	Akceptovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti, rešpektovať kultúrne,

		náboženské a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev
	Odlišný svet	Spoznať rozličné tradičné aj nové kultúry aj subkultúry
	Vzťahy medzi ľuďmi	Akceptovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti, rešpektovať kultúrne, náboženské a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	Odlišný svet	Akceptovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti, rešpektovať kultúrne, náboženské a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete anglický jazyk		
Tematické okruhy	**Tematický celok**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pohyb a pobyt v prírode	Človek a spoločnosť, mládež a jej svet, starostlivosť o zdravie	Aktívne poskytnúť pomoc iným v prípade ohrozenia zdravia a života
	Slovensko, mestá a miesta	Identifikovať a charakterizovať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
	Len smelo!	Rozvinúť si praktické zručnosti v sebaochrane
	Správy a názory	Cieľavedome zvyšovať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu voči fyzickej a psychickej záťaži v náročných životných situáciách

8. Materiálne zabezpečenie

- učebnice
- pracovné zošity
- CD prehrávač, slúchadlá, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- Interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky, anglická literatúra
- mapy, atlasy
- projektové práce žiakov

Učebné zdroje

Hlavným učebným zdrojom sú učebnice:

Soars, John and Liz: New Headway 3rd edition a 4th edition. Oxford: Oxford university press, 2005

Falla, Tim and Davies, Paul A: Maturita Solutions 3rd edition. Oxford: Oxford university press, 2017

Doplnkové učebné zdroje:

- časopis Friendship,Bridge
- video a DVD so zadanými úlohami
- doplnkové materiály vypracované k učebnici vydavateľstvom OUP
- pracovné listy

NEMECKÝ JAZYK

1. Charakteristika učebného predmetu

Nemecký jazyk je dôležitým svetovým jazykom, ktorého osvojenie si na úrovni B1 a B2 vytvára základ a predpoklady pre komunikáciu v rámci EÚ, pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispieva k zvýšeniu mobility v osobnom živote. Nemecký jazyk umožňuje spoznávať odlišnosti v spôsobe života a odlišné kultúrne tradície ľudí iných krajín /hlavne nemecky hovoriacich/, a tým prehlbuje porozumenie a toleranciu.

Požiadavky pre vzdelávanie vychádzajú zo SERR a predpokladajú žiakov uvedomelý prístup k osvojeniu si cudzieho jazyka. Táto koncepcia umožňuje, aby sa na základe vlastného uváženia rozhodol, do akej miery bude nemecký v budúcnosti využívať a používať. Ovládanie nemeckého jazyka na úrovni B1a B2 vytvára podmienky pre získavanie informácií z ľubovoľného vyučovacieho predmetu, a to môže viesť k celkovému skvalitneniu žiakovho štúdia na gymnáziu.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom je získanie zručností v najôsledovnom rozsahu.

Čítanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť jednoduchším textom, neskôr zložitejším textom a vecným informáciam, ktoré slúžia najmä laickej verejnosti.

Počúvanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť informáciam, ktoré sa týkajú známych tém z každodenného života.

Hovorenie

Žiak sa dokáže vysporiadať so štandardnými situáciami, zúčastniť sa na rozhovore o témach, ktoré sú mu známe alebo ho zaujímajú, a vyjadriť na ne svoj názor.

Písanie

Žiak dokáže písať o témach, ktoré sú mu známe a zaujímajú ho, a vyjadriť na ne svoj názor.

3. Obsah vzdelávania

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99
2.	3	99
3.	3	99
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Úvodné pokyny.	1	Pokyny k organizácii práce.
	Komunikácia	21	Pozdravy. Osobné údaje, národnosť, krajiny, nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou, reagovať pri prvom stretnutí. Princípy pravopisu a výslovnosti v NEJ.
	Vzdelávanie a práca	15	Vypočuť si a podať informácie, pracovný deň – doma, v škole, činnosti, určovanie času.
	Výživa a zdravie	18	Potraviny, miery a váhy, rozhovory - obchod, reštaurácia. Vybrať si z ponúkaných možností - potvrdiť/odmietnuť, vypočuť si info, vyjadriť súhlas/nesúhlas, želanie.
	Rodina a spoločnosť	16	Členovia rodiny,údaje o členoch rodiny, rodinné sviatky. Vypočuť si a podať informácie.
	Náš domov	18	Možnosti bývania – dom, byt, miestnosti, nábytok, farby. Opísať svoj byt/dom a zariadenie miestností, porozumieť inzerátu. Vybrať si z ponúkaných možností – opísať, vyjadriť želania/ plány.
	Opakovanie a upevňovanie učiva	7	Upevniť a zopakovať učivo.
	Školská písomná práca.	3	Slohová práca, oprava.
druhý	Úvodné pokyny	1	Pokyny k organizácii práce.
	Ľudské telo a zdravie	18	Ľudské telo, choroby, príznaky choroby, u lekára, zdravý spôsob života. Vyjadriť pocity – vyjadriť fyzickú bolesť.
	Odievanie a móda	15	Základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, obľúbené oblečenie, komunikačná situácia v obchode. Vyjadriť názor.

	Človek na cestách	26	Dopravné prostriedky, turistika a cestovný ruch, turisticky zaujímavé miesta. Dať ponuku a reagovať na ňu.
	Voľný čas a záľuby	15	Záľuby - kino, divadlo, hudba. Predstaviť záľuby a vkus.
	Vzdelávanie a práca	12	Pracovný deň. Vypočuť si a podať informácie.
	Opakovanie	6	Opakovanie a upevnenie učiva.
	Školské slohové práce	6	Slohová práca, oprava.
tretí	Úvodné pokyny	1	Pokyny k organizácii práce.
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	24	Zvyky a tradície v rôznych krajinách, zbližovanie kultúr. Vyjadriť vedomosti, neznalosť.
	Voľný čas a zaľúby	23	Záujmové činnosti z rôznych oblastí. Predstaviť záľuby a vkus, podať informácie
	Človek na cestách	15	Dopravné prostriedky, osobná doprava, výhody, nevýhody, orientácia v meste. Zúčastniť sa diskusie.
	Masmediálna komunikácia	8	Printové a elektronické médiá v každodennom živote. Telefonovať.
	Slovensko	17	Geografické údaje, história, turistické miesta a kultúrne pamiatky, zvyky a tradície. Uistiť sa, že slová/ výklad/argument boli pochopené.
	Opakovanie	5	Opakovanie a upevňovanie učiva.
	Školské slohové práce	6	Slohová práca, oprava.
štvrtý	Úvodné pokyny	1	Pokyny k organizácii práce.
	Obchod a služby	16	Hotelové služby. Komunikovať.
	Človek na cestách	14	Prípravy na cestu, zážitky z ciest. Porozprávať príbeh z ciest.
	Človek a príroda	9	Štyri ročné obdobia, počasie, príroda. Podať informácie.
	Človek a príroda	15	Ekológia, život v meste a na vidieku. Zúčastniť sa diskusie / Argumentovať.
	Krajina, ktorej jazyk sa učím.	13	Geografické údaje, história, turistické miesta a kultúrne pamiatky, zvyky

			a tradície, osobnosti. Vypracovať prezentáciu.
	Človek na cestách	8	Dopravné prostriedky, obľúbený dopravný prostriedok, komunikačné situácie napríklad na stanici, pri dopravnej nehode. Zúčastniť sa diskusie, argumentovať.
	Profesia a pracovný život	8	Výber profesie, kariéra, predstavy o budúcom povolaní, kompetencie v povolaniach, inzeráty, životopis, žiadosť o miesto. Reagovať na ponuku, korešpondencia.
	Opakovanie	6	Opakovanie a upevnenie učiva.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Lexika

Žiak ovláda lexiku z uvedených tém, chápe informácie, ktoré sa týkajú zadaných tém z každodenného života, a je schopný použiť osvojenú lexiku v štandardných jazykových situáciách.

B1 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí nemeckým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfologické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoril a vyjadroval s použitím dostačujúcej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

Gramatika

1. ročník

- Časovanie pravidelných, nepravidelných, modálnych a pomocných slovies v prítomnom čase
- Rozkazovací spôsob
- Zápor
- Slovosled – priamy, nepriamy, vo vedľajšej vete, priraďovacie spojky
- Doplňovacie a zisťovacie otázky
- Používanie určitého a neurčitého člena
- Skloňovanie podstatných mien v sg. a pl., slabé skloňovanie
- Skloňovanie osobných, ukazovacích, opytovacích a privlastňovacích zámen
- Odlučiteľné a neodlučiteľné predpony
- Predložky s 3. p., 4. p., 3. p. A 4. p.
- Základné a radové číslovky, miery, množstvo, hmotnosť
- Prídavné meno v prísudku, skloňovanie prídavných mien
- Časové údaje

2. ročník

- Zvratné slovesá
- Časovanie slovesa „werden“
- Budúci čas
- Opytovacie zámeno „welcher“ a „was für ein“
- Nepriame otázky
- Slovosled hlavnej vety po vedľajšej /wenn, weil/
- Stupňovanie prídavných mien a prísloviek
- Ukazovacie zámená – *solcher*
- Zámená určité a záporné v zastúpení podstatných mien
- Vlastné a zemepisné podstatné mená
- Zemepisné prídavné mená na – er a mená obyvateľov
- Väzby slovies
- Zámenné príslovky
- Préteritum slabých slovies, pomocných slovie, modálnych slovies
- Spodstatnené prídavné mená
- Vzťažné vety
- Priraďovacie spojky
- Perfektum slabých slovies
- Príčastie minulé v prívlastku
- Závislý infinitív
- Tvorenie slov
- Préteritum a perfektum silných slovies
- Infinitív závislý od slovesa
- Infinitív závislý od „haben“ a „sein“
- Časové vety s „wenn, als, bis“

3. ročník

- Minulý čas silných slovies
- Priraďovacie spojky /2. časť/
- Smerové príslovky
- Minulý čas silných slovies
- Minulý čas zmiešaných slovies
- Vynechávanie člena
- Vedľajšie vety so spojkou „aby“
- Krátenie s „dass“ a „damit“
- Používanie určitého a neurčitého člena
- Priebehový a stavový trpný rod
- Číslovky
- Infinitív trpného rodu
- Príčastie prítomné
- Stupňované tvary prísloviek bez porovnania
- Konjunktív préterita pomocných a spôsobových slovies
- Opisný tvar s „würde“
- Rozvitý prívlastok
- Určovanie rodu ženských podstatných mien

4. ročník

- Časové vety /zhrnutie/
- Predminulý čas
- Infinitívna väzba so „statt zu“
- Predpony niekedy odlučiteľné
- Konjunktív predminulého času
- Účinkové vety
- Porovnávacie vety
- Osobná väzba so „scheinen“
- Spôsobové vety s „ohne zu“

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- motivačná – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- expozičná – vhodná na výklad nového učiva
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia
- fixačná – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí

Formy

- klasická hodina
- práca vo dvojiciach
- práca v skupine
- diskusia
- situačné dialógy
- tvorba a prezentácia projektu
- exkurzia

Pomôcky

učebnice, cvičebnice, slovníky, mapy, magnetofón, DVD, jazykové laboratórium. IKT

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: polročná slohová práca, ústna odpoveď a minimálne 85 % známok z testov ostatných študentov v skupine.

Kritériá hodnotenia testov, diktátov, polročných slohových prác a projektov v nemeckom jazyku

Hodnotenie testov

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 55 % ..... dobrý

54 % - 35 % .....dostatočný

34 % a menej .....nedostatočný

Hodnotenie diktátov

0 - 3 chyby .....výborný

4 - 6 chýb ..... chválitebný

7 - 9 chýb ..... dobrý

10 - 13 chýb .....dostatočný

14 a viac chýb .....nedostatočný

Hodnotenie polročných slohových prác

1. Obsah textu 25% (5bodov)
2. Členenie a stavba textu 25% (5bodov)
3. Gramatika (morfológia, syntax, pravopis)..... 25% (5bodov)
4. Slovná zásoba 25% (5bodov)

Stupnica výsledného hodnotenia pre slohovú prácu v cudzom jazyku

20- 18.....výborný

17 –15 ..... chválitebný

14 –11 ..... dobrý

10 - 7.....dostatočný

6 - 0.....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Obsah textu .....35 %

Jazyková správnosť.....35 %

Spracovanie .....10 %

Prezentácia .....20 %

Celkové hodnotenie ako u testov.

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede v predmete anglický jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede
- aktivita v rozhovore

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre: 1. - 4. ročník.

Písomná časť

Slohová práca .....25 bodov

Gramatický test .....40 bodov

Ústna časť

Konverzácia .....35 bodov

Spolu.....100 bodov

Výsledné hodnotenie

výborný..... 100 - 90 bodov

chválitebný ..... 89 - 75 bodov

dobrý .....74 – 50 bodov

dostatočný..... 49 - 25 bodov

nedostatočný.....24 - 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete nemecký jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	L 2 Naša rodina. L6 Rodina. L 2 Rodina. L 18 Medziľudské vzťahy. L 19 Človek a spoločnosť.	Formovať dobré medziľudské vzťahy v rodine.
	L 4 Naša hodina nemčiny. L4 Pracovný deň. L 7 Škola a štúdium.	Efektívne využiť svoj pracovný čas.
	L 12 Ráno, Môj pracovný deň. L 8 Práca a povolanie.	Efektívne využiť svoj pracovný čas.
	L 15 Čo robíte vo svojom voľnom čase? L 20 Poď s nami – voľný čas. L 13 Voľný čas a koníčky.	Efektívne využívať a plánovať svoj voľný čas.
	L 17 Stáž v zahraničí. L 21 Hľadanie zamestnania. Práca a povolanie. L 24 Komunikačné formy, nástupný pohovor.	Orientovať sa vo sfére vzdelania a povolaní a stanoviť si svoje ciele.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	L3 Na návšteve, Pýtame sa na cestu. L 1 Hallo. L 1 Srdečne vítame! L 3 Práca a povolania.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie.
	L6 Dobrú chuť! L3 Koľko to stojí? L 10 Výživa.	Primerane komunikovať v danej situácii - v reštaurácii.
	L7 U lekára a zubára. L 11 Zdravý a fit. L 15 Zdravie.	Primerane komunikovať v danej situácii - u lekára.
	L8 V obchodnom dome. L13 To ti pristane. L 16 Móda a odievanie.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie.
	L9 Telefonický rozhovor. L 26 Čo môžem pre Vás urobiť? L 5 V meste.	Primerane komunikovať v danej situácii - telefonovanie.

	L11 Návšteva kina. L 13 To ti pristane. L 17 Umenie a kultúra. L 19 Človek a spoločnosť. L 30 Rozlúčka.	Prezentovať vlastné názory.
	L18 Po Slovensku s cestovnou kanceláriou. Slovensko. L 26 Slovensko.	Prezentovať svoje vedomosti o danej krajine.
	L19 V hoteli. L 26 Čo môžem pre Vás urobiť? L 9 Nákupy.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie- v hoteli.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete nemecký jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zložky životného prostredia	Štyri ročné obdobia, počasie. L 12 Človek a príroda.	Rozvíjať schopnosť chápať vzťahy medzi človekom a prírodou.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	L21 Ekológia. L 33 Životné prostredie. L 12 Ochrana prírody.	Rozvíjať schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a životným prostredím.
Vzťah človeka k prostrediu	Doprava. L 11 Cestovanie a dopravné prostriedky. L 12 Náučný chodník.	Posilniť pocit zodpovednosti k životnému prostrediu.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete nemecký jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Komunikačné a uživateľské zručnosti	L 9 Telefonický rozhovor. L 20 List z dovolenky. L 22 Veda a technika. L 23 Technika a médiá.	Vytvoriť vlastný mediálny produkt.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete nemecký jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**

Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Pohľady do nemecky hovoriacej kultúry. L 10 Cesta do zahraničia. L 14 Na cestách po Nemecku. L 27 Nemecko.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci môžu prísť do styku.
	L 20 List z dovolenky. L 24 U nás, u vás. L 25 Multikultúrna spoločnosť.	Rozvíjať schopnosť pochopenia pre odlišný životný štýl.
	L 16 V Starom meste. Nemecko. L 26 mestá a miesta.	Rozvíjať poznanie rôznych kultúr.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	L 14 Na cestách po Nemecku. L 24 U nás, u vás. L 27 Nemecko. L 28 Rakúsko. L 29 Slovensko.	Schopnosť komunikovať s nositeľmi nemeckej kultúry.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete nemecký jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pobyt a pohyb v prírode	L 13 Ako bolo na horách?, Športová dovolenka. L 31 Pohyb. L 14 Šport. L 15 Desať tipov pre zdravý život.	Rozvoj niektorých športových činností v prírode.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice, cvičebnice, slovníky, mapy, magnetofón, CD pehrávač, DVD, jazykové laboratórium, IKT

Učebné zdroje

PhDr. Drmlová, Dana – PhDr. Homolková, Božena – Ing. Kettnerová, Drahomíra – PhDr. Tesařová, Lea. Německy s úsměvem – nově. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-891-2.

Christiane Lemcke - Lutz Rohrmann - Teo Scherling, Berliner Platz neu 1,2,3. Muenchen: Klett-Langenscheidt GmbH, 2019.

PhDr. Hanuljaková, Helena – PhDr. Nováková, Ursula – Mgr. Perželová, Magdaléna – Nemčina nielen pre samoukov. Praha: Ottovo nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-7451-499-9.

RUSKÝ JAZYK

1. Charakteristika učebného predmetu

Vyučovacie predmety prvý cudzí jazyk, druhý cudzí, slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra patria medzi všeobecnovzdelávacie predmety a vytvárajú vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia. Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca. Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ. Charakteristika ovládania ruského jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď. Dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma. Dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány (SERR, 2013, s. 26).

2. Ciele učebného predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu ruský jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup –na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie. Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby komunikačný zámer
- sa realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3. Obsah vzdelávania

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99

2.	3	99
3.	3	99
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Rodina a spoločnosť	13	Moja trieda Naučiť sa pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, oslovovanie v ruštine, sloveso byť.
	Rodina a spoločnosť	14	Moja rodina Naučiť sa zoznámiť sa a predstaviť niekoho iného, povedať, čo máme radi, vyjadrenie mám, máš (koho, čo), mám rád (koho, čo), privlastňovacie zámená.
	Rodina a spoločnosť	11	Máme novú spolužiačku! Naučiť sa informovať o sebe a iných, o národnosti, číslovky 15, 16, slovesá žiť, govoriť, izučať.
	Vzdelávanie a práca	13	Pondelok - ťažký deň? Naučiť sa informovať o rozvrhu, vyjadriť názor na téme škola školské predmety, vyjadriť záujem, číslovky 0-20, ja mám, ty máš (koho, čo), sloveso pisať.
	Rodina a spoločnosť	9	Opakovanie – matka múdrosti Naučiť sa informovať o inej osobe, opakovať gramatiku.
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	12	Bohužiaľ, narodeniny sú len raz do roka Naučiť sa informovať o narodeninách, číslovky 30-100, tvar datívu jemu, jej, sloveso podariť, minulý čas všetkých slovies.
	Obchod a služby	13	Čo darovať? Kde kúpiť? Naučiť sa vyjadrovať, že niečo potrebujeme, alebo si želáme, radové číslovky, sloveso kupiť, tvar datívu niektorých podstatných mien.
	Výživa a zdravie	12	Dobrú chuť!

			Naučiť sa objednať si jedlo, pochváliť ho, hovoriť o cenách, číslovky 200-1000, spojenia čísloviek s podstatnými menami.
druhý	Krajiny, mestá a miesta	12	Opakovanie – matka múdrosti Naučiť sa o plánoch na leto, pomenovať dopravné prostriedky, stručne predstaviť svoje mesto, slovesá pojti, pojechať, zámená kakoj, etot, prídavné mená.
	Vzory a ideály	16	Povedz mi, kto je Tvoj priateľ Naučiť sa rozprávať o záujmoch svojich i iných osôb, vyjadriť osobný názor na druhého človeka, vyjadriť vzťah k druhým ľuďom, akuzatív j. č. prídavných mien mužského a ženského rodu, inštrumentál j. č. podstatných mien mužského a ženského rodu.
	Mládež a jej svet	21	Ako trávite svoj deň? Naučiť sa povedať, koľko je hodín a označovať dennú dobu, opísať svoj deň, opísať priebeh dňa iných osôb, 1.,2. a 3. osoba jednotného čísla slovies, zvratný postfix v 1., 2. a 3. osobe j. č. slovies.
	Šport nám, my športu	18	Koľko je sviatkov v roku? Naučiť sa povedať čo robíte v lete a čo v zime, pomenovať slovenské sviatky po rusky, tvoriť 1., 2. a 3. osobu množného čísla slovies, zvratný postfix v 1., 2. a 3. osobe množného čísla slovies.
	Človek na cestách	20	Kde sa stretneme? Naučiť sa názvy miest a budov v meste, opisovať polohu budov, pamiatok a iných miest v meste, spytovať sa na cestu a opísať cestu, spytovať sa na dopravné prostriedky, väzbu podstatných mien s predložkami v, na, u, vozle, do, naprotiv, tvoriť genitív a lokál j. č. vybraných podstatných mien, tvoriť rozkazovací spôsob slovies vrátane zvratných.
	Náš domov	12	Opakovanie – matka múdrosti

			Zopakovať si slovíčka, frázy i gramatiku z predchádzajúcich lekcií, zdokonaliť svoje rečové zručnosti: počúvanie, čítanie, hovorenie i písanie.
tretí	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	13	Buďte zdraví! Naučiť sa povedať, ako sa cítite, ako sa cítia iní ľudia, pomenovať časti ľudského tela, niektoré choroby, dať niekomu rady, odporúčania, ako žiť zdravo, vypýtať si v lekárni potrebný liek, rozkazovací spôsob ďalších slovies, vyjadrenie „nemáš“, „nesmieš“, tvorenie viet so spojkou jesli.
	Odievanie a móda	13	Móda Naučiť sa pomenovať oblečenia a farby, vyjadriť názor, ako sa vám oblečenie páči, povedať, ako sa oblečiete na rôzne príležitosti, povedať, aké oblečenie a akú farbu uprednostňujete, časovanie slovesa „nadeť“.
	Voľný čas a záľuby	18	Koníčky Naučiť sa hovoriť o záujmoch a koníčkoch svojich i svojich priateľov, povedať, v čom sa vyznáte a aké novinky sledujete, pomenovať rôzne druhy hudobných štýlov, filmových žánrov a literárnych textov, opísať svoj obľúbený hudobný žáner, film alebo knihu, pomenovať hudobné nástroje, tvoriť vedľajšie vety so spojkou „tak kak“, tvoriť inštrumentál a lokál množného čísla vybraných podstatných mien mužského a ženského rodu.
	Mládež a jej svet	8	Opakovanie- matka múdrosti Zopakovať si slovíčka, frázy i gramatiku z predchádzajúcich lekcií, zdokonaliť svoje rečové zručnosti: počúvanie, čítanie, hovorenie i písanie.
	Slovensko	16	Náš dom Slovensko Naučiť sa predstaviť Slovenskú republiku, svoj región, svoje mesto, povedať, na čo sú Slováci hrdí, pripomenúť si dôležité osobnosti, udalosti a dátumy slovenskej

			histórie, naučiť sa superlatív prídavných mien, tvar datívu jednotného čísla podstatných mien mužského rodu mäkkého skloňovania, tvar datívu jednotného čísla prídavných mien tvrdého skloňovania, tvar genitívu množného čísla podstatných mien mužského rodu tvrdého skloňovania, tvar genitívu množného čísla prídavných mien tvrdého a zmiešaného skloňovania.
	Mládež a jej svet	16	Kde je ten jediný? Naučiť sa vyjadriť svoje pocity, opísať inú osobu, vysnívaného partnera, vyjadriť, aký váš partner musí/nesmie byť, opísať prvé stretnutie, prvú schôdzku, pripomenúť si niekoľko známych príbehov o láske, vety typu „On (ne) dolžen byť...(kakim)“, tvar inštrumentálu jednotného čísla prídavných mien tvrdého skloňovania, podmieňovací spôsob slovies, infinitívne vety typu „Što mne nadeť“.
	Profesia a pracovný život	17	Zamestnanie, profesia Naučiť sa slovnú zásobu k téme zamestnanie, profesia, ako sa pripraviť na pracovný pohovor, charakterizovať rôzne druhy zamestnaní, pripomenúť si vlastné prednosti a vlohy na určité profesie, časovať slovesá „choteť“, „moč“, „pomoč“, vedľajšie vety so spojkami „kotoryj“ a „potomu što“, privlastňovacie zámená, slovesnú väzbu „rabotať“ + inštrumentál.
štvrtý	Človek a príroda	18	Aký je krásny tento svet, pozeraj... Naučiť sa opisovať javy nepriaznivé pre životné prostredie, hovoriť o spôsoboch šetrenia energiou a ochrany životného prostredia, informovať o činnosti ekologických organizácií, naučiť sa časovať slovesá „byť“, „zabyť“, „ekonomiť“, slovesá s príponami „-ovať“, „-irovať“, väzbu slovies „poľzovaťsa čem“, „učastvovať v čom“, vety so spojkou „štoby“.
	Človek a príroda	17	Opakovanie- matka múdrosti.

			Zopakovať si slovíčka, frázy i gramatiku z predchádzajúcich lekcií, zdokonaliť svoje rečové zručnosti: počúvanie, čítanie, hovorenie i písanie.
	Krajina, ktorej jazyk sa učím	19	Moskva Naučiť sa prezentovať hlavné mesto Ruska, informovať o niektorých moskovských pamiatkach a zaujímavostiach, dozvedieť sa mnoho zaujímavého o ruskom vedcovi Lomonosovi, pripomenúť si ďalšie významné osobnosti Ruska i históriu Olympijských hier, naučiť sa časovať osobné a privlastňovacie zámená, komparatív a vyjadrenie porovnania, neurčité zámená s časticou „-nibud'".
	Veda a technika v službách ľudstva	22	Veda a technika Naučiť sa pomenovať rôzne médiá a ich funkcie, diskutovať o televíznom programe, hovoriť o práci s počítačom, naučiť sa skloňovať pods. a príd. mená muž. rodu, neurčité zámená s časticou „-to", analytický 2. stupeň prídavných mien tvorený pomocou „bolee"
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	7	Náš európsky dom Naučiť sa symboly a históriu EÚ, napísať priateľom na rozlúčku pár pekných slov, zamyslieť sa nad významom cestovania.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať" (SERR, 2013, s. 12, 103). Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkúvajú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t.j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí ruským jazykom. Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfologické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);

- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoril a vyjadroval s použitím dostačujúcej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne dobre ovládať gramatiku, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať.
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti

(upravené SERR, 2013, s. 111 –119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu,
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnu ť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;

- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 –132).

Výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie:

počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach,
- identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru stematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 -70).

Čítanie s porozumením - výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;

- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 –73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav -dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 –83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;

- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 –62).

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je nevyhnutné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva,
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí,
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť,
- ice-breaking - navodzuje uvoľnenú atmosféru v úvode hodiny,
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia.

Formy

- hodina s využitím IT, e – learning
- práca v skupine
- práca vo dvojici
- výklad
- gramatický a lexikálny dril
- práca s autentickým materiálom
- tvorba a prezentácia projektov
- diskusia
- situačné dialógy
- hry, súťaže, kvízy
- piesne a básne
- testovanie a samotestovanie

Pomôcky

- učebnice
- pracovný zošit
- CD prehrávač, slúchadlá, DVD prehrávač, notebook, projektor
- tabuľa, fixky
- slovníky, ruská literatúra
- mapy, atlas
- projektové práce žiakov

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: slohová práca, ústna odpoveď a minimálne 85 % známok z testov ostatných študentov v skupine. V každom polroku v danej skupine budú napísané minimálne tri čiastkové písomné práce a žiak bude aspoň raz ústne odpovedať. Slohová práca bude povinne napísaná v 2. polroku prvého ročníka a v každom polroku druhého a tretieho ročníka (t. j. v prvom polroku 1. ročníka a v 4. ročníku sa slohová práca nepíše).

Hodnotenie testov

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 55 % ..... dobrý

54 % - 35 % .....dostatočný

34 % a menej .....nedostatočný

Hodnotenie diktátov

Známy text, hodnotia sa chybné slová ako 1 chyba (opakovaná rovnaká chyba sa viackrát do celkového počtu chýb neráta).

0 - 2 chyby .....výborný

3 - 4 chýb ..... chválitebný

5 - 6 chýb ..... dobrý

7 - 8 chýb .....dostatočný

9 a viac chýb .....nedostatočný

Slohová práca v cudzom jazyku

Za každú z nasledovných oblastí žiak môže získať 5 bodov (spolu max 20 bodov):

Obsah textu ..... 25% (5 bodov)

Lexikálna správnosť ..... 25% (5 bodov)

Gramatická správnosť ..... 25% (5 bodov)

Štýl, prepojenie myšlienok, členenie textu ..... 25% (5 bodov)

Stupnica výsledného hodnotenia pre slohovú prácu v cudzom jazyku

20- 18:..... výborný

17 -15:..... chválitebný

14 – 11: ..... dobrý

10 - 7:.....dostatočný

6 - 0: .....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Obsah textu ..... 30 %

Jazyková správnosť..... 40 %

Spracovanie ..... 10 %

Prezentácia ..... 20 %

Celkové hodnotenie ako u testov.

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede v predmete ruský jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede
- aktivita v rozhovore

Hodnotiace kritériá na opravné a komisionálne skúšky

Platí pre žiakov 1.- 4. ročníka

- Žiak vykonáva opravnú skúšku z učiva, ktoré je preberané v danom polroku (súčasťou skúšky je aj učivo, ktoré s preberaným učivom v danom polroku súvisí)
- Opravná skúška pozostáva **z písomnej** a **ústnej časti:**
    - Písomná časť pozostáva zo: slohovej práce a gramatického testu
    - Ústna časť pozostáva z konverzácie učiteľa a žiaka na dané témy

Žiak získava za jednotlivé časti opravnej skúšky bodové hodnotenie, a to nasledovné:

Slohová práca:	20 bodov
Gramatický test:	50 bodov
Ústna skúška:	30 bodov
SPOLU:	100 bodov

Stupnica výsledného hodnotenia pre opravnú skúšku:

100 – 90 bodov.....výborný

89 - 75 bodov..... chválitebný

74 - 50 bodov..... dobrý

49 - 30 bodov.....dostatočný

29 – 0 bodov.....nedostatočný

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete ruský jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	L 2 Kto to je?	Prezentovať svoju rodinu a vzájomné vzťahy v nej.
	L 2 Čo mám rád…	Rozvíjať základnú zručnosť komunikácie pri vyjadrovaní vzťahu k druhým ľudom.
	L 10 Kto je kto?	Prezentovať názor na druhého človeka, formovať pozitívny postoj k druhým.
	L 20 Dievča, chlapec mojich snov.	Prezentovať svoj názor na druhého človeka a formovať pozitívny postoj k druhým.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	L 17 Záľuby, koníčky.	Rozvíjať komunikačné zručnosti, porozumieť sebe a iným.
	L 11 Ideálny deň.	Rozvíjať komunikačné zručnosti, porozumieť sebe a iným.
	L 15 10 rád pre zdravie.	Prezentovať svoj názor na zdravý spôsob života.
	L 21 Hľadáte prácu?	Získať komunikačné zručnosti pre riešenie rôznych životných situácií.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	L 2 Hobby mojej rodiny.	Prezentovať svoju rodinu a vzájomné vzťahy v nej.
	L 4 Ktoré predmety má a nemá Dáša rada?	Prezentovať svoj názor a vzťah k predmetom v škole.
	L 6 Kedy máš narodeniny?	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie v skupine, formovať dobré vzťahy v triede.
	L 7 Na nákup.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácia a vzájomnej spolupráce.
	L 8 Čo si chcete objednať?	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie**.**

	L 9 Čo budeme robiť cez prázdniny?	Prezentovať svoje plány na prázdniny.
	L 13 Povedzte, prosím, kde je tu...	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete ruský jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ochrana prírody a krajiny	L 22 Červená kniha.	Prezentovať svoj názor na ochranu ohrozených druhov živočíchov.
Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana	L 22 Voda je život.	Prezentovať svoj názor o tom, ako možno šetriť vodou a chrániť životné prostredie.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	L 22 Ekologická škola.	Informovať o činnosti Ekologickej školy.
Vzťah človeka k prostrediu	L 22 V lese je množstvo odpadu.	Prezentovať svoj názor o tom, čo robíme pre ochranu životného prostredia.
	L 22 Alpinisti upratovali Everest.	Prezentovať svoj názor o tom, čo robíme pre ochranu životného prostredia.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete ruský jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Komunikačné a užívateľské zručnosti	L 12 Pozdrav zo Sankt-Peterburgu.	Vytvoriť vlastný mediálny produkt, schopnosť vyjadriť svoj zámer prostredníctvom e-mailu.
	L 6 Projekt Pohľadnice k narodeninám z ruského internetu.	Vytvárať vlastný mediálny produkt – elektronickú pohľadnicu.
	L 13 Pricestuj do môjho mesta.	Vytvoriť vlastný mediálny produkt o svojom meste s autorským zámerom získať ľudí, aby navštívili dané mesto.

	Strana z facebooku.	Vytvoriť vlastný mediálny produkt, schopnosť verbálne vyjadriť autorský zámer.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete ruský jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	L 2 Projekt Národnosti Ruskej federácie.	Na základe získaných informácií z internetu prezentovať ruskú federáciu ako mnohonárodnostný štát, rozvíjať tolerantný postoj príslušníkom iných kultúr.
	L 12 Štátne sviatky na Slovensku a v Rusku.	Rešpektovať kultúrnu rozmanitosť.
	L 19 Pamätihodnosti hlavného mesta.	Rozvíjať poznanie slovenskej kultúry a akceptovanie faktu kultúrnej rozmanitosti.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	L 24 Rusko – jeho história a súčasnosť.	Rozvíjať poznanie ruskej kultúry, viesť žiakov k reflexiám o ruskej kultúre.
	L 14 Prevzaté slová.	Uvedomiť si nadnárodný rozmer vybraných výrazov lexiky a ich prienik do lexiky ruského jazyka.
	L 12 Vianoce v Rusku.	Rozvíjať poznanie ruskej kultúry a akceptovať fakt kultúrnej rozmanitosti.
	L 17 Ermitáž.	Prehĺbiť poznanie ruskej kultúry.
	L 24 Pamätihodnosti Moskvy.	Rozvíjať poznanie ruskej kultúry.
	L 24 Osobnosti Ruska.	Prehĺbiť poznanie významných ruských osobností.

8. Materiálne zabezpečenie

- učebnice
- pracovný zošit
- CD prehrávač, slúchadlá, DVD prehrávač, notebook, projektor
- tabuľa, fixky
- slovníky, ruská literatúra

- mapy, atlas
- projektové práce žiakov

Učebné zdroje

Hlavným učebným zdrojom je učebnica:

Klass 1 – 3, N. Orlová, M. Kožušková, M. Vágnerová, vydavateľstvo Klett

Klass 1 ISBN: 9788073972295

Klass 2 ISBN: 9788073972462

Klass 3 ISBN: 9788073972486

Doplnkové učebné zdroje:

- video
- doplnkové materiály vypracované k učebnici.

FRANCÚZSKY JAZYK

1. Charakteristika učebného predmetu

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočnosti, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojením si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov.

2. Ciele učebného predmetu

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka;
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote;
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, solidarity, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti;
- zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov;
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku ako svojbytnému historickému javu, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania;
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie;
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní;
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

3. Obsah vzdelávania

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99
2.	3	99
3.	3	99
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Úvodná hodina.	1	Pokyny k organizácii práce.
	Rodina a spoločnosť	20	Výslovnosť, číslovky do 10, abeceda, 1. slovesná trieda, zvratné slovesá, osobné zámená, číslovky do 100, opytovacie vety, člen, nepravidelné slovesá, zápor, predložky miesta, predstavenia, prídavné mená, množné číslo, samostatné osobné zámená, osobné údaje, rodina – vzťahy v rodine, národnosť/ štátna príslušnosť, tlačivá/ dokumenty, vzťahy medzi ľuďmi, podať informácie.
	Vzdelávanie a práca	18	Predložka de, rozkazovací spôsob, il y a, privlastňovacie zámená, neurčitý člen, vyjadrenie času, moja škola, škola a jej zariadenia, učebné predmety, pracovné činnosti a profesie, školský systém, vypočuť si a podať informácie.
	Voľný čas a záľuby	19	Komparatív, 2. a 3. slovesná trieda, nepravidelné slovesá, delivý člen, datív, záľuby, literatúra, divadlo a film, rozhlas, televízia a internet, predstaviť záľuby a vkus, opakovanie L1-L3
	Výživa a zdravie	16	Ukazovacie zámená, 3. stupeň prídavných mien, predložka do, nepravidelné slovesá, číslovky do 1000, zámeno on, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje, mliečne výrobky, cestoviny a múčne výrobky, stravovacie návyky, príprava jedál, vybrať si z ponúkaných možností potvrdiť/ odmietnuť.

	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	16	Blízka budúcnosť, nepravidelné slovesá, il faut, ľudské telo, choroby a nehody, vyjadriť pocity – vyjadriť fyzickú bolesť.
	Konverzačné cvičenia	2	Precvičovanie ústneho prejavu.
	Opakovanie	4	Zhrnutie učiva.
	Školská slohová práca	1	Slohová práca.
	Oprava slohovej práce	1	Oprava.
druhý	Úvodná hodina.	1	Pokyny k organizácii práce.
	Človek na cestách	27	Predložky miesta, časové výrazy, vzťažné zámená, podmieňovací spôsob, priamy predmet, passé composé – minulý čas zložený, dopravné prostriedky, osobná doprava, dať ponuku a reagovať na ňu.
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	20	Pomocné slovesá, trpný rod, zámeno y, zvratné slovesá, rodinné sviatky, štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície, podať informácie.
	Kultúra a umenie	19	Predložka de, rozkazovací spôsob, il y a, privlastňovacie zámená, neurčitý člen, vyjadrenie času, druhy umenia, kultúra a jej formy, vyjadriť názor.
	Veda a technika v službách ľudstva	22	Samostatné ukazovacie zámená, prídavné mená, imperfektum, prítomný konjunktív, technické vynálezy, vedecký pokrok, vypočuť si a podať informácie.
	Opakovanie	6	Zhrnutie učiva.
	Školské slohové práce	2	Slohová práca.
	Opravy slohových prác	2	Oprava.
tretí	Úvodná hodina	1	Pokyny v organizácii práce.
	Obchod a služby	28	Priamy predmet, nepriamy predmet, zámeno en, rozkazovací spôsob, predmety, formy a farby, príkazy a zákazy, nákupné zariadenia, nakupovanie a platby, vybrať si z ponúkaných možností, potvrdiť/ odmietnuť.
	Vzory a ideály	28	Samostatné privlastňovacie zámená, samostatné osobné zámená, vedľajšie časové vety, priebehový prítomný čas, dobré a zlé správy, minulé časy, tvorenie prísloviek, človek a jeho vzory a ideály, individuálne priority a hodnoty, zúčastniť sa diskusie.

	Človek a príroda	32	Podmienkové vety, vyjadrenie príčiny, dvojica osobných zámen, blízka minulosť, život na zemi o 30 rokov, zvieratá v nebezpečenstve, tu sa recykluje, Écofrance, moja budúcnosť, keď budem mať 30 rokov, poraď mi, zvieratá/ fauna, počasie, rastliny/ flóra, klíma, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia, argumentovať.
	Opakovanie	6	Zhrnutie učiva.
	Školské slohové práce	2	Slohová práca.
	Opravy slohových prác	2	Oprava.
štvrtý	Úvodná hodina.	1	Pokyny k organizácii práce.
	Krajina, ktorej jazyk sa učím	32	Neosobné výrazy, použitie časov a spôsobov, rady a rozhodnutia, priama a nepriama reč, vyjadrenie hypotézy, aký charakter, aká hrôza, moji kamaráti a ja, zbožňujem Paríž, Francúzsko, francúzske mestá, geografické údaje, história, turistické miesta a kultúrne pamiatky, zvyky a tradície, podať informácie.
	Náš domov	50	Prítomné príčastie, prechodník, priama a nepriama reč, predminulý čas, súslednosť časov, spojovací spôsob, podmienkové vety, dom mojich snov, môj dom/byt, zariadenie bytu, bývanie v meste a na dedine, domov a jeho okolie, komunikovať.
	Opakovanie	7	Zhrnutie učiva.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Lexika

Žiak ovláda lexiku z uvedených tém, chápe informácie, ktoré sa týkajú zadaných tém z každodenného života, a je schopný použiť osvojenú lexiku v štandardných jazykových situáciách.

B1 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,

- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí francúzskym jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfologické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoril a vyjadroval s použitím dostačujúcej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;

- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125 – 132).

Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s.68 – 70).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou; chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;

- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- participatívne metódy:
- dialóg a diskusia,
- situačné (prípadové) metódy,
- inscenačné metódy (metódy hrania rol),
- brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov).
- kognitívne metódy,
- zážitkové metódy,
- skúsenostné metódy.

Formy

1. Podľa počtu žiakov:
    - frontálne – formy hromadnej práce
    - skupinové – vyučovanie skupín žiakov (5 – 7 žiakov v skupine)
    - individuálne – vyučovanie s jednotlivcami
2. Podľa dĺžky trvania:
    - krátkodobé (napr. vyučovacia hodina)
    - dlhodobé (výlet, exkurzia)
3. Podľa druhu a obsahu činnosti:
    - formy zamerané na teoretické vyučovanie
    - praktickú činnosť
4. Podľa organizovanosti:
    - organizované formy
    - spontánne vznikajúce činnosti (spravidla realizované samotnými žiakmi)
5. Podľa aktivity žiakov:
    - aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy)
    - pasívne (napr. návštevy rôznych podujatí)

Didaktické formy sa postupne vyvíjali. V súčasnosti sa (v klasickej škole) vyučuje v presne stanovených časových jednotkách, žiaci sú rozdelení do tried podľa veku a stupňa vedomostí.

Hlavným cieľom vychádzky, výletu a exkurzie je umožniť žiakom bezprostredne a kriticky zhodnotiť určitú konkrétnu realitu, o ktorej sa teoreticky učili.

Exkurzia

Náplňou exkurzie môže byť:

- poznať novú látku
- upevniť už skôr prebrané učivo
- skontrolovať úroveň poznatkov a overiť si možnosti ich použitia v praxi
- plniť kombinované úloh
- beseda a rozhovory

Besedy a organizované rozhovory sú organizačné jednotky, ktoré sa realizujú priamym rozhovorom pedagóga so žiakmi, alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch. Besedu a organizovaný rozhovor treba primerane vopred pripraviť.

Pomôcky:

učebnice, slovníky, CD- prehrávač, DVD- prehrávač.

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: polročná slohová práca, ústna odpoveď a minimálne 85 % známok z testov ostatných študentov v skupine.

Kritériá hodnotenia testov, diktátov, polročných slohových prác a projektov vo francúzskom jazyku

Hodnotenie testov

100 %-90 %.....výborný

89 %-75 %..... chválitebný

74 %-55 %..... dobrý

54 %-35 %.....dostatočný

34 % a menej .....nedostatočný

Hodnotenie diktátov

0-3 chyby .....výborný

4-6 chýb..... chválitebný

7-9 chýb..... dobrý

10-13 chýb.....dostatočný

14 a viac chýb .....nedostatočný

Hodnotenie polročných slohových prác

1. Obsah textu .....25 % (5bodov)
2. Členenie a stavba textu .....25 % (5bodov)
3. Gramatika (morfológia, syntax, pravopis).....25 % (5bodov)
4. Slovná zásoba .....25 % (5bodov).

Stupnica výsledného hodnotenia pre slohovú prácu v cudzom jazyku

20- 18..... výborný

17 –15..... chválitebný

14 – 11 ..... dobrý

10 - 7..... dostatočný

6 - 0.....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Obsah textu ..... 35 %

Jazyková správnosť..... 35 %

Spracovanie ..... 10 %

Prezentácia ..... 20 %

Celkové hodnotenie ako u testov.

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede v predmete francúzsky jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede
- aktivita v rozhovore

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre: 1. - 4. ročník.

Písomná časť

Slohová práca	25 bodov
Gramatický test	40 bodov

Ústna časť

Konverzácia	35 bodov
Spolu	100 bodov

Výsledné hodnotenie

výborný.....100 - 90 bodov

chválitebný .....89 - 75 bodov

dobrý .....74 – 50 bodov

dostatočný.....49 - 25 bodov

nedostatočný.....24 - 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete francúzsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	L1 Predstavenie sa, dialógy.	Porozumieť sebe aj iným.
	L2 Zadanie projektu – Moja škola.	Akceptácia rôznych typov ľudí a názorov.
	L3 Môj voľný čas.	Efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas, plánovať si aktuálne činnosti.
	L1 Zadanie projektu – Moja rodina.	Porozumieť sebe a iným.
	L5 Môj deň.	Efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas.
	L6 Moja budúcnosť.	Efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas, plánovať si budúce činnosti.
	L6 Životné prostredie.	Uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania.
	L5 V zdravom tele zdravý duch.	Uprednostniť nadobudnuté zásady zdravého životného štýlu vo svojom správaní a konaní.
	L4 Rodinný život, vzťahy.	Uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	L3 Opis osoby.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L7 Oblečenie.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L5 Športy.	Efektívne využívať svoj pracovný aj voľný čas, plánovať si aktuálne činnosti.

	L5 Ľudské telo.	Porozumieť sebe a iným.
	L1 Ako sa máš?	Prezentovať a prezentovať sa.
	L6 Počasie.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L1 Médiá.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L4 Reklama a my.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L1 Môj životopis.	Prezentovať a prezentovať sa.
	L8 Bývanie.	Prezentovať a prezentovať sa.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete francúzsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	L1 Základné informácie o Francúzsku.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o francúzskej kultúre.
	L3 Voľný čas Francúzov.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu prísť do styku.
	L1 Sviatky vo Francúzsku.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L1 Sviatky na Slovensku.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o slovenskej kultúre.
	L4 Francúzska kuchyňa.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L6 Francúzske zámorské územia.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L6 Cestovanie.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L6 Slovensko.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o slovenskej kultúre.
	L1 Významné osobnosti Francúzska.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.

	L5 História Francúzska.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L7 Francúzsko.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L7 Paríž.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L8 Kanada.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L8 Belgicko.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.
	L8 Švajčiarsko.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú alebo môžu prísť do styku.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky:

učebnice, slovníky, CD- prehrávač, DVD- prehrávač.

Učebné zdroje

Baranová, E. – Švarbová, E., Quartier libre 1. Praha: Klett, 2010. ISBN 8073970697.

Bosquet, M., Quartier libre 2. Praha: Klett, 2011. ISBN 9788073970765.

ŠPANIELSKY JAZYK

1. Charakteristika učebného predmetu

Španielsky jazyk je tretím svetovým jazykom a rovnako ako iné cudzie jazyky prispieva k pochopeniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu v rámci Európskej únie aj mimo nej.

Osvojením si španielskeho jazyka môže žiak spoznávať spôsob života v španielsky hovoriacich krajinách, ich tradície, čím sa prehlbujú vedomosti a vzájomná tolerancia národov.

Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, pretože sme schopní komunikovať ich jazykom. Ovládanie španielčiny resp. cudzích jazykov podporuje mobilitu v rámci EU.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti

Vzdelávanie v oblasti španielskeho jazyka smeruje k rozvíjaniu kľúčových spôsobilostí – kompetencií a napĺňaniu stanovených cieľov.

2. Ciele učebného predmetu

- dokázať riešiť každodenné situácie v cudzej krajine
- vedieť poskytnúť pomoc cudzincom v našej krajine
- dokázať komunikovať v cudzom jazyku – výmena informácií a nápadov
- sprostredkovať a vyjadriť svoje myšlienky a pocity
- pochopiť spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo

3. Obsah vzdelávania

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99
2.	3	99
3.	3	99
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
	Komunikácia	18	Práca s učebnicou, výslovnosť a pravopis, abeceda, pozdravy,zákl. číslovky do 10, tvorenie otázky, prídavné mená – prechyľovanie, osobné zámená – tykanie, vykanie, tvorenie množ. čísla, sloveso byť – SER, 1. slovesná trieda, opytovacie zámená, výrazy mucho, cuánto, poco, nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou, reagovať pri prvom stretnutí.
	Vzdelávanie a práca	15	Sloveso byť – ESTAR, neosobný tvar *hay* Použitie *ser, estar, hay,* časovanie slovies 2. a 3. slovesnej triedy, farby, ľudské vlastnosti, V triede – opis obrázku, väzba para + neurčitok, prezentácia projektu učebné predmety, škola a jej zariadenie, podať informácie.
	Krajiny, mestá a miesta	15	Časovanie slovies so zmenou kmeňovej samohlásky, nepravidelné slovesá – *ir, hacer, ver, saber,* spájacie výrazy, zvratné slovesá, práca s textom – Annin denník – Granada, Moje mesto – opis, podať informácie.
	Vzdelávanie a práca	15	Podstatné mená – povolania – prechyľovanie, Kde bývaš? - rozprávanie o sebe, číslovky 10 – 100, počúvanie, práca s textom – Annin denník – Španielske regióny, Slovensko – fakty o krajine, Aké je počasie?, slovesá zakončené na –cer, -cir, Čím chcem byť – úvaha, pracovné činnosti a profesie, vyjadriť názor.
	Rodina a spoločnosť	16	Lexika rodina, stupňovanie a porovnávanie pravidelných a nepravidelných prídavných mien, Môj otec je Leov brat – text a cvičenia, privlastňovacie zámená, vonkajší a vnútorný opis osoby, predložka de, príslovky v spojení s prídavným menom, Práca s textom – Annin denník – Španielske sviatky, sviatky na Slovensku, osobné údaje, rodina – vzťahy

			v rodine, národnosť/štátna príslušnosť, podať informácie.
prvý	Voľný čas a záľuby	18	Slovesá *gustar, encantar, interesar* a ich použitie, samostatné osobné zámená s predložkou, dvojitý zápor vo vete, Mne sa páči, tebe nie – text a cvičenia, príslovky frekvencie a miery, môj voľný čas, situačné dialógy o záľubách, práca s textom – Annin denník – Barcelona, záľuby, literatúra, divadlo a film, rozhlas, televízia a internet, predstaviť záľuby a vkus.
	Školská slohová práca	2	Slohová práca, oprava.
druhý	Opakovanie	5	Opakovanie.
	Mládež a jej svet	13	Blízka budúcnosť, vyjadrenie musieť, predložkové väzby s neurčitkom, vyjadrenie času, orientácia v meste podľa plánu, môj týždeň/môj deň, aktivity mládeže, opísať/vyjadriť plány.
	Náš domov	11	Neurčité zámená, zámená v priamom predmete, samostatné privlastňovacie zámená, neosobné väzby, opis domu/ bytu, môj dom/byt, zariadenie bytu, domov a jeho okolie, bývanie v meste a na dedine, podať informácie.
	Výživa a zdravie	12	Rozkazovací spôsob pre 2. os. j. č., ukazovacie zámená,trpný rod a zvratné se, španielska kuchyňa, v reštaurácii, porovnanie národných jedál, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje, mliečne výrobky, cestoviny a múčne výrobky, stravovacie návyky, príprava jedál, zdravá výživa, vybrať si z ponúkaných možností, potvrdiť/odmietnuť.
	Človek na cestách	11	Minulý čas jednoduchý pravidelných slovies, minulý čas nepravidelných slovies, zhrnutie lekcií, zúčastniť sa diskusie.
	Človek na cestách	17	Predložka a, spojky pero a sino, predložky para a por, väzba al + neurčitok, použitie ser, estar, rozkazovací spôsob pre vykanie, Kde sa ubytovať? - charakteristika hotelov,

			kde trávime prázdniny, dovolenky, príprava plánu dovolenky, hotelové a reštauračná služby, dať ponuku a reagovať na ňu.
druhý	Odievanie a móda	13	Sloveso parecer, neurčité a záporné zámená a príslovky, priamy predmet, nepriamy predmet, zámená v priamom a nepriamom predmete, V obchode, základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, druhy a vzory odevných materiálov, vyjadriť názor.
	Človek a príroda	13	Gerundium, estar + gerundium, nepravidelné slovesá v jednoduchom prítomnom čase, estar + prídavné meno, zvieratá/fauna, rastliny/flóra, človek a jeho životné prostredie, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia, argumentovať.
	Školské slohové práce	4	Slohová práca a oprava.
tretí	Opakovanie	3	Opakovanie učiva.
	Veda a technika v službách ľudstva	10	Príslovky, minulý čas priebehový, technické vynálezy, vedecký pokrok, vypočuť si a podať informácie.
	Profesia a pracovný život	13	Predložka a s priamym predmetom, minulý čas jednoduchý, porovnanie minulých časov, rodinný život, vzťahy, problémy vo vzťahoch a ich riešenie, vyjadriť pocity.
	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	15	Väzba soler + neurčitok, subjuntív prítomného času, zámená v priamom a nepriamom predmete, sviatky v Španielsku, sviatky na Slovensku, rodinné sviatky, štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície, vyjadriť vedomosti.
	Mládež a jej svet	13	Neurčité zámeno cualquiera, spodstatňovanie prídavných mien, slovesá ako gustar, predložkové väzby, podmieňovací spôsob, predstavy mládeže o svete, vyjadriť súhlas/nesúhlas, želanie.
	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie.	16	Použitie gerundia, ser/estar + prídavné meno, zvratné slovesá, rozkazovací spôsob, u lekára, vplyv životného štýlu na naše

			zdravie, v zdravom tele zdravý duch, ľudské telo, choroby a nehody, hygiena a starostlivosť o telo, vyjadriť pocity – vyjadriť fyzickú bolesť.
tretí	Slovensko	9	Väzba estar + gerundium v imperfekte, použitie člena, použitie jednoduchého minulého času, časová súslednosť, geografické údaje, história, turistické miesta a kultúrne pamiatky, vyjadriť vedomosti.
	Šport nám, my športu	20	Slovesá, llevar + gerundium, absolútny superlatív, tvorenie zdrobnenín, zložený minulý čas, druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne, športové disciplíny, význam športu pre rozvoj osobnosti, zúčastniť sa diskusie.
	Školské slohové práce	4	Slohová práca, oprava.
štvrtý	Opakovanie	2	Opakovanie učiva.
	Vzory a ideály	10	Budúci čas, podmienkové súvetie, časová súslednosť, spodstatňovanie prídavných mien, Moja budúcnosť, individuálne priority a hodnoty, predstaviť vkus.
	Vzdelávanie a práca	15	Časové vety, spojovací spôsob – vyjadrenie možnosti, hypotézy, vzťažné vety s predložkou, Školský systém na Slovensku a v Španielsku, vypočuť si a podať informácie.
	Šport nám, my športu	15	Radové číslovky, zložený minulý čas, ukazovacie zámená, čestnosť športového zápolenia, zúčastniť sa diskusie.
	Človek a spoločnosť; komunikácia	12	Interpunkčné znamienka, rod a číslo podstatných mien, použitie osobných zámen vo funkcii podmetu, spojovací spôsob na popretie, zamietnutie informácie, na vyjadrenie pocitov, jazyk ako dorozumievací prostriedok, vyjadriť názor.
	Krajiny, mestá a miesta	13	Porovnávanie, predložky, prídavné mená obyvateľské, spojovací spôsob na hodnotenie skutočnosti, predminulý čas, všeobecný a neurčitý podmet, krajiny a svetadiely, podať informácie.

štvrtý	Krajina, ktorej jazyk sa učím	11	Zdôraznenie vetného člena, predložky so slovesami vyjadrujúcimi pohyb, slovesné väzby s prechodníkom a neurčitkom, použitie predminulého času v spojení s minulým časom jednoduchým a imperfektom, geografické údaje, turistické miesta a kultúrne pamiatky, vypočuť si a podať informácie.
	Kultúra a umenie	14	Označenie prízvuku, modálne slovesá v minulom čase, opis a hodnotenie zážitkov a obrazov z minulosti, slovesá typu byť na informovanie o kultúre, spojovací spôsob na prenechanie rozhodnutia, druhy umenia, kultúra a jej formy, argumentovať.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií, obsahový štandard

B1 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;

- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí nemeckým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú tieto zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfologické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- ovládať jazyk dostatočne na to, aby sa dohovoril a vyjadroval s použitím dostačujúcej slovnej zásoby len s určitou mierou váhania a opisných jazykových prostriedkov na vymedzené témy, pričom používa opisné jazykové tvary;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol opísať nepredvídateľné situácie, vysvetliť hlavné body, myšlienky, či problémy so značnou dávkou precíznosti a vyjadrovať myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém;
- komunikovať primerane správne v známych kontextoch; všeobecne ovládať gramatiku dobre, i keď badať vplyv materinského jazyka. Napriek chybám, ktorých sa dopúšťa, je jasné, čo chce

vyjadriť, pomerne správne dokáže používať repertoár často používaných gramatických prostriedkov a vetných štruktúr v ľahko predvídateľných situáciách;
- vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a usporiadanie textu sú dostatočne presné na to, aby bolo možné text sledovať;
- artikulačne zrozumiteľne vyslovovať, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a objavujú sa príležitostné prípady nesprávnej výslovnosti (upravené SERR, 2013, s. 111-119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- uvedomovať si rozdiely medzi formálnym a neformálnym prejavom;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva najbežnejšie vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomovať si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správať;
- uvedomovať si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v bežnej jazykovej praxi, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- začať, udržať a ukončiť jednoduchý osobný priamy rozhovor týkajúci sa bežných tém alebo osobných záujmov;
- dostatočne plynulo vytvoriť jednoduché rozprávanie alebo opis ako lineárnu postupnosť kompozičných zložiek;
- spojiť sériu jednotlivých kratších bodov do súvislého lineárneho celku;
- dostatočne presne vyjadriť hlavné body myšlienky alebo problému;
- zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky (upravené SERR, 2013, s. 125-132).

Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom;
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke;
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich;
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview;
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh;
- podrobným orientačným pokynom;
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku;
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68-70).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou; chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu;
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70-73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť;
- napísať súkromný a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať príbeh, rozprávanie, opis;
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii;
- získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému;
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.;
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania;
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem;
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.;
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy;
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie;
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi;
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75-83).

Ústny prejav – monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života;
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti;
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne;
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- vyrozprávať príbeh;
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti;
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60-62).

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň B1 pozostáva y kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine dosiahnuť, naplniť.

METÓDY

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

FORMY

- klasická hodina
- práca v skupine
- tvorba a prezentácia projektov
- diskusia
- situačné dialógy
- hry a súťaže
- exkurzia

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: slohová práca, ústna odpoveď a minimálne 85 % známok z testov ostatných študentov v skupine.

Hodnotenie testov a písomných prác

100-90%.....výborný
89-75%..... chválitebný
74-55%..... dobrý
54-35%.....dostatočný
34% a menej .....nedostatočný

Hodnotenie diktátov

0-3 chyby .....výborný
4-6 chýb ..... chválitebný
7-9 chýb ..... dobrý
10-13 chýb.....dostatočný
14 a viac chýb .....nedostatočný

Slohová práca v cudzom jazyku

Za každú z nasledovných oblastí žiak môže získať 5 bodov (spolu max 20 bodov):

Obsah textu ..... 25 % (5 bodov)
Členenie a stavba textu ..... 25 % (5 bodov)
Gramatika ..... 25 % (5 bodov)

Slovná zásoba ..... 25 % (5 bodov)

Stupnica výsledného hodnotenia pre slohovú prácu v cudzom jazyku

20-18.....výborný
17-15..... chválitebný
14-11..... dobrý
10-7.....dostatočný
6-0.....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Obsah textu .....35 %
Jazyková správnosť.....45 %
Spracovanie .....10 %
Prezentácia .....10 %

Celkové hodnotenie ako u testov a písomných prác.

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede v predmete španielsky jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede
- aktivita v rozhovore

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre žiakov 1.- 4. ročníka

- Žiak vykonáva opravnú skúšku z učiva, ktoré je preberané v danom polroku (súčasťou skúšky je aj učivo, ktoré s preberaným učivom v danom polroku súvisí)
- Komisionálna skúška pozostáva **z písomnej** a **ústnej časti:**
    - Písomná časť pozostáva zo: slohovej práce a gramatického testu
    - Ústna časť pozostáva z konverzácie učiteľa a žiaka na dané témy

Žiak získava za jednotlivé časti komisionálnej skúšky bodové hodnotenie, a to nasledovné:

Slohová práca:	25 bodov
Gramatický test:	40 bodov
Ústna skúška:	35 bodov
SPOLU:	100 bodov

Stupnica výsledného hodnotenia pre komisionálnu skúšku:

100-90 bodov .....výborný
89-75 bodov ..... chválitebný
74-50 bodov ..... dobrý

49-25 bodov .....dostatočný

24-0 bodov .....nedostatočný

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete španielsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	L2 Škola je tiež zábavná.	Akceptácia rôznych typov ľudí a názorov.
	L4Som lekár a pracujem v nemocnici.	Akceptácia rôznych typov ľudí a názorov.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	L1 Predstavenie sa, dialógy.	Porozumieť sebe a iným.
	L4 Kde bývaš?	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým.
	L4 Čím chcem byť.	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým.
	L6 Môj voľný čas.	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým.
	L1 Rozprávanie o sebe.	Porozumenie sebe a iným, získanie pozitívneho postoja k sebe a druhým.
	L8 Opis domu/ bytu.	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým.
	L5 Rodinný život, vzťahy.	Zvládať vlastné správanie, získať základné sociálne zručnosti pre riešenie rôznych situácii.
	L7 Miesto, kde žijem - Kultúrny život (divadlo, tanec, hudba).	Získať pozitívny postoj k sebe a druhým.
	L1 Moja budúcnosť- výber povolania, výhody a nevýhody.	Porozumieť sebe a iným, zvládnuť vlastné správanie.
	L7 Mládež a jej svet.	Porozumieť sebe a iným.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	L8 Na nákupoch.	Získať základné sociálne zručnosti pre riešenie rôznych situácii.
	L10 Športy.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej

		spolupráce, formovať dobré medziľudské vzťahy.
	L7 Problémy mladých ľudí.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.
	L10 Kde trávime prázdniny, dovolenky.	Formovanie dobrých medziľudských vzťahov.
	L10 Príprava plánu dovolenky.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete španielsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zložky životného prostredia	L3 Životné prostredie.	Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	L3 Moje mesto.	Schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.
Vzťah človeka k prostrediu	L7 Miesto, kde žijem - Kultúrny život (divadlo, tanec, hudba).	Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské správanie a vedomie.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete španielsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	L3 Moje mesto.	Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.
	L4 Slovensko.	Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.
	L5 Rodina.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov.
	L6 Sviatky na Slovensku.	Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.

	L7 Problémy mladých ľudí.	Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	L1 Práca s textom – Annin denník - Jazyky v Španielsku.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o kultúre.
	L2 Práca s textom – Annin denník – Castilla la Mancha.	Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
	L3 Práca s textom – Annin denník – Granada.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o španielskej kultúre.
	L4 Práca s textom – Annin denník – Španielske regióny.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o španielskej kultúre.
	L6 Práca s textom – Annin denník – Španielske sviatky.	Prehĺbiť poznanie španielskej kultúry.
	L6 Práca s textom – Annin denník – Barcelona.	Prehĺbiť poznanie španielskej kultúry.
	L9 Španielska kuchyňa.	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o španielskej kultúre.
	L6 Rozprávanie o Španielsku.	Vybudovať schopnosť odhaľovať základné stereotypy a predsudky.
	L6 Vianočné zvyky.	Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
	L6 Známe španielske mestá	Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
	L7 Španielska kultúra.	Prehĺbiť poznanie španielskej kultúry.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	L4 Čím chcem byť.	Kultivovať formy a spôsoby komunikácie, sebavyjadrenia.
	L6 Mne sa páči, tebe nie.	Rozvinúť argumentáciu pri prezentácii vlastných názorov a postojov.
	L6 Môj voľný čas.	Rozvinúť argumentáciu pri prezentácii vlastných názorov a postojov.
	L9 Porovnanie národných jedál.	Rozvinúť schopnosť analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
	L6 Národné zvyky.	Rešpektovať kultúrne rozmanitosti, podnietiť snahu o korektné vzťahy s okolím.

	L7 Miesto, kde žijem - Kultúrny život (divadlo, tanec, hudba).	Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o kultúre, prehĺbiť poznanie kultúr.
	L10 Kde trávime prázdniny, dovolenky- konverzácia Príprava plánu dovolenky.	Rozvinúť základy medzikultúrnej tolerancie, motivovať pre prácu s ľuďmi z iných spoločenských a kultúrnych skupín.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete španielsky jazyk		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zdravotná príprava	L8 U lekára, ako predchádzať chorobám.	Pochopiť súvislosti medzi zdravím a životným štýlom.

8. Materiálne zabezpečenie

Hlavným učebným zdrojom je učebnica a CD:

Brožová, Kateřina, Ferrer, Carlos: Aventura 1, Praha, Klett,2011, ISBN 9788073970239

Brožová, Kateřina, Ferrer, Carlos: Aventura 2, Praha, Klett,2011, ISBN 9788073970734

Brožová, Kateřina, Ferrer, Carlos: Aventura 3, Praha, Klett, 2012, ISBN 9788073971076

Doplnkové zdroje sú učebnice a knihy ako napr.:

Uriz, Francisco, Harling, Brigit: En Espaňa. Londýn: Chancerel, 1996

equipo Prisma: PRISMA A1, A2. Madrid: Edinumen, 2009, ISBN 978-84-9848-055-9

Video, nahrávky piesní, DVD

VZDELÁVACIA OBLASŤ: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI 121

MATEMATIKA 121
MATEMATIKA (PRE TRIEDY S ROZŠÍRENÝM VYUČOVANÍM MATEMATIKY) 134
INFORMATIKA 153

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

MATEMATIKA

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie. Tento predmet zahŕňa:

- matematické poznatky a zručnosti, ktoré študenti budú potrebovať v svojom ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.) a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote
- rozvoj presného myslenia a formovanie argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- súhrn matematického, ktoré patrí k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky pre spoločnosť.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom predmetu matematika je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť. Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci:

- získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote,
- rozvíjali funkčné a kognitívne kompetencie, metakognitívne kompetencie a vhodnou
- voľbou organizačných foriem a metód výučby aj ďalšie kompetencie potrebné v živote,
- rozvíjali logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému.
- získali a rozvíjali zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- nové vedomosti získavali špirálovite, s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznym kontextom,
- správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy,
- čítali s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť,
- vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy),
- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť,
- boli schopní pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- naučili sa samostatne analyzovať texty úloh, a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky, vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia,
- používali prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií, čo by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,

- prostredníctvom medzipredmetových vzťahov a prierezových tém by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry aj ako dôležitý nástroj pre spoločnosť.

3. Obsah vzdelávania

UČEBNÝ PLÁN

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	5	165
2.	5	165
3.	4	132

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Algebra a teória čísel.	68	Výpočty so zlomkami a desatinnými číslami. Prehľad číselných oborov, numerické výpočty s číslami na kalkulačke. Zaokrúhľovanie čísel, odhad výsledku. Približná hodnota, absolútna chyba približného čísla, platné číslice. Zápisy čísel v dekadickej sústave, vedecky zápis čísla. Kurzy a meny. Poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet. Faktúry, výpisy z účtov, práca s tabuľkami. Percentá, promile, úmera, pomer čísel. Lomený výraz a jeho definičný obor. Krátenie a rozširovanie lomených výrazov. Sčítanie a odčítanie lomených výrazov. Násobenie a delenie lomených výrazov. Zložitejšie a aplikačné úlohy na lomené výrazy. Vynímanie pred zátvorku, rozklad na súčin. Rozklad na súčin pomocou vzorcov. Umocňovanie podľa vzorcov. Názvové konštanty a premenné. Zápisy pomocou premenných. Výraz a jeho definičný obor. Zjednodušovanie a úpravy výrazov. Mnohočleny a operácie s nimi. Vyjadrovanie

			neznámej zo vzorca. Kvadratický trojčlen a jeho rozklad. Absolútna hodnota reálneho čísla a jej geometrický význam. Výrazy s absolútnou hodnotou a ich úpravy. Mocniny s prirodzeným exponentom, výpočty. Mocniny s celočíselným exponentom, výpočty. Druhá odmocnina. Racionálne a iracionálne čísla. Reálne čísla, číselná os. Mocniny s racionálnym mocniteľom. Odmocniny, vzorce, výpočty. Výrazy s odmocninami. Odmocnina a mocnina s racionálnym exponentom. Pozičné a nepozičné číselné sústavy. Dvojková sústava a výpočty v nej. Deliteľnosť v N, prvočísla, zložené čísla, rozklady čísel na súčin prvočísel. Kritériá deliteľnosti v N. nsn, NSD, Euklidov algoritmus. Slovné úlohy.
	Logika, dôvodenie, dôkazy.	24	Výrok a jeho pravdivostná hodnota. Zložený výrok a jeho pravdivostná hodnota. Negovanie jednoduchých a zložených výrokov. Negácia výrokov s údajmi o počte prvkov. Kvantifikované výroky a ich negácia. Obmena a obrátená implikácia. Úsudky, kontrola správnosti úsudku, úlohy z praxe. Princíp priameho dôkazu. Princíp nepriameho dôkazu. Princíp dôkazu sporom. Množina a spôsob jej určenia. Základné množinové operácie. Vennove diagramy. Slovné úlohy. Intervaly, ich triedenie, znázorňovanie intervalov na číselnej osi. Charakteristika intervalu pomocou absolútnej hodnoty, riešenie nerovníc s absolútnou hodnotou.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Rovnice, nerovnice a ich sústavy.	40	Lineárna rovnica a nerovnica a ich riešenie. Sústavy lineárnych rovníc s dvoma neznámymi, metódy riešenia. Sústavy lineárnych nerovníc s jednou a dvomi neznámymi. Grafické riešenie lineárnych rovníc a nerovníc a ich sústav. Rovnice a nerovnice v súčinovom tvare. Rovnice a nerovnice v podielovom tvare.

			Kvadratická rovnica a jej riešenie. Vzťahy medzi koreňmi a koeficientmi KR. Numerické a grafické riešenie kvadratickej nerovnice. Rovnice a nerovnice s neznámou v menovateli. Rovnice a nerovnice s absolútnou hodnotou. Iracionálne rovnice a nerovnice. Slovné úlohy. Riešenie rovníc substitučnou metódou. Sústavy lineárnych rovníc s viacerými neznámymi. Sústava lineárnej a kvadratickej rovnice.
	Geometria a meranie. Planimetria.	25	Bod. Priamka a jej časti. Rovina a jej časti, konvexnosť útvarov. Uhol. Dvojice uhlov. Základné poznatky o stranách a uhloch v trojuholníku, triedenie trojuholníkov. Výšky a ťažnice v trojuholníku. Stredná priečka trojuholníka, kružnica opísaná, vpísaná trojuholníku. Zhodnosť trojuholníkov, vety. Podobnosť trojuholníkov, vety. Konštrukčné úlohy. Pytagorova veta. Euklidove vety. Znázorňovanie iracionálnych čísel na číselnej osi. Výpočty obvodu a obsahu trojuholníka. Riešenie pravouhlého trojuholníka, goniometrické funkcie v pravouhlom trojuholníku. Kružnica, kruh a jeho časti. Vzájomná poloha priamky a kružnice. Dotyčnica kružnice. Obvodové a stredové uhly. Riešenie úloh pomocou obvodových a stredových uhlov. Vzájomná poloha dvoch kružníc, množiny stredov kružníc danej vlastnosti. Konštrukcia spoločných dotyčníc dvoch kružníc. Konvexné štvoruholníky, triedenie a charakteristika, výpočet obsahov. Pravidelné n-uholníky, obvod, obsah, konštrukcia. Množiny všetkých bodov danej vlastnosti.
	Písomné práce a ich oprava.	8	
druhý	Geometria a meranie. Zhodné a podobné zobrazenia. Trigonometria.	29	Zhodné a podobné zobrazenia v rovine a ich vlastnosti. Využitie zhodných a podobných zobrazení pri konštrukčných úlohách. Goniometrické funkcie v pravouhlom trojuholníku. Riešenie pravouhlého

			trojuholníka. Sínusová a kosínusová veta. Použitie trigonometrie v praktických úlohách.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Funkcie.	90	Pojem funkcie, obory funkcie. Graf funkcie. Monotónnosť funkcie, prostá funkcia. Párna, nepárna funkcia. Lokálne extrémy funkcií. Ohraničenosť funkcií. Periodická funkcia. Zložená funkcia. Lineárna funkcia, jej vlastnosti, jej graf. Grafy funkcií s absolútnou hodnotou. Kvadratická funkcia, graf. Vlastnosti kvadratickej funkcie. Mocninové funkcie s prirodzeným exponentom. Nepriama úmernosť. Mocninové funkcie s celým záporným exponentom. Lineárna lomená funkcia. Inverzná funkcia. Odmocninové funkcie. Exponenciálna funkcia. Exponenciálne rovnice. Logaritmická funkcia. Logaritmus. Vety o logaritmoch. Logaritmické rovnice. Uhol a jeho veľkosť v stupňovej a oblúkovej miere. Zobrazenie množiny reálnych čísel na jednotkovú kružnicu. Funkcia sínus a kosínus, tangens a kotangens, vlastnosti a grafy goniometrických funkcií. Vzťahy medzi goniometrickými funkciami. Výpočet hodnôt goniometrických funkcií. Súčtové vzorce. Goniometrické funkcie dvojnásobného a polovičného argumentu. Súčet a rozdiel hodnôt goniometrických funkcií. Goniometrické rovnice, nerovnice.
	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. Kombinatorika, pravdepodobnosť.	38	Faktoriál, kombinačné číslo. Operácie s kombinačnými číslami, Pascalov trojuholník. Základné kombinatorické pravidlá. Variácie bez opakovania. Variácie s opakovaním. Permutácie bez opakovania, s opakovaním. Kombinácie bez opakovania, s opakovaním. Kombinatorické úlohy z praxe. Binomická veta. Pravdepodobnosť javu a jej výpočet. Pravdepodobnosť zjednotenia javov. Doplnková pravdepodobnosť. Geometrická pravdepodobnosť. Závislosť a nezávislosť javov. Opakované pokusy. Bernoulliho schéma.

	Písomné práce a ich oprava.	8	
tretí	Geometria a meranie. Stereometria. Analytická geometria.	75	Základné pojmy geometrie v priestore. Zobrazovanie telies. Pôdorys, nárys, bokorys telesa. Siete telies. Rezy telies. Uhol priamok. Kolmosť priamky a roviny. Kolmosť rovín. Uhol dvoch rovín. Uhol priamky s rovinou. Vzdialenosť bodu od priamky. Vzdialenosť bodu od roviny. Vzdialenosť rovnobežných priamok a rovín. Mnohosteny. Objem a povrch mnohostenov. Siete mnohostenov. Rotačné telesá. Objem a povrch rotačných telies. Súradnicová sústava. Definícia vektora. Súčet vektorov, násobenie vektora reálnym číslom. Súradnice vektora. Súradnice súčtu vektorov a násobku vektora reálnym číslom. Skalárne násobenie vektorov. Použitie skalárneho násobenia vektorov. Vektorové násobenie vektorov a jeho použitie. Parametrické vyjadrenie priamky v rovine. Parametrické vyjadrenie priamky v priestore. Všeobecná rovnica priamky v rovine. Ďalšie spôsoby analytického vyjadrenia priamok. Parametrické vyjadrenie roviny. Všeobecná rovnica roviny. Uhol dvoch priamok. Vzájomná poloha lineárnych útvarov. Uhol dvoch rovín. Uhol priamky s rovinou. Kolmosť priamok a rovín. Vzdialenosť bodu od priamky a roviny. Analytické vyjadrenie kružnice a kruhu. Vzájomná poloha bodu a kružnice, priamky a kružnice. Dotyčnica kružnice. Analytické vyšetrovanie množiny všetkých bodov danej vlastnosti.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Postupnosti a rady.	22	Postupnosť. Rekurentné vyjadrenie postupnosti. Grafické znázornenie postupnosti. Vlastnosti postupností – monotónnosť, ohraničenosť. Aritmetická postupnosť a jej vlastnosti. Geometrická postupnosť a jej vlastnosti. Úlohy riešené pomocou aritmetickej a geometrickej postupnosti. Limita postupnosti, vety o limitách, výpočet limít postupnosti.

	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika. Štatistika.	18	Štatistický súbor. Rozsah. Štatistický znak a jeho hodnota. Absolútna a relatívna početnosť. Normálne a binomické rozdelenie pravdepodobnosti. Charakteristiky polohy (priemery, modus, medián). Charakteristiky variability (smerodajná odchýlka, rozptyl). Grafické spracovanie dát (histogram, kruhový a čiarový diagram). Aritmetický a geometrický priemer. Vážený priemer. Harmonický priemer.
	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Finančná matematika.	9	Úroková miera a úrok, daň z úroku. Nemenné a pohyblivé úrokové miery. Termínovaný vklad, úroková doba. Pásmové úročenie, štandardy. Sankcie a riziká, inflácia. Jednoduché úročenie a aritmetická postupnosť. Podstata zloženého úročenia. Zložené úročenie a geometrická postupnosť. Splácanie pôžičiek
	Písomné práce a ich oprava.	8	

V tematickom okruhu *Čísla, premenná a počtové výkony s číslami* vrcholí vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiak sa oboznamuje s algoritmami počtových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je práca s jednotkami, nepresnými číslami a inými číselnými sústavami.

V ďalšom tematickom okruhu *Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy* žiaci pracujú s rôznymi reprezentáciami vzťahov, algebrizujú a modelujú jednoduché kvantitatívne vzťahy. Riešia rovnice, nerovnice a ich sústavy. Zaoberajú sa grafmi funkcií a ich vlastnosťami, predovšetkým v súvislosti s „čítaním“ grafov.

V tematickom okruhu *Geometria a meranie* žiaci skúmajú a objavujú rovinné a priestorové útvary a ich vlastnosti. Odhadom, meraním i výpočtom určujú obsahy, povrchy a objemy. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

Ďalšou súčasťou matematického vzdelávania žiakov strednej školy je *Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika*, v ktorej sa žiaci naučia používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností, riešiť úlohy na pravdepodobnosť. Dôležitá je aj výučba elementov štatistiky, najmä schopnosť správnej interpretácie štatistických dát, porozumenie štatistickým vyjadreniam, realizácia a posudzovanie jednoduchých štatistických prieskumov.

Tematický okruh *Logika, dôvodenie, dôkazy* sa prelína celým matematickým učivom a rozvíja schopnosť žiakov logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky. Žiaci rozumejú podstate dôkazov a vedia ich aplikovať aj v bežnom živote.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Obsahový štandard

- Praktická matematika – vypĺňanie formulárov s číselnými údajmi.
- Práca s údajmi vyjadrenými v percentách.
- Mierky máp a plánov.
- Kurzy a meny peňazí.
- Elementárna finančná matematika domácnosti (rozhodovanie o výhodnosti nákupu alebo zľavy, poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet, výpisy z účtov a faktúry).
- Desiatková číselná sústava.
- Zápis malých a veľkých čísel pomocou mocniny čísla 10.
- Odhad a rádový odhad výsledku.
- Práca s jednotkami.
- Iné číselné sústavy (rímska, dvojková, hexadecimálna).
- Princíp zápisu v pozičnej sústave, na základe toho prepis čísla z inej ako desiatkovej sústavy do desiatkovej sústavy.
- Nepresné čísla.

Výkonový štandard

- Počítať s presnými aj približnými hodnotami, a to viacerými spôsobmi (spamäti, na papieri, pomocou kalkulačky) a efektívne používať kalkulačku.

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Obsahový štandard

- Rôzne (negrafické) metódy reprezentácie vzťahov (slovné, algebrické, tabuľkové).
- Algebrizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov (výrazy, vzorce, nerovnosti).
- Riešenie rovníc a sústav (lineárne).
- Graf funkcie jednej premennej.
- Základné vlastnosti funkcií (na základe grafu).
- Elementárny finančná matematika – jednoduché a zložené úrokovanie.
- Riešenie rovníc a nerovníc (lineárne a kvadratické).
- Funkcia – lineárna a exponenciálna závislosť.
- Príklady iných funkcií (kvadratická, mocninová, goniometrická, logaritmická).

Výkonový štandard

- Naučiť sa modelovať a algebrizovať jednoduché vzťahy.
- Vytvárať a interpretovať grafickú reprezentáciu vzťahu dvoch veličín a vedieť tieto prostriedky využiť pri riešení úloh.

Geometria a meranie

Obsahový štandard

- Základné rovinné útvary.
- Meranie.
- Znázorňovanie do roviny, rovnobežné premietanie.
- Hranaté telesá, ich povrch a objem.
- Rezy.
- Oblé telesá, ich povrch a objem.
- Myšlienka odvodenia vzorcov pre povrch a objem pomocou Cavalieriho princípu.
- Základné rovinné geometrické útvary.
- Geometrické miesta bodov.
- Konštrukcie.
- Meranie, odhady.
- Goniometria ostrého uhla.
- Zhodnosť a podobnosť.

Výkonový štandard

- Používať základné geometrické koncepty (symetria, zhodnosť, podobnosť), spôsoby dvojrozmernej reprezentácie priestoru (mapy, rezy, priemety) a súradnicovú sústavu pri opise a analýze rovinných a priestorových vzťahov.
- Rozvíjať priestorovú predstavivosť a schopnosť orientácie v priestore.
- Analyzovať charakteristické vlastnosti a vzájomné vzťahy geometrických útvarov a prostredníctvom geometrie rozvíjať matematickú argumentáciu.
- Jednoduché zručnosti riešenia problémov a používanie jednoduchých algoritmov.
- Použiť vhodnú metódu, nástroje a vzorce pri určovaní dĺžok, obsahov a objemov.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Obsahový štandard

- Organizácia súboru.
- Kombinatorika.
- Šanca a porovnávanie šancí.
- Pravdepodobnosť a niektoré jej vlastnosti.
- Pravdepodobnosť okolo nás (napr. genetika, dedičnosť).
- Štatistika.
- Štatistika výberového súboru.

Výkonový štandard

- Navrhnúť organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát.
- Používať a prispôsobovať rôzne stratégie zisťovania počtu možností.
- Pochopiť a používať základné pravdepodobnostné pojmy.
- Rozumieť bežným štatistickým vyjadreniam (prezentovaným napr. v médiách).

- Vedieť takéto vyjadrenia používať a v jednoduchých situáciách posúdiť správnosť alebo nesprávnosť interpretácie alebo prezentácie štatistických údajov.
- V rámci možností porovnať dva súbory dát.
- Čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát.

Logika, dôvodenie, dôkazy

Obsahový štandard

- Výroková logika.
- Odlišnosti vyjadrovania v rôznych prostrediach (veda, legislatíva, bežný život).
- Základy usudzovania.
- Dôkaz – priamy, sporom.

Výkonový štandard

- Rozvíjať schopnosť logicky argumentovať, usudzovať.
- Hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii.
- Presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.
- Naučiť sa pracovať s návodmi, nariadeniami, zákonmi.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT, e-learning
- diskusia
- hry, kvízy a súťaže

Pomôcky

- učebnice, pracovné listy
- počítače
- dataprojektor
- vizualizér

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný v klasifikačnom období, ak splní nasledujúce požiadavky:

1., 2., 3. ročník – žiak musí mať minimálne dve známky zo štvrťročných písomných prác, minimálne jednu ústnu odpoveď a písomné práce zadané vyučujúcim.

Hodnotenie testov, písomných prác

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 50 % ..... dobrý

49 % - 30 % .....dostatočný

29 % - 0 %j .....nedostatočný

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Písomná časť: 18 bodov

Ústna časť: 12 bodov – 3 otázky po 4 body

Výsledné hodnotenie

výborný.....30 – 27 bodov

chválitebný .....26 – 22 bodov

dobrý .....21 – 15 bodov

dostatočný.....14 – 9 bodov

nedostatočný.....8 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Pravdepodobnosť javu a jej výpočet.	Formulovať problémy so sociálno-patologickými javmi spoločnosti (gamblerstvo) a uprednostniť odmietavý postoj k nim.
	Opakované pokusy. Bernoulliho schéma.	

Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Číselné sústavy.	Rozvoj zručností, pochopenie podstaty odlišnej číselnej sústavy od bežnej praxe.
	Grafické riešenie kvadratickej rovnice a nerovnice.	Rozvíjať úroveň grafického prejavu osobnosti, vedieť sa prezentovať, vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce.
	Rezy telies.	
	Objem mnohostenov.	Vyzdvihnúť jednoduchosť a estetickú krásu pravidelných mnohostenov pri rozvoji kultúrnych a osobných kompetencií.
	Pojem funkcie, obory funkcie. Graf funkcie.	Uplatniť nové poznatky na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu a vedieť ich obhájiť.
	Termínovaný vklad. Sankcie a riziká. Úlohy z praxe. Podstata zloženého úročenia. Úroková miera a úrok, daň z úroku. Výpočet limít funkcií. Derivácia funkcie.	Prispieť k rozšíreniu osobnostného rastu žiaka a rozvoju jeho zručností.
	Použitie KČ pri riešení náročnejších úloh.	Vidieť množstvo aplikácií komplexných čísel vo fyzike a technickej praxi.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Kombinatorické úlohy z praxe.	vedieť prijímať odlišné názory a prístupy k riešeniu problémov, akceptovať pravidlá skupinovej práce

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Slovné úlohy.	Na úlohe o odpadoch (znečistenie vody, emisie) rozvíjať ľudské aktivity smerom k ochrane a starostlivosti o životné prostredie.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kritický postoj k mediálnym produktom	Štatistický súbor. Rozsah. Štatistický znak a jeho hodnota.	Orientovať sa v mediálnej ponuke, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov.
	Grafické spracovanie dát (histogram, kruhový a čiarový diagram).	Prijímať, analyzovať, hodnotiť a selektovať širokú ponuku mediálnych výstupov.
	Termínovaný vklad. Pásmové úročenie, štandardy.	Orientovať sa v mediálnej ponuke, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Najväčší spoločný deliteľ. Najmenší spoločný násobok. Euklidov algoritmus. Euklidove vety. Pytagorova veta.	Kultúrna rozmanitosť k iným kultúram, historicky dôležitý prínos gréckej kultúry, Euklida a Pytagora nielen v teórií čísel pre ostatné národy.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pobyt a pohyb v prírode	Použitie trigonometrie v praktických úlohách.	Určovať polohu v teréne, merať výškový, zorný a hĺbkový uhol, zisťovať zdroj zvuku, určovať polohu a odhadovať vzdialenosť zdroja zvuku.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: počítače, vizualizér, dataprojektor, učebnice, pracovné listy

Učebné zdroje:

dostupné učebnice a zbierky úloh z matematiky pre gymnáziá

MATEMATIKA
(PRE TRIEDY S ROZŠÍRENÝM VYUČOVANÍM MATEMATIKY)

1. Charakteristika učebného predmetu

Škola ponúka záujemcom o hlbšie štúdium matematiky možnosť prihlásiť sa do triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky, v ktorej je obsah učiva matematiky doplnený o niektoré ďalšie tematické celky, resp.v rámci tematických celkov je rozširované základné učivo. Záujem o štúdium v takejto triede vyjadrujú zákonní zástupcovia žiakov pred nástupom na štúdium a túto skutočnosť potvrdzujú svojím podpisom.

Štúdium matematiky v tejto triede vytvára dobré predpoklady pre štúdium na vysokých školách, najmä technického, ekonomického a prírodovedného zamerania.

Učebný predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie. Tento predmet zahŕňa:

- matematické poznatky a zručnosti, ktoré študenti budú potrebovať v svojom ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.) a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote,
- rozvoj presného myslenia a formovanie argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia,
- súhrn matematického, ktoré patrí k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka,
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky pre spoločnosť.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom predmetu matematika je komplexne rozvíjať žiakovu osobnosť. Proces vzdelania smeruje k tomu, aby žiaci:

- získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote,
- rozvíjali funkčné a kognitívne kompetencie, metakognitívne kompetencie a vhodnou voľbou organizačných foriem a metód výučby aj ďalšie kompetencie potrebné v živote,
- rozvíjali logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- získali a rozvíjali zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- nové vedomosti získavali špirálovite, s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznym kontextom,
- správne používali matematickú symboliku, znázorňovali vzťahy,
- čítali s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť,
- vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy),

- rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore, priestorovú predstavivosť,
- boli schopní pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- naučili sa samostatne analyzovať texty úloh, a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky, vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia,
- používali prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií, čo by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,
- prostredníctvom medzipredmetových vzťahov a prierezových tém by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry aj ako dôležitý nástroj pre spoločnosť.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	6	198
2.	6	198
3.	4	132
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Algebra a teória čísel.	74	Výpočty so zlomkami a desatinnými číslami. Prehľad číselných oborov, numerické výpočty s číslami na kalkulačke. Zaokrúhľovanie čísel, odhad výsledku. Približná hodnota, absolútna chyba približného čísla, platné číslice. Zápisy čísel v dekadickej sústave, vedecky zápis čísla. Kurzy a meny. Poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet. Faktúry, výpisy z účtov, práca s tabuľkami. Percentá, promile, úmera, pomer čísel. Lomený výraz a jeho definičný obor. Krátenie a rozširovanie lomených výrazov. Sčítanie a odčítanie lomených výrazov. Násobenie a delenie lomených výrazov. Zložitejšie a aplikačné úlohy na lomené výrazy. Vynímanie pred zátvorku, rozklad na súčin.

			Rozklad na súčin pomocou vzorcov. Umocňovanie podľa vzorcov. Názvové konštanty a premenné. Zápisy pomocou premenných. Výraz a jeho definičný obor. Zjednodušovanie a úpravy výrazov. Mnohočleny a operácie s nimi. Vyjadrovanie neznámej zo vzorca. Kvadratický trojčlen a jeho rozklad. Absolútna hodnota reálneho čísla a jej geometrický význam. Výrazy s absolútnou hodnotou a ich úpravy. Mocniny s prirodzeným exponentom, výpočty. Mocniny s celočíselným exponentom, výpočty. Druhá odmocnina. Racionálne a iracionálne čísla. Reálne čísla, číselná os. Mocniny s racionálnym mocniteľom. Odmocniny, vzorce, výpočty. Výrazy s odmocninami. Odmocnina a mocnina s racionálnym exponentom. Pozičné a nepozičné číselné sústavy. Dvojková sústava a výpočty v nej. Prepis čísla z desiatkovej sústavy aj do iných pozičných sústav ako dvojkovej. Deliteľnosť v N, prvočísla, zložené čísla, rozklady čísel na súčin prvočísel. Kritériá deliteľnosti v N. nsn, NSD, Euklidov algoritmus. Slovné úlohy.
	Logika, dôvodenie, dôkazy.	29	Výrok a jeho pravdivostná hodnota. Zložený výrok a jeho pravdivostná hodnota. Negovanie jednoduchých a zložených výrokov. Negácia výrokov s údajmi o počte prvkov. Kvantifikované výroky a ich negácia. Obmena a obrátená implikácia. Úsudky, kontrola správnosti úsudku, úlohy z praxe. Princíp priameho dôkazu. Princíp nepriameho dôkazu. Princíp dôkazu sporom. Množina a spôsob jej určenia. Základné množinové operácie. Vennove diagramy. Slovné úlohy. Intervaly, ich triedenie, znázorňovanie intervalov na číselnej osi. Charakteristika

			intervalu pomocou absolútnej hodnoty, riešenie nerovníc s absolútnou hodnotou.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Rovnice, nerovnice a ich sústavy.	49	Lineárna rovnica a nerovnica a ich riešenie. Sústavy lineárnych rovníc s dvoma neznámymi, metódy riešenia. Sústavy lineárnych nerovníc s jednou a dvomi neznámymi. Grafické riešenie lineárnych rovníc a nerovníc a ich sústav. Rovnice a nerovnice v súčinovom tvare. Rovnice a nerovnice v podielovom tvare. Kvadratická rovnica a jej riešenie. Vzťahy medzi koreňmi a koeficientmi KR. Numerické a grafické riešenie kvadratickej nerovnice. Rovnice a nerovnice s neznámou v menovateli. Rovnice a nerovnice s absolútnou hodnotou. Iracionálne rovnice a nerovnice. Slovné úlohy. Riešenie rovníc substitučnou metódou. Sústavy lineárnych rovníc s viacerými neznámymi. Eliminácia a jej maticový zápis. Determinant druhého a tretieho stupňa a jeho výpočet. Determinanty a ich použitie pri riešení sústav lineárnych rovníc. Sústava lineárnej a kvadratickej rovnice. Lineárna rovnica s parametrom. Lineárne nerovnice s parametrom. Kvadratická rovnica s parametrom. Kvadratická nerovnica s parametrom. Sústavy rovníc s parametrom.
	Geometria a meranie. Planimetria.	38	Bod. Priamka a jej časti. Rovina a jej časti, konvexnosť útvarov. Uhol. Dvojice uhlov. Základné poznatky o stranách a uhloch v trojuholníku, triedenie trojuholníkov. Výšky a ťažnice v trojuholníku. Stredná priečka trojuholníka, kružnica opísaná, vpísaná trojuholníku. Zhodnosť trojuholníkov, vety. Podobnosť trojuholníkov, vety. Konštrukčné úlohy. Pytagorova veta. Euklidove vety. Znázorňovanie iracionálnych čísel na číselnej osi. Výpočty obvodu a obsahu trojuholníka. Riešenie pravouhlého trojuholníka, goniometrické funkcie v pravouhlom trojuholníku. Kružnica, kruh a jeho časti. Vzájomná poloha priamky a kružnice.

			Dotyčnica kružnice. Obvodové a stredové uhly. Riešenie úloh pomocou obvodových a stredových uhlov. Vzájomná poloha dvoch kružníc, množiny stredov kružníc danej vlastnosti. Konštrukcia spoločných dotyčníc dvoch kružníc. Konvexné štvoruholníky, triedenie a charakteristika, výpočet obsahov. Pravidelné n-uholníky, obvod, obsah, konštrukcia. Množiny všetkých bodov danej vlastnosti.
	Písomné práce a ich oprava.	8	
druhý	Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika.	57	Faktoriál. Kombinačné číslo. Operácie s kombinačnými číslami. Pascalov trojuholník. Základné pojmy kombinatoriky. Kombinatorické pravidlo súčtu a súčinu. Variácie bez opakovania. Variácie s opakovaním. Permutácie. Permutácie s opakovaním. Kombinácie. Kombinácie s opakovaním. Kombinatorické úlohy. Kombinatorické úlohy z praxe. Binomická veta. Určenie k-teho člena binomického rozvoja. Pravdepodobnosť javu a jej výpočet. Laplaceova schéma. Vzťahy medzi javmi. Pravdepodobnosť zjednotenia javov. Geometrická pravdepodobnosť. Nezávislosť javov. Opakované pokusy, Bernolliho schéma. Úlohy na opakované pokusy z praxe. Štatistický súbor, rozsah, štatistický znak a jeho hodnota. Absolútna a relatívna početnosť. Triedenie štatistického materiálu a jeho spracovanie do tabuľky. Grafické spracovanie dát (histogram, kruhový a čiarový diagram). Formulácia hypotéz a ich intuitívne hodnotenie. Charakteristiky polohy (priemery, modus, medián). Charakteristiky variability (smerodajná odchýlka, rozptyl). Percentily a ich výpočet. Lineárna korelácia, koeficient korelácie.
	Logika, dôvodenie, dôkazy	6	Dôkaz matematickou indukciou.

	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Funkcie.	105	Súradnicová sústava v rovine. Zostrojovanie grafov závislostí. Pojem funkcie, obory funkcie. Monotónnosť funkcie, prostá funkcia. Párnosť a nepárnosť funkcie. Lokálne a globálne extrémy funkcií. Ohraničenosť funkcií. Periodičnosť funkcií. Transformácia grafu funkcie. Špeciálne funkcie. Lineárna funkcia, jej vlastnosti, jej graf. Funkcia priama úmernosť a absolútna hodnota. Grafy funkcií s absolútnou hodnotou. Kvadratická funkcia, graf. Vlastnosti kvadratickej funkcie. Mocninové funkcie s prirodzeným exponentom – grafy a vlastnosti. Nepriama úmernosť. Mocninové funkcie s celým záporným exponentom – grafy a vlastnosti. Lineárna lomená funkcia. Polynomické funkcie. Polynomické rovnice, celočíselné a racionálne korene. Inverzná funkcia. Odmocninové funkcie – grafy a vlastnosti, mocniny s racionálnym exponentom. Exponenciálna funkcia – definícia, graf, vlastnosti. Exponenciálne rovnice. Exponenciálne nerovnice. Logaritmická funkcia – definícia, graf, vlastnosti. Logaritmus. Vety o logaritmoch. Logaritmické rovnice. Logaritmické nerovnice. Riešenie komplexných úloh. Zložená funkcia. Uhol a jeho veľkosť v stupňovej a oblúkovej miere. Zobrazenie množiny reálnych čísel na jednotkovú kružnicu. Funkcia sínus a kosínus. Grafy funkcií sínus a kosínus, vlastnosti týchto funkcií. Funkcia tangens a kotangens. Grafy funkcií tangens a kotangens a ich vlastnosti. Transformácia grafov goniometrických funkcií. Vzťahy medzi goniometrickými funkciami. Výpočet hodnôt goniometrických funkcií. Súčtové vzorce. Goniometrické

			funkcie premenných $\frac{x}{2}$ a 2x. Súčet a rozdiel hodnôt goniometrických funkcií. Goniometrické rovnice a nerovnice. Goniometrické funkcie v pravouhlom trojuholníku. Sínusová a kosínusová veta, použitie v praxi. Riešenie trigonometrických úloh.
	Geometria a meranie. Planimetria.	22	Zhodné zobrazenie v rovine a jeho vlastnosti. Osová súmernosť, stredová súmernosť. Posunutie. Otočenie. Skladanie zhodných zobrazení. Podobnosť rovinných útvarov. Rovnoľahlosť a jej vlastnosti. Rovnoľahlosť kružníc. Konštrukčné úlohy na zhodné a podobné zobrazenia.
	Písomné práce a ich oprava.	8	
tretí	Geometria a meranie. Stereometria.	40	Základné pojmy geometrie v priestore. Zobrazenie telies. Základné stereometrické vety. Vzájomné polohy priamok a rovín. Rovnobežnosť. Rez telesa rovinou – základné poznatky. Rezy hranatých telies. Rezy ihlanov. Priesečnica dvoch rovín. Prienik priamky s rovinou. Výpočet obsahu a obvodu rezu. Objemy a povrchy mnohostenov. Objem a povrch ihlana a zrezaného ihlana. Valec, kužeľ a zrezaný kužeľ. Guľa a guľová plocha – charakteristika, objem a povrch. Časti gule – charakteristika, objemy a povrchy. Kolmosť priamky a roviny. Kolmosť rovín. Vzdialenosť bodu od priamky. Vzdialenosť bodu od roviny. Vzdialenosť rovnobežných priamok a rovín. Priečka mimobežiek. Vzdialenosť mimobežiek. Uhol priamok. Uhol dvoch rovín. Uhol priamky s rovinou. Objem mnohostenov. Povrch mnohostenov.
	Geometria a meranie. Analytická geometria.	44	Karteziánska SS na priamke, v rovine a v priestore. Vektory a operácie s nimi. Súradnice vektora, veľkosť vektora. Skalárny súčin vektorov. Uhol dvoch vektorov.

			Vektorový súčin vektorov. Aplikácie vektorového súčinu. Parametrické vyjadrenie priamky a jej častí. Všeobecná rovnica priamky v rovine. Smernicový tvar rovnice priamky. Iné analytické vyjadrenia priamky. Parametrické vyjadrenie roviny a polroviny. Všeobecná rovnica roviny. Vzájomná poloha dvoch priamok v rovine a v priestore. Vzájomná poloha dvoch rovín. Vzájomná poloha priamky a roviny. Uhol priamok. Uhol dvoch rovín. Uhol priamky a roviny. Vzdialenosť bodu od priamky. Vzdialenosť bodu od roviny. Vzdialenosť dvoch rovnobežných útvarov. Vzdialenosť dvoch mimobežných priamok. Úlohy o kolmosti priamok a rovín. Analytické vyjadrenie kružnice, kruhu. Vzájomná poloha kružnice a priamky. Vzájomná poloha dvoch kružníc. Dotyčnica kružnice.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Postupnosti a rady.	27	Postupnosť. Grafické znázornenie postupnosti. Vlastnosti postupností – monotónnosť, ohraničenosť. Rekurentné vyjadrenie postupnosti. Aritmetická postupnosť a jej vlastnosti. Geometrická postupnosť a jej vlastnosti. Úlohy riešené pomocou AP, GP. GP v praxi, $a_n = a_0\left(1 \pm \frac{p}{100}\right)^n$. Jednoduché úrokovanie. Zložené úrokovanie. Limita postupnosti. Vety o limitách. Výpočet limít postupností. Konvergencia monotónnych a ohraničených postupností. Nekonečný rad a jeho konvergencia. Nekonečný geometrický rad. Konvergencia nekonečného geometrického radu. Súčet NGR. Riešenie rovníc a nerovníc s NGR aspoň na jednej strane.

	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Diferenciálny počet.	13	Spojitosť funkcie v bode a na množine. Limita funkcie. Vety o limitách. Výpočet limít funkcií. Vlastnosti spojitej funkcie na uzavretom intervale. Derivácia funkcie. Dotyčnica a normála ku grafu funkcie.
	Písomné práce a ich oprava.	8	
štvrtý	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Diferenciálny počet.	26	Derivácia goniometrických funkcií. Derivácia súčinu. Derivácia podielu. Derivácia zloženej funkcie. Derivácia exponenciálnej funkcie a logaritmickej funkcie. Derivácia mocninovej funkcie. Logaritmické derivovanie. Derivácia funkcie určenej implicitne. Monotónnosť funkcie a jej derivácia. Lokálne extrémy funkcie. Globálne extrémy funkcie. Konvexná a konkávna funkcia. Asymptoty grafu funkcie. Vyšetrovanie priebehu polynomických funkcií. Vyšetrovanie priebehu ďalších funkcií. Fyzikálny význam derivácie.
	Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Integrálny počet.	31	Primitívna funkcia. Neurčitý integrál a jeho vlastnosti. Tabuľka neurčitých integrálov. Priame integrovanie. Integrovanie elementárnych funkcií. Integrovanie metódou „per partes“. Integrovanie racionálnych funkcií metódou substitúcie. Integrovanie ďalších funkcií metódou substitúcie. Integrovanie racionálnych lomených funkcií rozkladom na parciálne zlomky. Integrovanie iracionálnych funkcií metódou substitúcie. Integrovanie trigonometrických funkcií. Definícia určitého integrálu. Výpočet určitého integrálu, NL formula. Obsah krivočiareho lichobežníka. Obsah rovinnej oblasti. Objem rotačného telesa. Plošný obsah rotačnej plochy.
	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami / Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy. Komplexné čísla.	20	Zavedenie komplexných čísel. Algebraický tvar komplexného čísla. Geometrický model komplexného čísla. Goniometrický tvar komplexného čísla. Komplexné čísla ako vektory. Grafický súčet, súčin a podiel KČ. Moivrova veta. Odmocnina komplexného čísla. Binomická rovnica. Kvadratické rovnice

			s komplexnými koeficientami. Riešenie algebrických rovníc v obore komplexných čísel. Exponenciálny tvar komplexného čísla. Použitie KČ pri riešení náročnejších úloh.
	Čísla, premenná a počtové výkony s číslami. Finančná matematika.	7	Úroková miera a úrok, daň z úroku. Termínovaný vklad. Pásmové úročenie, štandardy. Sankcie a riziká, inflácia. Podstata jednoduchého úročenia. Podstata zloženého úročenia. Nemenné a pohyblivé úrokové miery. Zložené úročenie a geometrická postupnosť. Použitie vzorcov pre zložené úročenie.
	Písomné práce a ich oprava.	6	

V tematickom okruhu ***Čísla, premenná a počtové výkony s číslami*** vrcholí vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiak sa oboznamuje s algoritmami počtových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je práca s jednotkami, nepresnými číslami a inými číselnými sústavami.

V ďalšom tematickom okruhu ***Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy*** žiaci pracujú s rôznymi reprezentáciami vzťahov, algebrizujú a modelujú jednoduché kvantitatívne vzťahy. Riešia rovnice, nerovnice a ich sústavy. Zaoberajú sa grafmi funkcií a ich vlastnosťami, predovšetkým v súvislosti s „čítaním“ grafov.

V tematickom okruhu ***Geometria a meranie*** žiaci skúmajú a objavujú rovinné a priestorové útvary a ich vlastnosti. Odhadom, meraním i výpočtom určujú obsahy, povrchy a objemy. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

Ďalšou súčasťou matematického vzdelávania žiakov strednej školy je ***Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika***, v ktorej sa žiaci naučia používať rôzne stratégie zisťovania počtu možností, riešiť úlohy na pravdepodobnosť. Dôležitá je aj výučba elementov štatistiky, najmä schopnosť správnej interpretácie štatistických dát, porozumenie štatistickým vyjadreniam, realizácia a posudzovanie jednoduchých štatistických prieskumov.

Tematický okruh ***Logika, dôvodenie, dôkazy*** sa prelína celým matematickým učivom a rozvíja schopnosť žiakov logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky. Žiaci rozumejú podstate dôkazov a vedia ich aplikovať aj v bežnom živote.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Obsahový štandard

- Konštanta, premenná, n–ciferné číslo.

- Desatinný rozvoj (konečný, nekonečný a periodický), desatinné číslo, racionálne číslo, iracionálne číslo, reálne číslo.
- Praktická matematika – vypĺňanie formulárov s číselnými údajmi.
- Práca s údajmi vyjadrenými v percentách.
- Mierky máp a plánov.
- Kurzy a meny peňazí.
- Elementárna finančná matematika domácnosti (rozhodovanie o výhodnosti nákupu alebo zľavy, poistenie, rôzne typy daní a ich výpočet, výpisy z účtov a faktúry).
- Desiatková číselná sústava.
- Zápis malých a veľkých čísel pomocou mocniny čísla 10.
- Odhad a rádový odhad výsledku.
- Práca s jednotkami.
- Iné číselné sústavy (rímska, dvojková, hexadecimálna).
- Princíp zápisu v pozičnej sústave, na základe toho prepis čísla z inej ako desiatkovej sústavy do desiatkovej sústavy.
- Nepresné čísla.
- Absolútna hodnota reálneho čísla a jej geometrický význam.
- Mocniny, odmocniny.
- Teória čísel.
- Komplexné čísla.

Výkonový štandard

- Počítať s presnými aj približnými hodnotami, a to viacerými spôsobmi (spamäti, na papieri, pomocou kalkulačky) a efektívne používať kalkulačku.
- Porovnať dve reálne čísla na úrovni presnosti kalkulačky (napr. výpočtom ich rozdielu).
- Vyplniť číselné údaje vo formulári vyžadujúcom použitie základných počtových operácií a výpočet percent.
- Využiť počítanie s mocninami 10 (súčin a podiel)
    - pri rádovom odhade výsledku,
    - pri premene jednotiek.
- Vedieť zapísať číslo vo vedeckom tvare.
- Používať pravidlá pre počítanie s mocninami a odmocninami pri úprave jednoduchých výrazov.
- Používať pravidlá na počítanie s približnými číslami.
- Vysvetliť odhad chyby súčtu dvoch približných čísel a súčinu presného a nepresného čísla.
- Počítať s približnými hodnotami vrátane odhadu absolútnej chyby súčtu viacerých sčítancov, resp. súčinu presného a približného čísla.
- Vysvetliť princíp zápisu v pozičnej sústave a na základe toho prepísať číslo z pozičnej sústavy s iným základom ako 10 do desiatkovej sústavy.
- Vysvetliť princíp sčítania a násobenia v pozičnej sústave (napr. dvojkovej).
- Vedieť použiť percentá, trojčlenku, priamu, nepriamu úmernosť.
- Vedieť riešiť jednoduché úlohy na pravidelné vkladanie a vyberanie peňazí, splácanie pôžičky.
- Vedieť počítať s komplexnými číslami v algebraickom a goniometrickom tvare.

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Obsahový štandard

- Rôzne metódy reprezentácie vzťahov (slovné, algebrické, tabuľkové).
- Algebrizácia a modelovanie jednoduchých kvantitatívnych vzťahov (výrazy, vzorce, nerovnosti).
- Úpravy výrazov.
- Riešenie lineárnych rovníc a ich sústav.
- Riešenie rovníc a nerovníc (lineárne a kvadratické).
- Riešenie polynomických rovníc.
- Riešenie rovníc a nerovníc s absolútnou hodnotou.
- Iracionálne rovnice a nerovnice.
- Rovnice a nerovnice s parametrom.
- Graf funkcie jednej premennej.
- Vlastnosti funkcií.
- Funkcia – lineárna a exponenciálna závislosť,
- Funkcia - kvadratická, mocninová, goniometrická, logaritmická
- Elementárna finančná matematika – jednoduché a zložené úrokovanie.
- Riešenie exponenciálnych, logaritmických a goniometrických rovníc a nerovníc.
- Postupnosti a rady.
- Diferenciálny počet.
- Integrálny počet.
- Riešenie rovníc v obore komplexných čísel.

Výkonový štandard

- Naučiť sa modelovať a algebrizovať jednoduché vzťahy.
- Vytvárať a interpretovať grafickú reprezentáciu vzťahu dvoch veličín a vedieť tieto prostriedky využiť pri riešení úloh.
- Zapísať jednoduché vzťahy opísané slovne pomocou premenných, konštánt, rovností a nerovností.
- Vedieť riešiť jednotlivé typy rovníc a nerovníc pomocou ekvivalentných a dôsledkových úprav.
- Vedieť riešiť sústavy rovníc viacerými metódami.
- Chápať význam parametra, vedieť riešiť lineárne a kvadratické rovnice a nerovnice s parametrom.
- Vedieť „čítať“ z grafu funkcie, vedieť určiť jej vlastnosti.
- Vedieť zostrojiť grafy funkcií a poznať ich vlatnosti (lineárna, kvadratická, mocninová, lineárna lomená, exponenciálna, logaritmická, goniometrická).
- Rozhodnúť o existencii riešenia rovníc $f(x)=0$, $f(x)=a$ (a je reálne číslo), $f(x)=g(x)$.
- Vedieť graficky riešiť rovnice a nerovnice s 2 neznámymi.
- Vedieť používať základné vzťahy pri riešení transcedentných rovníc a nerovníc.
- Chápať postupnosť ako funkciu, ktorej definičný obor je množina N.
- Vedieť postupnosť geometricky interpretovať, určiť jej vlastnosti.

- Vedieť použiť vzťahy pre aritmetickú a geometrickú postupnosť pri riešení úloh.
- Poznať pojem rad, vedieť riešiť úlohy na nekonečný geometrický rad.
- Vedieť počítať jednoduché limity postupností.
- Vedieť počítať jednoduché limity funkcií.
- Vedieť derivovať základné funkcie.
- Vedieť určiť priebeh funkcií s využitím diferenciálneho počtu.
- Vedieť integrovať jednoduché funkcie a využiť ich pri výpočte obsahov rovinných útvarov a objemov telies.
- Vedieť riešiť lineárne, kvadratické a binomické rovnice v obore komplexných čísel.

Geometria a meranie

Obsahový štandard

- Základné rovinné útvary.
- Meranie.
- Znázorňovanie do roviny, rovnobežné premietanie.
- Hranaté telesá, ich povrch a objem.
- Rezy.
- Oblé telesá, ich povrch a objem.
- Myšlienka odvodenia vzorcov pre povrch a objem pomocou Cavalieriho princípu.
- Základné rovinné geometrické útvary.
- Pytagorova veta, Euklidove vety.
- Obvodové a stredové uhly.
- Geometrické miesta bodov.
- Konštrukcie.
- Meranie, odhady.
- Goniometria ostrého uhla.
- Zhodnosť a podobnosť.
- Vektorová algebra.
- Analytická geometria.

Výkonový štandard

- Používať základné geometrické koncepty (symetria, zhodnosť, podobnosť), spôsoby dvojrozmernej reprezentácie priestoru (mapy, rezy, priemety) a súradnicovú sústavu pri opise a analýze rovinných a priestorových vzťahov.
- Analyzovať charakteristické vlastnosti a vzájomné vzťahy geometrických útvarov a prostredníctvom geometrie rozvíjať matematickú argumentáciu.
- Jednoduché zručnosti riešenia problémov a používanie jednoduchých algoritmov.
- Odvodiť Pytagorovu a Euklidove vety, počítať dĺžky a vzdialenosti pomocou týchto viet.
- Poznať vlastnosti základných geometrických útvarov a vedieť ich použiť pri riešení úloh.
- Použiť vhodnú metódu, nástroje a vzorce pri určovaní dĺžok, obsahov základných rovinných útvarov.
- Odvodiť vzťah medzi obvodovým a stredovým uhlom, počítať veľkosti uhlov s využitím tohto vzťahu.

- Geometricky opísať, načrtnúť a narysovať množiny bodov s danou vlastnosťou.
- Vedieť skonštruovať jednoduché geometrické útvary.
- Vedieť urobiť rozbor jednoduchej konštrukčnej úlohy, zapísať postup konštrukcie, previesť konštrukciu a zapísať záver a urobiť diskusiu o počte riešení.
- Vedieť skonštruovať obraz útvaru v zhodnom zobrazení (stredová a osová súmernosť, posunutie, rotácia).
- Vedieť skonštruovať obraz útvaru v podobnom zobrazení (rovnoľahlosť).
- Vedieť použiť zhodné a podobné zobrazenia pri riešení konštrukčných úloh.
- Rozvíjať priestorovú predstavivosť a schopnosť orientácie v priestore.
- Vedieť v rovnobežnom premietaní načrtnúť teleso, vedieť narysovať hranaté teleso.
- Rozhodnúť o vzájomnej polohe dvoch lineárnych útvarov v priestore pomocou ich obrazu vo voľnom rovnobežnom premietaní.
- Zostrojiť rovinný rez kocky, kvádra, ihlana rovinou určenou tromi bodmi.
- Vedieť rozhodnúť o rovnobežnosti a kolmosti útvarov v priestore.
- Vedieť počítať vzdialenosti a uhly útvarov v priestore.
- Použiť vhodnú metódu, nástroje a vzorce pri určovaní dĺžok hrán, povrchov a objemov telies.
- Načrtnúť sieť telesa daného obrazom vo voľnom rovnobežnom premietaní.
- Poznať príklady iných spôsobov znázorňovania priestoru.
- Vedieť zapísať súradnice vektora v rovine i v priestore, počítať jeho veľkosť.
- Vedieť určiť vzájomnú polohu 2 vektorov, počítať ich uhol, vedieť ich graficky sčítať, odčítať, určiť ich lineárnu kombináciu.
- Vedieť využiť skalárny a vektorový súčin pri riešení úloh.
- Vedieť vyjadriť rovnicami, resp.nerovnicami priamku, rovinu a ich časti. Určovať vzájomnú polohu, vzdialenosti a uhly priamok a rovín.
- Vedieť zapísať kružnicu stredovou a všeobecnou rovnicou, určovať spoločné body priamky a kružnice, dvoch kružníc a rovnice dotyčníc kružnice.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Obsahový štandard

- Organizácia súboru.
- Kombinatorika.
- Šanca a porovnávanie šancí.
- Pravdepodobnosť a niektoré jej vlastnosti.
- Pravdepodobnosť okolo nás (napr. genetika, dedičnosť).
- Štatistika.
- Štatistika výberového súboru.

Výkonový štandard

- Navrhnúť organizáciu súboru obsahujúceho veľký počet dát.
- Používať a prispôsobovať rôzne stratégie zisťovania počtu možností:
    - vypisovaním možností,
    - použitím pravidla súčtu a súčinu,
    - využitím vzorcov pre variácie, kombinácie a permutácie.

- Pochopiť a používať základné pravdepodobnostné pojmy.
- Riešiť úlohy na pravdepodobnosť založené na:
    - úvahách o ideálnych pokusoch,
    - hľadaní pomeru všetkých priaznivých a všetkých možností,
    - doplnkovej pravdepodobnosti,
    - geometrickej pravdepodobnosti,
    - použitím vzorcov na súčet a súčin pravdepodobnosti.
- Rozumieť bežným štatistickým vyjadreniam (prezentovaným napr. v médiách).
- Vedieť takéto vyjadrenia používať a v jednoduchých situáciách posúdiť správnosť alebo nesprávnosť interpretácie alebo prezentácie štatistických údajov.
- V rámci možností porovnať dva súbory dát.
- Čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát.

Logika, dôvodenie, dôkazy

Obsahový štandard

- Výroková logika.
- Odlišnosti vyjadrovania v rôznych prostrediach (veda, legislatíva, bežný život).
- Základy usudzovania.
- Dôkaz – priamy, nepriamy, sporom.
- Dôkaz matematickou indukciou.
- Množina, základné množinové operácie.

Výkonový štandard

- Určiť, či je daná vetná konštrukcia výrokom, vnímať logické spojky v rôznych situáciách, vedieť tvoriť zložené výroky a určovať ich pravdivosť.
- Tvoriť negácie jednoduchých, zložených a kvantifikovaných výrokov.
- Rozvíjať schopnosť logicky argumentovať, usudzovať.
- Hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii.
- Presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.
- Naučiť sa pracovať s návodmi, nariadeniami, zákonmi.
- Opísať základné druhy dôkazov (priamy, nepriamy, sporom) a dokumentovať ich príkladmi.
- Vedieť správne požívať rôzne typy dôkazov.
- Vysvetliť, kedy na dôkaz nepravdivosti možno použiť kontrapríklad a vedieť ho vysloviť.
- V jednoduchých prípadoch zapísať a určiť množinu vymenovaním jej prvkov, charakteristickou vlastnosťou alebo množinovými operáciami.
- Určiť zjednotenie, prienik a rozdiel množín i doplnok množiny A (ak A je podmnožinou B) vzhľadom na množinu B.
- Použiť vzťah pre počet prvkov zjednotenia dvoch množín pri hľadaní počtu prvkov týchto množín, resp. ich prieniku alebo zjednotenia.
- Pri riešení úloh o množinách použiť ako pomôcku Vennove diagramy.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT, e-learning
- riadený rozhovor – beseda
- diskusia
- hry, kvízy a súťaže

Pomôcky

- učebnice, pracovné listy
- počítače
- dataprojektor
- vizualizér

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný v klasifikačnom období, ak splní nasledujúce požiadavky: žiak musí mať minimálne dve známky zo štvrťročných písomných prác, resp. jednu známku zo štvrťročnej práce (druhý polrok IV.B), minimálne jednu ústnu odpoveď a písomné práce zadané vyučujúcim.

Hodnotenie testov, písomných prác

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 50 % ..... dobrý

49 % - 30 % .....dostatočný

29 % a menej .....nedostatočný

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Písomná časť: 18 bodov

Ústna časť: 12 bodov – 3 otázky po 4 body

Výsledné hodnotenie

výborný..... 30 – 27 bodov

chválitebný ..... 26 – 22 bodov

dobrý ..... 21 – 15 bodov

dostatočný..... 14 – 9 bodov

nedostatočný..... 8 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Pravdepodobnosť javu a jej výpočet.	Formulovať problémy so sociálno-patologickými javmi spoločnosti (gamblerstvo) a uprednostniť odmietavý postoj k nim.
	Opakované pokusy. Bernoulliho schéma.	
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Číselné sústavy.	Rozvoj zručností, pochopenie podstaty odlišnej číselnej sústavy od bežnej praxe.
	Grafické riešenie kvadratickej rovnice a nerovnice.	Rozvíjať úroveň grafického prejavu osobnosti, vedieť sa prezentovať, vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce.
	Rezy telies.	
	Objem mnohostenov.	Vyzdvihnúť jednoduchosť a estetickú krásu pravidelných mnohostenov pri rozvoji kultúrnych a osobných kompetencií.
	Pojem funkcie, obory funkcie. Graf funkcie.	Uplatniť nové poznatky na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu a vedieť ich obhájiť.
	Termínovaný vklad. Sankcie a riziká. Úlohy z praxe. Podstata zloženého úročenia.	Prispieť k rozšíreniu osobnostného rastu žiaka a rozvoju jeho zručností.

	Úroková miera a úrok, daň z úroku. Výpočet limít funkcií. Derivácia funkcie.	
	Použitie KČ pri riešení náročnejších úloh.	Vidieť množstvo aplikácií komplexných čísel vo fyzike a technickej praxi.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Kombinatorické úlohy z praxe.	Vedieť prijímať odlišné názory a prístupy k riešeniu problémov, akceptovať pravidlá skupinovej práce.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Slovné úlohy.	Na úlohe o odpadoch (znečistenie vody, emisie) rozvíjať ľudské aktivity smerom k ochrane a starostlivosti o životné prostredie.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kritický postoj k mediálnym produktom	Štatistický súbor. Rozsah. Štatistický znak a jeho hodnota.	Orientovať sa v mediálnej ponuke, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov.
	Grafické spracovanie dát (histogram, kruhový a čiarový diagram).	Prijímať, analyzovať, hodnotiť a selektovať širokú ponuku mediálnych výstupov.
	Termínovaný vklad. Pásmové úročenie, štandardy.	Orientovať sa v mediálnej ponuke, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Najväčší spoločný deliteľ. Najmenší spoločný násobok. Euklidov algoritmus. Euklidove vety. Pytagorova veta.	Kultúrna rozmanitosť k iným kultúram, historicky dôležitý prínos gréckej kultúry, Euklida a Pytagora nielen v teórií čísel pre ostatné národy.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete matematika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pobyt a pohyb v prírode	Použitie trigonometrie v praktických úlohách.	Určovať polohu v teréne, merať výškový, zorný a hĺbkový uhol, zisťovať zdroj zvuku, určovať polohu a odhadovať vzdialenosť zdroja zvuk.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: počítače, vizualizér, dataprojektor, učebnice, pracovné listy

Učebné zdroje:

dostupné učebnice a zbierky úloh z matematiky pre gymnáziá

INFORMATIKA

1. Charakteristika učebného predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na strednej škole je naučiť žiakov základné pojmy, postupy a prostriedky informatiky, budovať informatickú kultúru, t. j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie by sa malo dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií (IT) vo vyučovaní iných predmetov a v organizovaní a riadení školy.

Žiaci

- pracujú v prostredí bežných aplikačných programov, efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách alebo na sieti,
- komunikujú cez sieť,
- rozvíjajú svoje schopnosti kooperácie a komunikácie,
- nadobúdajú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu,
- rozvíjajú svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažia sa o sebavzdelávanie,
- rešpektujú intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov i aplikácií.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	**Reprezentácia a nástroje**	48	Informatika. Údaj. Informácia. Jednotky informácie. Číselné sústavy - prevody. Reprezentácia údajov v počítači - čísla, znaky. Digitalizácia. Komprimácia, vplyv reprezentácie na pamäť. Rastrová grafika, kódovanie farieb. Vektorová grafika, tvarovanie, transformácia a usporiadanie objektov. Kódovanie zvuku, formáty. Aplikácie na nahrávanie, spracovanie, konverziu a prehrávanie zvuku. Digitalizácia videa, formáty. Tvorba multimediálneho produktu. Textová informácia – kódovanie. Neformátovaný, formátovaný dokument, hypertext. Formátovanie textu. Pokročilé formátovanie – odrážky, číslovanie, tabulátory, tabuľky. Editor rovníc. Pokročilé formátovanie – hlavička, päta, dátum, poznámka pod čiarou, synonymá, automatické opravy, obsah dokumentu. Práca so štýlmi v textovom dokumente, revidovanie dokumentov (komentovanie, sledovanie zmien) a príprava pre tlač. Prezentácia informácií – snímka, stránka, spôsoby tvorby prezentácií. Pravidlá prezentovania, zásady tvorby prezentácie. Obsah a formát snímky, animácie, prechody snímky, odkazy v prezentácií, skryté snímky. Nastavovanie efektov, reagovanie na udalosti. Spúšťanie, prerušenie a opakovanie prezentácie.

	Softvér a hardvér	10	Práca v počítačovej sieti a na internete. Počítač PC a jeho časti. Vstupné a výstupné zariadenia. Práca so súbormi a priečinkami. Práca v operačnom systéme – správa procesov, nastavenia. Parametre a princípy fungovania počítača, zariadení a sietí.
	Komunikácia a spolupráca	4	Vyhľadávanie informácií na webe, hodnotenie kvality vyhľadávania. Neinteraktívna a interaktívna komunikácia. Netiketa pri komunikácii.
	Informačná spoločnosť	4	Digitálne technológie v spoločnosti – vývoj a vplyv na spoločnosť (práca, učenie sa). Digitálne technológie pre hendikepovaných. Autorské práva na softvér, licencia, legálnosť používania.
druhý	**Algoritmické riešenie problémov**	28	Zadaný problém – vstup – výstup. Rozdelenie problému na menšie časti, syntéza riešenia z riešení a menších častí, identifikovanie opakujúcich sa vzorov, identifikovanie miest pre rozhodovanie sa (vetvenie a opakovanie), identifikovanie všeobecných vzťahov medzi informáciami. Program, programovací jazyk. Zostavenie programu, identifikovanie, hľadanie, opravovanie chýb. Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov. Zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov). Prostriedky jazyka pre získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu. Premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia. Nastavenie hodnoty (priradenie), zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami. Opakovanie, počet opakovaní, podmienka vykonávania cyklu, telo cyklu. Vyhodnotenie hraníc / podmienky cyklu, vykonávanie cyklu. Vetvenie, podmienka. Zostavovanie a

			upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky a vyhodnotenie podmienky s negáciami a logickými spojkami „a“, „alebo“. Jazyk - vykonanie programu. Krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba vo výrazoch s premennými, chyba v algoritmoch s cyklami a s vetvením, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická chyba). Rozpoznanie chyby, hľadanie chyby.
	Reprezentácia a nástroje	20	Tabuľkový editor – bunka, hárok, tabuľka. Tabuľkový editor – vzorce, funkcie, podmienky, vyhodnotenie výrazu, grafy, podmienené formátovanie. Chyby pri práci s tabuľkami. Organizovanie informácií do štruktúr. Triedenie, vyhľadávanie, filtrovanie v štruktúrach. Operácie a vzťahy v štruktúrach. Interpretácia údajov v štruktúrach.
	Komunikácia a spolupráca	14	Zdieľanie priečinkov a súborov na webe, paralelná práca s textom, obrazom, tabuľkami a prezentáciami. Kolaboratívne riešenie problémov. Prezentácia informácií na webovej stránke. Úprava a formátovanie textu, obrázka a tabuľky. Vkladanie odkazu. Zverejnenie webovej stránky.
	Informačná spoločnosť	2	Bezpečné a etické správanie sa na internete a pri práci s počítačom.
	Softvér a hardvér	2	Škodlivý softvér, zisťovanie, odstraňovanie, blokovanie.

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66
3.	1	33

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	**Reprezentácia a nástroje**	48	Informatika. Údaj. Informácia. Jednotky informácie. Číselné sústavy - prevody. Reprezentácia údajov v počítači - čísla, znaky. Digitalizácia. Komprimácia, vplyv reprezentácie na pamäť. Rastrová grafika, kódovanie farieb. Vektorová grafika, tvarovanie, transformácia a usporiadanie objektov. Kódovanie zvuku, formáty. Aplikácie na nahrávanie, spracovanie, konverziu a prehrávanie zvuku. Digitalizácia videa, formáty. Tvorba multimediálneho produktu. Textová informácia – kódovanie. Neformátovaný, formátovaný dokument, hypertext. Formátovanie textu. Pokročilé formátovanie – odrážky, číslovanie, tabulátory, tabuľky. Editor rovníc. Pokročilé formátovanie – hlavička, päta, dátum, poznámka pod čiarou, synonymá, automatické opravy, obsah dokumentu. Práca so štýlmi v textovom dokumente, revidovanie dokumentov (komentovanie, sledovanie zmien) a príprava pre tlač. Prezentácia informácií – snímka, stránka, spôsoby tvorby prezentácií. Pravidlá prezentovania, zásady tvorby prezentácie. Obsah a formát snímky, animácie, prechody snímky, odkazy v prezentácií, skryté snímky. Nastavovanie efektov, reagovanie na udalosti. Spúšťanie, prerušenie a opakovanie prezentácie.

	Softvér a hardvér	10	Práca v počítačovej sieti a na internete. Počítač PC a jeho časti. Vstupné a výstupné zariadenia. Práca so súbormi a priečinkami. Práca v operačnom systéme – správa procesov, nastavenia. Parametre a princípy fungovania počítača, zariadení a sietí.
	Komunikácia a spolupráca	4	Vyhľadávanie informácií na webe, hodnotenie kvality vyhľadávania. Neinteraktívna a interaktívna komunikácia. Netiketa pri komunikácii.
	Informačná spoločnosť	4	Digitálne technológie v spoločnosti – vývoj a vplyv na spoločnosť (práca, učenie sa). Digitálne technológie pre hendikepovaných. Autorské práva na softvér, licencia, legálnosť používania.
druhý	**Algoritmické riešenie problémov**	28	Zadaný problém – vstup – výstup. Rozdelenie problému na menšie časti, syntéza riešenia z riešení a menších častí, identifikovanie opakujúcich sa vzorov, identifikovanie miest pre rozhodovanie sa (vetvenie a opakovanie), identifikovanie všeobecných vzťahov medzi informáciami. Program, programovací jazyk. Zostavenie programu, identifikovanie, hľadanie, opravovanie chýb. Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov. Zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov). Prostriedky jazyka pre získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu. Premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia. Nastavenie hodnoty (priradenie), zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami. Opakovanie, počet opakovaní, podmienka vykonávania cyklu, telo cyklu. Vyhodnotenie hraníc / podmienky cyklu, vykonávanie cyklu. Vetvenie, podmienka. Zostavovanie a

			upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky a vyhodnotenie podmienky s negáciami a logickými spojkami „a“, „alebo“. Jazyk - vykonanie programu. Krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba vo výrazoch s premennými, chyba v algoritmoch s cyklami a s vetvením, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická chyba). Rozpoznanie chyby, hľadanie chyby.
	Reprezentácia a nástroje	20	Tabuľkový editor – bunka, hárok, tabuľka. Tabuľkový editor – vzorce, funkcie, podmienky, vyhodnotenie výrazu, grafy, podmienené formátovanie. Chyby pri práci s tabuľkami. Organizovanie informácií do štruktúr. Triedenie, vyhľadávanie, filtrovanie v štruktúrach. Operácie a vzťahy v štruktúrach. Interpretácia údajov v štruktúrach.
	Komunikácia a spolupráca	14	Zdieľanie priečinkov a súborov na webe, paralelná práca s textom, obrazom, tabuľkami a prezentáciami. Kolaboratívne riešenie problémov. Prezentácia informácií na webovej stránke. Úprava a formátovanie textu, obrázka a tabuľky. Vkladanie odkazu. Zverejnenie webovej stránky.
	Informačná spoločnosť	2	Bezpečné a etické správanie sa na internete a pri práci s počítačom.
	Softvér a hardvér	2	Škodlivý softvér, zisťovanie, odstraňovanie, blokovanie.
tretí	**Reprezentácia a nástroje**	22	Projekt Moja firma – úvod. Grafická informácia – tvorba plagátu, tvorba loga. Prezentácia informácií. Číselná informácia - spracovanie a vyhodnocovanie. Tabuľkový editor – grafy, podmienené formátovanie, triedenie, formulár. Aplikácie na spracovanie textov. Formátovanie textu. Textová informácia - pokročilé formátovanie

			– hlavička, päta, hromadná korešpondencia. Prezentovanie projektu.
	Komunikácia a spolupráca	11	Webová stránka – zásady tvorby webovej stránky, základná štruktúra stránky, formátovanie stránky, dizajn webovej stránky. Prezentácia webovej stránky. Neinteraktívna komunikácia – e-pošta.

Učivo v tematickom okruhu **Reprezentácia a nástroje** je kľúčové aj pre vyššie sekundárne vzdelávanie, nakoľko informatické vzdelávanie na gymnáziu rozširuje učivo základnej školy a zároveň buduje základy informatiky ako vednej disciplíny. Pojem informácia, typy informácií (textová, grafická, číselná, zvuková atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci dokážu prezentovať získané informácie, uchovávať a prenášať ich medzi aplikáciami.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia a spolupráca** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci sa oboznamujú so základnými pojmami internetu (adresa, URL, poskytovateľ služieb, služby, server-klient, protokol, štandard), s počítačovou sieťou, so službami internetu, neinteraktívnou a interaktívnou komunikáciou, bezpečnosťou na internete.

V tematickom okruhu **Algoritmické riešenie problémov** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie, etapy riešenia problému (rozbor problému, algoritmus, program, ladenie). Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú algoritmické myslenie a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Softvér a hardvér** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi práce počítača, so vstupnými a výstupnými zariadeniami a ich parametrami. Majú zvládnuť základné vlastnosti a funkcie operačného systému a poznať rôzne druhy softvéru podľa oblastí jeho použitia. Žiaci sa oboznámia s počítačovou sieťou, jej architektúrou, rozdelením a spôsobmi pripojenia.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa venuje informatike v rôznych oblastiach. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by sa mali oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám. Mali by sa oboznámiť s rôznymi možnosťami vzdelávania s využitím IKT.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Reprezentácia a nástroje

Obsahový štandard

- Informatika.

- Údaj, informácia, znalosť, jednotky informácie, digitalizácia, kódovanie. Číselné sústavy, prevody. Komprimácia. Reprezentácia údajov v počítači, čísla, znaky. Zber, spracovanie, prezentovanie informácie.
- Textová informácia – kódovanie, jednoduchý, formátovaný dokument, hypertext, štýl, aplikácie na spracovanie textov, pokročilé formátovanie – hlavička, päta, automatický obsah. Vkladanie obrázkov, rovníc, tabuliek a iných objektov do textu.
- Grafická informácia – rastrová, vektorová grafika; kódovanie farieb; grafické formáty.
- Multimédiá – kódovanie zvuku, video, formáty.
- Vstup a výstup informácie v závislosti od jej typu. Uchovávanie informácie – typy a limity zariadení. Stratová a bezstratová kompresia.

Výkonový štandard

- Vymedziť predmet informatiky. Vysvetliť pojem informácia.
- Určiť rozdiel medzi údajom a informáciou.
- Posudzovať vlastnosti informácií rôznych typov. Posudzovať rôzne reprezentácie pri spracovaní informácií.
- Posudzovať rôzne reprezentácie pri spracovaní informácií.
- Prepočítať čísla z dvojkovej sústavy do desiatkovej a naopak.
- Demonštrovať reprezentáciu rôznych typov údajov v počítači.
- Vysvetliť pojem digitalizácia.
- Kódovať informáciu do konkrétnej digitálnej reprezentácie.
- Dekódovať informáciu z konkrétnej digitálnej reprezentácie.
- Hodnotiť rozdiely medzi digitalizovanými a pôvodnými údajmi.
- Vysvetliť pojmy stratová a bezstratová kompresia. Vykonať komprimáciu súboru.
- Voliť vhodné nástroje na riešenie problému, získanie a spracovanie informácií a komunikáciu, odôvodňovať výber nástrojov.
- Vysvetliť spôsob digitalizácie obrázku pomocou bitovej mapy. Určiť veľkosť obrázku v bytoch vzhľadom na počet použitých farieb.
- Vysvetliť pojem vektorová grafika. Porovnať vektorovú a rastrovú grafiku.
- Ilustrovať prácu s obrázkom pomocou vhodných aplikácií. Argumentovať pre voľbu nástrojov. Navrhovať a hodnotiť postupnosť grafických operácií.
- Kombinovať rastrové, vektorové obrázky a texty.
- Vysvetliť pojem zvuková informácia, digitalizácia zvuku. Popísať niektoré formáty zvuku.
- Pomocou vhodných aplikácií nahrať a upraviť zvukovú informáciu. Pochopiť princíp konverzie zvukovej informácie. Prehrávať rôzne formáty zvukovej informácie. Posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na manipuláciu s multimédiami.
- Vytvárať grafické produkty pri realizácii svojich projektov.
- Vysvetliť spôsob digitalizácie videa. Popísať niektoré formáty digitálneho videa a spôsoby kompresie videa.
- Pomocou vhodných aplikácií upraviť a prehrať video. Využívať časovú os pri tvorbe výsledného produktu, manipulovať s objektmi na časovej osi. Argumentovať pre voľbu nástrojov. Používať multimediálne nástroje pri realizácií svojich projektov.
- Navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s multimédiami.

- Vysvetliť spôsob digitalizácie jednoduchého a formátovaného textu. Definovať a používať zásady správneho písania textu.
- Vytvárať textové dokumenty pomocou vhodných aplikácií. Kombinovať texty a iné objekty (grafiku, tabuľky).
- Použiť nástroje textového editora na vytvorenie zoznamov, zarovnaných zoznamov a tabuliek.
- Použiť nástroje textového editora na písanie matematických textov.
- Použiť nástroje textového editora na formátovanie, úpravu a komentovanie textu.
- Navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s textom.
- Použiť nástroje textového editora na úpravu dokumentu pomocou štýlov. Vytvoriť obsah textu. Využívať nástroje na prácu s textom pri realizácii svojich projektov.
- Porovnať možnosti prezentovania informácií. Posudzovať výhody a nevýhody rôznych nástrojov na tvorbu prezentácií.
- Vysvetliť zásady tvorby prezentácií.
- Vytvoriť prezentáciu s vhodným časovaním a popísať použitie časovania pri prezentáciách informácií. Navrhovať a hodnotiť postupnosť operácií pri práci s prezentáciami.
- Spustiť vlastnú prezentáciu a zabezpečiť jej opakovanie. Používať nástroje na tvorbu a úpravu prezentácií pri prezentovaní svojich projektov.
- Využívať tabuľkový editor pri riešení problémov.
- Zostavovať výrazy s operáciami, podmienkami a funkciami v tabuľke.
- Prezentovať údaje z tabuliek pomocou grafu.
- Interpretovať súvislosti v tabuľkách a v štruktúrach údajov.
- Hľadať, odhaľovať a opravovať chyby pri práci s tabuľkami a výpočtami, chrániť údaje v tabuľke.
- Používať vzorce a funkcie tabuľkového kalkulátora ako suma a priemer, vyhodnotiť výraz pomocou nástrojov tabuľkového kalkulátora.
- Vytvárať, organizovať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a vzťahy.
- Voliť vhodnú štruktúru pre reprezentáciu informácie a zdôvodňovať ju.
- Orientovať sa, vyhľadávať a získavať informácie zo štruktúry podľa stanovených kritérií.
- Posudzovať vlastnosti operácií s rôznymi štruktúrami, interpretovať údaje zo štruktúr, odvodzovať vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.

Softvér a hardvér

Obsahový štandard

- Základné pojmy: hardvér, softvér, operačný systém, aplikácia, súbor.
- Počítač – princíp práce počítača. Procesor a pamäť. Kapacita, prenosová rýchlosť.
- Vstupné, výstupné zariadenia. Typy vstupných a výstupných zariadení. Parametre zariadení.
- Malvér, vírusy. Antivírusový program ako prevencia.

Výkonový štandard

- Organizovať súbory a priečinky, posudzovať vlastnosti rôznych typov súborov. Pracovať so súborovým manažérom a získavať informácie o súboroch, priečinkoch, zariadeniach.
- Odhadovať množstvo zaznamenaných a prenesených údajov podľa daných parametrov.
- Získavať údaje zo sieťových prostriedkov (napr. skener, úložisko súborov).
- Sprístupňovať prostriedky iným ľuďom (napr. tlačiareň, sieťové pripojenie, priečinok).
- Vysvetliť funkciu jednotlivých častí PC a určiť ich parametre.
- Využiť parametre a princíp fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh.
- Hodnotiť parametre a princíp fungovania počítača, zariadení a sietí na efektívne riešenie úloh.
- Rozlišovať jednotlivé typy vstupných a výstupných zariadení a vysvetliť ich použitie a možnosti.
- Používať počítač a prídavné zariadenia na efektívne riešenie úloh.
- Prenášať údaje medzi rôznymi zariadeniami.
- Realizovať akcie so špecifickým hardvérom (tlačiareň, robotická stavebnica).
- Rozlišovať jednotlivé typy vstupných a výstupných zariadení a vysvetliť ich použitie a možnosti. Používať počítač a prídavné zariadenia na efektívne riešenie úloh.
- Vysvetliť pojem softvér a jeho delenie podľa oblastí použitia. Popísať základné vlastnosti používaného operačného systému. Spravovať aplikácie (napr. inštalovať, odinštalovať softvér, doplnky, zisťovať parametre bežiacej aplikácie/procesov, zastavovať ich).
- Používať nástroje na prispôsobenie si prostredia v počítači. Skúmať nové možnosti operačného systému.
- Využívať nástroje na odhaľovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru.

Komunikácia a spolupráca

Obsahový štandard

- Internet – história, základné pojmy (adresa, URL, poskytovateľ služieb, služby, server - klient, protokol, štandard). Počítačová sieť, sieťové prvky.
- Služby internetu. Neinteraktívna komunikácia – e-pošta, diskusné fórum. Interaktívna komunikácia. Web – prehliadače, webová stránka, vyhľadávanie informácií. Netiketa. Bezpečnosť na internete. Interaktívna komunikácia, sociálne siete.

Výkonový štandard

- Vyhľadávať a získavať informácie rôznych typov (napr. textové preklady, prevody jednotiek, kurzy, mapy, trasy) aj prostredníctvom zložených výrazov.
- Hodnotiť vyhľadávanie (napr. správnosť a kvalitu vyhľadaných informácií).
- Komunikovať pomocou nástrojov na interaktívnu a neinteraktívnu komunikáciu, zvoliť vhodný nástroj na komunikáciu. Porovnávať klady a zápory interaktívnej a neinteraktívnej komunikácie.
- Dodržiavať pravidlá netikety a elektronickej komunikácie.
- Používať nástroje na zdieľanie a publikovanie informácií. Vytvárať a upravovať zdieľané produkty pomocou nástrojov na spoluprácu. Riešiť problémy pomocou nástrojov na spoluprácu.
- Používať konkrétne nástroje na vytvorenie webovej stránky s požadovaným obsahom a formátom.
- Upraviť a formátovať text, obrázok a tabuľku na webovej stránke, vložiť odkaz na webovú stránku.
- Realizovať postup pre sprístupnenie/publikovanie stránky na webe.

Algoritmické riešenie problémov

Obsahový štandard

- Analýza problému
- Jazyk na zápis riešenia
- Algoritmické riešenie problémov
  - pomocou postupnosti príkazov
  - pomocou nástrojov na interakciu
  - pomocou premenných
  - pomocou cyklov
  - pomocou vetvenia
- Interpretácia zápisu riešenia
- Hľadanie a opravovanie chýb

Výkonový štandard

- Identifikovať vstupné informácie zo zadania úlohy.
- Popisovať očakávané výstupy, výsledky, akcie.
- Identifikovať problém, ktorý sa bude riešiť algoritmicky.
- Formulovať a neformálne (prirodzeným jazykom) vyjadriť ideu riešenia.
- Uvažovať o vlastnostiach vykonávateľa.
- Plánovať riešenie úlohy ako postupnosť príkazov vetvenia a opakovania.
- Používať jazyk na zápis algoritmického riešenia problému (používať konštrukcie jazyka, aplikovať pravidlá jazyka).
- Používať matematické výrazy pri vyjadrovaní vzťahov a podmienok.
- Rozpoznávať a odstraňovať chyby v zápise.
- Vytvárať zápisy a interpretovať zápisy podľa nových stanovených pravidiel (syntaxe) pre zápis algoritmov.

- Riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti.
- Aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov.
- Rozpoznávať situácie, kedy treba získať vstup.
- Identifikovať vlastnosti vstupnej informácie (obmedzenia, rozsah, formát).
- Rozpoznávať situácie, kedy treba zobraziť výstup, realizovať akciu.
- Zapisovať algoritmus, ktorý reaguje na vstup.
- Vytvárať hypotézu, ako neznámy algoritmus spracováva zadaný vstup, ak sú dané páry vstup–výstup / akcia.
- Identifikovať zo zadania úlohy, ktoré údaje musia byť zapamätané, resp. sa menia (a teda vyžadujú použitie premenných).
- Riešiť problémy, v ktorých si treba zapamätať a neskôr použiť zapamätané hodnoty vo výrazoch.
- Zovšeobecniť riešenie tak, aby fungovalo nielen s konštantami.
- Rozpoznávať opakujúce sa vzory.
- Rozpoznávať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas aj po skončení cyklu.
- Riešiť problémy, v ktorých treba výsledok získať akumulovaním čiastkových výsledkov v rámci cyklu.
- Riešiť problémy, ktoré vyžadujú neznámy počet opakovaní.
- Riešiť problémy, v ktorých sa kombinujú cykly a vetvenia.
- Stanoviť hranice a podmienky vykonávania cyklov.
- Rozpoznávať situácie a podmienky, kedy treba použiť vetvenie.
- Rozpoznávať, aká časť algoritmu samá vykonať pred, v rámci apo skončení vetvenia.
- Riešiť problémy, ktoré vyžadujú vetvenie so zloženými podmienkami (s logickými spojkami).
- Riešiť problémy, v ktorých sa kombinujú cyklus a vetvenie.
- Krokovať riešenie, simulujú činnosť vykonávateľa s postupnosťou príkazov, s výrazmi a premennými, s vetvením a s cyklami.
- Vyjadriť ideu daného návodu (objavovať a vlastnými slovami popisovať ideu zapísaného riešenia – ako program funguje, čo zápis realizuje pre rôzne vstupy).
- Upraviť riešenie úlohy vzhľadom na rôzne dané obmedzenia.
- Dopĺňať, dokončovať, modifikovať rozpracované riešenie.
- Hľadať vzťah medzi vstupom, algoritmom a výsledkom.
- Uvažovať o rôznych riešeniach, navrhovať vylepšenie.
- Rozpoznávať, kedy program pracuje nesprávne,
- Hľadať chybu vo vlastnom, nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju,
- Zisťovať, pre aké vstupy, v ktorých prípadoch, situáciách program zle pracuje,
- Uvádzať kontra príklad, kedy niečo neplatí, nefunguje,
- Posudzovať a overovať správnosť riešenia (svojho aj cudzieho).
- Rozlišovať chybu pri realizácii od chyby v zápise.

Informačná spoločnosť

Obsahový štandard

- Digitálne technológie ako nástroj pre učenie sa, prácu, digitálne technológie ako pomôcka.
- Riziká informačných technológií – malvér (pojmy, detekovanie, šírenie, prevencia), kriminalita.
- Etika a právo – autorské práva na softvér, licencia (freeware, shareware, demoverzia, multilicencia, open source, ...)
- Bezpečnosť a etické správanie na internete.
- E-learning, dištančné vzdelávanie, vzdelávanie s využitím IKT.

Výkonový štandard

- Diskutovať o profesiách, ktoré súvisia s rozvojom digitálnych technológií, diskutovať o využití digitálnych technológií pri zjednodušení života hendikepovaných.
- Hodnotiť súčasné trendy digitálnych technológií a ich vplyv na spoločnosť (limity a riziká) a odhadovať ich ďalší vývoj.
- Hodnotiť rozvoj digitálnych technológií a ich vplyv na svoje učenie sa.
- Vysvetliť pojem autorské právo na softvér a popísať dôsledky porušovania autorských práv.
- Rozlišovať softvér s otvoreným zdrojovým kódom, softvér šírený zadarmo a softvér, za ktorý sa platí.
- Dodržiavať autorské práva (vzťahujúce sa aj na softvér). Diskutovať o právnych dôsledkoch neoprávneného správanie sa.
- Posudzovať riziká práce na počítači so škodlivým softvérom.
- Aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu.
- Zabezpečiť svoje údaje a komunikáciu proti zneužitiu. Hodnotiť dôveryhodnosť informácií na webe.
- Rozpoznávať počítačovú kriminalitu, rozlišovať nelegálny obsah.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine dosiahnuť, naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva,
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí,
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť,
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia.

Formy

- klasická hodina (počítačová učebňa),
- e – learning,
- práca v skupine,
- tvorba a prezentácia projektov,
- diskusia,
- situačné dialógy,
- exkurzia,
- hry a súťaže.

Pomôcky

- učebnice, pracovné zošity,
- počítače PC s prídavnými zariadeniami,
- dataprojektor.

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak počas polroka splní nasledujúce požiadavky:

1. ročník – žiak musí mať minimálne tri známky, z toho jednu odpoveď (ústnu alebo písomnú) a dve písomné práce/testy,
2. ročník – žiak musí mať minimálne tri známky, z toho jednu odpoveď (ústnu alebo písomnú) a dve písomné práce/testy,
3. ročník – žiak musí mať minimálne dve známky, z toho jednu odpoveď (ústnu alebo písomnú) a jednu písomnú prácu/test,

Ďalšie známky môže žiak získať z písomných prác/testov, ich počet určí vyučujúci, pre žiaka je záväzný.

Škálovanie písomných prác

Platí pre: 1. - 3. ročník

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 50 % ..... dobrý

49 % - 30 % .....dostatočný

29 % - 0 % .....nedostatočný

Hodnotenie projektu

Platí pre: 1. - 3. ročník

obsah ..... 40 %

forma ..... 40 %

prezentácia ..... 20 %

Škálovanie projektu

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 50 % ..... dobrý

49 % - 30 % .....dostatočný

29 % - 0 % .....nedostatočný

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre: 1. - 3. ročník

Ústna časť: 15 bodov

Praktická časť: 15 bodov

Výsledné hodnotenie (teoretická časť)

výborný.....30 – 28 bodov

chválitebný .....27 –20 bodov

dobrý. .....19 – 12 bodov

dostatočný.....11 – 6 bodov

nedostatočný.....5 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete informatika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Bezpečné a etické správanie sa na internete.	Vyhodnotiť etiku svojho správania a konania na internete.
	Digitálne technológie v spoločnosti.	Formulovať problémy so sociálno-patologickými javmi spoločnosti (závislosť na počítačových hrách) a uprednostniť odmietavý postoj k nim.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Zdieľanie priečinkov a súborov na webe, paralelná práca s textom, obrazom, tabuľkami a prezentáciami.	Využiť e-learning, dištančné vzdelávanie na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu.
	Vektorová a rastrová grafika.	Rozvíjať úroveň grafického prejavu osobnosti, vedieť sa prezentovať.

	Aplikácie na spracovanie vektorovej grafickej informácie.	Rozvíjať úroveň grafického prejavu osobnosti, vedieť sa prezentovať.
	Cyklus ako opakovanie príkazov, telo cyklu.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a akceptovať rôzne prístupy k riešeniu problémov.
	Vektorová grafika, tvarovanie, transformácia a usporiadanie objektov.	Rozvíjať potenciál osobnosti formou grafického prejavu.
	Autorské práva na softvér, licencia, legálnosť používania.	Rozširovať svoj osobnostný rast a rozvíjať zručnosti, prevziať zodpovednosť za osobné rozhodnutia v oblasti licencií na softvér, zvažovať alternatívy a ich dôsledky. Vyhodnotiť etiku svojho správania sa pri práci so softvérom a informáciami. Rešpektovanie autorského práva.
	Tabuľkový kalkulátor – grafy.	Rozvíjať úroveň grafického prejavu osobnosti, vedieť sa prezentovať.
	Tabuľkový kalkulátor – vzorce.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a akceptovať rôzne prístupy k riešeniu problémov.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Vyhľadávanie informácií na webe.	Komunikovať v skupine – aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu a adekvátne sa vyjadrovať – vyhľadať na internete informácie na danú tému, práca v skupine.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete informatika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vzťah človeka k prostrediu	Vyhľadávanie informácií na webe.	Citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu - ochrana lesov. Hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného

		prostredia a komunikovať o nich. Využívať digitálne technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií ako aj prezentácii vlastnej práce.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete informatika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Médiá, typy médií, ich vznik a význam	Bezpečné a etické správanie sa na internete.	Pochopiť význam internetu a z toho vyplývajúcich negatív a ohrození.
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Neinteraktívna a interaktívna komunikácia.	Uvedomiť si vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosti, verejnú mienku – sociálne siete.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Zverejnenie webovej stránky.	Vytvoriť vlastný mediálny produkt, verbálne vyjadriť myšlienku alebo spoločenskú súvislosť.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Digitálne technológie v spoločnosti.	Zaujať racionálny postoj k „novým médiám“, poznať nebezpečenstvá ich zneužívania a vedieť sa efektívne brániť.
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Vyhľadávanie informácií na webe.	Posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov a produktov.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete informatika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Reprezentácia údajov v počítači - čísla, znaky. Digitalizácia.	Poznať nutnosť kódovania rôznych znakov v súvislosti s ich používaním v rôznych krajinách.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	Neinteraktívna a interaktívna komunikácia.	Pochopiť možnosti komunikácie medzi ľuďmi rôznych etník.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete informatika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Vstupné a výstupné zariadenia.	Poznať bezpečnosť a hygienu práce s počítačom.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: počítače a periférne zariadenia, dataprojektor, učebnice

Učebné zdroje:

Kalaš a kolektív: Informatika pre stredné školy, Bratislava SPN, 2001, ISBN 80-08-01518-7

Jana Machová: Informatika pre stredné školy – Práca s textom (Tematický zošit pre stredné školy a ZŠ s triedami so zameraním na matematiku), Bratislava SPN, 2002, ISBN 80-08-03295-2

Ľubomír Salanci: Informatika pre stredné školy – Práca s grafikou (Tematický zošit pre stredné školy a ZŠ s triedami so zameraním na matematiku), Bratislava SPN, 2000, ISBN 80-08-02988-9

Stanislav Lukáč, Ľubomír Šnajder: Informatika pre stredné školy – Práca s tabuľkami (Tematický zošit pre stredné školy a ZŠ s triedami so zameraním na matematiku), Bratislava, SPN, 2001, ISBN 80-08-02987-0

Informatika pre stredné školy – Práca s multimédiami (Tematický zošit), Ľubomír Šnajder, Marián Kireš, Bratislava SPN, 2005, ISBN 80-10-00422-7

Mária Bellušová, Mário Varga, Ružena Zimanová: Informatika pre stredné školy – Algoritmy s Pascalom (Tematický zošit pre stredné školy a ZŠ s triedami so zameraním na matematiku), Bratislava SPN, 2002, ISBN 80-08-03289-8

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A PRÍRODA 173

FYZIKA **173**

CHÉMIA **189**

BIOLÓGIA **211**

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

FYZIKA

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach. Získa schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako je zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

2. Ciele predmetu

Oblasť: SVET (prírodovedné poznatky a myšlienky)

Na konci kurzu by žiak mal byť schopný:

- opísať spôsoby, ako prírodné vedy pracujú,
- vyhodnotiť zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutovať na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- chápať, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- demonštrovať znalosť fyzikálnych faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrovať schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: KOMUNIKÁCIA

Na konci kurzu by žiak mal byť schopný vyjadriť myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania:

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
- použitím digitálnych technológií (určených školským vzdelávacím programom).

Oblasť: PRÍRODOVEDNÉ BÁDANIE (vykonávanie experimentov)

Na konci kurzu by žiak mal byť schopný:

- formulovať problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,
- formulovať hypotézu,
- testovať hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánovať experiment,
- naznačiť záver konzistentný s realizovaným experimentom,
- komentovať chyby merania,
- vyhodnotiť celkový experiment vrátane použitých postupov,
- postupovať podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vybrať a bezpečne použiť experimentálnu zostavu, materiál a techniku vhodnú na meranie,
- vykonať experiment bezpečne, zaznamenať údaje z pozorovania a merania,
- použiť vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracovať v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: SPRACOVANIE DÁT

Na konci kurzu by žiak mal byť schopný:

- riešiť úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,
- organizovať, prezentovať a vyhodnocovať dáta rôznymi spôsobmi,

- transformovať dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov a tabuliek,
- identifikovať trendy v dátach,
- vytvárať predpovede založené na dátach,
- naznačovať závery založené na dátach,
- odhadovať dáta na základe vlastnej skúsenosti,
- použiť poznatky na vysvetlenie záverov.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Sila a pohyb	46	Obsah, metódy a význam fyziky. Rozdelenie fyziky. Fyzikálne veličiny a ich jednotky. Mechanický pohyb. Poloha hmotného bodu. Trajektória a dráha hmotného bodu. Rovnomerný priamočiary pohyb. Priemerná a okamžitá rýchlosť pohybu. Zrýchlenie. Rovnomerne zrýchlený priamočiary pohyb. Voľný pád. Rovnomerne spomalený priamočiary pohyb. Skladanie pohybov a rýchlostí. Zvislý vrh. Pohyb hmotného bodu po kružnici. Uhlová dráha a uhlová rýchlosť. Dostredivé zrýchlenie. Vzájomné pôsobenie telies. Sila a jej účinky na teleso. Skladanie a rozkladanie síl. Prvý a druhý Newtonov pohybový zákon. Hybnosť hmotného bodu, zmena hybnosti. Zákon zachovania hybnosti. Tretí Newtonov zákon. Trenie. Trecia sila. Pohyb telesa po naklonenej rovine. Rôzne druhy síl (tiažová sila, tiaž telesa, odporová sila). Dynamika rovnomerného pohybu po kružnici. Vzťažné sústavy. Zotrvačné sily.

			Reaktívny pohyb. Mechanická práca. Výkon a účinnosť. Mechanická energia. Newtonov gravitačný zákon. Gravitačná a tiažová sila pri povrchu Zeme. Pohyb telies v centrálnom gravitačnom poli. Prvá a druhá kozmická rýchlosť. Keplerove zákony. Pohyb tuhého telesa. Moment sily. Momentová veta. Skladanie a rozkladanie rovnobežných síl. Jednoduché stroje. Ťažisko tuhého telesa. Rovnovážna poloha tuhého telesa. Stabilita telesa. Otáčavý pohyb tuhého telesa. Kinetická energia otáčavého pohybu. Moment zotrvačnosti tuhého telesa. Valivý pohyb. Energia valivého pohybu.
	Energia okolo nás	7	Kinetická energia. Potenciálna energia. Deformácia pružiny. Energia pružnosti. Zákon zachovania mechanickej energie. Vodné elektrárne.
	Vlastnosti kvapalín a plynov	13	Tekutiny a ich vlastnosti. Hustota. Tlak. Pascalov zákon. Hydrostatický tlak. Atmosférický tlak. Vztlaková sila. Archimedov zákon. Plávanie telies. Prúdenie tekutín. Objemový prietok. Rovnica spojitosti. Bernoulliho rovnica. Aplikácie Bernoulliho rovnice. Aerodynamická odporová sila. Prúdenie reálnych tekutín.
druhý	Vlastnosti kvapalín a plynov	18	Časticová stavba látok. Teplota a jej meranie. Vnútorná energia. Teplo. Výhrevnosť. Kalorimetrická rovnica. Ideálny plyn. Stavová rovnica pre ideálny plyn. Stavové zmeny ideálneho plynu. Adiabatický dej s ideálnym plynom. Práca ideálneho plynu. Kruhový dej. Tepelné motory. Štruktúra pevných látok. Deformácia pevného telesa. Hookov zákon. Povrch kvapaliny. Kapilárne javy. Topenie a tuhnutie. Vyparovanie, var a kondenzácia. Vlhkosť vzduchu.
	Pozorovanie, meranie, experiment	11	Meranie fyzikálnych veličín. Meranie dĺžky. Dĺžkové meradlá. Vyhodnotenie merania a spracovanie výsledkov. Chyby merania. Meranie času. Doba kmitu kyvadla. Meranie zrýchlenia priamočiareho pohybu. Meranie

			faktora šmykového trenia. Meranie povrchového napätia kvapalín. Meranie merného skupenského tepla topenia, prípadne varu. Meranie hustoty pevnej látky pomocou Archimedovho zákona. Meranie výtokovej rýchlosti kvapaliny. Určenie voltampérovej charakteristiky spotrebiča. Meranie indukčnosti cievky alebo kapacity kondenzátora pomocou striedavého prúdu.
	Elektrina a magnetizmus	34	Elektrický náboj. Coulombov zákon. Elektrické pole. Elektrický potenciál a elektrické napätie. Kapacita vodiča. Kondenzátor. Elektrický prúd v kovových vodičoch. Elektrické zdroje. Jednoduchý elektrický obvod. Odpor vodiča. Ohmov zákon pre časť obvodu. Ohmov zákon pre uzavretý obvod. Spájanie rezistorov. Práca a výkon jednosmerného prúdu. Teplo odovzdané elektrickým spotrebičom. Elektrický prúd v kvapalinách a plynoch. Elektrický prúd v polovodičich. Stacionárne magnetické pole. Magnetická sila. Magnetická indukcia. Magnetické pole rovnobežných vodičov s prúdom. Magnetické pole cievky. Pohyb nabitej častice v magnetickom poli. Magnetické vlastnosti látok. Magnetický indukčný tok. Elektromagnetická indukcia. Faradayov zákon. Indukovaný prúd. Vlastná indukcia. Vznik striedavého prúdu. Obvod striedavého prúdu s rezistorom. Jednoduché obvody striedavého prúdu. Výkon striedavého prúdu. Riešenie obvodov striedavého prúdu. Trojfázová sústava striedavého prúdu. Transformátor. Elektromotor. Prenos elektrickej energie. Energetika a životné prostredie.
	Energia okolo nás	3	Prenos a vedenie tepla. Energetické straty pri vykurovaní. Elektromotor. Prenos elektrickej energie. Energetika a životné prostredie.
tretí	Periodické deje	18	Kmitavý pohyb a jeho charakteristiky. Časový rozvoj kmitov. Harmonické kmity. Rýchlosť

			a zrýchlenie kmitavého pohybu. Fáza kmitavého pohybu. Zložené kmity. Dynamika kmitavého pohybu. Kyvadlá. Energia oscilátora a jej premeny. Vynútené kmity, rezonancia. Vznik a druhy vlnenia, charakteristiky vlnenia. Rovnica postupného vlnenia. Interferencia vlnenia. Stojaté vlnenie. Chvenie mechanických sústav. Vlnenie v izotropnom prostredí. Odraz a lom vlnenia. Zvukové vlnenie, šírenie zvuku, rýchlosť zvuku. Vlastnosti zvuku. Hlasitosť a intenzita zvuku. Ultrazvuk a infrazvuk. Dopplerov jav a jeho využitie.
	Pozorovanie, meranie, experiment	7	Meranie tuhosti pružiny. Meranie hmotnosti telesa mechanickým oscilátorom. Overenie vzťahu pre periódu kyvadla. Meranie tiažového zrýchlenia pomocou matematického kyvadla. Meranie rýchlosti zvuku. Meranie indexu lomu. Meranie ohniskovej vzdialenosti šošovky. Optické prístroje. Meranie vlnovej dĺžky svetla na optickej mriežke.
	Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosveta	39	Svetlo. Šírenie svetla. Index lomu. Odraz a lom svetla. Úplný odraz svetla. Disperzia svetla. Farba svetla. Rovinné zrkadlo. Guľové zrkadlo. Rovnica guľového zrkadla. Zväčšenie. Šošovky. Rovnica šošovky. Oko ako optická sústava. Interferencia svetla na tenkej vrstve. Využitie interferencie. Ohyb svetla. Optická mriežka. Polarizácia svetla. Praktické využitie polarizovaného svetla. Prehľad elektromagnetického žiarenia. Prenos energie žiarením. Fotometria. Tepelné žiarenie. Žiarenie čierneho telesa. RTG – žiarenie. Kvantová hypotéza. Fotón. Fotoelektrický jav. Einsteinova teória fotoelektrického javu. Vlnové vlastnosti častíc. Kvantová mechanika. Základné poznatky o atómoch. Vývoj názorov na mikrosvet. Čiarové spektrá atómov a kvantovanie energie. Atóm vodíka. Objav atómového jadra. Časticové zloženie jadier. Hmotnostný úbytok a väzbová energia.

			Prirodzená a umelá rádioaktivita. Časový priebeh rádioaktívnej premeny. Jadrové reakcie. Štiepenie a syntéza jadier atómov. Použitie rádionuklidov. Ochrana životného prostredia. Ochrana pred žiarením.
	Energia okolo nás	2	Energia z vĺn – prílivová elektráreň. Energia vetra – veterná elektráreň. Reťazová reakcia. Jadrový reaktor.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Pozorovanie, meranie, experiment

Žiak vie:

- rozlíšiť a klasifikovať deje s rôznymi časovými rozvojmi
- vysvetliť, ktorú z meniacich sa fyzikálnych veličín použijeme pri opise deja
- vysvetliť, ako súvisí chyba merania s kreslením čiary, ktorá aproximuje fyzikálnu závislosť získanú meraním
- zaokrúhľovať vypočítané hodnoty s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu
- vysvetliť, prečo sa pri viacnásobnom meraní presnosť merania spravidla zvyšuje
- interpretovať sklon grafu lineárnej závislosti a priesečníku grafu s osami súradníc
- navrhnúť cieľ, metódu a aparatúru experimentu
- vysloviť a zdôvodniť hypotézu
- vysvetliť, ako sa líši poznávanie pri objaviteľskom experimente od poznania získaného pri overovacom experimente
- používať meracie prístroje poskytnuté učiteľom obvyklým spôsobom a bezpečne
- používať zápis hodnoty veličiny v tvare 1 nm aj v tvare 1 x 10^{-9} m

Sila a pohyb

Žiak vie:

- znázorniť schému javu, v ktorom pôsobia rôzne sily
- pomenovať sily pôsobiace na teleso (hmotný bod)
- odhadnúť veľkosť pôsobiacej sily porovnaním s tiažovou silou pôsobiacou na hmotné teleso
- vysvetliť, ako a prečo pomáha naklonená rovina v každodennej ľudskej praxi
- vysvetliť rozdiel medzi statickým a dynamickým trením
- vysvetliť situácie, v ktorých trenie potrebujeme
- vysvetliť, kedy a ako sa trenie snažíme obmedziť
- vysvetliť, prečo sa niekedy prejaví vykonaná mechanická práca ako teplo, inokedy ako kinetická energia
- vysvetliť súvislosti medzi pohybmi telies a silami pôsobiacimi na telesá
- rozlíšiť fyzikálnu prácu v tiažovom poli Zeme od „fyziologicky“ pociťovanej práce
- vysvetliť, ako súvisí práca v tiažovom poli Zeme s potenciálnou energiou telesa

- vysvetliť, prečo graf sily v závislosti od predĺženia pružiny zobrazuje prácu potrebnú na deformáciu pružiny
- opísať dej z hľadiska vzájomných premien mechanickej energie
- opísať premeny mechanickej energie na vnútornú energiu telies
- chápať zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl
- vysvetliť, prečo sa po analýze grafu závislosti s = s(t) domnievame, že dráha s je priamo úmerná druhej mocnine času ($s \sim t^2$)
- pochopiť linearizáciu grafu na pokyn učiteľa
- riešiť sústavy dvoch lineárnych rovníc s dvoma neznámymi veličinami
- čítať s porozumením text, v ktorom vystupujú aj také sily, ktoré nie sú explicitne spomenuté v učebnici
- používať veličinu hybnosť
- používať zákon zachovania hybnosti
- pochopiť zmenu pohybového stavu ako účinok výslednice pôsobiacich síl
- pochopiť rozdiel medzi kinetickou energiou translačného pohybu (hmotný bod) a celkovou kinetickou energiou rotujúceho telesa

Energia okolo nás

Žiak vie:

- vykonať a interpretovať modelový experiment na premenu mechanickej energie
- používať veličiny výkon, príkon, účinnosť
- opisovať reálne deje pomocou fyzikálnej terminológie
- vypočítať mechanickú energiu polohovú a kinetickú a elektrickú energiu jednosmerného prúdu
- charakterizovať ďalšie formy energie iba kvalitatívne (v závere predmetu)
- vysvetliť obmedzenia pri premene tepla na elektrickú energiu
- vysvetliť, kde sa meria energia dodaná do bytu z elektrickej siete
- vypočítať teplo získané spaľovaním plynu
- vypočítať cenu za spotrebovaný plyn
- vysvetliť ekonomickú návratnosť investícií do energeticky nenáročných technológií (bývanie, cestovanie, rekreácia, priemyselná výroba)
- kvalitatívne diskutovať o prenose tepla na rôznych príkladoch

Elektrina a magnetizmus

Žiak vie:

- používať voltmeter a ampérmeter
- „prečítať“ fyzikálnu informáciu zo schémy elektrického obvodu a aplikovať ju pri činnosti
- poznať súvislosť medzi elektrickým napätím, prúdom a pohybom nabitých častíc
- vysvetliť funkciu vláknovej žiarovky
- porovnať vláknovú žiarovku s činnosťou žiarivky
- riešiť úlohy na premenu elektrickej energie na iné formy energie
- vysvetliť funkciu ističa v domácnosti a obmedzenia, ktoré prináša pre príkon domácich spotrebičov

- vysvetliť súvislosť medzi elektrickým prúdom a magnetickým poľom, kvalitatívne
- vysvetliť silové pôsobenie magnetického poľa
- opísať jav elektromagnetickej indukcie pri prechode magnetu cievkou, kvalitatívne (v závere predmetu)
- používať pojmy pri riešení úloh
- aplikovať jav elektromagnetickej indukcie

Vlastnosti kvapalín a plynov

Žiak vie:

- vysvetliť funkciu hydraulických zariadení
- odhadnúť hodnotu tlaku pod hladinou vody
- kvalitatívne poznať závislosť tlaku vzduchu od nadmorskej výšky
- kvalitatívne poznať vzájomnú závislosť objemu, tlaku, teploty a množstva plynu v uzavretej nádobe
- vysvetliť predstavu o atómoch, molekulách a mriežke pri kryštalických látkach
- využiť informácie o relatívnej vlhkosti vzduchu v miestnosti a vonku
- použiť rovnicu spojitosti vo fyzikálnych úlohách ako aj v úlohách s iným obsahom (napríklad model spojenia jazdných pruhov na diaľnici)

Periodické deje

Žiak vie:

- vysvetliť a odhadnúť periódu pohybu po kružnici, planetárneho pohybu, mávania krídel vtákov a hmyzu
- vysvetliť vzťah medzi periódou a frekvenciou s jednotkami od 1 dňa po 1 milisekundu
- čítať informácie z grafov harmonického a neharmonického periodického deja
- zaujať stanovisko k hypotéze založenej na extrapolácii nameranej závislosti
- používať pojmy frekvencia, rýchlosť vlny, vlnová dĺžka a pozná ich vzájomný vzťah
- kvalitatívne objasniť Dopplerov jav
- kvalitatívne objasniť prejavy interferencie vlnenia, najmä v súvislosti so svetlom
- si aktívne chrániť sluch

Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosveta

Žiak vie:

- pracovať s modelom lúč svetla
- rozlišovať spojité a čiarové spektrum
- si aktívne chrániť zrak
- zaradiť infračervené žiarenie ako elektromagnetické žiarenie
- vysvetliť súvislosť medzi teplotou telesa a emitovaným žiarením
- zaradiť ultrafialové žiarenie ako elektromagnetické žiarenie
- vysvetliť rozdiely medzi ultrafialovým a röntgenovým žiarením
- pozná prenos energie žiarením a hranicu medzi infračerveným a svetelným žiarením
- uviesť príklady využitia röntgenového žiarenia v medicíne a v priemysle

- využiť spôsoby ochrany pred röntgenovým žiarením
- zaujať stanovisko v súvislosti s rádioaktívnym žiarením
- pozná niektoré prostriedky na skúmanie vesmíru a objektov na úrovni atómu
- vysvetliť postavenie experimentov a teórií vo fyzikálnom výskume
- posúdiť klady a zápory jadrovej elektrárne v porovnaní s inými zdrojmi elektrickej energie
- oceniť úlohu základného fyzikálneho výskumu
- pozná ekonomická návratnosť základného fyzikálneho výskumu
- oceniť úlohu aplikovaného výskumu, rýchlosti aplikácie nových poznatkov základného výskumu, konkurenciu a spoluprácu pri výskume
- oceniť úlohu štandardizácie a normalizácie v technike

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Keďže fyzika dlhodobo nepatrí k predmetom, ktoré by boli na výslní záujmu žiakov, je potrebné využívať inovatívne metódy výučby. Žiakom ponúknuť nové prvky, vytvoriť im priestor na tvorivú prácu.

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT, e-learning
- riadený rozhovor – beseda
- diskusia
- hry, kvízy a súťaže

Pomôcky

- učebnice, pracovné listy
- počítače
- dataprojektor
- vizualizér

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky:

- žiak musí mať minimálne tri známky, z toho jednu odpoveď (ústnu alebo písomnú), dve písomné práce (testy),
- ďalšie hodnotenia môže získať za projekt alebo laboratórnu prácu.

Kritériá hodnotenia písomných prác z fyziky

Hodnotenie testov, písomných prác

100 % - 90 % .....výborný

89 % - 75 % ..... chválitebný

74 % - 50 % ..... dobrý

49 % - 30 % .....dostatočný

29 % - 0 % .....nedostatočný

Kritériá zadania a hodnotenia projektov z fyziky

Zadanie:

Vyberte si tému z predloženej ponuky alebo si po konzultácii s vyučujúcim navrhnite vlastnú.

Vyhľadajte pramene k zvolenej téme a zaznačte si ich.

Spracujte získané informácie podľa zadanej témy.

Uveďte zdroje, z ktorých ste čerpali informácie.

Výstup:

Spracujte v niektorej z foriem:

- prezentácia v Power Pointe (aspoň 10 strán)
- plagát na nástenku (aspoň A3)

Prezentácia:

Výsledky svojej práce prezentujete a okomentujete pred spolužiakmi v triede na hodine fyziky.

Hodnotenie:

odbornosť.....(40 %)

spracovanie .....(30 %)

prezentácia.....(30 %)

Známka:

od 90 %:.....výborný

od 75 %:..... chválitebný

od 50 %:..... dobrý

od 30 %:.....dostatočný

do 30 %:.....nedostatočný

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre 1.- 3. ročník.

Písomná časť: 30 bodov (obsahuje tri príklady v celkovej bodovej hodnote 30 bodov, z učiva príslušného skúšobného obdobia).

Ústna časť: 30 bodov (tvoria tri otázky príslušného skúšobného obdobia, za každú získa žiak 10 bodov, celkovo 30 bodov).

Výsledné hodnotenie

výborný.....60 - 54 bodov

chválitebný .....53 - 45 bodov

dobrý .....44 - 30 bodov

dostatočný.....29 - 18 bodov

nedostatočný..... 17 - 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete fyzika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Meranie fyzikálnych veličín. Meranie dĺžky. Dĺžkové meradlá.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.
	Vyhodnotenie merania a spracovanie výsledkov. Chyby merania.	Získať a aktívne používať nadobudnuté zručnosti, zaujať kritický postoj k experimentálne získaným výsledkom.
	Meranie času. Doba kmitu kyvadla.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie zrýchlenia priamočiareho pohybu.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Meranie faktora šmykového trenia.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.

	Meranie povrchového napätia kvapalín.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie merného skupenského tepla topenia, prípadne varu.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie hustoty pevnej látky pomocou Archimedovho zákona.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie výtokovej rýchlosti kvapaliny.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Určenie voltampérovej charakteristiky spotrebiča.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Magnetické pole rovnobežných vodičov s prúdom.	Rozvíjať grafický prejav a cit pre názornosť.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Meranie indukčnosti cievky alebo kapacity kondenzátora pomocou striedavého prúdu.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Kmitavý pohyb a jeho charakteristiky.	Rozlišovať a správne interpretovať rôzne druhy kmitavého pohybu v praxi.
	Meranie tuhosti pružiny.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.
	Meranie hmotnosti telesa mechanickým oscilátorom.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.
	Overenie vzťahu pre periódu kyvadla.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.
	Meranie tiažového zrýchlenia pomocou matematického kyvadla.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Meranie rýchlosti zvuku.	Rozvíjať manuálne zručnosti v praktických situáciách.

	Meranie indexu lomu.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie ohniskovej vzdialenosti šošovky.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Optické prístroje.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.
	Meranie vlnovej dĺžky svetla na optickej mriežke.	Získavaním meracích návykov a zručností prispieť k osobnostnému rastu žiaka.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete fyzika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Hydrostatický tlak.	Rozborom problematiky stavby priehrad posúdiť vplyv ľudských aktivít na životné prostredie.
	Aerodynamická odporová sila. Prúdenie reálnych tekutín.	Na danej problematike objasniť vplyv civilizácie na úpravy vodných tokov a ich dopad na životné prostredie.
	Prenos a vedenie tepla. Energetické straty pri vykurovaní.	Posúdiť účinky tepelného žiarenia na organizmus a navrhnúť spôsob ochrany.
	Kruhový dej. Tepelné motory.	Objasniť význam a oblasť použitia tepelných motorov a jeho dopad na životné prostredie.
	Kapilárne javy.	Zdôrazniť význam kapilárnych javov v živej prírode a technickej praxi.
	Vyparovanie, var a kondenzácia.	Zdôrazniť význam skupenských premien v prírode a objasniť základné fenomény vzniku a zmien počasia.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Stacionárne magnetické pole.	Uvedomiť si využite zemského magnetizmu a jeho prejavy v živej a neživej prírode.
	Prenos elektrickej energie. Energetika a životné prostredie.	Posilniť pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu podporovať aktívny

		prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete fyzika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Atmosférický tlak.	Kompetentnou prácou s médiami získať potrebné informácie o hodnotách atmosférického tlaku a spracovať ich.
	Vnútorná energia. Teplo. Výhrevnosť.	Z médií získať, spracovať a porovnať údaje o cenách PHM.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete fyzika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Fyzikálne veličiny a ich jednotky.	Poznať jednotky fyzikálnych veličín používaných rôznymi kultúrami a národmi.
	Tretí Newtonov zákon.	Na príklade Isaaca Newtona oceniť a správne interpretovať prínos vedcov iných národností pre celé ľudstvo.
	Vztlaková sila. Archimedov zákon.	Na príklade znalostí starovekého vedca - Archimeda objasniť jeho prínos ako aj prínos gréckej civilizácie.
	Hookov zákon.	Vyzdvihnúť prínos práce Roberta Hooka k rozvoju prírodných vied.
	Coulombov zákon.	Objasniť význam prác Charlesa Coulomba pre fyzikálnu vedu s dôrazom na špecifiká vývoja fyzikálneho poznania vo frankofónnych oblastiach.
	Ohmov zákon pre uzavretý obvod.	Objasniť prínos Georga Ohma pre rozvoj poznatkov v oblasti elektrického prúdu.
	Einsteinova teória fotoelektrického javu.	Na príklade života Alberta Einsteina rozvíjať toleranciu k iným kultúram s upriamením pozornosti na závažné historické udalosti.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete fyzika		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Aerodynamická odporová sila. Prúdenie reálnych tekutín.	Zdôrazniť problematiku civilnej ochrany v prípade mimoriadnych udalostí (povodne, rozbúrené vodné toky, tsunami).
	Elektrické zdroje.	Objasniť význam ekologickej likvidácie elektrických článkov.
	Ochrana životného prostredia. Ochrana pred žiarením.	Vnímať potrebu ochrany života a zdravia pred škodlivými účinkami žiarenia.

8. Materiálne zabezpečenie

V predmete fyzika sa na materiálne zabezpečenie vyučovacieho procesu využívajú:

1. hmotné fyzikálne pomôcky
   - modely, pomôcky pri meraní, meracie prístroje a zariadenia
   - interaktívna tabuľa
   - počítačové vybavenie
   - projekčné vybavenie (spätný projektor, dataprojektor)
2. písomné fyzikálne pomôcky
   - tematické testy
   - zbierky úloh
   - MFCh tabuľky
3. fyzikálny softvér pre SŠ – najmä animácie fyzikálnych dejov
4. PC prezentácie k jednotlivým učivám
5. digitálny vizualizér
6. internet

CHÉMIA

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet chémia na gymnáziách, ako súčasť vzdelávacej oblasti Človek a príroda, poskytuje žiakom vhodne vybranými poznatkami zo všeobecnej, anorganickej a organickej chémie didaktický systém poznatkov o chemických látkach a ich premenách. Obsah učiva tvoria predovšetkým poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v bežnom živote. Sú to najmä oblasti ako: chémia potravín a nápojov, kozmetika, liečivá, čistiace prostriedky a podobne. V obsahu učiva sú v dostatočnej miere zastúpené aj poznatky, ktoré umožňujú žiakom chápať význam chemickej vedy a chemického priemyslu pre spoločnosť a prírodu.

Východisko pre poznatky o vlastnostiach anorganických a organických látok a ich premenách tvoria všeobecne platné, teoretické poznatky a vzťahoch medzi štruktúrou a vlastnosťami látok a poznatky o zákonitostiach chemických reakcií. Tieto poznatky umožňujú v učebnom predmete chémia aplikovať v dostatočnej miere jednotlivé myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania žiakov. Tvorivé myslenie umožňuje žiakom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

2. Ciele učebného predmetu

Vo vyučovaní chémie majú žiaci získať predstavu o stavbe látok a základných chemických, fyzikálno-chemických a biochemických dejoch. Dôraz sa kladie najmä na súvislosti s ostatnými prírodovednými predmetmi a na základný vplyv chemických dejov na životné prostredie.

Každý žiak je vedený k tomu, aby **:**

- chápal vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok,
- rozumel základným typom chemických reakcií a poznal ich úlohu v prírode a v každodennom živote,
- správne využíval matematické zručnosti pri základných chemických výpočtoch,
- aplikoval teoretické vedomosti pri realizácii laboratórnych prác,
- pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru spolupracoval v skupine.

V učebnom predmete chémia by žiaci mali nadobudnúť a rozvíjať nasledovné **kompetencie**

a) k učeniu
- a rozvíja účinné postupy vo svojom učení,
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu.
- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť,
- hľadať

b) komunikačné schopnosti
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,

- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- zrozumiteľne prezentovať nadobudnuté vedomosti, skúsenosti a zručnosti,
- urobiť zápis o experimente pomocou textu, schém, náčrtu, obrázkov a tabuliek,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

c) riešenie problémov

- analyzovať vybrané problémy,
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh,
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh,
- posúdiť vhodnosť navrhnutého postupu riešenia problémovej úlohy,
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom chémie a iných učebných predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

d) manuálne

- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

e) sociálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- vzájomne si pomáhať pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- prijímať ocenenie, radu a kritiku a čerpať poučenie pre ďalšiu prácu.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Predmet chémie a sústavy látok	2	Úvod do chémie. Bezpečnosť pri práci v chemickom laboratóriu, chemické pomôcky.
	Chemické látky.	9	Chemicky čisté látky a zmesi. Oddeľovanie zložiek zo zmesí, filtrácia, destilácia, kryštalizácia, odparovanie. Relatívna atómová a molekulová hmotnosť. Látkové množstvo, molárna hmotnosť. Riešenie úloh na látkové množstvo. Roztok, rozdelenie roztokov. Vyjadrovanie zloženia roztokov. Zmiešavanie roztokov. Zrieďovanie roztokov.
	Štruktúra atómov a iónov.	6	Atóm, jadro atómu, izotopy. Rádioaktivita. Elektrónový obal atómu. Typy orbitálov. Elektrónová konfigurácia atómu, rámčekový diagram. Ióny, ionizácia.
	Periodická sústava prvkov.	4	Periodický zákon. Periodická sústava prvkov (PSP). Periodicita kovových vlastností prvkov, ionizačnej energie a atómového polomeru. Periodicita kovových vlastností prvkov, ionizačnej energie a atómového polomeru.
	Názvoslovie anorganických zlúčenín.	7	Typy chemických vzorcov, jednoduché výpočty z chemických vzorcov. Oxidačné číslo. Názvoslovie oxidov a hydroxidov. Bezkyslíkaté kyseliny a ich soli. Kyslíkaté kyseliny. Soli kyslíkatých kyselín. Hydrogensoli. Základy názvoslovia koordinačných zlúčenín.
	Chemická väzba.	6	Chemická väzba, dĺžka a energia väzby. Kovalentná väzba – polárna, nepolárna. Kovalentná koordinačná väzba. Iónová väzba. Vodíková väzba, kovová väzba. Kryštalické a amorfné látky – grafit, tuha.
	Chemické reakcie.	5	Chemické reakcie, chemické rovnice. Rozdelenie chemických reakcií. Výpočty látkového množstva z chemických rovníc. Výpočty hmotnosti látok z chemických rovníc. Rôzne výpočty z chemických rovníc.

	Energetické zmeny pri chemických reakciách.	4	Exotermické a endotermické reakcie. Entalpia, reakčné teplo, termochemické rovnice. Termochemické zákony. Výpočty z termochemických rovníc.
	Chemická kinetika.	3	Priebeh reakcie, rýchlosť reakcie. Vplyv koncentrácie na rýchlosť chemickej reakcie. Vplyv teploty, tlaku a katalyzátora na rýchlosť chemickej reakcie.
	Chemická rovnováha.	3	Rovnováha v chemických reakciách, rovnovážna konštanta. Vplyv koncentrácie na posun chemickej rovnováhy. Vplyv teploty a tlaku na posun chemickej rovnováhy.
	Typy chemických reakcií.	17	Protolytické reakcie. Teória kyselín a zásad. Sila kyselín a zásad. Autoprotolýza vody. Neutrálne, zásadité a kyslé roztoky, pH, indikátory. Neutralizácia. Hydrolýza solí. Redoxné reakcie, oxidácia, redukcia. Oxidovadlá a redukovadlá. Elektrochemický rad napätia kovov. Výpočty stechiometrických koeficientov redoxných rovníc. Elektrolýza, galvanické články. Zrážacie reakcie, súčin rozpustnosti. Využitie zrážacích reakcií. Komplexotvorné reakcie.
druhý	Prvky s	7	Vodík, voda. Tvrdosť vody, anomálie vody. Kovy I.A, II.A skupiny. Plameňové skúšky. Zlúčeniny prvkov I.A, II.A skupiny.
	Prvky p	16	Prvky III.A-VIII.A skupiny. Hliník. Uhlík a jeho zlúčeniny. Kremík. Dusík a jeho zlúčeniny. Fosfor a jeho zlúčeniny. Kyslík a jeho zlúčeniny, oxid. Síra a jej zlúčeniny. Halogény a ich zlúčeniny. Skleníkový efekt. Globálne otepľovanie. Interná atmosféra.
	Prvky d	6	Spoločné vlastnosti d prvkov. Prvky skupiny železa. Prvky I.B, II,B skupiny a ich zlúčeniny. Chróm, mangán a ich zlúčeniny. Princíp výroby železa.
	Charakteristika a rozdelenie organických látok	9	Zloženie, vlastnosti organických látok. Väzby. Izoméria. Činidlá v organickej chémii. Klasifikácia uhľovodíkov. Názvoslovie uhľovodíkov. Typy reakcií a vzorcov.
	Uhľovodíky	9	Vlastnosti, výskyt a použitie alkánov, alkénov, alkadiénov, arénov. Názvoslovie

			chemické vlastnosti. Zdroje uhľovodíkov a ich spracovanie. Plasty, polyméry.
	Deriváty uhľovodíkov	19	Vlastnosti, výskyt a použitie halogénderivátov, nitrozlúčenín, amínov, hydroxyderivátov, éterov, aldehydov, ketónov, karboxylové kyseliny.
tretí	Heterocyklické zlúčeniny	5	Charakteristika a rozdelenie heterocyklických zlúčenín. Názvoslovie heterocyklických zlúčenín. Päťčlánkové a šesťčlánkové heterocyklické zlúčeniny.
	Lipidy	6	Biologický význam a funkcia lipidov. Acylglyceroly. Vosky. Štruktúra a vlastnosti zložených lipidov. Štruktúra vlastnosti izoprenoidných lipidov. Cholesterol.
	Sacharidy	8	Charakteristika, biologický význam a funkcie sacharidov. Štruktúra monosacharidov. Biologicky významné monosacharidy. Chemické reakcie sacharidov. Disacharidy. Polysacharidy.
	Bielkoviny	7	Výskyt a význam bielkovín. Aminokyseliny. Peptidová väzba a jej vznik. Štruktúry bielkovín, denaturácia. Prehľad bielkovín a zložené bielkoviny.
	Nukleové kyseliny	5	Zloženie nukleových kyselín a chemické väzby v nukleotidoch. Štruktúra DNA a RNA. Význam a funkcia nukleových kyselín.
	Enzýmy	8	Význam enzýmov ako biokatalyzátorov. Zloženie a štruktúra enzýmov. Špecifita enzýmovej katalýzy. Mechanizmus enzýmoveho pôsobenia a rozdelenie enzýmov. Názvoslovie a rozdelenie enzýmov. Faktory ovplyvňujúce proces enzýmovej katalýzy.
	Vitamíny	4	Charakteristika a význam vitamínov. Vitamíny rozpustné v tukoch. Vitamíny rozpustné vo vode.
	Metabolické premeny	11	Oxidačno-redukčné deje v živých sústavách. Energetický charakter biochemických reakcií. Katabolizmus sacharidov, lipidov, dýchací reťazec. Fotosyntéza. Syntéza nukleových kyselín. Proteosyntéza.
	Kvalita života a zdravia	12	Alkaloidy - charakteristika, rozdelenie. Liek a liečivo. Antibiotiká. Psychotropné a návykové látky. Vyvážená strava. Obezita a poruchy príjmu potravy.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Pozorovanie a pokus v chémii, bezpečnosť práce

Obsahový štandard

Bezpečnosť práce v chemickom laboratóriu, základné laboratórne pomôcky: skúmavka, kačička, destilačná banka, odmenená banka, Petriho miska, filtračný lievik, hodinové sklíčko, striekačka, oddeľovací lievik, odmeraný valec, pipeta, chladič, stojan, držiak, svorka, filtračný kruh, chemické kliešte, laboratórne lyžička, teplomer, filtračný papier, trojnožka, kovová sieťka, kahan, byreta, kryštalizačná miska; základné laboratórne operácie.

Výkonový štandard:

- poznať a dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce v chemickom laboratóriu
- poznať laboratórne pomôcky: skúmavka, kadička, destilačná banka, odmerná banka, miska, filtračný lievik, hodinové sklíčko, prachovnica, striekačka, oddeľovací lievik, odmerný valec, pipeta, chladič, stojan, držiak, svorka, filtračný kruh, chemické kliešte, laboratórna lyžička, teplomer, filtračný papier, trojnožka, sieťka s keramickou vložkou, kahan
- zistiť hmotnosť tuhej látky vážením
- použiť kadičku, odmerný valec a pipetu pri meraní objemu roztoku
- pripraviť roztok s daným hmotnostným zlomkom
- uskutočniť filtráciu suspenzie (alebo zostaviť filtračnú aparatúru, uskutočniť filtráciu)

Sústavy látok

Obsahový štandard

Chémia, látka, chemicky čistá látka, prvok, zlúčenina, zmes (homogénna, heterogénna), emulzia, suspenzia, pena, aerosól, sústava (otvorená, uzavretá), skupenstvo látky (tuhé, kvapalné, plynné), spôsoby oddeľovania zložiek zmesí (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia), roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, nasýtený roztok, rozpustnosť látky, hmotnostný zlomok, koncentrácia látkového množstva (ďalej iba koncentrácia), Avogadrova konštanta, látkové množstvo, rlatívna atómová hmotnosť, relatívna molekulová hmotnosť, molárna hmotnosť.

Výkonový štandard:

- vymenovať po tri príklady chemicky čistej látky a zmesi
- rozlíšiť rovnorodé a rôznorodé zmesi pomocou ich charakteristických znakov
- vyčleniť zo skupiny látok chemicky čisté látky a zmesi
- navrhnúť vhodný spôsob oddelenia zložiek zmesi (destilácia, filtrácia, usadzovanie, kryštalizácia, odparovanie)
- rozlíšiť rozpustenú látku a rozpúšťadlo
- klasifikovať roztoky podľa skupenstva
- pripraviť nasýtený roztok
- napísať vzťah pre výpočet hmotnostného zlomku a vysvetliť symboly v zápise
- vypočítať hmotnostný zlomok zložky v roztoku

- vypočítať hmotnosť rozpustenej látky a hmotnosť rozpúšťadla, ak je daný hmotnostný zlomok roztoku a hmotnosť roztoku
- vypočítať koncentráciu roztoku, ak je dané látkové množstvo a objem roztoku
- riešiť úlohy na výpočet látkové ho množstva
- vypočítať molárnu hmotnosť zlúčeniny zo známych hodnôt molárnych hmotností atómov prvkov

Štruktúra atómov a iónov

Obsahový štandard

Atóm, atómové jadro, protón, neutrón, nukleóny, elektrónový obal atómu, elektrón, orbitál, elektrónová vrstva, valenčná vrstva, valenčné elektróny, elektrónová konfigurácia atómu, protónové číslo, neutrónové číslo, nukleónové číslo, izotopy, ión, anión, katión.

Výkonový štandard:

- opísať zloženie atómového jadra a atómového obalu
- nakresliť schému atómu s vyznačením elementárnych častíc, ktoré sa v ňom nachádzajú (protónov, neutrónov, elektrónov)
- určiť počet elementárnych častíc (protónov, elektrónov, neutrónov) v atóme prvku a iónoch na základe známej hodnoty A, N, Z
- chápať pojem orbitál (ako priestor s najväčšou pravdepodobnosťou výskytu elektrónu)
- vymenovať typy orbitálov (*s, p, d, f*)
- poznať maximálny počet elektrónov v orbitáloch *s, p, d, f*
- napísať schému vzniku katiónu alebo aniónu z atómu
- vybrať zo skupiny iónov katióny alebo anióny.

Periodická sústava prvkov

Obsahový štandard

Periodický zákon, periodická sústava prvkov (PSP), periodická tabuľka prvkov (PTP), perióda, skupina, alkalické kovy, halogény, vzácne plyny, elektronegativita, *s-, p-, d-, f-* prvky, kovy, nekovy, polokovy.

Výkonový štandard:

- v periodickej tabuľke prvkov určiť polohu daného prvku použitím PTP
- určiť počet valenčných elektrónov na základe umiestnenia prvku v PTP
- napísať schému vzniku katiónu alebo aniónu z atómu
- rozlíšiť v skupine iónov katióny alebo anióny
- určiť periódu a skupinu daného prvku v PTP
- používať triviálne názvy skupín (alkalické kovy, halogény, vzácne plyny)
- zaradiť prvok podľa polohy v PSP do skupiny *s-*, *p-*, *d-*, *f-*prvok, kov, nekov
- vysvetliť vzťah medzi počtom valenčných elektrónov a polohou s a p prvkov v PTP
- poznať príklady prvkov s nízkou a vysokou hodnotou elektronegativity
- zistiť základné charakteristiky atómu z údajov v PTP (protónové číslo, elektronegativita, relatívna atómová hmotnosť)

- zaradiť prvok podľa umiestnenia v PTP do skupiny kov, nekov, okolkov
- porovnať fyzikálne a chemické vlastnosti prvkov na základe ich umiestnenia v PTP

Základy názvoslovia anorganických zlúčenín

Obsahový štandard

Stechiometrický, molekulový, štruktúrny vzorec zlúčenín, oxidačné číslo, molekula, väzbový elektrónový pár, voľný elektrónový pár, chemický prvok, chemická zlúčenina, chemický vzorec.

Výkonový štandard:

- poznať a používať značky a slovenské názvy *s*- a *p*-prvkov a vybraných *d*-prvkov (Fe, Cu, Zn, Ag, Au, Mn, Cr, Co, Ni, Hg, Pt)
- používať pravidlá tvorenia vzorcov a názvov zlúčenín: oxidy, hydroxidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny (halogenovodíkové kyseliny), kyslíkaté kyseliny (predovšetkým dusíka, síry, uhlíka, chlóru, fosforu), soli kyselín uvedených prvkov
- poznať hydrogensoli kyseliny uhličitej a trihydrogenfosforečnej a hydráty

Chemická väzba a štruktúra látok

Obsahový štandard

Chemická väzba, molekula, väzbový elektrónový pár, voľný elektrónový pár, kovalentná väzba, nepolárna väzba, polárna väzba, iónová väzba, vodíková väzba, jednoduchá väzba, násobná väzba (dvojitá, trojitá), kovová väzba, kryštál, kryštalická látka.

Výkonový štandard:

- uviesť príklady molekúl, v ktorých sa nachádzajú jednoduché, dvojité alebo trojité väzby
- určiť typ chemickej väzby na základe rozdielu hodnôt elektronegativít atómov viažucich sa atómov prvkov
- vysvetliť vznik kovalentnej väzby v molekule vodíka
- určiť počet a druh atómov v jednoduchých molekulách
- vysvetliť vznik iónovej väzby v zlúčenine NaCl
- vymenovať tri typické vlastnosti zlúčenín s iónovou väzbou
- predpokladať vlastnosti látok na základe ich zloženia látok a štruktúry.

Chemické reakcie, chemické rovnice

Obsahový štandard

Chemická reakcia, reaktanty, produkty, schéma chemickej reakcie, chemická rovnica, zákon zachovania hmotnosti v chemických reakciách, stechiometrický koeficient, syntéza, analýza.

Výkonový štandard:

- rozlíšiť schému a rovnicu chemickej reakcie
- zapísať rovnicu reakcie na základe slovného popisu chemickej reakcie
- poznať zákon zachovania hmotnosti pri chemických reakciách
- poznať kvalitatívno-kvantitatívny význam chemickej rovnice

- vysvetliť význam stechiometrických koeficientov v chemickej rovnici
- napísať jednoduché chemické schémy

Energetické zmeny pri chemických reakciách

Obsahový štandard

Exotermická reakcia, endotermická reakcia, entalpia, reakčné teplo, termochemická rovnica, 1. termochemický zákon.

Výkonový štandard:

- vysvetliť rozdiely v zápise chemickej rovnice a termochemickej rovnice
- zapísať termochemickou rovnicou priebeh chemickej reakcie, ak sú zadané reaktanty, produkty, stechiometrické koeficienty, skupenské stavy reagujúcich látok a hodnota reakčného tepla
- klasifikovať chemické reakcie na základe rôznych zápisov termochemickej rovnice na exotermické a endotermické
- určiť hodnotu reakčného tepla spätnej reakcie na základe hodnoty reakčného tepla priamej reakcie na základe 1. termochemického zákona

Rýchlosť chemických reakcií

Obsahový štandard

Rýchlosť chemickej reakcie, faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia reaktantov, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok).

Výkonový štandard:

- definovať rýchlosť chemickej reakcie ako zmenu koncentrácie reaktantov alebo produktov za časový interval
- vymenovať faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií (koncentrácia, teplota, katalyzátor, veľkosť povrchu tuhých látok)
- poznať ako ovplyvní zvýšenie/zníženie teploty rýchlosť chemickej reakcie
- poznať ako ovplyvní zvýšenie/zníženie koncentrácie reaktantov rýchlosť chemickej reakcie
- poznať ako ovplyvní rýchlosť chemickej reakcie pridanie katalyzátora

Chemická rovnováha

Obsahový štandard

Chemická rovnováha, rovnovážna koncentrácia látok, rovnovážna konštanta, faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu (koncentrácia, teplota, tlak).

Výkonový štandard:

- vysvetliť, čo je chemická rovnováha a rovnovážna koncentrácia
- vysvetliť význam hodnoty rovnovážnej konštanty
- vymenovať faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu (koncentrácia látok, teplota, tlak)
- poznať ako ovplyvní rovnovážny stav sústavy pridanie reaktantu

- poznať ako ovplyvní rovnovážny stav sústavy odobratie produktu
- poznať vplyv katalyzátora na chemickú rovnováhu.

Protolytické reakcie

Obsahový štandard

Brönstedova kyselina, Brönstedova zásada, protolytická reakcia, konjugovaný pár, amfotérne látky, silná a slabá kyselina, silná a slabá zásada, autoprotolýza vody, pH, stupnica pH, kyslý, neutrálny a zásaditý roztok, neutralizácia, soľ, indikátor.

Výkonový štandard:

- poznať príklady silných kyselín a silných zásad
- napísať chemickú rovnicu autoprotolýzy vody a vyznačiť oxóniový katión a hydroxidový anión
- poznať stupnicu pH, jej význam a použitie
- vymedziť hodnoty pH, pre ktoré je vodný roztok kyslý, neutrálny a zásaditý
- rozdeliť roztoky na kyslé, neutrálne a zásadité podľa danej hodnoty pH
- poznať vplyv silných kyselín a zásad na ľudský organizmus
- napísať chemickú rovnicu neutralizácie

Redoxné reakcie

Obsahový štandard

Oxidačné číslo, redukcia, oxidácia, redoxné reakcie, čiastková reakcia, redukovadlo, oxidovadlo, elektrochemický rad napätia kovov, galvanický článok, elektrolýza.

Výkonový štandard:

- určovať oxidačné čísla atómov prvkov v daných redoxných reakciách
- vysvetliť na príklade oxidáciu a redukciu látky
- zapísať čiastkové reakcie oxidácie a redukcie
- chápať význam pojmov redukovadlo a oxidovadlo
- na základe usporiadania prvkov v rade napätia kovov Na, Mg, Al, Zn, Fe, Pb, H, Cu, Ag, Au rozdeliť kovy na ušľachtilé a neušľachtilé

Zrážacie reakcie

Obsahový štandard

Zrážacia reakcia, zrazenina, iónový zápis chemickej reakcie.

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem zrazenina
- poznať iónový zápis zrážacej reakcie
- vymenovať príklady zrážacích reakcií
- poznať príklady využitia zrážacích reakcií v praxi.

s-prvky

Obsahový štandard

Vodík, alkalické kovy, kovy alkalických zemín, biogénny prvok, malta, vodný kameň, tvrdosť vody.

Výkonový štandard:

- poznať slovenské názvy a značky prvkov 1. a 2. skupiny periodickej sústavy prvkov (orientácia v periodickej tabuľke)
- uviesť výskyt prvkov 1. a 2. skupiny v prírode vo forme nerastov (NaCl – kamenná soľ, MgCO3 – magnezit, CaCO3 – vápenec, CaSO4 ⋅ 2H2O – sadrovec)
- poznať základné vlastnosti vodíka (skupenstvo, výbušnosť v zmesi s kyslíkom) a z nich vyplývajúce využitie vodíka
- poznať aspoň dva spôsoby prípravy vodíka (napr. reakciou kovu s kyselinou, alkalického kovu s vodou) – zápis chemickou rovnicou, popis priebehu chemickej reakcie
- poznať základné vlastnosti sodíka (redukčné vlastnosti, reakcia sodíka s vodou, tvorba katiónu)
- poznať vzorce látok s názvom: sóda, sóda bikarbóna, pálené vápno, hasené vápno, vápenec
- poznať význam a použitie zlúčenín alkalických kovov: NaOH, KOH, NaCl, NaHCO3, Na2CO3

p -prvky

Obsahový štandard

Sklo, inertná atmosféra, ozón, anomália vody, spaľovanie (dokonalé, nedokonalé), halogény, vzácny plyn.

Výkonový štandard:

- poznať výskyt C, Si, Al, N, P, O, S, halogény a ich zlúčenín v prírode (bauxit, diamant, grafit – tuha, uhličitany, organické látky, kremeň, kremičitany, hlinitokremičitany, íly, kaolín, vzduch, liadky, fosforečnany, ozón, oxidy, elementárna síra, sulfidy a sírany: FeS2, PbS, ZnS, H2S, morská voda, NaCl)
- vedieť, že Si a Al majú po O najväčšie zastúpenie v zemskej kôre
- zaradiť C, N, P, O, S, F, I medzi biogénne prvky
- poznať pôsobenie oxidov uhlíka CO a CO2 na živé organizmy
- vedieť, že CO2 je tzv. „skleníkovým plynom“, a v hlavnej miere prispieva ku globálnemu otepľovaniu Zeme
- porovnať a vysvetliť základné vlastnosti diamantu a tuhy na základe pochopenia ich kryštálovej štruktúry a typov väzieb (tvrdosť, resp. štiepateľnosť)
- uviesť a chápať pozitíva a negatíva použitia NaHCO3 na zníženie kyslosti v žalúdku
- uviesť hlavný dôvod pre použitie (NH4)2CO3 a NaHCO3 pri pečení cesta
- vysvetliť ekologické problémy súvisiace s ozónovou vrstvou Zeme (ozón verzus freóny), kyslými dažďami (oxidy síry)
- poznať negatívny vplyv sulfánu na ľudský organizmus a jeho charakteristický zápach
- porovnať rozpustnosť O2 a CO2 vo vode a jej význam v prírode

- vysvetliť prítomnosť kyslíka ako nevyhnutnú podmienku horenia a vznik rôznych produktov (CO, CO2) v závislosti od množstva reagujúceho kyslíka a negatívny vplyv vznikajúcich produktov na ľudské zdravie
- poznať využitie chlóru a jeho zlúčenín a jódu ako dezinfekčných prostriedkov a chlorečnanov ako výbušnín
- vedieť, že kyselina HCl je zložkou žalúdočných štiav a kyselina HF leptá sklo
- odôvodniť malú reaktivitu vzácnych plynov na základe ich elektrónovej konfigurácie

d-prvky

Obsahový štandard

Korózia, hrdza, oceľ, liatina, zliatina, amalgám, pasivácia kovov.

Výkonový štandard:

- vysvetliť základný princíp výroby železa a ocele a ich využitie (redukcia FeO uhlíkom)
- poznať základné vlastnosti Cu, Zn, Cr, Mn, Fe, Ag, Au, Pt, Hg (kujnosť, ťažnosť, elektrická vodivosť, nízka teplota topenia Hg, pasivácia Cr a Zn) a z toho vyplývajúce využitie jednotlivých kovov
- poznať zloženie zliatin bronz, mosadz, spájka a ich využitie
- poznať triviálny názov a využitie CuSO4·5H2O
- vysvetliť základnú funkciu hemoglobínu v ľudskom organizme a vedieť, že obsahuje katióny železa
- vedieť, že Fe a Ni tvoria základ zemského jadra.

Charakteristika, rozdelenie organických látok

Obsahový štandard

Organická chémia, organická zlúčenina, štruktúra organických zlúčenín, izoméria (konštitučná, priestorová: *cis*-, *trans*-izoméria), acyklický – priamy reťazec, rozvetvený reťazec, cyklický reťazec, uhľovodík, uhľovodíkový zvyšok, nasýtený a nenasýtený uhľovodík, empirický (stechiometrický) vzorec, sumárny (molekulový vzorec), konštitučný (štruktúrny) vzorec, zjednodušený konštitučný vzorec, jednoduchá väzba, násobná väzba, dvojitá väzba, trojitá väzba, väzbovosť, reakčná schéma, mechanizmus reakcie, adičná reakcia, eliminačná reakcia, substitučná reakcia, polárna a nepolárna molekula, činidlo, radikál, nukleofil, elektrofil, alkány, alkény, alkadiény, alkíny, arény, heteroatóm, karcinogén.

ýkonový štandard:

- poznať príčinu existencie veľkého počtu organických zlúčenín, určiť väzbovosť atómov C, H, S, O, N a halogénov v molekulách organických zlúčenín
- zaradiť danú organickú zlúčeninu na základe jej molekulového, resp. konštitučného vzorca medzi uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov
- zaradiť danú organickú zlúčeninu na základe jej konštitučného vzorca medzi alkány, alkény, alkadiény, alkíny, arény, nasýtené a nenasýtené, zlúčeniny s acyklickým (rozvetveným a nerozvetveným) a cyklickým reťazcom, zlúčeniny obsahujúce heteroatóm

- určiť, či ide o empirický, sumárny alebo konštitučný, resp. zjednodušený konštitučný, vzorec zlúčeniny
- označiť uhľovodíkový zvyšok a funkčné skupiny v uvedených vzorcoch
- uviesť jednoduché príklady (štruktúrnym vzorcom) konštitučných a *cis*-, *trans*-izomérov
- napísať vzorce všetkých konštitučných izomérov alkánu, alkénu, cykloalkánu s daným molekulovým vzorcom (C3 – C4)
- určiť, na základe reakčnej schémy alebo rovnice, či ide o adičnú, eliminačnú alebo substitučnú reakciu

Alifatické uhľovodíky

Obsahový štandard

Homologický rad, homologický vzorec, alkyl, cykloalkyl, hydrogenácia, dehydrogenácia, fosílna surovina, zemný plyn, odorizácia zemného plynu, ropa, frakčná destilácia, benzín, oktánové číslo benzínu, nafta, mazut, asfalt, petrochémia, uhlie.

Výkonový štandard:

- poznať vzorce a triviálne názvy: acetylén, izoprén
- poznať vzorec a názov alkylových skupín: metyl-, etyl-, propyl-, butyl-, izopropyl-, vinyl-
- uviesť príklady alkánov, cykloalkánov, alkénov, alkadiénov, alkínov (vzorce, názvy)
- porovnať dĺžku, pevnosť jednoduchej, dvojitej a trojitej väzby
- poznať typy reakcií charakteristických pre alkány (SR), alkény a alkíny (AE,) a uviesť aspoň jeden ich príklad chemickou rovnicou

Aromatické uhľovodíky

Obsahový štandard

Arén (aromatický uhľovodík).

Výkonový štandard:

- poznať vzorce a triviálne názvy: benzén, styrén, naftalén, toluén
- poznať vzorec a názov skupiny fenyl
- utvoriť názov a napísať vzorec arénov odvodených od benzénu s maximálne dvomi alkylovými skupinami uviesť príklady aromatických uhľovodíkov
- vysvetliť

Deriváty uhľovodíkov dôležité v bežnom živote, ich vlastnosti, použitie a vplyv na živé organizmy a životné prostredie – halogénderiváty, dusíkaté deriváty, kyslíkaté deriváty

Obsahový štandard

Halogénderiváty, hydroxyderiváty, alkoholy, jednosýtny a viacsýtny alkohol, fenoly, lieh, étery, karbonylové zlúčeniny, aldehydy, ketóny, nitroderiváty, amíny, PVC, teflón, insekticíd, freóny, karboxylová kyselina.

Výkonový štandard:

- vymenovať skupiny derivátov uhľovodíkov podľa funkčnej skupiny a uviesť príklady zlúčenín z jednotlivých skupín derivátov uhľovodíkov
- poznať väzbovosť S, O, N a halogénov
- poznať charakteristické skupiny derivátov uhľovodíkov (F-, Cl-, Br-, I-, -OH, -NO2, -NH2, -O-, -CO-, -CHO, -COOH) a spôsob tvorenia ich názvov
- zaradiť danú zlúčeninu (podľa názvu alebo vzorca) do jednotlivých skupín derivátov uhľovodíkov
- poznať najdôležitejšie triviálne názvy a vzorce derivátov uhľovodíkov: chloroform, jodoform, vinylchlorid, anilín, etylénglykol, glycerol, fenol, formaldehyd, acetaldehyd, acetón, kyselina mravčia, octová, šťavelová, benzoová
- poznať polárny charakter väzby C-heteroatóm a vyznačiť čiastkové náboje na atómoch väzby C-heteroatóm
- poznať typy reakcií charakteristických pre halogénderiváty a hydroxyderiváty – SN a E
- napísať reakčnú schému reakcie brómetánu s NaOH (SN aj eliminačný produkt)
- chápať, že oxidáciou primárnych alkoholov vznikajú aldehydy a ďalej karboxylové kyseliny, oxidáciou sekundárnych alkoholov vznikajú ketóny aj opačné redukčné procesy
- napísať reakčnú schému oxidácie etanolu na acetaldehyd a kyselinu etánovú
- poznať význam derivátov karboxylových kyselín pre stavbu lipidov a bielkovín

Lipidy

Obsahový štandard

Lipidy, jednoduché lipidy, tuky, oleje, vosky, stužovanie tukov, zmydelňovanie tukov, mydlá, zložené lipidy, fosfolipidy, glykolipidy, hydrofóbne vlastnosti, cholesterol, LDL- cholesterol, HDL-cholesterol, lipémia, ?-3-mastné kyseliny (len význam pre človeka).

Výkonový štandard:

- charakterizovať lipidy z hľadiska výskytu, štruktúry, vlastností, významu a zastúpenia vo výžive človeka
- charakterizovať výskyt cholesterolu v potravinách a vysvetliť jeho význam pre organizmus
- porovnať oleje a tuky z hľadiska štruktúry (obsahu mastných kyselín) a z hľadiska ich významu pre organizmus (zdravá výživa, obezita)
- poznať vosky z hľadiska výskytu a významu
- charakterizovať výskyt, význam a zloženie glykolipidov a fosfolipidov
- porovnať význam LDL – „zlého cholesterolu“ a HDL – „dobrého cholesterolu“

Sacharidy

Obsahový štandard

Sacharidy, jednoduché sacharidy, mono-, oligo- a polysacharidy, aldózy, ketózy, tri-, pent- a hexózy, glyceraldehyd, dihydroxyacetón, chiralita, chirálne centrum, D- a L- formy, optická izoméria, ribóza, deoxyribóza, glukóza, fruktóza, sacharóza, laktóza, škrob, glykogén, celulóza, energetická hodnota sacharózy, glykémia.

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem sacharidy z hľadiska významu, výskytu a pôvodu
- napísať všeobecnú chemickú schému fotosyntézy
- charakterizovať sacharidy podľa ich vlastností, štruktúry, zloženia a klasifikácie
- vysvetliť vznik alkoholov a kyselín zo sacharidov (všeobecne opísať princíp)
- popísať základné vlastnosti D-glukózy a D-fruktózy z hľadiska významnosti pre výživu človeka
- zaradiť sacharózu a laktózu z hľadiska zloženia a charakterizovať ich z hľadiska významnosti pre výživu človeka
- charakterizovať škrob, glykogén a celulózu z hľadiska výskytu, vzniku a významu pre človeka
- poznať negatívny účinok nadmerného príjmu sacharózy pre človeka

Bielkoviny

Obsahový štandard

Bielkoviny (proteíny), biologická funkcia, aminokyselina, alanín, glycín, peptidová väzba, biuretová reakcia, primárna, sekundárna, terciárna a kvartérna štruktúra, fibrilárne, globulárne bielkoviny, denaturácia, hém, hemoglobín, lipoproteíny, glykoproteíny, fosfoproteíny, hemoproteíny, myoglobín, enzýmy, protilátky, energetická hodnota bielkovín.

Výkonový štandard:

- charakterizovať bielkoviny z hľadiska výskytu, významu a pôvodu
- charakterizovať bielkoviny z hľadiska ich klasifikácie, zloženia a vlastností,
- charakterizovať primárnu, sekundárnu, terciárnu a kvartérnu štruktúru bielkovín a jej význam pri denaturácii a zmene biologických funkcií bielkovín vplyvom bielkovinových jedov, teploty a pod.
- uviesť možné príčiny denaturácie bielkovín

Enzýmy

Obsahový štandard

Enzým, aktivačná energia, biokatalyzátor, aktívne miesto, enzým-substrátový komplex, koenzým, apoenzým, špecifický katalytický účinok, inhibícia kompetitívna a nekompetitívna, α-amyláza, pepsín, trypsín.

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem enzým z hľadiska všeobecných vlastností, výskytu a významu
- vysvetliť vplyv enzýmu na priebeh reakcie
- charakterizovať faktory ovplyvňujúce rýchlosť enzýmovej reakcie
- porovnať kompetitívnu a nekompetitívnu inhibíciu a uviesť príklad.

Nukleové kyseliny

Obsahový štandard:

Nukleové kyseliny, genetická informácia, adenín, guanín, cytozín, uracil, tymín, nukleotid, DNA, RNA, makroergická väzba, mediátorová, transferová, ribozómová RNA, komplementarita, kodón, antikodón, polynukleotidový reťazec, ATP.

Výkonový štandard:

- charakterizovať nukleové kyseliny z hľadiska výskytu a významu
- charakterizovať nukleové kyseliny z hľadiska ich klasifikácie a zloženia
- vysvetliť dôležitosť ATP a poznať makroergickú väzbu
- porovnať stavbu DNA a RNA
- charakterizovať mediátorovú, transferovú a ribozómovú RNA z hľadiska ich funkcie

Vitamíny

Obsahový štandard

Vitamín, hypovitaminóza, hypervitaminóza, retinol, kalciferoly, tokoferoly, tiamín, riboflavín, niacín, pyridoxín, kys. pantoténová, kys. listová, biotín, kys. L-askorbová, skorbut, antioxidanty, FAD, NADH.

Výkonový štandard:

- poznať vitamíny ako esenciálne látky z hľadiska významu a zloženia a rozpustnosti v tukoch a vo vode
- charakterizovať retinol, kalciferoly, tokoferoly z hľadiska výskytu, významu a funkcie v ľudskom organizme
- uviesť možné dôsledky vystavenia organizmu hypervitaminóze a hypovitaminóze vitamínov rozpustných v tukoch
- uviesť hlavné potravinové zdroje retinolu, kalciferolov, tokoferolov
- charakterizovať tiamín, riboflavín, niacín, pyridoxín, kys. pantoténovú, kys. listovú, biotín a kys. L-askorbovú z hľadiska výskytu, významu a funkcie v ľudskom organizme
- uviesť možné dôsledky vystavenia organizmu hypovitaminóze vitamínov rozpustných vo vode

Metabolické premeny

Obsahový štandard:

Katabolizmus, anabolizmus, energetický metabolizmus, látkový metabolizmus, Krebsov cyklus, glykolýza, dýchací teťazec, proteosyntéza.

Výkonový štandard:

- vedieť metabolizmy základných živín,
- vysvetliť glykolýzu,
- popísať Krebsov cyklus,
- vysvetliť dýchací reťazec
- popísať beta oxidáciu
- vysvetliť fotosyntézu

- vedieť opísať proteosyntézu

Kvalita života a zdravia

Obsahový štandard

Alkaloidy, liek, liečivo, vyvážená strava, prebiotiká, probiotiká, aditíva, geneticky modifikované potaviny

Výkonový štandard:

- charakterizovať alkaloidy a vedieť opísať ich farmakologický význam
- vedieť posúdiť nežiadúce účinky fajčenia na ľudský organizmus
- vysvetliť pojmy liek, liečivo a generikum
- vedieť o škodlivosti návykových látok na ľudský organizmus.
- vedieť posúdiť kvalitu a správne zloženie stravy.
- vedieť posúdiť význam prebiotík a probiotík na ľudský organizmus
- vedieť vysvetliť príčiny vzniku obezity a ochorení spojených s poruchami príjmu potravy

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine dosiahnuť, naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- klasická hodina (počítačová učebňa)
- e – learning
- práca v skupine
- tvorba a prezentácia projektov
- diskusia
- situačné dialógy
- hry a súťaže
- exkurzia

Pomôcky

- učebnice, pracovné listy
- počítače PC s prídavnými zariadeniami
- dataprojektor
- interaktívna tabuľa

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak bude mať minimálne tri známky, z toho aspoň jednu ústnu odpoveď.

Hodnotenie písomných prác:

Výborný ..... 100 % - 90 %

Chválitebný..... 89 % - 75 %

Dobrý ..... 74 % - 50 %

Dostatočný ..... 49 % - 30 %

Nedostatočný ..... 29 % - 0 %

Hodnotenie projektov:

obsahová úroveň..... 50 %

grafická úprava ..... 15 %

ústny prejav pri prezentácii.... 35 %

Výsledná známka zodpovedá percentuálnej stupnici hodnotenia písomných prác.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Hodnotiace kritéria komisionálnej skúšky platia pre 1.- 3. ročník nasledovne:

- komisionálna skúška má písomnú (50%) a ústnu časť (50%)
- dosiahnutá hodnota bodov z obidvoch častí sa spočíta

Stupnica pre hodnotenie komisionálnej skúšky:

Výborný ..... 100 % - 90 %

Chválitebný..... 89 % - 75 %

Dobrý ..... 74 % - 50 %

Dostatočný ..... 49 % - 30 %

Nedostatočný ..... 29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete chémia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Obezita a poruchy príjmu potravy.	Uplatňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania na základe posúdenia primeranej telesnej hmotnosti.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Rôzne výpočty z chemických rovníc.	Komunikovať v skupine – aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu a adekvátne sa vyjadrovať pri skupinovej práci v téme výpočty z chemických rovníc.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete chémia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ochrana prírody a krajiny	Voda	Poznať princípy ochrany vodných zdrojov
Zložky životného prostredia	Síra a jej zlúčeniny.	Vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia, vzhľadom na kyslé dažde ako dôsledok silného znečistenia ovzdušia.
Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana	Spoločné vlastnosti d – prvkov.	Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v oblasti znečisťovania prírodných zdrojov iónmi ťažkých kovov.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Elektrolýza, galvanické články.	Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k životnému prostrediu a vedieť uplatniť likvidáciu akumulátorov spôsobom, ktorý nie je škodlivý pre životné prostredie.
Vzťah človeka k prostrediu	Halogénderiváty	Poznať nevyhnutnosť ochrany ozónovej vrstvy.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete chémia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Neutrálne, zásadité a kyslé roztoky, pH.	Zaujať racionálny postoj k informáciám o hodnotách pH v kozmetických prípravkoch v médiách.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Charakteristika, biologický význam a funkcie sacharidov.	Rozvíjať schopností a zručností pri vyhľadávaní informácií v rôznych médiách o obsahu sacharidov vo vybraných potravinách.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Význam a prehľad alkoholov a fenolov.	Posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov a produktov o negatívnom vplyve alkoholu na ľudský organizmus.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete chémia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Štruktúra a vlastnosti izoprenoidných lipidov.	Formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, vzhľadom na odporúčané hodnoty koncentrácie cholesterolu v krvi a zmenu stravovacích návykov pri jeho zvýšenej hladine.
	Štruktúry bielkovín.	Rozšíriť poznatky a vedomosti žiakov o ochrane človeka a jeho zdravia v súvislosti so vznikom molekulárnych ochorení spôsobených zmenou štruktúry bielkovín.
	Vitamíny rozpustné v tukoch.	Vedieť posúdiť význam vitamínov rozpustných v tukoch pre rast a biologické funkcie organizmu.
	Vitamíny rozpustné vo vode.	Vedieť posúdiť význam vitamínov rozpustných vo vode

		pre rast a biologické funkcie organizmu.
	Psychotropné a návykové látky.	Schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka, v spojitosti s drogovou závislosťou a farmakologickými účinkami alkaloidov.
	Obezita a poruchy príjmu potravy.	Formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života v súvislosti s diagnostikovaním a hodnotením obezity výpočtom hodnoty indexu BMI a hodnoty indexu WHR.
Riešenie mimoriadnych udalostí, civilná ochrana	Bezpečnosť pri práci v chemickom laboratóriu, chemické pomôcky.	Uviesť konkrétne príklady ohrozenia človeka horľavinami, jedmi a inými látkami a poznať piktogramy výstražného označenia látok.
	Sila kyselín a zásad.	Uviesť príklady ohrozenia človeka kyselinami a zásadami a zadefinovať prevenciu a opatrenia z hľadiska bezpečnosti.
Zdravotná príprava	Zlúčeniny prvkov I.A skupiny	Ovládať prvú pomoc pri poleptaní žieravinou.
	Uhlík a jeho zlúčeniny	Ovládať prvú pomoc pri otrave CO.
	Halogény	Poznať využitie chlóru na dezinfekciu.
	Alkoholy a fenoly	Poznať funkciu dezinfekčných prostriedkov.
Pobyt a pohyb v prírode	Zlúčeniny prvkov II.A skupiny	Pripomínať ochranu krasových útvarov.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: počítače a periférne zariadenia, dataprojektor, učebnice

Učebné zdroje:

Vacík a kolektív: Chémia pre 1. ročník gymnázií, Bratislava SPN, 2003 ISBN 80-04-21518-4 Pacák a kolektív: Chémia pre 2. ročník gymnázií, Bratislava SPN, 2003 ISBN 80-04-24921-3

Čársky a kolektív: Chémia pre 3. ročník gymnázií, Bratislava SPN, 1986

Čipera a kolektív: Seminár a cvičenie z chémie pre 4. ročník gymnázií, Bratislava SPN, 1987

Kandráč a kolektív: Výpočty v stredoškolskej chémii Bratislava SPN, 1996 ISBN 80-06-01323-0

Silný a kolektív: Doplnkové učebné texty pre 1. ročník gymnázií, Bratislava SPN, 1993 ISBN 80-08-21546-2

Kmeťová a kolektív: Chémia pre 1. ročník gymnázií, Bratislava EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2010

Kmeťová a kolektív: Chémia pre 2. ročník gymnázií, Bratislava EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2012

Kmeťová a kolektív: Chémia pre 3. ročník gymnázií, Bratislava EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2011

BIOLÓGIA

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet biológia poskytuje základný systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti. Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej. Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému. Prostredníctvom vybraných informácií o základných skupinách rastlín, živočíchov a mikroorganizmov v ich prirodzenom prostredí a vo vzťahu k človeku, má žiakov motivovať a podnietiť ich záujem o ďalšie štúdium živej prírody.

Súčasťou sú praktické cvičenia, ktoré umožnia žiakom vyskúšať si a v praxi overiť teoretické poznatky rôznymi formami od klasických laboratórnych prác s prírodninami až po prácu s informáciami prostredníctvom IKT.

Biológia otvára možnosti pre projekty a samostatné práce žiakov. Umožní získať nielen ďalšie poznatky dôležité pre formovanie zodpovedného prístupu k vlastnému zdraviu, ale aj rozvíjať zručnosti pri práci s informáciami.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom vyučovania biológie na strednej škole je formovať u žiakov ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy. Poznávať praktický význam živých organizmov pre život človeka. Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení úloh a školských projektov najmä v oblasti ochrany živej prírody a zdravia človeka (samostatne alebo v skupinách). Poskytnúť poznatky o fungovaní ľudského tela ako celostného systému. Rozvíjať zručnosti pri práci v teréne a v prírodovednom laboratóriu.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	3	99
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Úvod do biológie	3	Biológia ako veda; dejiny biológie; organizačné stupne a znaky živých sústav, zásady bezpečnosti pri práci v biologickom laboratóriu, pozorovanie, pokus, protokol, mikroskop, preparačná súprava, laboratórne pomôcky, laboratórne sklo, mikroskopický preparát natívny a trvalý
	Biológia bunky	12	Bunková teória; chemické zloženie bunky; stavba prokaryotickej a eukaryotickej bunky; typy buniek; bunkový cyklus; mitóza; meióza; príjem a výdaj látok bunkou, hypotéza, predpoklad, kontrolný pokus; premena látok a energie v bunke
	Biológia rastlín	15	Pletivá, diferenciácia buniek; vegetatívne orgány; reprodukčné orgány; výživa rastlín; fotosyntéza; dýchanie rastlín; vodný režim; rozmnožovanie rastlín; rodozmena, rast a vývin rastlín
	Systematická biológia	30	Vírusy; baktérie; sinice; nižšie rastliny; výtrusné rastliny; nahosemenné rastliny; magnóliorasty (rastliny dvojklíčnolistové, jednoklíčnolistové); rastlinné liečivá, jedy; psychoaktívne, návykové látky rastlinného pôvodu (legálne a nelegálne drogy); fytoterapia; biosuroviny, biotechnológie, biopalivá; geneticky modifikované organizmy; huby; lišajníky
	Ekológia	6	Životné prostredie; vzťah organizmu a prostredia; vzťahy medzi organizmami, typy ekosystémov a potravové reťazce,; spoločenstvo a populácia
druhý	Systém živočíchov	66	Jednobunkovce; hubky; príhlivce; ploskavce; hlístovce; mäkkýše; obrúčkavce; článkonožce; ostnatokožce; plášťovce, kopijovce, stavovce – kruhoústnice, drsnokožce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce – charakteristika, stavba tela, systém, druhy, spôsob života, význam
	Fyziológia živočíchov a človeka, orgánové sústavy človeka	33	Živočíšna bunka; tkanivá; tráviaca sústava; dýchacia sústava (spirometer); telové tekutiny; obehová sústava (tlakomer, fonendoskop); vylučovacia sústava; krycia sústava; imunita

tretí	Fyziológia živočíchov a človeka, orgánové sústavy človeka	30	Teplota tela; oporná sústava; pohybová sústava; hormonálna sústava; nervová sústava; zmyslové orgány; pohlavné sústavy; embryonálny vývin; vývinové obdobia človeka; plánované rodičovstvo; prevencia pohlavne prenosných ochorení
	Zdravý životný štýl	4	Zdravie; kvalita životného prostredia; psychické zdravie; životospráva a výživa; pohybové aktivity a oddych
	Genetika	32	Molekulové základy genetiky, genetika prokaryotickej a eukaryotickej bunky, základné genetické pojmy, Mendelove zákony, autozómová dedičnosť, dedičnosť krvných skupín, dedičnosť viazaná na pohlavie, mutácie, populačná genetika, genetika človeka, génové manipulácie a ich praktické využitie (génové inžinierstvo, geneticky modifikované organizmy)

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	**Počet hodín**	
	Týždenne	**Ročne**
1.	2	66
2.	2	66
3.	2	66

Ročník	**Tematický celok**	**Počet hodín**	**Obsah**
prvý	Úvod do biológie	3	Biológia ako veda; dejiny biológie; organizačné stupne a znaky živých sústav, zásady bezpečnosti pri práci v biologickom laboratóriu, pozorovanie, pokus, protokol, mikroskop, preparačná súprava, laboratórne pomôcky, laboratórne sklo, mikroskopický preparát natívny a trvalý
	Biológia bunky	12	Bunková teória; chemické zloženie bunky; stavba prokaryotickej a eukaryotickej bunky; typy buniek; bunkový cyklus; mitóza; meióza; príjem a výdaj látok bunkou, hypotéza, predpoklad, kontrolný pokus; premena látok a energie v bunke
	Biológia rastlín	15	Pletivá, diferenciácia buniek; vegetatívne orgány; reprodukčné orgány; výživa rastlín; fotosyntéza; dýchanie rastlín; vodný režim;

			rozmnožovanie rastlín; rodozmena, rast a vývin rastlín
	Systematická biológia	30	Vírusy; baktérie; sinice; nižšie rastliny; výtrusné rastliny; nahosemenné rastliny; magnóliorasty (rastliny dvojklíčnolistové, jednoklíčnolistové); rastlinné liečivá, jedy; psychoaktívne, návykové látky rastlinného pôvodu (legálne a nelegálne drogy); fytoterapia; biosuroviny, biotechnológie, biopalivá; geneticky modifikované organizmy; huby; lišajníky
	Ekológia	6	Životné prostredie; vzťah organizmu a prostredia; vzťahy medzi organizmami, typy ekosystémov a potravové reťazce,; spoločenstvo a populácia
druhý	Systém živočíchov	41	Jednobunkovce; hubky; pŕhlivce; ploskavce; hlístovce; mäkkýše; obrúčkavce; článkonožce; ostnatokožce; plášťovce, kopijovce, stavovce – kruhoústnice, drsnokožce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce – charakteristika, stavba tela, systém, druhy, spôsob života, význam
	Fyziológia živočíchov a človeka, orgánové sústavy človeka	25	Živočíšna bunka; tkanivá; tráviaca sústava; dýchacia sústava (spirometer); telové tekutiny; obehová sústava (tlakomer, fonendoskop); vylučovacia sústava; krycia sústava; imunita
tretí	Fyziológia živočíchov a človeka, orgánové sústavy človeka	30	Teplota tela; oporná sústava; pohybová sústava; hormonálna sústava; nervová sústava; zmyslové orgány; pohlavné sústavy; embryonálny vývin; vývinové obdobia človeka; plánované rodičovstvo; prevencia pohlavne prenosných ochorení
	Zdravý životný štýl	4	Zdravie; kvalita životného prostredia; psychické zdravie; životospráva a výživa; pohybové aktivity a oddych
	Genetika	32	Molekulové základy genetiky, genetika prokaryotickej a eukaryotickej bunky, základné genetické pojmy, Mendelove zákony, autozómová dedičnosť, dedičnosť krvných skupín, dedičnosť viazaná na pohlavie, mutácie, populačná genetika, genetika človeka, génové manipulácie a ich praktické využitie (génové inžinierstvo, geneticky modifikované organizmy)

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

- schopnosť vnímať živú prírodu ako hierarchicky usporiadaný, neustále sa meniaci, dynamický systém
- schopnosť chápať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím
- vedieť odlišovať zákonité príčiny biologických procesov od ich vonkajších prejavov
- schopnosť hľadať v prírodných javoch a procesoch príčinné súvislosti a tým podporovať logické myslenie
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu
- samostatne a slobodne (na základe poznania predmetu), voliť výberové a maturitné predmety, zodpovedne rozhodovať o svojom ďalšom štúdiu na VŠ a budúcej profesii
- poznať najbežnejšie úžitkové a hospodársky významné druhy rastlín, húb a živočíchov
- poznať možnosti využitia vlastností a životných prejavov organizmov v biotechnológiách
- poznať nebezpečné a patogénne organizmy, ich účinok na ľudský organizmus, možnosti liečby, prevencie a poskytnutia prvej pomoci
- schopnosť vyhľadávať informácie o živej prírode v literatúre a informačných médiách, pracovať s informáciami
- rozvíjať čitateľskú gramotnosť v oblasti odborného biologického textu
- schopnosť tvorivo riešiť úlohy, poukazovať na príčiny problémov, navrhovať ich riešenia
- schopnosť prakticky riešiť úlohy, interpretovať fakty a vyvodzovať závery
- schopnosť pripraviť vlastné prezentácie a vystúpenia
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce
- schopnosť prezentovať vlastnú prácu, diskutovať, argumentovať, obhájiť vlastné stanovisko
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť
- využívať poznatky o anatómii a fyziológii ľudského tela pri starostlivosti o vlastné zdravie
- poznať pozitívne aj negatívne účinky životného prostredia na udský organizmus
- poznať príčiny a možnosti prevencie najčastejších ochorení
- poznať dôsledky sociálnych patológií pre život a zdravie človeka
- posilňovať pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a rozvíjať zdravý životný štýl
- poznať základy poskytovania prvej pomoci, vedieť ich aplikovať v praxi
- schopnosť pozorovať biologické objekty vo voľnej prírode
- bezpečne manipulovať s bežným biologickým materiálom pri jeho zbere a spracovaní v laboratóriu
- schopnosť pracovať s bežnými laboratórnymi pomôckami a prístrojmi pri poznávaní biologického materiálu

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine dosiahnuť, naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- klasická hodina
- práca v skupine
- tvorba a prezentácia projektov
- diskusia
- hry a súťaže
- exkurzie

Pomôcky

- nástenné obrazy, modely
- dataprojektor
- atlasy, knihy
- notebook
- mikroskopické pomôcky

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky:

Žiak musí mať minimálne tri známky, z toho aspoň jednu ústnu odpoveď.

Ďalšie známky môže žiak získať z písomných prác/testov, ich počet určí vyučujúci, pre žiaka je záväzný.

Škálovanie písomných prác:

výborný..... 100 % - 90 %
chválitebný ..... 89 % - 75 %
dobrý ..... 74 %-50 %
dostatočný..... 49 %- 30 %
nedostatočný..... 29 %- 0 %

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre 1. - 3.ročník

Ústna časť: 20 bodov / 5 otázok /

Výsledné hodnotenie

výborný.....20 - 18 bodov

chválitebný .....17 - 15 bodov
dobrý .....14 - 10 bodov
dostatočný.....9 - 6 bodov
nedostatočný.....5 - 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete biológia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Tráviaca sústava – zložky výživy, správna výživa, vitamíny a choroby.	Uvedomiť si dôležitosť zodpovedného prístupu k svojmu zdraviu a zdraviu iných ľudí.
	Poruchy príjmu potravy. Protidrogová prevencia.	Chápať svoj telesný, psychologický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individuality.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Plazy – systém.	Pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptovať pravidlá skupinovej práce.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete biológia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zložky životného prostredia	Životné prostredie a jeho zložky.	Pochopiť vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa.
Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana	Základné typy ekosystémov.	Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a vnímaniu estetických hodnôt prostredia.
Vzťah človeka k prostrediu	Vzťah organizmu a prostredia.	Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete biológia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Tráviaca sústava – zložky výživy, vitamíny, choroby.	Uvedomiť si vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosti a na verejnú mienku ohľadom racionálnej výživy.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Cicavce – vajcorodce a vačkovce.	Vyhľadať obrazový materiál k preberaným zástupcom.
	Magnóliorasty – dvojklíčnolistové rastliny.	
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Biológia ako veda	Spoznať prácu s portálom www.gvoza.sk/moodle

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete biológia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Riešenie mimoriadnych udalostí, civilná ochrana	Mutácie – vznik mutácií, mutagény a antimutagény.	Poznať dôsledky deformácie genetického kódu pôsobením rádioaktivity.
Zdravotná príprava	Huby.	Osvojiť si princíp poskytnutia prvej pomoci pri otravách hubami.
	Telové tekutiny – zloženie a funkcie krvi človeka, zrážanie krvi.	Poznať prirodzenú ochranu organizmu proti krvácaniu.
	Telové tekutiny – krvné skupiny, určovanie krvných skupín, transfúzia.	Poznať základný princíp autotransfúzie a darcovstva krvi.
	Obehová sústava – choroby.	Poznať princíp masáže srdca a prvej pomoci pri infarktoch.
	Pohybová sústava – kostrové svaly.	Poznať dôležitosť rozcvičovania ako prevenciu vzniku úrazov.
	Otravy	Poznať princípy prvej pomoci pri použití toxických látok.
	Prvá pomoc pri život ohrozujúcich stavoch	Poznať princípy prvej pomoci pri zastavení dýchania.
	Problémy s krvným obehom a dýchaním, šok	Poznať prejavy šoku a protišokové opatrenia
	Zastavenie krvácania	Poznať zásady poskytovania prvej pomoci pri tepnovom krvácaní.
	Zástava srdca a dýchania	Poznať zásady poskytovania prvej pomoci pri infarkte.

Pobyt a pohyb v prírode	Článkonožce.	Poznať zástupcov prenášačov infekčných ochorení.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: nástenné obrazy, modely, dataprojektor, atlasy, knihy, notebook, mikroskopické pomôcky.

Učebné zdroje

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 1. Bratislava: SPN, 1999, ISBN 80-08-02983-8.

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 2. Bratislava: SPN, 2000, ISBN 80-08-03095-X.

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 3. Bratislava: SPN, 2001, ISBN 80-08-01967-0.

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 4. Bratislava: SPN, 2002, ISBN 80-08-03328-2.

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 5. Bratislava: SPN, 2007, ISBN 978-80-10-1206-0.

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnázia 6. Bratislava: SPN, 2005, ISBN 80-89003-81-8.

J. Višňovská a kol.: Biológia pre 1. ročník gymnázií. Bratislava: EXPOL PEDAGOGIKA, 2010, ISBN 978-80-8091-214-7

J. Višňovská a kol.: Biológia pre 2. ročník gymnázia a 6. ročník gymnázia s osemročným štúdiom. Bratislava: SPN, 2012, ISBN 978-80-10-02286-1

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár I. Bratislava: SPN, 2012, ISBN 978-80-10-02390-5

K. Ušáková a kol.: Biológia pre gymnáziá – Praktické cvičenia a seminár II. Bratislava: SPN, 2012, ISBN 978-80-10-02391-2

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ 221

DEJEPIS **221**

GEOGRAFIA **234**

OBČIANSKA NÁUKA **246**

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ **258**

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

DEJEPIS

1. Charakteristika učebného predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov, a vedie tak k rozpoznávaniu pálčivých a aktuálnych prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasti kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele učebného predmetu

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov– stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,
- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Z historikovej dielne.	6	Osobitosti historikovho poznávania a metódy práce historika. Klasifikácia historických prameňov. Pomocné vedy historické. Základné otázky k analýze prameňa.
	Z údolí veľkých riek.	5	Vznik najstarších východných štátov v údoliach veľkých riek, ich spoločné znaky a kultúrny odkaz.
	Stopy antiky.	15	Antické poleis Atény a Sparta. Vývoj demokratického politického systému v Aténach. Politický systém rímskej republiky. Rímske cisárstvo. Grécke kultúrne dedičstvo. Zrod kresťanstva v období rímskeho cisárstva. Dedičstvo antického Ríma.
	Stopy stredoveku.	8	Predpoklady vzniku stredovekej spoločnosti. Feudum, lénny systém, vazal, poddaný. Kráľovstvo, monarchia, šľachta. Stavy. Stredoveké mesto, mešťan, cech, manufaktúra. Christianizácia, klérus, kláštor. Veľká schizma. Svetská vs. cirkevná moc. Islam.
	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline.	8	Osídlenie nášho územia do príchodu Slovanov a príchod Slovanov na naše územie. Samova ríša. Pribinovo kniežatstvo. Vznik Veľkej Moravy. Politický vývoj Veľkej

			Moravy za vlády Rastislava a Svätopluka. Cyrilo-metodská misia. Život našich predkov.
	Uhorské kráľovstvo.	10	Multietnický obraz stredovekého Uhorska. Slováci v Uhorsku. Vznik komitátneho územnosprávneho členenia. Slovensko za vlády posledných Arpádovcov – dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska, kolonizácia, mestské privilégiá. Anjouovci na uhorskom tróne -baníctvo, vyšehradská tradícia. Jagelovci na uhorskom tróne – vznik 2. nevoľníctva. Vzdelanosť a kultúra uhorského stredoveku.
	Odkaz novoveku.	14	Novoveké myslenie a kultúra. Humanizmus a renesancia. Kníhtlač. Reformácia. Rekatolizácia. Náboženské vojny. Absolutizmus vo Francúzsku. Osvietenstvo. Parlamentarizmus v Anglicku. Slávna revolúcia v Anglicku. Americká revolúcia. Vznik USA. Zdokumentovanie vývoja ľudských a občianskych práv.
druhý	Habsburská monarchia v novoveku.	6	Moháčska katastrofa a vznik Habsburskej monarchie. Dôsledky tureckej prítomnosti v Uhorsku i na Slovensku. Stavovský odboj v Uhorsku. Reformácia a protireformácia. Osvietenský absolutizmus za vlády Márie Terézie a Jozefa II.. Habsburgovci v stredoeurópskej politike.
	Zrod modernej doby a nacionalizmus.	16	Veľká francúzska revolúcia. Francúzske cisárstvo. Viedenský kongres – vytvorenie systému rovnováhy síl. Svätá aliancia. Priemyselná revolúcia – továreň, podnikateľ, robotník. Kapitalizmus a socializmus. Konzervativizmus kontra liberalizmus. Jar národov. Zjednotenie Talianska a Nemecka.
	Moderný slovenský národ.	14	Maďarské národné hnutie. Predpoklady formovania moderného slovenského národa. Idea slovanskej vzájomnosti. Štúr a štúrovská generácia. Revolučné roky 1848/49 v Európe, v Rakúskej monarchii, na Slovensku. Slovenská národná rada, dobrovoľnícke výpravy.

	Európska expanzia 1492 – 1914.	7	Zámorské objavy. Domorodci verzus prisťahovalci. Objavitelia, dobyvatelia. Delenie sveta, vznik koloniálnych ríš. Svetový obchod. Stretnutie kultúr a civilizácií, rasizmus.
	Na ceste k 1. svetovej vojne.	6	Imperiálny svet. Súperenie veľmocí v Európe, militarizmus. Predvečer prvej svetovej vojny, vznik veľmocenských blokov – Trojspolku a Dohody a lokálnych ohnísk napätia.
	Slováci v Rakúsko-Uhorsku.	17	Neoabsolutizmus. Postavenie Slovákov za Bachovho absolutizmu. Memorandové hnutie. Spolkový život, Matica slovenská, slovenské gymnáziá. Rakúsko-maďarské štátoprávne vyrovnanie. Politické aktivity Slovákov v období dualizmu. Maďarizácia. Politické aktivity Slovákov na konci 19. a na začiatku 20. storočia. Spriemyselňovanie Slovenska. Vysťahovalectvo. Slováci v USA.
tretí	Prvá svetová vojna a vznik ČSR.	11	Kľúčové medzníky v priebehu prvej svetovej vojny. Zákopová vojna. Útrapy ľudí na fronte a v zázemí. Versaillský systém. Slovenská spoločnosť v čase vojny. Aktivity domáceho a zahraničného odboja. Slovenská liga, Československá národná rada, légie. Slovenská národná rada. Význam vzniku ČSR.
	Európa v medzivojnovom období.	6	Náčrt vývoja medzinárodných vzťahov. Spoločnosť národov. Demokratické politické systémy. Hospodárska kríza. Totalitné politické systémy - sovietsky komunizmus, fašizmus v Taliansku, nemecký národný socializmus. Zmeny vzťahu štátnej moci k občanovi. Appeasement.
	Československo v medzivojnovom období.	6	Doformovanie slovenského moderného národa. Centralizmus, autonomizmus. Politické prúdy na Slovensku. Slovenské hospodárstvo a kultúra. Medzinárodné postavenie ČSR. Príčiny a dôsledky rozbitia ČSR. Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž.

tretí	Druhá svetová vojna.	8	Príčiny druhej svetovej vojny. Blesková vojna, totálna vojna. Kľúčové medzníky v priebehu vojny. Veľká trojka. Protifašistický odboj, kolaborácia. Holokaust, Spravodliví medzi národmi. Hirošima a Nagasaki. Útrapy ľudí na fronte a v zázemí.
	Slovenský štát 1939 – 1945.	10	Vznik Slovenskej republiky. Politický totalitný režim. Antisemitizmus, arizácia, riešenie židovskej otázky na konkrétnom príbehu. Kultúrny, sociálny a hospodársky život na Slovensku. Zahraničný a domáci protifašistický odboj, SNR. Slovenské národné povstanie a jeho rôzne interpretácie. Slováci na bojiskách II. svetovej vojny. Oslobodenie Slovenska.
	Konflikt ideológií.	7	Príčiny vzniku bipolárneho sveta. Železná opona, studená vojna. Podstatné príklady krízových javov a ohniská závažných konfliktov rozdeleného sveta (1956-1989). Politika détenty. Sovietizácia /zadržiavanie komunizmu. Hospodárske a vojenské zoskupenia, odzbrojovanie. Dekolonizácia. Perestrojka a glasnosť.
	Československo za železnou oponou.	10	Národný front, Benešove dekréty, februárový prevrat. Začlenenie ČSR do sovietskeho bloku. Industrializácia a kolektivizácia. Politické procesy v 50. rokoch, rehabilitácia. Pražská jar, socializmus s ľudskou tvárou. Federácia. Okupácia, „ normalizácia“. Charta 77, disent, tretí odboj. Každodenný život v komunistickej totalite.
	Integrácia Európy.	3	Európske hospodárske spoločenstvo. Európska únia a jej základné hodnoty: voľný pohyb osôb, kapitálu, tovaru a služieb. Práva menšín. Globalizácia. Extrémizmus, terorizmus, ekológia, informačná explózia, mediálny svet, globálna dedina.
	Slovensko po roku 1989.	5	Protikomunistický odboj. Sviečková manifestácia. Nežná revolúcia. Rozdelenie Československa. Vznik Slovenskej republiky.

			Reštitúcia, privatizácia. Integrácia SR do európskych štruktúr.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Žiaci si kladú otázky

- použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií
  - s historickým časom
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchrónne,
    - vytvoriť chronologické a synchrónne tabuľky,
    - rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
    - identifikovať rôzne časové štruktúry - letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.
  - s historickým priestorom
    - identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
    - lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
    - zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
    - porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,
    - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
    - rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
  - s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním
    - vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,
    - charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
    - určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
    - vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
    - objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
    - vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a
    - kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
    - vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických
  - písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti
    - pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. kníhtlače,
    - pri analyzovaní štruktúry problému skúmania o kníhtlači,
    - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených s o základnými znakmi kníhtlače,

        - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť o kníhtlači,
        - pri myslení v alternatívach, napr. prečo pisári odmietali vynález kníhtlače,
        - pri vytvorení plánu skúmania kníhtlače,
        - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania kníhtlače,
        - pri vytváraní záznamu zo skúmania kníhtlače.
    - pri vyhľadávaní relevantných informácií
        - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp,
        - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
        - z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.
    - pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty
        - pri vyberaní informácií, napr. z primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu,
        - pri organizovaní informácií, napr. prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov,
        - pri porovnávaní informácií, napr. spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé,
        - pri rozlišovaní informácií, napr. rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,
        - pri zaraďovaní informácií, napr. na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu,
        - pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému.
    - pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu
        - pri zoradení výsledkov, napr. do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,
        - pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmami, faktov v rôznorodých textoch,
        - pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. tvorbou mentálnej mapy,
        - pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr.
        - pomocou časovej priamky,
        - pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. kritickým overovaním historických faktov,
        - pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a

budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii.

1. pozorovanie
2. analýza
3. interpretácia
4. hodnotenie
5. produkcia.“

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viac foriem a metód. Ich striedanie môže prispieť k udržaniu pozornosti žiaka a vyhnúť sa stereotypu.

Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda - jej cieľom je žiaka zaujať, prebudiť v ňom kreativitu
- brainstorming – burza nápadov – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor k danému problému, prípadne viesť diskusiu s ostatnými, s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie
- aktivizujúce metódy - podporujú záujem žiaka o učenie, podporujú u žiaka intenzívne prežívanie, kritické myslenie a konanie, využívajú už získané skúsenosti a vedomosti žiaka, významne podporujú a rozvíjajú poznávacie a emocionálne procesy žiaka.
- oral history (ústne podávaná história) - vhodná metóda na vyhľadávanie a zisťovanie svedectiev holokaustu.
- Kolbov cyklus skúsenostného učenia - model učenia, ktorý vychádza z vlastnej, alebo zo sprostredkovanej skúsenosti
- učenie založené na skúsenosti/zážitku - poskytuje nové možnosti vzdelávania a zdokonaľovania sa.
- problémové metódy – heuristické metódy, analýza a porovnanie historických prameňov.
- diskusné metódy – metódy s cieľom naučiť žiaka otvorene komunikovať, vnímať ostatných, vedieť ich počúvať, klásť otázky, vecne argumentovať.
- situačné metódy – metódy s cieľom navodiť modelové situácie vychádzajúce z reálnych udalostí.

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- individuálna a skupinová práca
- práca s odbornou a krásnou literatúrou
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT, e-learning

- riadený rozhovor – beseda
- diskusia
- hry, kvízy a súťaže
- exkurzie

Pomôcky

- hmotné historické pramene
- písomné historické pramene
- obrazové historické pramene
- ústne dochované historické pramene

6. Hodnotenie predmetu

Predmety sú klasifikované podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: žiak musí mať tri známky, z toho jednu ústnu odpoveď a dve písomné práce/testy.

Škálovanie v rámci hodnotenia :

Písomné práce žiakov

100 – 90 % ..... známka 1

89 – 75 % ..... známka 2

74 – 50 % ..... známka 3

49 – 30 % ..... známka 4

29 – 0 % ..... známka 5

Hodnotenie projektov

60 %– obsahové spracovanie a spracovanie v programe PowerPoint
40 %– ústna prezentácia pred triedou a vyučujúcim

Výsledná známka zodpovedá škálovaniu uvedenému v rámci hodnotenia písomných prác.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Ústna časť: 20 bodov (5 otázok)

Výsledné hodnotenie

výborný.....20 – 18 bodov

chválitebný .....17 – 15 bodov

dobrý .....14 – 10 bodov

dostatočný.....9 – 6 bodov

nedostatočný.....5 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete dejepis		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Rímska republika.	Jedinec a problémy spoločnosti, sociálna spravodlivosť v rímskej republike.
	Zrod kresťanstva v období rímskeho cisárstva.	Získavanie pozitívneho postoja k sebe a k druhým.
	Francúzske cisárstvo.	Sociálna spravodlivosť.
	Deklarácia práv človeka a občana.	Zásady ľudského spolužitia na základe dokumentu Deklarácia práv človeka a občana, sociálna spravodlivosť.
	Slováci sa hlásia o svoje práva.	Národná rovnoprávnosť.
	3 generácie národne uvedomelých vzdelancov. Učenecká fáza slovenského národného hnutia (Bernolák, Palkovič).	Poukázať na aktivity jednotlivcov v spoločnosti, ktorí formovali moderný slovenský národ.
	Štúr a štúrovská generácia.	Poukázať na prínos štúrovcov pre slovenské národné hnutie, ktoré nadobudlo výrazný politický charakter.
	Maďarizácia.	Sociálna spravodlivosť.
	Osudy nepohodlných.	Medziľudské vzťahy, akceptovanie rôznych názorov, prejavy sociálneho násilia a rasovej neznášanlivosti.
	Normalizácia.	Jedinec a problémy spoločnosti počas obdobia normalizácie, akceptovanie rôznych názorov.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Na cestách odboja v zahraničí.	Vzájomná spolupráca a komunikácia medzi jednotlivými centrami zahraničného odboja.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete dejepis		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ochrana prírody a krajiny	Globalizácia.	Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na medzinárodnej úrovni.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Dedičstvo antického Ríma.	Vnímať a citlivo pristupovať ku kultúrnemu dedičstvu antického Ríma.
	Stredoveké mestá.	Demografický vývoj miest ovplyvnený sťahovaním obyvateľstva.
	Priemyselná revolúcia.	Vplyv priemyslu na životné prostredie.
	Spriemyselňovanie Slovenska.	Vplyv priemyslu na životné prostredie.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete dejepis		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Novoveké myslenie a kultúra. Humanizmus a renesancia.	Uvedomenie si vplyvu médií na život človeka a spoločnosti.
	Nástup národného socializmu v Nemecku.	Mediálna propaganda ako prostriedok na zneužitie moci.
	Zo spojencov nepriatelia.	Prostredníctvom médií šírenie ideológie západného a východného bloku.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete dejepis		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Cyrilo-metodská misia.	Uvedomenie si koreňov vlastnej kultúrnej identity, ktoré siahajú k vierozvestom Cyrilovi a Metodovi.
	Maďarizácia na začiatku 20. storočia.	Rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní

		vlastnej kultúrnej identity na príklade černovskej tragédie.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Zmeny v Európe ako výsledok pohybu germánskych a slovanských národov.	Rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti.
	Kresťanstvo a islam.	Rozvíjať tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr.
	Kultúra stredoveku.	Rozvíjať poznanie stredovekej kultúry.
	Domorodci verzus prisťahovalci.	Pochopenie a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti.
	Nástup národného socializmu v Nemecku.	Rozpoznanie prejavov rasizmu, xenofóbie a antisemitizmu, pochopenie a rešpektovanie iných kultúr a náboženstiev.
	Globalizácia.	Rozvíjať tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete dejepis		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Priemyselná revolúcia.	Vznik nevyhnutnosti ochrany človeka a jeho zdravia, počiatky starostlivosti štátu o ochrane pracovníkov.
Riešenie mimoriadnych udalostí, civilná ochrana	Sarajevo a vypuknutie vojny. Vojenské operácie na západnom a východnom fronte 1915 – 1916.	Použitie zbraní hromadného ničenia.
	Koniec vojny.	Použitie zbraní hromadného ničenia.
	Etapy studenej vojny.	Konferencia o európskej bezpečnosti a spolupráci (Helsinky 1975), dohody veľmocí o odzbrojení.
Pobyt a pohyb v prírode	Helenizmus a grécke kultúrne dedičstvo.	Rozvoj telesnej zdatnosti a kultúrnosti, olympijské hnutie (kalokagatia).

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice, encyklopédie, kroniky, lexikóny, historické slovníky, mapy, atlasy

Učebné zdroje

Michal Bada, Anna Bocková, Branislav Krasnovský, Ján Lukačka, Mária Tonková. Dejepis pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: SPN, 2011. ISBN 978-80-10-02006-5.

Anna Bocková, Ľuboš Kačírek, Daniela Kodajová, Mária Tonková. Dejepis pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: SPN, 2012. ISBN 978-80-10-02207-6.

Róbert Letz, Mária Tonková, Anna Bocková. Dejepis pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl. Bratislava: SPN, 2013. ISBN 978-80-10-02389-9.

Július Bartl, Miroslav Kamenický, Pavol Valachovič. Dejepis pre 1. ročník gymnázií.

Bratislava: SPN, 2000. ISBN 80-08-02842-4.

Július Bartl, Ľuboš Kačírek, Michal Otčenáš. Dejepis - národné dejiny pre 2. ročník gymnázií.

Bratislava: SPN, 2002. ISBN 80-08-03167-0.

Miroslav Kamenický, Daniela Kodajová, Mária Tonková. Dejepis – svetové dejiny pre 2. ročník gymnázií.

Bratislava SPN, 2003. ISBN 80-10-00149-X.

Alena Bartlová, Róbert Letz. Dejepis – národné dejiny pre 3. ročník Gymnázií.

Bratislava: SPN, 2008, ISBN 978-80-10-01427-9.

GEOGRAFIA

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet geografia v gymnaziálnom štúdiu podobne ako v základnej škole rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehlbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Predmet zabezpečuje vzdelávanie v oblasti vnímania zmien a aktuálneho stavu prírody Zeme a ľudskej spoločnosti. Zem je priestor pre život ľudí a poznanie zákonitosti fungovania má dôležité postavenej vo vzdelávaní mladého človeka, pretože podľa toho ako dobre sa naučí chápať vzájomný vplyv človeka a prírody, podľa toho je šanca, že životný priestor bude zachovaný aj pre ďalšie generácie. V obsahu vzdelávania je potrebné dokázať spájať a využívať poznatky aj z iných oblastí vzdelávania (napr. z histórie, biológie, matematiky, umenia). Učebný predmet geografia vytvára priestor na zdokonalenie sa v práci s rôznymi mapami, štatistickými materiálmi a inými zdrojmi informácií. Geografia sa zameriava tiež na zdokonaľovanie sa v zručnostiach pri narábaní s databázami, diagramami, grafmi, fotodokumentáciou i v podobe výstupov tematických máp.

Predmet integruje aj témy osobného a sociálneho rozvoja, environmentálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, témy z mediálnej výchovy.

2. Ciele učebného predmetu

Vo vyučovaní geografie v gymnáziu sa všetky aktivity odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých geografických poznatkov a zručností v praxi. Žiaci majú po skončení štúdia tohto učebného predmetu dokázať aplikovať a hodnotiť geografické informácie, čo znamená informácie získané z máp, literatúry, médií, osobných skúseností z regiónu alebo z iných oblastí sveta. Výsledkom bude, že žiaci dokážu rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií geografického rázu v bežnom živote, napríklad analyzovať obsah mapy, orientovať sa podľa nej, získavať informácie z diagramov, schém či tabuliek s geografickou tematikou a i. Orientovať sa v aktuálnych situáciách vo svete a na Slovensku. Hodnotiť javy a fakty (vzniknuté v prírode alebo zapríčinené človekom). V jednotlivých regiónoch Zeme dokázať posúdiť súčasnú politickú a ekonomickú situáciu.

Príkladov uplatnenia poznatkov a najmä zručností geografického rázu po ukončení štúdia geografie v gymnáziu je v bežnom živote mnoho. A práve to je „globálnym“ cieľom výučby geografie – v čo najširšej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
2.	2	66
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
druhý	Geografia v praxi	3	Osvojiť si základný pojem, vznik a delenie geografie, význam geografie. Vysvetliť čo je mapa, načo slúži, dôležitosť mierky, používanie GPS.
	Planéta Zem	4	Rozlíšiť základné pojmy vesmíru, určiť postavenie Zeme v Slnečnej sústave, poznať rozmery a tvar Zeme. Vysvetliť princípy a dôsledky pohybu Zeme. Vysvetliť princípy a dôsledky pohybu Zeme, vyčleniť časové pásma.
	Príroda Zeme	27	Charakterizovať zákl. poznatky o atmosfére, vysvetliť pojmy počasie, podnebie, poveternosť. Vymenovať hmoty fronty a tlakové útvary, charakterizovať vznik cyklóny. Vysvetliť všeobecnú cirkuláciu vzduchu v troposfére, charakterizovať monzúny, miestne vetry. Poznať typy oblakov vzhľadom na predpoveď počasia. Vysvetliť príčiny vzniku rôznych klimatických pásiem na Zemi, charakterizovať klimatické pásma. Uvedomiť si význam čistoty ovzdušia a ochrany, pochopiť význam meteorologických staníc. Charakterizovať základné poznatky o hydrosfére, vysvetliť príčinu obehu vody. Rozdeliť svetový oceán, opísať dynamiku pohybov morskej vody a príčinu vzniku slapových javov, určiť jednotlivé časti morského dna. Klasifikovať rieky podľa režimu odtoku, rozdeliť jazerá podľa pôvodu vzniku, vysvetliť význam vodných nádrží. Rozdeliť a vymenovať

			ľadovce, vysvetliť druhy a význam podpovrchových vôd, opísať vodou podmienené formy reliéfu. Zhodnotiť zdroje pitnej vody, ich dostupnosť a navrhnúť význam jej ochrany. Poznať stavbu zemského telesa, porovnať oceánsku a pevninskú litosféru. Poznať stavbu základných jednotiek pevnín, ich mobilitu, príčiny mobility. Poznať dopady mobility na horotvornú činnosť, sopečnú činnosť a zemetrasenie, vysvetliť vplyv endogénnych procesov na tvorbu zemského povrchu. Vymenovať exogénne geologické činitele, procesy a formy a ich vplyv na tvorbu zemského povrchu. Uvedomiť si význam vulkanizmu a zemetrasenia pre ľudskú spoločnosť v kladnom aj negatívnom zmysle. Charakterizovať základné poznatky o pedosfére. Poznať rozšírenie pôd podľa určitých pravidiel, starostlivosť o pôdu a jej ohrozenie. Osvojiť si základné poznatky o biosfére, pochopiť význam prostredia pre organizmy. Vedieť vysvetliť príčiny horizontálnej členitosti biosféry. Osvojiť si základné vedomosti vertikálnej členitosti. Opísať vplyv ľudských aktivít na rastlinstvo a živočíšstvo.
	Svet	9	Charakterizovať príčiny a dôsledky nerovnomerného pohybu obyvateľstva a prirodzeného pohybu obyvateľstva. Vedieť charakterizovať pojmy rasa, rasizmus, národ, národnosť, poznať jazykové a národnostné rozdiely a ich rozmiestnenie. Poznať náboženské rozdiely a ich rozmiestnenie vo svete. Poznať kategorizáciu členenia sídiel, poznať rozdiel medzi mestom a vidieckou obcou, vysvetliť pojem urbanizácia. Rozdeliť svet podľa hospodárskej vyspelosti, vedieť charakterizovať jednotlivé sektory hospodárstva. Určiť hlavné odvetvia priemyslu a ich rozmiestnenie vo svete. Vymedziť pojmy doprava, cestovný ruch, veda výskum, služby, obchod. Poznať politické rozdelenie sveta, politické zoskupenia a organizácie.

	Európa	23	Vedieť charakterizovať prírodné zložky krajiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo a poznať prírodné rozdiely jednotlivých oblastí. Charakterizovať humánne zložky krajiny: obyv., sídla, priem., poľ., doprava, CR a poznať humánne rozdiely jednotlivých oblastí. Poznať politické rozdelenie Európy, politické zoskupenia a organizácie. Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
tretí	Ázia	10	Vedieť charakterizovať prírodné zložky krajiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo a poznať prírodné rozdiely jednotlivých oblastí. Charakterizovať humánne zložky krajiny: obyv., sídla, priem., poľ., doprava, CR a poznať humánne rozdiely jednotlivých oblastí. Poznať politické rozdelenie Európy, politické zoskupenia a organizácie. Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
	Afrika	6	Vedieť charakterizovať prírodné zložky krajiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo a poznať prírodné rozdiely jednotlivých oblastí. Charakterizovať humánne zložky krajiny: obyv., sídla, priem., poľ., doprava, CR a poznať humánne rozdiely jednotlivých oblastí. Poznať politické rozdelenie Európy, politické zoskupenia a organizácie. Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
	Amerika	9	Vedieť charakterizovať prírodné zložky krajiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo a poznať prírodné rozdiely jednotlivých oblastí. Charakterizovať humánne zložky krajiny: obyv., sídla, priem., poľ., doprava, CR a poznať humánne rozdiely jednotlivých oblastí. Poznať politické rozdelenie Európy, politické zoskupenia a organizácie. Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
	Austrália a Oceánia	4	Vedieť charakterizovať prírodné zložky krajiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo a poznať prírodné rozdiely jednotlivých oblastí.

			Charakterizovať humánne zložky krajiny: obyv., sídla, priem., poľ., doprava, CR a poznať humánne rozdiely jednotlivých oblastí. Poznať politické rozdelenie Európy, politické zoskupenia a organizácie. Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
	Polárna oblasti	1	Aplikovať vedomosti z fyzickej a humánnej geografie v regióne.
	Oceány	1	Charakterizovať oceány a moria vo vzťahu k človeku.
	Ochrana a tvorba krajiny	2	Objasniť vplyv človeka na životné prostredie, navrhnúť spôsoby ochrany jednotlivých zložiek krajiny.
	Vývoj a poloha štátneho územia Slovenska	3	Popísať vývoj územia Slovenska od príchodu Slovanov. Poznať polohu, rozlohu a hranice Slovenska.
	Príroda Slovenska	13	Vymenovať a porovnať hlavné etapy vrásnenia Karpát a poznať ich horninové zloženie. Aplikovať poznatky horninového zloženia na výskyt nerastných surovín. Vysvetliť procesy tvorby reliéfu. Poznať členenie Karpát a Panónskej panvy. Vymenovať podnebné činitele, opísať vplyvy vzduchových hmôt, tlakových útvarov, zdôvodniť nerovnomerné rozloženie teploty a zrážok, porovnať klimatické oblasti, zhodnotiť kvalitu ovzdušia. Určiť hranicu Európskeho rozvodia, toky riek a ich zaradenie do povodí a režimu odtoku. Rozdeliť jazerá podľa vzniku, určiť funkcie vodných nádrží Rozlíšiť typy podzemných vôd, ich znečisťovanie a ochrana Vymenovať pôdne typy a druhy, porovnať pôdu podľa úrodnosti, význam a ochrana pôdy. Charakterizovať rozšírenie rastlinných spoločenstiev, zhodnotiť význam lesov. Charakterizovať rozšírenie živočíšnych spoločenstiev ich ohrozovanie a ochrana. Vymedziť pojmy chránených území, poznať ich rozmiestnenie v regióne.

	Obyvateľstvo a sídla na Slovensku	4	Objasniť osídľovanie územia a vysvetliť vplyv prírodných podmienok na osídlenie. Charakterizovať príčiny a dôsledky nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva a prirodzeného pohybu obyvateľstva. Poznať kategorizáciu členenia sídiel, poznať rozdiel medzi mestom a vidieckou obcou, vysvetliť pojem urbanizácia
	Hospodárstvo Slovenska	12	Porovnať význam remeselnej a manufaktúrnej výroby, posúdiť najdôležitejšie hospodárske odvetvia. Zhodnotiť lokalizačné činitele priemyslu. Analyzovať odvetvovú štruktúru priemyslu a jej rozmiestnenie v regióne. Charakterizovať úlohy poľnohospodárskej výroby. Porovnať zameranie výroby v jednotlivých výrobných oblastiach. Zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na poľnohospodárstvo, uviesť spôsoby využitia drevnej hmoty. Charakterizovať úlohy dopravy a jej význam, porovnať význam jednotlivých druhov dopravy. Vysvetliť perspektívu rozvoja dopravy a navrhnúť nové dopravné ťahy pre riešenie súčasnej situácie. Klasifikovať faktory ovplyvňujúce návštevnosť Slovenska. Charakterizovať jednotlivé oblasti cestovného ruchu na Slovensku. Zhodnotiť súčasný stav a navrhnúť opatrenia na zlepšenie. Porovnať štruktúru zahraničného obchodu v súčasnosti a pred 10 rokmi.
	Miestna krajina	1	Uviesť oblasti s najviac narušeným životným prostredím a zhodnotiť dôvody ohrozenia, posúdiť faktory ohrozujúce životné prostredie miestnej krajiny.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Jednotlivé čiastkové kompetencie možno zhrnúť do viacerých tematických okruhov:

Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami sa deje prostredníctvom analýzy a interpretácie rozsiahleho súboru vstupných faktografických informácií, ktoré žiak dokáže sám získať a ich transformovať do hodnotiacich a sumarizujúcich výstupov. Schopnosť pracovať s týmito výstupmi v podobe tematických máp, tabuliek, schém, diagramov a blokdiagramov. Zároveň sa tým rozvíja aj čitateľská gramotnosť a to čítanie nesúvislých textov. Cieľom je naučiť spracovať a interpretovať údaje.

Praktické zvládnutie riešenia problémových situácií vyžadujúcich analýzu kartografického materiálu najrôznorodejšej povahy (aj v digitálnej forme, vrátane práce s GPS) je súčasťou rozvíjania kompetencie riešiť problémy v prepojení na digitálnu kompetenciu. Používať informačné a komunikačné technológie sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania pri tvorbe projektov, ale aj pri úlohách z regionálnej geografie sveta.

Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien geografickej krajiny pri posudzovaní perspektív vybratých regiónov. Navrhovať a hodnotiť alternatívne postupy pri scenároch ich rozvoja. Praktický význam geografie spočíva v tom, že pomáha modelovať aj pracovné možnosti – modelová cestovná kancelária, rozvoj regiónu, prezentácia vlastného regiónu.

Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi a uplatnenie zručnosti na využitie týchto poznatkov pri profesných aktivitách (ďalšie štúdium, podnikanie a i.).

Racionálne zhodnotenie dosahov ľudskej činnosti na životné prostredie a budovanie postojov, ktoré sú v súlade s optimalizáciou využitia krajiny pri minimálnych zásahoch do prírody (udržateľný rozvoj).

Viesť žiakov k vnímaniu odlišností medzi jednotlivými národmi, kultúrami a náboženstvami a v konečnom dôsledku k odmietavému postoju k intolerancii, xenofóbii a násiliu.

Spoznávanie kultúr a zvykov obyvateľov rôznych štátov sveta, ktoré vedie k akceptácii ich spôsobu života.

Komunikatívnu kompetenciu – využívaním samostatných prejavov žiakov a používaním správnej geografickej terminológie.

Výsledkom rozvíjania kompetencií je získanie geografickej gramotnosti, ktorá predstavuje systém poznatkov prírodných socioekonomických podmienok a faktorov života spoločnosti (v globálnych aj regionálnych rozmeroch). Geografia prehlbuje orientáciu v dnešnom svete.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- klasická hodina
- e – learning
- práca v skupine
- tvorba a prezentácia projektov
- diskusia
- situačné dialógy
- hry a súťaže
- exkurzie

Pomôcky

- učebnice
- odborná literatúra, odborné časopisy
- atlasy, mapy
- grafy, diagramy, tabuľky
- vzorky hornín
- projekty
- fólie
- IKT

6. Hodnotenie predmetu

Predmety sú klasifikované podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky:

- 2. ročník – dve hodiny týždenne – žiak musí mať tri známky, z toho jednu ústnu odpoveď a dve písomné práce/testy,
- 3. ročník – dve hodiny týždenne – žiak musí mať tri známky, z toho jednu ústnu odpoveď a dve písomné práce/testy.

Hodnotenie písomných prác:

100 % - 90 % .....výborný
89 % - 75 % ..... chválitebný
74 % - 50 % ..... dobrý
49 % - 30 % .....dostatočný
29 % a menej .....nedostatočný

Hodnotenie projektov

60 percent – obsahové spracovanie a spracovanie v programe PowerPoint
40 percent – ústna prezentácia pred triedou a vyučujúcim

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Ústna časť: 20 bodov (5 otázok)

Výsledné hodnotenie

výborný.....20 – 18 bodov
chválitebný .....17 – 15 bodov
dobrý .....14 – 10 bodov
dostatočný.....9 – 6 bodov
nedostatočný.....5 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete geografia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Cestovný ruch.	Vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe, využiť nástroje IKT, kultivovane prezentovať svoje produkty a názory.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete geografia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ochrana prírody a krajiny	Príroda.	Chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi.
	Chránené územia.	Význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana.
	Globálne problémy.	Význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana. Význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo.
	Miestna krajina.	Kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a

		spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie, nerovnomernosť života na Zemi, rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja.
Zložky životného prostredia	Zákonitosti atmosféry, počasie, podnebie, klimatické charakteristiky.	Význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia.
Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana	Pitná voda, jej zdroje, ich dostupnosť a ochrana.	Ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou.
	Podnebie a počasie.	Význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia.
	Podzemná voda.	Význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Vplyv človeka na biosféru.	Význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie.
	Sekundárny sektor.	Vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti.
	Priemysel.	Priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného

		prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti.
Vzťah človeka k prostrediu	Zmeny klímy na Zemi.	Schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete geografia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Médiá, typy médií, ich vznik a význam	Terciárny a kvartérny sektor.	Moderné spôsoby komunikácie, rýchle, ekonomické a ekologické spôsoby dopravy.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete geografia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Spoločnosť.	Viesť žiakov k podloženiu svojej identity a svojich názorov či postojov serióznymi argumentmi**.**
	Geografický vývoj územia Slovenska.	Rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.
	Vývoj osídlenia.	Reflektovať viacero vrstiev svojej osobnostnej identity.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Obyvateľstvo podľa pohlavia, veku, rasy, národnosti a jazyka.	Viesť žiakov k podloženiu svojej identity a svojich názorov či postojov serióznymi argumentmi**.**
	Náboženstvá sveta.	Prehlbovať toleranciu voči ľuďom, ak druhí ľudia prezentujú rozporné stanoviská.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete geografia		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pobyt a pohyb v prírode	Mapovanie Zeme, mapa a jej mierka.	Orientácia v teréne podľa prírodných javov, podľa mapy, pochod podľa azimutu, zhotovenie profilu terénu, zhotovenie topografického náčrtu, určovanie vlastného stanovišťa, určovanie vzdialenosti podľa mierky mapy.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, DVD, videokazety, atlasy, mapy, grafy, diagramy, tabuľky, vzorky hornín, projekty, fólie, IKT

Učebné zdroje:

Bizubová, Mária a kol: Geografia pre 1. ročník gymnázií, Bratislava: SPN, 2008, ISBN 978-80-10-01429-3

Tolmáči, Ladislav a kol: Geografia pre 2. ročník Gymnázií, Harmanec: VKÚ, 2009, ISBN 978-80-8042-580-7

Tolmáči, Ladislav a kol: Geografia pre 3. ročník Gymnázií, Harmanec: VKÚ, 2011, ISBN 978-80-8042-610-1

OBČIANSKA NÁUKA

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakom orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaniu do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Otvára cestu k realistickému sebapoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Poskytuje žiakom základnú orientáciu v ekonomických pojmoch a svete práce. Pomáha žiakovi orientovať sa v rozmanitých filozofických smeroch a prúdoch v kontexte ich historického vývoja a zmien.

2. Ciele učebného predmetu

Vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- orientácii v politických, právnych a ekonomických faktov tvoriacich rámec každodenného života,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraniu pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- osvojovaniu si základov ekonomickej gramotnosti, dôležitej na orientáciu v zložitých podmienkach modernej trhovej ekonomiky a k orientovaniu a rozhodovaniu sa v rôznych situáciách na trhu,
- získaniu základných vedomostí o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce, ktoré mu umožnia základnú orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv
- vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	1	33
2.	1	33
3.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Človek ako jedinec	5	Dejiny psychológie ako vedy. Psychológia ako veda, psychika, prežívanie,správanie. Základné psychologické disciplíny. Psychické funkcie. Učenie a jeho druhy.
	Človek a spoločnosť	6	Vlastnosti osobnosti. Dynamické vlastnosti osobnosti. Duševná hygiena. Socializácia. Deviácia. Submisia, asertivita, agresia.
	Občan a štát	8	Štát – charakteristika, znaky. Právny štát. Voľby. Ústava SR. Ľudské a občianske práva. Monarcha a republika.
	Občan a právo	5	Funkcie práva, právna sila, zdroj práva, prameň práva. Občianske právo – charakteristika. Rodinné právo. Ochrana ľudských práv. Historický vývoj právnych noriem.
	Ekonomika a ekonómia	9	Ekonomika a ekonómia – ich definovanie a odlíšenie. Základné ekonomické otázky. Potreba, statok, spotreba. Podnik a typy podnikov. Ochrana spotrebiteľa. Bankový systém.
druhý	Človek ako jedinec	7	Vznik vedeckej psychológie. Metódy psychologického výskumu. Aplikované psychologické disciplíny. Psychické procesy. Psychické stavy.

	Človek a spoločnosť	5	Sociálne roly, sociálny status. Sociálne skupiny. Typy rodín a manželstva. Typy rodinnej výchovy.
	Občan a štát	6	Politický systém. Vertikálne členenie moci. Volebné systémy. Ústavný vývoj na Slovensku. Ústava SR – analýza 2. hlavy. Dokumenty o ľudských právach a systém ochrany ľudských práv. Legitímne a nelegitímne obmedzenie ľudskej slobody.
	Občan a právo	7	Právo, právna norma, právna sila, zdroj práva, prameň práva. Pracovné právo – charakteristika. Trestné právo – charakteristika. Európska únia. Orgány EÚ. OSN.
	Ekonomika a ekonómia	8	Typy ekonomík a ekonómií. Subjekty trhu. Produkty bánk.
tretí	Trhový mechanizmus	3	Trh, funkcie a úlohy trhu, typy trhov. Dopyt, ponuka, subjekty trhu. Cena a konkurencia (proces tvorby ceny), (trhová rovnováha).
	Trh práce	2	Dopyt po práci, ponuka práce, cena práce – mzda. Pracovný trh v EÚ.
	Nezamestnanosť	2	Nezamestnanosť – formy. Úrady práce.
	Svet práce	5	Práca, povolanie, zamestnanie. Pracovný pomer. Pracovná zmluva. Živnosti.
	Úloha peňazí a finančných inštitúcií	12	Vznik a vývoj peňazí, EURO v SR. Formy peňazí. Funkcie peňazí. Banky, bankový účet. Poisťovne, produkty poisťovní. Sociálna poisťovňa.
	Filozofia a jej atribúty	8	Filozofia a mýtus, znaky mýtu. Filozofia a špeciálne vedy. Filozofia a náboženstvo. Klasifikácia filozofických škôl, smerov a prúdov.
	Dejinno – filozofický exkurz	30	Raná grécka filozofia a jej základné problémy. Herakleitos ako dialektik a materialista a atomisti v kontexte predsokratovskej filozofie. Sofisti a Sokrates. Klasické obdobie gréckej filozofie s dôrazom na filozofiu Aristotela. Stredoveká filozofia – patristika. Vrcholná scholastika. Kultúrno-

			historický kontext renesančnej filozofie. Spor racionalizmu a empirizmu. Osvietenská filozofia. Nemecká klasická filozofia. Profilová charakteristika a kultúrno-historický kontext filozofie 19. storočia. Scientistická a antropologická línia 19. storočia. Profilová charakteristika 20. storočia. Prehľad filozofických smerov 20. storočia.
	Religionistika	4	Svetové náboženstvá**.** Náboženská tolerancia, sekta, kult.

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	**Počet hodín**	
	Týždenne	**Ročne**
1.	1	33
2.	1	33
3.	1	33

Ročník	**Tematický celok**	**Počet hodín**	**Obsah**
prvý	Človek ako jedinec	5	Dejiny psychológie ako vedy. Psychológia ako veda, psychika, prežívanie,správanie. Základné psychologické disciplíny. Psychické funkcie. Učenie a jeho druhy.
	Človek a spoločnosť	6	Vlastnosti osobnosti. Dynamické vlastnosti osobnosti. Duševná hygiena. Socializácia. Deviácia. Submisia, asertivita, agresia.
	Občan a štát	8	Štát – charakteristika, znaky. Právny štát. Voľby. Ústava SR. Ľudské a občianske práva. Monarcha a republika.
	Občan a právo	5	Funkcie práva, právna sila, zdroj práva, prameň práva. Občianske právo – charakteristika. Rodinné právo. Ochrana ľudských práv. Historický vývoj právnych noriem.

	Ekonomika a ekonómia	9	Ekonomika a ekonómia – ich definovanie a odlíšenie. Základné ekonomické otázky. Potreba, statok, spotreba. Podnik a typy podnikov. Ochrana spotrebiteľa. Bankový systém.
druhý	Človek ako jedinec	7	Vznik vedeckej psychológie. Metódy psychologického výskumu. Aplikované psychologické disciplíny. Psychické procesy. Psychické stavy.
	Človek a spoločnosť	5	Sociálne roly, sociálny status. Sociálne skupiny. Typy rodín a manželstva. Typy rodinnej výchovy.
	Občan a štát	6	Politický systém. Vertikálne členenie moci. Volebné systémy. Ústavný vývoj na Slovensku. Ústava SR – analýza 2. hlavy. Dokumenty o ľudských právach a systém ochrany ľudských práv. Legitímne a nelegitímne obmedzenie ľudskej slobody.
	Občan a právo	7	Právo, právna norma, právna sila, zdroj práva, prameň práva. Pracovné právo – charakteristika. Trestné právo – charakteristika. Európska únia. Orgány EÚ. OSN.
	Ekonomika a ekonómia	8	Typy ekonomík a ekonómií. Subjekty trhu. Produkty bánk.
tretí	Trhový mechanizmus	3	Trh, funkcie a úlohy trhu, typy trhov. Dopyt, ponuka, subjekty trhu. Cena a konkurencia (proces tvorby ceny), (trhová rovnováha).
	Trh práce	2	Dopyt po práci, ponuka práce, cena práce – mzda. Pracovný trh v EÚ.
	Nezamestnanosť	2	Nezamestnanosť – formy. Úrady práce.
	Svet práce	5	Práca, povolanie, zamestnanie. Pracovný pomer. Pracovná zmluva. Živnosti.
	Úloha peňazí a finančných inštitúcií	3	Vznik a vývoj peňazí, EURO v SR. Formy peňazí. Funkcie peňazí. Banky, bankový účet. Poisťovne, produkty poisťovní. Sociálna poisťovňa.

	Dejinno – filozofický exkurz	14	Filozofia a mýtus, znaky mýtu. Klasifikácia filozofických škôl, smerov a prúdov. Raná grécka filozofia a jej základné problémy. Herakleitos ako dialektik a materialista a atomisti v kontexte predsokratovskej filozofie. Sofisti a Sokrates. Klasické obdobie gréckej filozofie s dôrazom na filozofiu Aristotela. Stredoveká filozofia – patristika. Vrcholná scholastika. Kultúrno-historický kontext renesančnej filozofie. Spor racionalizmu a empirizmu. Osvietenská filozofia. Nemecká klasická filozofia. Profilová charakteristika a kultúrno-historický kontext filozofie 19. storočia. Scientistická a antropologická línia 19. storočia. Profilová charakteristika 20. storočia. Prehľad filozofických smerov 20. storočia.
	Religionistika	4	Svetové náboženstvá**.** Náboženská tolerancia, sekta, kult.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

- **sociálnych a personálnych**
  - vytvárať situácie a úlohy, ktoré využívajú a obohacujú individuálny potenciál žiaka
  - viesť žiakov k efektívnej spolupráci v skupine, pozitívne ovplyvňovať kvalitu spoločnej práce
  - motivovať žiakov k diskusii v skupine
  - viesť žiakov prostredníctvom spoločných prezentácií, rozborov a hodnotenia práce k sebahodnoteniu ústneho a písomného prejavu a ďalších aktivít
  - viesť žiakov k utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí, k realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu, k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí
  - viesť žiakov k pozitívnej predstave o sebe samom, poznať a využívať silné stránky svojej osobnosti
  - kriticky hodnotiť svoje nedostatky, počítať s nimi pri výbere povolania.
- **spoločenských a občianskych**
  - oboznámiť žiakov s ich právami a povinnosťami vo všetkých oblastiach spoločenského života
  - naučiť žiakov kultivovane obhajovať svoje práva v rôznych životných situáciách,

- dôslednou a systematickou kontrolou zadávaných úloh navodzovať situácie k získaniu vedomia zodpovednosti za včasné plnenie zadávaných úloh a zodpovednosti za vlastnú prácu
- pripravovať pre žiakov úlohy, na ktorých sa učia poznávať legislatívu a všeobecné morálne zákony a dodržiavať ich
- motivovať žiakov sledovať aktuálne dianie v živote spoločnosti doma a vo svete a dokázať k nemu zaujať stanovisko

➢ **iniciatívnosti a podnikavosti**

- viesť žiakov k inovácii zaužívaných postupov pri riešení úloh,
- naučiť žiakov plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele.

➢ **pracovných**

- na konkrétnych situáciách naučiť žiakov dodržiavať pravidlá práce a správania sa
- zadávaním vhodných úloh vytvárať situácie, v ktorých žiaci využijú osvojené pracovné postupy, hodnotia výsledky práce iných a využijú získané schopnosti v bežnej praxi
- viesť žiakov k získaniu základných vedomostí o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce, ktoré im umožnia základnú orientáciu o uplatnení sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle
- naučiť žiakov využívať vedomosti v záujme vlastného rozvoja aj svojej prípravy na budúce povolanie
- naučiť žiakov získať si podklady pre dôležité rozhodnutia v rôznych oblastiach spoločenského života

➢ **riešiť problémy**

- vytvárať problémové situácie (využívať odborné texty, zákonné a podzákonné predpisy, novinové články, video, DVD), ktoré žiaci analyzujú a navrhujú rôzne spôsoby riešenia
- zadávať problémové otázky a úlohy, ktoré žiaci samostatne riešia a prichádzajú k vlastným záverom a riešeniam
- vhodnými úlohami motivovať žiakov využívať získané poznatky a schopnosti k vyhľadávaniu informácií vhodných pre riešenie problémov
- viesť žiakov ku kritickému mysleniu, využívaniu logického myslenia
- viesť žiakov k tvorivému riešeniu úloh, ktoré dokážu prezentovať a obhajovať
- viesť žiakov ku spolupráci pri riešení problémov a úloh v skupine
- naučiť žiakov zhodnotiť problém z rôznych uhlov pohľadu
- naučiť žiakov používať vlastný úsudok a skúsenosti pri riešení problému, výbere vhodnej vysokej školy, výbere povolania
- pripravovať žiakov na prípadný neúspech, naučiť ich vytrvalo hľadať ďalšie možnosti uplatnenia
- naučiť žiakov uvedomovať si zodpovednosť za svoje rozhodnutia a kriticky hodnotiť možné následky

- **komunikačným**
  - naučiť žiakov počúvať druhých ľudí, vnímať neverbálnu komunikáciu, vedome ju používať a využívať získané komunikatívne zručnosti
  - naučiť žiakov kultivovane sa vyjadrovať, uvedomovať si význam sociálnej komunikácie
  - rozvíjať komunikačné schopnosti riadenou diskusiou k učivu, ktoré má súvislosti s aktuálnymi problémami a dianím
  - vhodnými učebnými aktivitami viesť žiakov k presnému a výstižnému vyjadrovaniu sa, diskusii o zadaných problémoch, pri ktorých žiaci formulujú a vyjadrujú svoje myšlienky, názory a postoje zrozumiteľne a v logických súvislostiach
  - vhodnými príkladmi a úlohami učiť žiakov klásť jasné a zrozumiteľné otázky, uvádzať argumenty a opačné stanoviská, vyjednávať pri riešení problémových a konfliktných situácií
  - vytvárať problémové situácie, pri ktorých žiak v spolupráci s ostatnými vyhľadáva informácie, triedi ich a spracováva
  - vhodnými príkladmi a úlohami učiť žiakov klásť jasné a zrozumiteľné otázky, uvádzať argumenty a opačné stanoviská, vyjednávať pri riešení problémových a konfliktných situácií
- **v oblasti informačných a komunikačných technológií**
  - viesť žiakov k efektívnemu využívaniu informačno-komunikačnej technológie pri tvorivých aktivitách
  - viesť žiakov, aby nadobudli schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získať a spracovávať informácie a používať pri prezentácii
- **k celoživotnému učeniu sa**
  - naučiť žiakov chápať význam štúdia pre získanie kvalifikácie a uplatnenie na trhu práce
  - uvedomeniu si významu celoživotného vzdelávania v súčasnej spoločnosti
  - naučiť žiakov samostatne vyhľadávať a triediť informácie z rôznych oblastí spoločenského života
  - vyberať vhodné problémové úlohy ku konkrétnym témam, pri riešení ktorých sa žiak naučí voliť účinné postupy, vyhľadávať informácie a vyhodnocovať ich pravdivosť a dôležitosť
  - na vhodne zvolených ukážkach viesť žiakov k formulovaniu vlastných záverov, pri ktorých uplatnia teoretické znalosti a naučia sa obhájiť vlastné stanoviská
  - zadávať žiakom na spracovanie a riešenie úlohy, ktoré žiaci riešia samostatne alebo v skupinách, výsledky svojej práce prezentujú a získané informácie prepájajú do širších celkov, hľadajú medzi nimi súvislosti a vyvodzujú z nich závery
  - viesť žiakov k tolerancii k iným rasám, k odmietaniu prejavov extrémizmu, šovinizmu a ďalších prejavov netolerancie

5. Metódy a formy práce, pomôcky

- Pri vyučovaní tohto predmetu je potrebné vytvoriť pre žiakov dostatočný priestor na tvorivý prístup k riešeniu problémov, podporovať kritické myslenie a schopnosť samostatnej práce. Dôležité je, aby sa zabezpečil dostatočný priestor na nácvik zručností a aplikáciu získaných poznatkov.
- Učiteľ pri výbere metód volí také metódy a formy práce, ktoré podnecujú aktivitu žiakov a okrem vedomostí rozvíjajú zručnosti a postoje žiakov. Okrem klasických metód využíva aktivizujúce metódy, ako inscenačnú metódu, situačnú metódu, brainstorming, riešenie problémových úloh, prácu s informačnými zdrojmi, najmä s internetom.
- Tento predmet priamo vyžaduje aj iné formy vyučovania, ako sú napr. besedy s odborníkmi, návšteva súdneho pojednávania, úradu práce a podobne.
- Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – cieľom je zaujať žiaka
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT
- riadený rozhovor
- diskusia
- exkurzie

Pomôcky

- Internet
- Učebnice
- Encyklopédie
- Antológie z diel filozofov
- Filozofický slovník
- Dokumenty o ľudských právach
- Ústava SR

6. Hodnotenie predmetu

Predmety sú klasifikované podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky:

a) 1. a 2. ročník – jedna hodina týždenne – žiak musí mať dve známky, z toho jednu za ústnu odpoveď
b) 3. ročník – dve hodiny týždenne – žiak musí mať tri známky, z toho jednu za ústnu odpoveď,
c) 3. ročník – trieda s rozšíreným vyučovaním matematiky – jedna hodina týždenne - žiak musí mať 2 známky, z toho jednu za ústnu odpoveď.

Škálovanie v rámci hodnotenia :

Písomné práce žiakov

100 – 90 % ..... známka 1

89 - 75 % ..... známka 2

74 – 50 % ..... známka 3

49 – 30 % ..... známka 4

29 - 0 % ..... známka 5

Hodnotenie projektov

60 % – obsahové spracovanie a spracovanie v programe PowerPoint

40 % – ústna prezentácia pred triedou a vyučujúcim

Výsledná známka zodpovedá škálovaniu uvedenému v rámci hodnotenia písomných prác.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Ústna časť: 20 bodov (5 otázok)

Výsledné hodnotenie

výborný.....20 – 18 bodov

chválitebný .....17 – 15 bodov

dobrý .....14 – 10 bodov

dostatočný.....9 – 6 bodov

nedostatočný.....5 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete občianska náuka		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Sofisti a Sokrates.	Vydedukovať mravné normy v správaní a myslení podľa Sokrata.
	Nemecká klasická filozofia, I. Kant.	Uvedomiť si mravné normy v správaní a myslení podľa Kanta.
	Náboženstvo a jeho atribúty.	Uvedomiť si korene základov mravnosti vlastnej kultúry.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Základné (teoretické psychologické) disciplíny.	Zvládnuť vlastné správanie a vnímanie vo vzťahu k základným psychologickým disciplínam.
	Aplikované psychologické disciplíny	Zorientovať sa v životných situáciách, pri ktorých sú nápomocné aplikované psychologické disciplíny.
	Vlastnosti osobnosti.	Zvládnuť využitie psychológie ako vedy s aplikáciou na vlastnú osobnosť.
	Vlastnosti osobnosti: a) aktivačno-motivačné vlastnosti b) vzťahovo-postojové vlastnosti	Zvládnuť vlastné správanie, vnímanie vlastného seba, sebamotiváciu a postoje.
	Výkonové a sebaregulačné vlastnosti osobnosti.	Uvedomiť si vlastné výkonové a sebaregulačné vlastnosti, hranice a potenciál.
	Dynamické vlastnosti osobnosti	Komunikovať o sebe, klasifikovať seba podľa rôznych dynamických vlastností osobnosti.
	Typy ekonomík a ekonómií.	Uvedomiť si výhody svojho postavenia ako občana, svojich možností v zmiešanej ekonomike.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Socializácia.	Komunikovať a rozvíjať medziľudské vzťahy ako jedinec v spoločnosti.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete občianska náuka		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Volebné systémy.	Využiť novinové články na uvedomenie si vzťahu médií a politiky.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Motivačný list, profesijný životopis, prihláška na štúdium.	Využiť komunikačné zručnosti užívateľské schopnosti pri sebaprezentácii.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete občianska náuka		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Typy rodín a manželstvo	Porovnať príklady multikultúrnych rodín a ich odlišný životný štýl.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Náboženská tolerancia, sekta, kult.	Rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr vo vzťahu k religiozite.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete občianska náuka		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Právna norma, právna sila, zdroj práva, prameň práva.	Spoznať a aplikovať právnu normu, právnu silu, zdroj a prameň práva na ochranu vlastnej osobnosti.
	Dokumenty ľudských práv a systém ochrany ľudských práv.	Spoznať mechanizmy vnútroštátnej a medzinárodnej ochrany ľudských práv.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: internet, učebnice, encyklopédie, Antológie z diel filozofov, Filozofický slovník, dokumenty o ľudských právach, Ústava SR

Učebné zdroje

Ďurajková D. – Kopecká H. – Vargová D: Občianska náuka pre 3. ročník gymnázia. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo Mladé letá, s.r.o., 2011, ISBN 978-80-10-02052-2.

Martinská-Vavrová, A: Príprava na maturitu Náuka o spoločnosti. Bratislava: Príroda s.r.o., 2009, ISBN 978-80-07-01629-3.

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

1. Charakteristika učebného predmetu

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to neustály rozvoj schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále sa meniace ekonomické prostredie.

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 447 z 2. júla 2008 schválila materiál Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií, ktorý predložil podpredseda vlády SR a minister školstva.

Národný štandard finančnej gramotnosti vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií.

2. Ciele učebného predmetu

Vedie žiaka k schopnosti:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie
- poznať základné pravidlá riadenia financií
- rozoznávať riziká v riadení financií
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť
- efektívne používať finančné služby
- plniť svoje finančné záväzky
- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, podniku
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach
- orientovať sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať
- ovládať práva, povinnosti, klady a riziká osoby fungujúcej ako podnikateľ
- zostaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
3.	1	33

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
tretí	Finančná zodpovednosť spotrebiteľov.	7	Komunikácia o finančných záležitostiach, zdroje finančných informácií, finančná informovanosť. Osobné údaje a ich odhalenie tretím osobám, dôsledky odhalenia. Ochrana spotrebiteľov. Základné práva spotrebiteľov, reklamácia. Finančný trh SR, ochrana vkladov. Bankový systém. Hospodárne zaobchádzanie s osobnými vecami, hospodárne správanie sa v domácnosti, hospodárne zaobchádzanie s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.
	Plánovanie, príjem a práca.	5	Osobné príjmy človeka. Finančný plán, príjmy a výdavky na domácnosť, osobný rozpočet. Podnikateľský a finančný plán podniku. Daňový systém v SR, priame a nepriame dane. Právne formy podnikania.
	Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov.	7	Osobné, rodinné a spoločenské potreby. Nakladanie s voľnými finančnými prostriedkami. Peniaze, funkcie peňazí. Osobné potreby a želania. Dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov. Spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe. Reklamácia. Platobný styk, hotovostné a bezhotovostné platenie.

			Platenie v tuzemskej a zahraničnej mene.
	Úver a dlh.	5	Požičiavanie peňazí cez bankové a nebankové subjekty. Druhy úverov, cena úveru, zabezpečenie úveru. Hypotekárne úvery. Zadlženie sa, ako sa vyhnúť alebo zvládnuť problémy so zadlžením. Výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.
	Sporenie a investovanie.	4	Sporenie na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele. Druhy účtov vo finančných inštitúciách. Rozdiel medzi sporením a investovaním. Možnosti využitia voľných finančných prostriedkov.
	Riadenie rizika a poistenie.	5	Riziko a poistenie. Druhy poistenia, výber vhodného produktu s ohľadom na vlastné potreby. Verejné a komerčné poistenie. Zdravotné a sociálne poistenie. Poistenie motorových vozidiel, nehnuteľnosti, domácnosti, životné poistenie. Dôchodkové poistenie.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

- určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
- stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov
- vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi
- posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Plánovanie, príjem a práca

vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

- identifikovať zdroje osobných príjmov
- vypracovať finančný plán

- vysvetliť daňový a odvodový systém
- zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

- poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
- prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Úver a dlh

udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

- identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
- mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov
- zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predlžením) alebo ako ich zvládnuť

Sporenie a investovanie

aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

- vysvetliť ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
- zhodnotiť investičné alternatívy

Riadenie rizika a poistenie

používanie primeraných stratégií riadenia rizík

- vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
- charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
- charakterizovať komerčné poistenie

5. Metódy a formy práce, pomôcky

- Pri vyučovaní tohto predmetu je potrebné vytvoriť pre žiakov dostatočný priestor na tvorivý prístup k riešeniu problémov, podporovať kritické myslenie a schopnosť samostatnej práce. Dôležité je, aby sa zabezpečil dostatočný priestor na nácvik zručností a aplikáciu získaných poznatkov.
- Učiteľ pri výbere metód volí také metódy a formy práce, ktoré podnecujú aktivitu žiakov a okrem vedomostí rozvíjajú zručnosti a postoje žiakov. Okrem klasických metód využíva aktivizujúce metódy, ako inscenačnú metódu, situačnú metódu, brainstorming, riešenie problémových úloh, prácu s informačnými zdrojmi, najmä s internetom.
- Tento predmet priamo vyžaduje aj iné formy vyučovania, ako sú napr. besedy s odborníkmi, úradu práce a podobne.

- Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej vyučovacej hodine dosiahnuť.

Metódy

- expozičná metóda – využíva sa pri výklade nového učiva
- fixačná metóda – využíva sa pri opakovaní a upevňovaní učiva
- motivačná metóda – cieľom je zaujať žiaka
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť vyjadriť svoj názor s cieľom vybrať najvhodnejšie riešenie

Formy

- klasický typ hodiny – opakovanie, výklad, upevňovanie učiva
- práca v skupinách
- tvorba a prezentácia projektov
- hodina s využitím IT
- riadený rozhovor
- diskusia
- exkurzie

Pomôcky

- internet
- encyklopédie

6. Hodnotenie predmetu

Predmety sú klasifikované podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky:

3.ročník – jedna hodina týždenne – žiak musí mať dve známky, z toho aspoň jednu ústnu odpoveď a písomnú prácu/test alebo projekt

Škálovanie v rámci hodnotenia :

Písomné práce žiakov

100 – 90 % .....známka 1

89 – 75 % .....známka 2

74 – 50 % .....známka 3

49 – 30 % .....známka 4

29 – 0 % .....známka 5

Hodnotenie projektov

60 % – obsahové spracovanie a spracovanie v programe PowerPoint
40 % – ústna prezentácia pred triedou a vyučujúcim

Výsledná známka zodpovedá škálovaniu uvedenému v rámci hodnotenia písomných prác.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Ústna časť: 20 bodov (5 otázok)

Výsledné hodnotenie

výborný.....20 – 18 bodov

chválitebný .....17 – 15 bodov

dobrý .....14 – 10 bodov

dostatočný.....9 – 6 bodov

nedostatočný.....5 – 0 bodov

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete finančná gramotnosť		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kritický postoj k mediálnym produktom	Zdroje finančných informácií a výhody dobrej finančnej informovanosti jednotlivca.	Rozvíjať kritický postoj k mediálnym produktom.

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: internet, učebnice, encyklopédie

Učebné zdroje:

Janíčková D. – Lang J.: Finančná gramotnosť pre stredné školy. Nitra: Finecom, s.r.o., 2014, ISBN 978-80-971677-0-7.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A HODNOTY 265

ETICKÁ VÝCHOVA **265**

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA **272**

VZDELÁVACIA OBLASŤ: UMENIE A KULTÚRA **283**

UMENIE A KULTÚRA **283**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

ETICKÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika učebného predmetu

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných…/ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Na rozvíjanie etických postojov majú rozhodujúci vplyv zážitky a skúsenosti. Preto súčasťou jej procesuálnej stránky je etická reflexia, po ktorej nasleduje experimentovanie, alebo nácvik v podmienkach triedy s cieľom prenosu do každodenného života. Efektivitu a cieľové naplnenie hodín etickej výchovy ovplyvňuje aj učiteľ svojím správaním a vzťahom k žiakom a k predmetu.

2. Ciele učebného predmetu

- Vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti,
- rozvíjať a zdokonaľovať základné etické postoje a spôsobilosti osvojené na základnej škole, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov,
- vysvetliť princípy náboženskej i nenáboženskej etiky, ktoré im umožnia pochopiť a tolerovať správanie a názory spolužiakov a spoluobčanov,
- osvojiť si dôležité hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolaní,
- rozvíjať si morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť,
- definovať základné etické pojmy, súvislosti medzi hodnotami a normami,
- osvojiť si základné postoje a spôsobilosti súvisiace s uvedenými hodnotami a normami.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	1	33
2.	1	33

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Komunikácia	12	Nadviazanie, udržovanie a ukončenie rozhovoru. Zásady spoločenského správania ako predpoklad úspešnej komunikácie. Verbálna a neverbálna komunikácia. Komunikačné zručnosti. Komunikácia citov. Empatia v komunikácii. Empatia v zložitých životných podmienkach. Asertivita, niektoré asertívne techniky. Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.
	Dôstojnosť ľudskej osoby	9	Poznanie svojich silných a slabých stránok. Hodnota ľudskej osoby. Pozitívne sebahodnotenie. Sebaovládanie a sebavýchova. Pozitívne hodnotenie druhých, umenie hľadať prijateľný kompromis. Rešpekt a úcta k človeku. Ľudská dôstojnosť a náboženská etika. Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.
	Etika sexuálneho života	12	Sexualita človeka. Hodnota ľudského života. Intimita. Vzťahy v rodine, práva a povinnosti členov rodiny. Počatie a prenatálny život. Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS, odporúčaná WHO. Dôsledky predčasného sexuálneho života,

			prirodzené a umelé metódy regulácie počatia, hodnota ľudského života, promiskuita. Médiá a pornografia. Beseda s odborníkom. Výber témy podľa záujmu žiakov.
druhý	Dobré vzťahy v rodine	10	Rodinné spoločenstvo a ja. Rodinné pravidlá, tradície a zvyky. Očakávania rodičov. Vzťahy v rodine. Fungujúca rodina a prevencia voči kriminalite a závislostiam. Rovnosť, rovnaká dôstojnosť mužov a žien.
	Filozofické zovšeobecnenie dosiaľ osvojených etických zásad	8	Súvislosť medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami. Svedomie, rozvíjanie morálneho úsudku. Česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota. Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva. Význam prosociálnych vzorov pre výchovu v jednotlivých kultúrach. Moje ciele v živote. Potreba celoživotného vzdelávania.
	Etika práce, etika a ekonomika.	10	Zamestnanie a povolanie, práca a odpočinok. Profesijná etika. Etické hodnoty súťaživosti a spolupráce. Pravidlá „fair play“ v ekonomicko-pracovných vzťahoch. Etický kódex zamestnanca. Ekonomické cnosti. Princípy sociálnej náuky. Fair trade. Globalizácia, globálne problémy.
	Zdravý životný štýl	5	Zdravie ako hodnota. Závislosti. Dôsledky nesprávnej výživy a nevhodnej životosprávy.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Pomocou zážitkových metód, nácviku a prepojením osvojeného správania s každodenným životom umožniť žiakom osvojiť si základné postoje a spôsobilosti, súvisiace s uvedenými hodnotami a normami.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

rozhovor, skupinová diskusia, vysvetľovanie, hranie roly a modelovanie situácií, brainstorming, presviedčanie, dotazník,

Formy

práca s celou skupinou, práca v menších skupinách, práca vo dvojiciach, individuálna práca,

Pomôcky

tabuľa, video, DVD, PC, obrázkový materiál a články z novín, časopisov a internetu

6. Hodnotenie predmetu

Predmet etická výchova sa bude hodnotiť slovom absolvoval/neabsolvoval.

Aby žiak splnil podmienky k absolvovaniu predmetu, musí na hodinách

- aktívne riešiť teoretické a praktické úlohy.
- preukázať autentickosť, kreativitu a originalitu.
- vedieť používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti.
- vedieť zaujať postoj k požadovaným záležitostiam.

V každom klasifikačnom období žiak vypracuje projekt, ktorý prezentuje na hodine.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre: 1., 2. ročník

Ústna časť:.....10 bodov

Praktická časť:.....40 bodov

Výsledné hodnotenie

absolvoval.....50 – 15 bodov .....100% - 30%

neabsolvoval.....14,5 – 0 bodov .....29% - 0%

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete etická výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Súvislosť medzi hodnotami mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami.	Uplatňuje svoje práva a snaží sa rešpektovať aj práva ostatných.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Poznanie svojich silných a slabých stránok.	Rozpoznať svoje silné a slabé stránky. Uvedomiť si hodnotu ľudskej osoby.
	Sebaovládanie a sebavýchova.	Stanoviť si ciele a priority v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Zásady spoločenského správania ako predpoklad úspešnej komunikácie.	Komunikovať v rôznorodých situáciách svojho života a brať do úvahy i špecifiká a význam neverbálnej komunikácie.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete etická výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie alebo upevnenie správania.	Rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.
Vzťah človeka k prostrediu	Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.	Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete etická výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Médiá, typy médií, ich vznik a význam	Verbálna a neverbálna komunikácia.	Orientácii v mediálnej ponuke - posúdiť kvalitu a význam

		informačných zdrojov a produktov.
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Fungujúca rodina a prevencia voči kriminalite a závislostiam.	Zaujatiu racionálneho postoja k „novým médiám“ vedieť ich využívať, poznať nebezpečenstvá ich zneužívania a vedieť sa efektívne brániť.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Profesijná etika.	Praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.	Kompetentnému zaobchádzaniu s médiami - kritickému a aktívnemu využívaniu médií a ich produktov.
Spôsoby šírenia informácií prostredníctvom médií	Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS, odporúčaná WHO.	Uvedomeniu si vplyvu médií na život jednotlivca a spoločnosti, na verejnú mienku, vzťahu médií a politiky (prepojenie mediálnych obsahov s politikou).

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete etická výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Rodinné spoločenstvo a ja.	Rešpektovanie identity druhých ľudí.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.	Pochopenie medzikultúrnych vzťahov v súčasnom svete. Rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti sveta.
	Význam prosociálnych vzorov pre výchovu v jednotlivých kultúrach.	Vyhľadáva a vyhodnocuje informácie o iných kultúrach.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	Česť, pravda, poznanie a kultúra ako etická hodnota.	Neodmieta odlišne kultúry a ľudí z odlišného socio-kultúrneho prostredia.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete etická výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Súvislosť medzi hodnotami mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami.	Listina základných práv a slobôd, Charta OSN, Dohody o ľudských právach, Deklarácie VZ OSN (Deklarácia práv dieťaťa).
Riešenie mimoriadnych udalostí, civilná ochrana	Pochopenie a akceptovanie ľudí, ktorí majú iný svetonázor.	Medzinárodný terorizmus, prostriedky prevencie a ochrany pred terorizmom.

8. Materiálne zabezpečenie

metodický materiál vydaný Metodicko – pedagogickým centrom na Tomášikovej ul. č. 4, P.O. Box č. 14, 820 09 Bratislava

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika učebného predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu katolícka náboženská výchova je podporovať hodnotovú orientáciu žiakov tak, aby bola prínosom pre ich osobnostný a sociálny rozvoj. Predmet ponúka prístup k biblickému posolstvu a kresťanskej tradícii a tým rozvíja a podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania. Náboženská výchova nevyžaduje prijatie viery, ale garantuje autenticitu výučby náboženstva, ktoré sa odovzdáva ako katolícke. Z toho vyplýva, že ciele a obsah tohto predmetu sú určené katolíckou cirkvou.

Náboženská výchova má predovšetkým formatívny charakter a napomáha rozvoju kľúčových kompetencií (kompetencie k učeniu sa, kompetencie k riešeniu problémov, komunikačné kompetencie, sociálne a interpersonálne kompetencie, existenciálne kompetencie) žiakov.

Výchovný proces je prispôsobený kognitívnemu a psycho-sociálnemu vývinu adolescentov a využíva aktívne metódy výučby.

2. Ciele učebného predmetu

Žiaci

- si osvoja postoj hľadania zmyslu a transcendentnosti človeka,
- rozvíjajú svoju religiozitu na základe poznania viery Cirkvi,
- pristupujú tvorivo a zodpovedne k riešeniu aktuálnych etických problémov na základe učenia Cirkvi,
- vedia obhájiť trvácu hodnotu biblického posolstva v ľudskej kultúre,
- nadobudnú identitu otvorenú na “inakosť”, schopnú viesť dialóg,
- poznajú historické súvislosti európskeho kresťanstva,
- zaujmú vlastné stanovisko k inými konfesiám, náboženstvám a svetonázorom,
- zhodnotia potrebu náboženstva pre svoj život, dozrievajú v hodnotách, ktoré sú v súlade s evanjeliom a smerujú k všeobecnému dobru.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	1	33
2.	1	33

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Hľadanie cesty	6	Naše cesty sa spojili. Cesta k druhým – komunikácia. Trojrozmernosť človeka. Zmysel života. Človek – bytosť náboženská. Svetové náboženstvá a medzináboženský dialóg.
	Boh v ľudskom svete	5	Zjavenie a Sväté písmo. Zjavenie Boha v biblických dejinách. Viera Abraháma a Samuela. Ísť vlastnou cestou – konflikt vo svedomí. Dekalóg.
	Byť človekom	6	Dôstojnosť osoby. Pôvod človeka v jeho stvorení. Historickosť Ježiša Krista. Ponímanie Ježiša v evanjeliách. Ježišovo Božstvo. Panna Mária – Ježišova Matka.
	Na ceste k osobnosti – šance a riziká	6	Osobnosť. Na ceste k osobnosti. Deformácia osobnosti. 8. Božie prikázanie. Hriech. Sviatosť zmierenia.
	Boh a človek	4	Vzťahy. Boh vzťahov. Cirkev. S Tebou na ceste.
	Človek v spoločenstve	5	Boží obraz človeka ako muža a ženy. Sexualita ako dar a úloha v živote človeka. Priateľstvo, zamilovanosť, láska. Povolanie. Slávnosť ako hodnota dávajúca životu hlbší rozmer.
druhý	Moje hodnoty	4	Naše ruky hovoria. Čo je pre mňa dôležité? Životný štýl. Hierarchia hodnôt.
	Hodnoty života a lásky	6	Stvorenie sveta. Veda a viera. Hodnota života – 5. Božie prikázanie. Manželstvo „áno alebo nie“? Rodina – 4. Božie prikázanie. Človek správcom Zeme.
	Šírenie kresťanských hodnôt v Európe	6	Cirkev a jej znaky. Je potrebná autorita? Kresťanské korene Európy. Kríza hodnôt súčasnej Európy. Kresťanské cirkvi. Ekumenizmus.
	Kresťanské hodnoty v spoločnosti	5	Človek – a jeho vzťah k spoločnosti. Vzťah – Cirkev a štát. Sociálna náuka Cirkvi. Voľby. 7. Božie prikázanie.
	Pramene plnohodnotného života	6	Prvenstvo Boha v ľudskom živote. Studňa alebo pravda o mne samom. Svätá omša – vrchol a prameň života s Bohom. Ježiš kladie svoje ruky na človeka. Modloslužba. Sekty.
	Plnosť života	5	Právo na smrť alebo právo na dôstojné umieranie? Sviatosť pomazania chorých.

			Brána len pre mňa – smrť. Posmrtný život. Akej budúcnosti kráčame v ústrety?

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Hľadanie cesty

Obsahový štandard

- zmysel života
- trojrozmernosť človeka: telo, duša, duch
- komunikácia a jej formy
- náboženstvo
- svetové náboženstvá a medzináboženský dialóg

Výkonový štandard

- oceniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziľudské vzťahy a jej foriem,
- charakterizovať trojrozmernosť človeka,
- posúdiť význam hľadania zmyslu života človekom v kontexte kresťanského učenia,
- zdôvodniť potrebu náboženstva,
- rozlíšiť prirodzené náboženstvo a zjavené náboženstvo,
- vyjadriť postoj katolíckej cirkvi k svetovým náboženstvám.

Boh v ľudskom svete

Obsahový štandard:

- Zjavenie a Sväté písmo
- Zjavenie Boha v biblických dejinách – Abrahám, Samuel
- viera
- Dekalóg
- formovanie svedomia

Výkonový štandard

- definovať Sväté písmo a pojem Božieho zjavenia,
- opísať dejiny Izraela ako dejiny spásy,
- poukázať na vieru ako na odpoveď Bohu,
- uviesť iné príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom,
- opísať odovzdanie Dekalógu Mojžišovi,
- zdôvodniť potrebu formovania svedomia a jeho vplyv na morálne rozhodnutia.

Byť človekom

Obsahový štandard

- ľudská osoba
- pôvod dôstojnosti človeka v jeho stvorení
- historickosť Ježiša Krista
- ponímanie Ježiš Krista v evanjeliách
- Ježišovo Božstvo
- Panna Mária Ježišova Matka

Výkonový štandard

- obhájiť dôstojnosť ľudskej osoby,
- opísať obdobie, krajinu spätú so životom Ježiša Krista,
- obhájiť historickosť a Božstvo Ježiša Krista,
- vyjadriť stručne tajomstvo osoby Ježiša Krista podľa učenia Cirkvi,
- vysvetliť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo,
- charakterizovať úlohu a postavenie Ježišovej Matky.

Na ceste k osobnosti – šance a riziká

Obsahový štandard

- osobnosť
- vývoj osobnosti
- závislosti
- médiá – 8. Božie prikázanie
- hriech
- sviatosť zmierenia
- cnosť

Výkonový štandard

- uviesť príklady zrelej osobnosti,
- zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti ako napr. drogy, gemblérstvo ...,
- charakterizovať obsah 8. Božieho prikázania, vplyv médií, reklám na život človeka,
- vysvetliť pojem hriech,
- rozlíšiť ľahký a ťažký hriech,
- opísať časti sviatosti zmierenia,
- zdôvodniť zmysel osobného prijímania tejto sviatosti.

Boh a človek

Obsahový štandard

- vzťahy
- Najsvätejšia Trojica

- Cirkev
- sviatosti – uvedenie do kresťanského života

Výkonový štandard

- vysvetliť súvis medzi zmyslom života a hodnotou vzťahov,
- opísať chápanie kresťanskej náuky o Najsvätejšej Trojici,
- poukázať na Cirkev ako na spoločenstvo vzťahov s Bohom i s ľuďmi,
- charakterizovať krst, birmovanie, eucharistiu.

Človek v spoločenstve

Obsahový štandard

- Boží obraz človeka ako muža a ženy
- sexualita ako dar a úloha v živote človeka
- priateľstvo, zamilovanosť, láska
- povolanie – manželstvo, kňazstvo a zasvätený život
- zmysel slávenia kresťanskej nedele

Výkonový štandard

- opísať význam stvorenia človeka ako muža a ženy,
- definovať sexualitu ako bohatstvo každého človeka,
- vymenovať najbežnejšie príklady neusporiadaných spôsobov sexuálneho správania človeka a jeho vplyv na osobu i rodinu,
- diskutovať o hodnotách, ktoré chráni 6. a 9. Božie prikázanie,
- vysvetliť poslanie jednotlivých povolaní a ich prínos pre seba, cirkev a spoločnosť,
- zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov (3. Božie prikázanie).

Moje hodnoty

Obsahový štandard

- hodnoty.
- hierarchia hodnôt
- Životný štýl.

Výkonový štandard

- vymenovať rôzne druhy hodnôt,
- oceniť lásku ako najvyššiu hodnotu,
- porovnať na konkrétnych príkladoch rôzne životné štýly.

Hodnoty života a lásky

Obsahový štandard

- stvorenie sveta
- veda a viera
- hodnota života – ochrana života (5. Božie prikázanie)
- rodina (4. Božie prikázanie)
- životné prostredie

Výkonový štandard

- opísať historické pozadie vzniku správy o stvorení sveta a človeka v Svätom písme
- vyjadriť vzťah medzi vedou a vierou
- prepojiť ekologické myslenie s biblickou správou o stvorení sveta a človeka,
- oceniť význam sviatosti manželstva pre vznik rodiny,
- zdôvodniť úlohu štátu a cirkvi pri ochrane rodiny a jej morálnych hodnôt,
- vymenovať najvážnejšie ohrozenia rodiny v súčasnosti.

Šírenie kresťanských hodnôt v Európe

Obsahový štandard

- Cirkev a jej znaky
- autorita a hierarchia v Cirkvi
- kresťanské korene Európy
- kríza hodnôt súčasnej Európy
- iné kresťanské cirkvi
- ekumenizmus

Výkonový štandard

- definovať Cirkev a jej základné znaky,
- vysvetliť základnú organizačnú štruktúru Cirkvi,
- zdôvodniť odvolávanie sa na kresťanské korene Európy,
- diskutovať o pozitívnych a negatívnych javoch v súčasnej Európe,
- charakterizovať iné kresťanské Cirkvi,
- interpretovať pojem ekumenizmus a jeho prejavy v dnešnom svete

Kresťanské hodnoty v spoločnosti

Obsahový štandard

- človek a jeho vzťah k spoločnosti
- sociálna náuka Cirkvi
- vzťah Cirkev a štát
- siedme Božie prikázanie

Výkonový štandard

- zdôvodniť pozitívny vzťah človeka k spoločnosti,
- vymenovať princípy sociálnej náuky Cirkvi,
- opísať úlohu Cirkvi v štáte a v politike,
- diskutovať o potrebe účasti na voľbách,
- sformulovať pozitívny význam 7. Božieho prikázania pre spoločnosť,
- uviesť príklady na previnenia proti tomuto prikázaniu.

Pramene plnohodnotného života

Obsahový štandard

- prvenstvo Boha v ľudskom živote
- modlitba
- svätá omša – vrchol a prameň života s Bohom
- sviatosti, ich vplyv na život
- modloslužba
- sekty

Výkonový štandard

- zvážiť význam prvenstva Boha v osobnom živote (1. Božie prikázanie),
- zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život,
- vysvetliť význam sviatostného života pre svoj duchovný život,
- opísať moderné spôsoby modloslužby,
- vymenovať základné negatívne vplyvy sekty na človeka a spoločnosť

Plnosť života

Obsahový štandard

- význam utrpenia
- sviatosť pomazania chorých
- eschatológia – smrť, osobný súd, nebo, peklo očistec, posledný súd
- vzkriesenie
- reinkarnácia

Výkonový štandard

- uviesť príklady zo Svätého Písma o pozitívnom znášaní utrpenia,
- obhájiť hodnotu ľudského života až do prirodzenej smrti,
- diskutovať o posledných veciach človeka,
- porovnať tri základné stavy po smrti – nebo, peklo, očistec,
- popísať rozdiel medzi vierou v reinkarnáciu a vzkriesením,
- odporučiť prijímanie sviatosti pomazania chorých.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné žiaka zaujať a motivovať, preto je potrebné využívať rôzne metódy a formy. Počas vyučovacej hodiny je možné využiť viacero foriem a metód. Ich striedaním udržiavame pozornosť žiaka, hodina nie je stereotypná. Výber metód a foriem súvisí s cieľom, ktorý chceme na danej hodine dosiahnuť, naplniť.

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- samostatná práca, práca v skupinách, diskusia, projektové vyučovanie, riešenie problémovej situácie, riadený rozhovor, hry, práca s pracovným listom, expozícia obrazu, kreslenie, práca s textom, práca s obrazom

Pomôcky

- pracovné zošity, Sväté písmo, učebnice, pracovné listy, obrazy
- dataprojektor, internet
- dvd, cd

6. Hodnotenie predmetu

Predmet náboženská výchova sa bude hodnotiť slovom absolvoval/neabsolvoval.

Aby žiak splnil podmienky k absolvovaniu predmetu, musí na hodinách preukazovať

- záujem o predmet.
- aktívne riešenie modelových situácií v skupine alebo v individuálnom prejave.

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Platí pre: 1., 2.ročník

Ústna časť: 20 bodov (5 otázok)

Výsledné hodnotenie

Absolvoval .....20 – 6 bodov ..... 100 % - 30 %
neabsolvoval.....5 – 0 bodov ..... 29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete náboženská výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Dekalóg.	Rešpektovať názory, potreby práva ostatných, uplatňovať svoje práva.
	Právo na smrť alebo právo na dôstojné umieranie?	Prosociálne hodnoty, postoje a sociálne normy, uskutočňovať v živote kresťanské princípy v duchu solidarity a lásky.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Na ceste k osobnosti.	Vlastná jedinečnosť, rešpektovanie jedinečnosti ostatných, zodpovednosť za vlastné konanie a osobný život.
	Boh vzťahov.	Pripravenosť byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.
	Studňa alebo pravda o mne samom.	Uskutočňovať v živote kresťanské princípy v duchu solidarity a lásky.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Naše cesty sa spojili.	Otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí, vytváranie medziľudských vzťahov.
	Priateľstvo, zamilovanosť, láska.	Medziľudské vzťahy.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete náboženská výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Pôvod človeka v jeho stvorení.	Vnímať život ako najvyššiu hodnotu.
	Človek správcom Zeme.	Stvorenie ako dar, človek ako dielo Božej lásky, ktorý je pripravený zodpovedne prijať svoj podiel na spoluvytváraní sveta, environmentálne problémy, kvalitné životné prostredie.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete náboženská výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kritický postoj k mediálnym produktom	8. Božie prikázanie Hodnota života – 5. Božie prikázanie. Je potrebná autorita?	Kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, odsúdiť negatívny vplyv médií.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete náboženská výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	8.Božie prikázanie	Rozlišovať predsudky a stereotypy vo vyjadrovacích prostriedkoch a médiách, dôsledky predsudkov a stereotypov prejavujúcich sa v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu a xenofóbie.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete náboženská výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Človek a jeho práva	Hodnota života – 5. Božie prikázanie	Chrániť ľudský život od počatia až po prirodzenú smrť.

8. Materiálne zabezpečenie

Učebné zdroje:

Anna Gembalová: Vzťahy a zodpovednosť – metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 1. ročník stredných škôl, Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., Spišská Nová Ves, 2008.

Anna Gembalová: Hodnoty a rozhodnutia – metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 2. ročník stredných škôl, Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., Spišská Nová Ves, 2008.

Tibor Reimer: Vzťahy a zodpovednosť – učebnica katolíckeho náboženstva pre 1. ročník stredných škôl, SSV, Trnava, 2019.

Terézia Žigová: Hodnoty a rozhodnutia – učebnica katolíckeho náboženstva pre 2. ročník stredných škôl západný obrad, SSV, Trnava, 2019.

Sväté písmo, Spolok svätého Vojtecha, Trnava, 1996.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: UMENIE A KULTÚRA 283

UMENIE A KULTÚRA **283**

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

UMENIE A KULTÚRA

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet umenie a kultúra patrí do rovnomennej oblasti UMENIE A KULTÚRA. Vyučuje sa v prvom ročníku vyššieho sekundárneho vzdelávania. V predmete sa žiaci oboznamujú s priestorom kultúry a umenia prostredníctvom tematických celkov, ktoré sú zamerané na komplexné vnímanie kultúry a umenia v súvislostiach súčasných kultúrnych, spoločenských, ekonomických a politických procesov. Žiak sa učí vytvárať základné kultúrne nástroje, rozlišovať rôzne súčasti kultúry a umenia, rozumieť ich úlohe vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy, opisovať a verbalizovať svoje zážitky z vnímania umeleckých diel, pochopiť význam a hodnotu umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa záujem žiaka o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získava vedomosti a rozvíja sa porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe. Získava informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom dedičstve. Podieľa sa na rozvíjaní zodpovedného postoja k hodnotám národnej kultúry a iných kultúr, a v neposlednom rade rozvíja kultivovanú umeleckú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť. Učiteľ vedie žiakov tak, aby vytvoril dostatočný priestor na diskusiu o aktuálnom poznaní žiakov, aby vytváral situácie, v ktorých žiaci aktívne reflektujú súčasné umenie a kultúru, tvoria, diskutujú, argumentujú a interpretujú, čím sa rozvíja myslenie, zručnosti, názory a postoje žiaka.

2. Ciele učebného predmetu

Hlavným cieľom predmetu umenie a kultúra je rozvoj socio-afektívnych schopností žiaka, jeho postojov, hodnotových orientácií a kritického vnímania kultúry. Predmet sa orientuje aj na rozvoj psycho-motorických schopností žiaka, na jeho samostatné tvorivé vyjadrovanie obsahov psychiky, ako aj na rozvoj kognitívnych schopností žiaka v poznávaní kultúry súčasnosti a minulosti.

Čiastkovými cieľmi učebného predmetu sú

- rozvoj žiakovho povedomia o vlastnej kultúrnej identite,
- rozšírenie skúsenosti s aktívnou tvorbou v rámci projektov v oblasti rôznych druhov umení a médií,
- rozvoj kultivovanej umeleckej, estetickej, vizuálnej, akustickej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
- rozvoj rozlíšenia hlavných umeleckých a kultúrnych smerov, prúdov a druhov,
- rozvoj porozumenia k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- rozvoj verbálnej alebo umeleckej interpretácie vlastných umeleckých zážitkov,
- rozvoj vyjadrovania vlastných myšlienok, skúsenosti a emócií prostredníctvom rôznych médií,
- rozvoj zodpovedného postoja k hodnotám národnej kultúry a rešpektovania hodnôt a rozdielov kultúr iných národov,
- rozvoj kritickej reflexie súčasnej ponuky vizuálnej kultúry a médií.

Predmet podporuje aj zodpovedné a samostatné postoje k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde a subkultúram, k tradičným hodnotám vlastnej kultúry, podnecuje kritické myslenie vo vzťahu

k mediálnej ponuke a k iným súčasným kultúrnym procesom. Rozvíjajú sa tu žiakove interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr. Predmet rozvíja vo viacerých témach osobnostné kompetencie, ako aj kognitívne kompetencie, komunikačné kompetencie a občianske kompetencie. Pretože žiak je komplexnou osobnosťou a nie je možné rozvíjať jeho kompetencie izolovanie, niektoré kompetencie sa rozvíjajú cez viaceré témy. Predmet vedie žiakov k tomu, aby vnímali kultúrne artefakty, kultúrne prejavy a umelecké diela v ich mnohostrannosti ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kultúrne kompetencie (kultúrna gramotnosť)

Vo väzbe na kľúčové kompetencie možno vyčleniť tieto hlavné kultúrne kompetencie, ktoré rozvíja predmet umenie a kultúra

- povedomie kultúrnej identity, rešpekt a tolerancia k hodnotám iných kultúr, základné interkultúrne kompetencie pre komunikáciu s príslušníkmi iných kultúr,
- pochopenie významu estetických faktorov, estetickej činnosti a umenia v živote človeka a spoločnosti,
- rozlišovanie hlavných umeleckých druhov, reflexia svojich estetických zážitkov,
- kultivovaná vizuálna, akustická, jazyková a pohybová gramotnosť,
- schopnosť kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií, práca s informáciami o významných umeleckých dielach a tendenciách z európskej tradície a informáciami o typických dielach vybraných iných kultúrnych tradícií,
- porozumenie súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe, kultúrna komunikácia, zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Kultúra a kultúrna tradícia: kultúrne povedomie, identita, tvorba kultúrnej tradície	5	Kultúrne tradície a identita. Historické pamiatky regiónu.
	Móda a životný štýl	4	Ako žijeme. Oblečenie a móda. Úpravy tela ako forma komunikácie. Módne časopisy. Televízia. Show.
	Kultúra tela – kult tela	4	Kultúra. Hygiena. Šport. Ľudské telo. Ideál krásy.

	Každodenná kultúra – experimenty	3	Funkcia umenia. Dizajn. Junk art. Inštalácia. Happening.
	Historická kultúra a súčasnosť	2	Svetové kultúrne dedičstvo. Kultúrne vplyvy a smery vo výtvarnom umení.
	Vysoká a nízka kultúra	2	Tzv. vysoká, nízka kultúra. Subkultúra.
	Reklama	3	Ciele reklamy. Psychologické pôsobenie reklamy. Umenie v reklame.
	Masová a populárna kultúra	3	Masová kultúra. Populárna kultúra. Gýč.
	Elektronické médiá	3	Elektronické médiá. Médiá v umení.
	Umelecké druhy	3	Umelecké druhy. Vrstvy umeleckého diela.
	Vyjadrovacie a výrazové možnosti rôznych umeleckých druhov	3	Vyjadrovacie prostriedky výtvarného umenia. Základné elementy výtvarného jazyka. Techniky tvorby umeleckého diela.
	Analýza a interpretácia umeleckého diela	3	Analýza a interpretácia umeleckého diela. Estetické vnímanie. Umelecké významy. Štruktúra umeleckého diela.
	Prevádzka v kultúre – prezentácia umenia	4	Kultúrne a umelecké inštitúcie. Prezentácia umenia v médiách. Umelecká kritika. Obecenstvo.
	Hodnota umenia a trh s umením	4	Hodnota umenia. Hodnota umeleckého diela. Trh s umením. Zneužitie umenia.
	Poznávanie umenia	2	Umelecké slohy, smery, štýly.
	Vybrané kapitoly z dejín umenia	18	Pravek. Egypt. Staroveké Grécko a Rím. Starokresťanské umenie. Románske umenie. Gotika. Renesancia. Barok. Klasicizmus. Romantizmus. Impresionizmus. Postimpresionizmus. Secesia. Moderné umenie 20. storočia.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Kultúra a kultúrna tradícia: kultúrne povedomie, identita, tvorba kultúrnej tradície

Výkonový štandard

- digitálne zdokumentovať vybranú kultúrnu pamiatku,
- vytvoriť vlastnú interpretáciu kultúrnej pamiatky, artefaktu, piesne alebo zvyku,
- zhodnotiť význam a prínos vybranej kultúrnej pamiatky,
- diskutovať o vplyve internetu na formovaní kultúrnej tradície a identity.

Móda a životný štýl

Výkonový štandard

- navrhnúť telový dizajn pre rôzne kultúrne žánre alebo spoločenské príležitosti,
- vytvoriť vlastný návrh odevného dizajnu,
- usporiadať módnu prehliadku,
- porovnať súčasné a minulé štýly v odievaní.

Kultúra tela – kult tela

Výkonový štandard

- tvorivo vyjadriť ideál mužskej alebo ženskej krásy,
- na vybraných ukážkach porovnávať rôzne koncepcie v postoji k ľudskému telu v súčasnosti a v minulosti, resp. v rôznych kultúrach,
- vytvoriť mediálnu prezentáciu ľubovoľnej športovej udalosti, módnej prehliadky, tanečného predstavenia, spoločenskej udalosti alebo verejnej akcie.

Každodenná kultúra – experimenty

Výkonový štandard

- vytvoriť videoklip alebo reklamný šot zameraný na prezentáciu (školy, projektu, produktu a pod.),
- na konkrétnych kultúrnych predmetoch interpretovať kultúrne súvislosti – staré/nové, zastarané/moderné, módne/vkusné/nevkusné, retro, inovatívne a pod.
- vytvoriť inštaláciu, happening alebo predstavenie s rôznymi kultúrnymi predmetmi.

Historická kultúra a súčasnosť

Výkonový štandard

- na príklade kultúrneho predmetu, umeleckého diela, pamiatky zdôvodniť význam svetového kultúrneho dedičstva a jeho ochrany,
- porovnať formu, obsah, význam a aktuálnosť umeleckých diel rôzneho žánru alebo druhu v histórii a v súčasnosti.

Vysoká a nízka kultúra

Výkonový štandard

- na rôznych príkladoch poukázať na kritéria vysokej a nízkej kultúry,
- pomenovať znaky subkultúr,
- porozprávať o príčinách vzniku subkultúr a vplyve subkultúr na dominantnú kultúru.

Reklama

Výkonový štandard

- interpretovať vybranú reklamu alebo reklamnú kampaň z hľadiska obsahu,
- na konkrétnom príklade zdôvodniť využitie umenia v reklame,
- pripraviť projekt prezentácie vlastnej myšlienky, nápadu,

- vytvoriť koncept reklamy na vybraný kultúrny produkt.

Masová a populárna kultúra

Výkonový štandard

- kriticky zhodnotiť vybrané produkty masovej kultúry,
- prezentovať vlastný kultúrny/mediálny produkt (blog, webovú stránku, školské noviny, rozhlasovú reláciu) vo vybranom masmédiu,
- na príkladoch rôznych mediálnych formátov vysvetliť fungovanie kritérií na rozlíšenie umeleckého diela a gýča,
- vytvoriť vlastný scenár k vybranému mediálnemu formátu,
- pripraviť prezentáciu/portfólio o svojom idole/vzore.

Elektronické médiá

Výkonový štandard

- prezentovať návrh vlastného edukačného projektu/aktivity v prostredí elektronických médií.

Umelecké druhy

Výkonový štandard

- zobraziť prostriedkami ktoréhokoľvek umeleckého druhu ľubovoľnú situáciu,
- priradiť umelecké dielo k umeleckému druhu,
- rozlíšiť kombináciu umeleckých druhov v syntetických umeniach.

Vyjadrovacie a výrazové možnosti rôznych umeleckých druhov

Výkonový štandard

- porovnávať využitie analogického vyjadrovacieho alebo výrazového prostriedku vo vybraných umeleckých druhoch,
- charakterizovať aspoň tri vyjadrovacie (výrazové) prostriedky v jednotlivých umeleckých druhoch,
- vysvetliť pojem výraz výtvarného diela.

Analýza a interpretácia umeleckého diela

Výkonový štandard

- identifikovať funkcie vybraného umeleckého diela,
- vysvetliť pojmy obsah a forma umeleckého diela,
- porovnať intenzitu a rôznorodosť estetického zážitku z vnímania rôznych umeleckých diel a artefaktov,
- verejne prezentovať verbálnu alebo umeleckú interpretáciu vybraného umeleckého diela alebo artefaktu.

Prevádzka v kultúre – prezentácia umenia

Výkonový štandard

- slovne zhodnotiť zážitok z navštíveného kultúrneho alebo umeleckého podujatia,
- objasniť vzťah medzi dielom a cieľovou skupinou,
- vytvoriť prezentáciu alebo recenziu na vybrané umelecké dielo.

Hodnota umenia a trh s umením

Výkonový štandard

- zdôvodniť svoj názor na hodnotu umeleckého diela,
- porovnať rozdiely v zhodnocovaní jednotlivých druhov umení,
- vyjadriť svoj názor na repatriáciu vybraných umeleckých diel,
- na vybranom umeleckom diele alebo artefakte vysvetliť podiel umeleckého trhu na jeho úspechu, respektíve neúspechu,
- porovnať spôsob ekonomického zhodnotenia a kultúrneho významu diel masovej produkcie a experimentálneho umenia.

Poznávanie umenia

Výkonový štandard

- na príklade poukázať na paralely umenia a iných oblastí kultúrnej tvorby spoločnosti,
- priradiť konkrétny umelecký druh ku slohovému obdobiu, smeru a štýlu,
- pomenovať historické slohy umenia v ich časovej následnosti,
- formou portfólia dokumentovať vo vybraných umeleckých médiách rôzne druhy umenia.

Vybrané kapitoly z dejín umenia

Výkonový štandard

- preukázať znalosť umeleckých druhov,
- informovať o základných znakoch umeleckého smeru,
- odlíšiť hlavné kultúrno-historické obdobia,
- analyzovať estetický zážitok pri vnímaní umeleckého diela,
- interpretovať kultúrne artefakty zo súčasnosti a minulosti pomocou estetickej terminológie,
- vedieť kultúrne vyjadrovať vybranú tému, vizuálne, zvukovo, slovom.

5. Metódy a formy práce

Metódy

- expozičná metóda – je vhodná na výklad nového učiva,
- fixačná metóda – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí,
- motivačná metóda – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať zvedavosť, tvorivos,ť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia,

- aktivizujúce metódy - podporujú záujem žiaka o učenie, podporujú u žiaka intenzívne prežívanie, kritické myslenie a konanie, využívajú už získané skúsenosti a vedomosti žiaka, významne podporujú a rozvíjajú poznávacie a emocionálne procesy žiaka,
- učenie založené na skúsenosti/zážitku - poskytuje nové možnosti vzdelávania a zdokonaľovania sa,
- diskusné metódy – metódy s cieľom naučiť žiaka otvorene komunikovať, vnímať ostatných, vedieť ich počúvať, klásť otázky, vecne argumentovať.

Formy

- individuálna a skupinová práca,
- tvorba a prezentácia projektov,
- práca s pracovným listom,
- práca s obrazom, expozícia obrazu,
- riadený rozhovor – beseda,
- diskusia,
- kreslenie, práca s materiálom,
- exkurzie.

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č. 21/2011 na hodnotenie žiakov stredných škôl. Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: projekt/portfólio (vypracovanie a prezentácia) a známka z testu/písomnej práce. Ďalšie hodnotenia môže žiak získať z prezentácií estetického zážitku, vlastnej umeleckej tvorby.

Súhrnný test

100 – 90 % .....výborný

89 – 75 % ..... chválitebný

74 – 50 % ..... dobrý

49 – 30 % .....dostatočný

29 – 0 % .....nedostatočný

Tematické prezentácie/Portfólio

Spracovanie témy

obsah .....7 bodov

cieľ .....3 body

Prezentácia projektu/portfólia

spracovanie v Power Pointe5 bodov

prednes.....5 bodov

spätná väzba s triedou .....5 bodov

Spolu: 25 bodov

25 – 22 bodov.....výborný

21 – 19 bodov..... chválitebný

18 – 13 bodov..... dobrý

12 – 8 bodov.....dostatočný

7- 0 bodov.....nedostatočný

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Predmet: Umenie a kultúra

Ročník: prvý

Prezentácia: Umenie okolo nás

- spracovanie obsahu témy (obsah, cieľ).....10 bodov
- prezentácia projektu (prednes, spätná väzba).10 bodov

Maximálny počet: 20 bodov

Test

Maximálny počet 15 bodov

Maximálny počet bodov celkom: 35 bodov

Výsledné hodnotenie:

35 – 31 bodov .....výborný

30 – 26 bodov..... chválitebný

25 – 21 bodov..... dobrý

20 – 16 bodov.....dostatočný

15 a menej bodov.....nedostatočný

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete umenie a kultúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Etické a mravné normy spoločnosti	Kultúra.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a získavanie pozitívneho postoja k sebe a druhým.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Populárna kultúra. Ľudia v populárnej kultúre – idol.	Rozmýšľať o sebe, svojom živote, o smerovaní a vzťahoch s ľuďmi.

Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Reklama. Ciele reklamy. Psychologické pôsobenie reklamy.	Vedieť pracovať ako aktívny člen tímu, akceptovať pravidlá skupinovej práce.
	Interpretácia umeleckého diela.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie, akceptovať rôzne typy názorov.
	Módne časopisy, televízia, prehliadky, show.	Využívať sociálne a komunikačné zručnosti.
	Kult tela v športe.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete umenie a kultúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vzťah človeka k prostrediu	Historické pamiatky regiónu.	Posilňovať pocit zodpovednosti k vnímaniu estetických hodnôt prostredia, ochrana kultúrnych pamiatok.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete umenie a kultúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Populárna kultúra. Ľudia v populárnej kultúre – idol.	Schopnosť orientovať sa v mediálnej ponuke v súlade s hodnotovým systémom.
	Elektronické médiá – druhy, funkcie.	Pochopiť komerčnú podstatu médií a z toho vyplývajúcich negatív a ohrození.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Masová kultúra. Produkty masovej kultúry.	Posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov.

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete umenie a kultúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**

Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Historické pamiatky regiónu.	Na vybraných dielach Žiliny viesť k uvedomovaniu si koreňov vlastnej kultúrnej identity.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k inými kultúram	Gýč.	Rozvíjať sebareflexiu a podporovať samostatné kritické myslenie.
	Kultúrna tradícia, kultúrna identita.	Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú do styku.
	Umelecké druhy.	Viesť k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti.
	Tzv. vysoká a nízka kultúra.	Viesť k schopnosti samostatne a zodpovedne reagovať na kultúrnu rôznorodosť sveta.
	Pravek – architektúra, sochárstvo, maliarstvo.	Rozvíjať schopnosť samostatne a zodpovedne reagovať na kultúrnu rôznorodosť sveta.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete umenie a kultúra		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Pobyt a pohyb v prírode	Grécke sochárstvo, maliarstvo.	Posúdiť olympijské slávnosti v duchu kalokagatie.

8. Materiálne zabezpečenie

Učebné zdroje

Erich Mistrík: Umenie a kultúra. Učebnica pre 1. ročník gymnázií. Združenie Educo, Prievidza. 2009.

Erich Mistrík: Umenie a kultúra pre 2. ročník gymnázií. Združenie Educo, Prievidza. 2009.

Erich Mistrík, Zoltán Janikovič: Umenie a kultúra. Učebnica pre 3. ročník gymnázií. Združenie Educo, Prievidza. 2012.

Kolektív autorov: Estetická výchova pre stredné školy. SPN, Bratislava. 1992.

Pijoan, J.: Dejiny umenia 1. – 10. diel. Tatran, Bratislava. 1982 – 1983.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ZDRAVIE A POHYB 294

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA **294**

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet telesná a športová výchova vytvára priestor na realizáciu a uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy, športovej činnosti a pohybových aktivít v prírodnom prostredí. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie proti civilizačným ochoreniam, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasti svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy.

2. Ciele učebného predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom primerane sa oboznamovať, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať správne pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, podporovať rozvoj všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti, zvyšovať aktivitu v starostlivosti o zdravie, nadobúdať vedomosti o motorike svojho tela, utvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na ich záujmy a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpoklad schopnosti k celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Špecifickým cieľom predmetu je, aby žiaci:

- porozumeli zdraviu ako subjektívnej a objektívnej hodnotovej kategórii, prebrali zodpovednosť za svoje zdravie
- vedeli hodnotovo rozlišovať základné determinanty zdravia
- osvojili si vedomosti a zručnosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o svoje telo, s aktívnym pohybovým režimom, s osobným športovým výkonom, zdravým životným štýlom
- vedeli aplikovať a naplánovať si spôsoby rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní svojej pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti
- porozumeli pozitívnemu pôsobeniu špecifických pohybových činností pri zdravotných poruchách a zdravotných oslabeniach, pri prevencii proti rozvoju civilizačných ochorení

- boli schopní zhodnotiť svoje pohybové možnosti, zorganizovať si svoj pohybový režim a zapojiť sa do spoluorganizovania športovej činnosti pre iných
- rozumeli vybraným športovým disciplínam, vzdelávacej, výchovnej, socializačnej a regeneračnej funkcii športových činností
- osvojili si poznanie, že prevencia je hlavný nástroj ochrany zdravia a získali zručnosti poskytnutia prvej pomoci
- racionálne jednali pri prekonávaní prekážok v situáciách osobného a verejného ohrozenia

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	2	66
2.	2	66
3.	2	66
4.	2	60

Ročník	Modul	Počet hodín	Obsah
prvý	Zdravie a jeho poruchy	9	Poučenie o BOZ; dýchacie cvičenia; uvoľňovacie cvičenia; strečing; správne držanie tela; relaxačné cvičenia; kompenzačné cvičenia; dýchacie cvičenia; spinálne cvičenia.
	Zdravý životný štýl	7	Jóga; vzťah medzi športovaním a zdravím; pohybové hry; životný štýl, psychohygiena; hody na cieľ; prekonávanie prírodných prekážok; orientačný beh.
	Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	21	Zásady cvičenia v posilňovni; atletika – bežecký krok, štarty; kruhový tréning; cvičenie na stanovištiach; kruhový tréning; aerobik, kondičné cvičenie; posilňovanie brušného svalstva; cvičenie na stanovištiach; posilňovanie veľkých svalových skupín; kruhový tréning; cvičenie na stanovištiach; posilňovanie svalstva trupu; kruhový tréning; cvičenie na stanovištiach; kondičné cvičenia; posilňovanie svalstva končatín;

			kruhový tréning; cvičenie na stanovištiach; posilňovanie s vlastnou hmotnosťou; posilňovanie svalstva trupu; záverečná hodina.
	Športové činnosti pohybového režimu	29	Futbal – herné činnosti jednotlivca; futbal – hra; volejbal – prihrávky zhora; volejbal – prihrávky zdola; volejbal – podanie zdola; volejbal – zdokonaľovanie prihrávok; volejbal – nácvik hry, pravidlá; volejbal – hra; gymnastika – prípravné spevňovacie a posilňovacie cvičenia; gymnastika – kotúľ vpred, kotúľ vzad; gymnastika – stojka na hlave; gymnastika – skoky a obraty; basketbal – základné loptové zručnosti; basketbal – dribling, prihrávky; basketbal – streľba, dovjtakt; basketbal – uvoľňovanie sa hráča bez lopty a s loptou; basketbal – zdokonaľovanie herných činností jednotlivca; basketbal – nácvik hry, pravidlá; pohybové hry; úpolové cvičenia; správanie na športoviskách; cvičenie bez náčinia; stolný tenis, badminton; základná gymnastika; jogging; frisbee, petanque; zásady fair-play; cvičenie s náčiním
druhý	Zdravie a jeho poruchy	7	Poučenie o BOZ; dýchacie cvičenia; civilizačné choroby, prevencia vzniku civilizačných chorôb; nebezpečenstvo závislostí (alkohol, fajčenie, drogy); kompenzačné cvičenia; strečing; jóga.
	Zdravý životný štýl	7	Jogging; Pozdrav slnku; správne držanie tela; relaxačné cvičenia; uvoľňovacie cvičenia; zásady správnej výživy; hody na cieľ;
	Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	22	Atletika – technika behu, štarty; atletika – odrazová výbušnosť; atletika – štafetový beh; prekážkové dráhy; aerobik, kondičné cvičenie; kondičné posilňovanie; cvičenia na úzkej ploche opory; skákanie cez švihadlo; prekážkové dráhy; plyometrický tréning; pohybové hry; kondičné cvičenia, aerobik; cvičenia s medicimbalmi; vrh guľou – nácvik; vrh guľou na výkon; posilňovacie cvičenia s vlastným telom; beh intervalovou

			metódou; vytrvalostný beh; posilňovacie cvičenia; skákanie cez švihadlo; plávanie – vytrvalostné testy kondičných schopností; hodnotenie kondičných schopností.
	Športové činnosti pohybového režimu	30	Futbal – herné činnosti jednotlivca; futbal – prihrávky, spracovanie lopty, streľba; futbal – útočné kombinácie; futbal – hra; cvičenia vo vise; gymastika – kotúľ vpred, kotúľ vzad, stojka na hlave; gymastika – stojka na rukách; gymastika – chôdza, obraty, váhy na kladine; gymastika – zostava na kladine; volejbal – prihrávky zhora, zdola; volejbal – podanie zhora; volejbal – smeč; volejbal – blokovanie; volejbal – hra; pohybové hry; basketbal – prihrávky, dribling; basketbal – streľba, prihrávky v pohybe, hoď a bež; basketbal – dvojtakt, doskakovanie; basketbal – útočné kombinácie; basketbal – osobná obrana; basketbal – hra; stolný tenis, bedminton; sebaobrana; florbal – herné činnosti jednotlivca, pravidlá; florbal – herné kombinácie, streľba; florbal – hra; florbal – hra stolný tenis, bedminton; step-aerobik, tae-bo; záverečná hodina.
tretí	Zdravie a jeho poruchy	8	Poučenie o BOZ; dýchacie cvičenia; uvoľňovacie cvičenia; prevencia vzniku úrazov pri športovaní; strečing; správne držanie tela; kompenzačné cvičenia; uvoľňovacie cvičenia.
	Zdravý životný štýl	8	Jóga – asány; relaxačné cvičenia; pohybové hry; akujóga; pohybové hry; šport a stravovanie; hody na cieľ; powerjóga.
	Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	20	Skokanská abeceda, skok do diaľky; plyometrický tréning; beh cez prekážky, štafetový beh; hod oštepom – nácvik; hod oštepom na výkon; crossfit; step-aerobik; cvičenia so švihadlami; posilňovacie cvičenia; prekážkové dráhy; kondičné posilňovanie; fyziologické charakteristiky športovej výkonnosti; posilňovacie cvičenia s vlastným telom; skákanie cez švihadlo; zumba; plyometrický tréning; crossfit; testy

			kondičných schopností; hodnotenie kondičných schopností; záverečná hodina.
	Športové činnosti pohybového režimu	30	Volejbal – prihrávky, podanie; volejbal – smeč, blokovanie; volejbal – bagrovaná, hra 2:2, hra 3:3; volejbal – zbiehanie, systémy hry; volejbal – hra; gymnastika –kotúle, stojky; gymnastika – premet bokom, rondát; gymnastika – prípravné preskokové cvičenia; gymnastika – preskok cez kozu – roznožka, skrčka; futbal – herné činnosti jednotlivca; futbal – herné kombinácie; futbal – hra; basketbal – dribling, prihrávky, streľba; basketbal – prihrávky v pohybe, dvojtakt, doskakovanie; basketbal – hoď a bež, kríženie, clonenie; basketbal – osobná obrana, zónová obrana; basketbal – hra; stolný tenis – základné údery, podanie; stolný tenis – útočné údery; stolný tenis – obranné údery, hra; stolný tenis – hra; džudo; florbal – vedenie lopty, prihrávky, streľba; florbal – herné kombinácie; florbal – hra; florbal – hra; bedminton; frisbee – základné hody, pravidlá; frisbee – hra; slackline.
štvrtý	Zdravie a jeho poruchy	7	Poučenie o BOZ; dýchacie cvičenia; uvoľňovacie cvičenia; strečing; správne držanie tela; kompenzačné cvičenia; spinálne cvičenie.
	Zdravý životný štýl	6	Aštangajóga; šport a spoločnosť; relaxačné cvičenia; 5 Tibeťanov; stravovanie a pitný režim pri športovaní; uvoľňovacie cvičenia.
	Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	20	Organizácia cvičenia v posilňovni, zásady bezpečnosti; atletika – bežecká abeceda, štarty, šprinty; kruhový tréning; posilňovanie svalstva končatín; posilňovanie svalstva trupu; cvičenie na stanovištiach; aerobik, kondičné cvičenie; posilňovanie brušného svalstva; základná gymnastika; cvičenie na stanovištiach; posilňovanie veľkých svalových skupín; kruhový tréning; cvičenie na stanovištiach; posilňovanie svalstva trupu; cvičenie bez náčinia;

			kondičné cvičenie so švihadlami; posilňovanie svalstva končatín; kruhový tréning; cvičenie s náčiním; záverečné hodnotenie.
	Športové činnosti pohybového režimu	27	Štafetové behy, jogging; volejbal – prihrávky - zdola, zhora, podanie – zdola, zhora; volejbal – príjem, nahrávka; volejbal – smeč, blokovanie, zbiehanie; volejbal – lob, ulievka, drajv; volejbal – hra; gymnastika – kotúle, stojky; gymnastika – premety, preskoky; gymnastika – prípravné cvičenia na hrazde; gymnastika – výmyk; gymnastika – podmet; futbal – herné činnosti jednotlivca, herné kombinácie; futbal – hra; futbal – hra; basketbal – herné činnosti jednotlivca; basketbal – herné kombinácie; basketbal – obranné systémy; basketbal – hra; basketbal - hra; florbal – herné činnosti jednotlivca, herné kombinácie; florbal – hra; florbal – hra; stolný tenis – hra; bedminton – základné údery; bedminton – pravidlá, hra; bedminton – hra.

Obsah sa prispôsobuje vývinovým etapám mládeže, a to nielen chronologickému veku, ale hlavne biologickým, funkčným a psychickým predpokladom, s osobitným zreteľom na individuálne osobitosti každého žiaka. Obsah vyučovania sa pružne prispôsobuje aj podľa pohybovej úrovne skupiny, záujmov žiakov a poveternostných podmienok.

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Výkonový štandard, štandard kompetencií:

- pochopiť význam zdravia pre jednotlivca a spoločnosť
- porozumieť základným otázkam vzniku civilizačných porúch zdravia, zdravotných oslabení a princípom primárnej a sekundárnej prevencie
- pochopiť význam pohybových aktivít pre zdravie, pre odstraňovanie zdravotných porúch a oslabení žiaka a dôležitosť ich začlenenia do každodenného života
- uplatňovať teoretické vedomosti a praktické zručnosti zo športu pri prevencii chorôb ako najúčinnejší spôsob starostlivosti o vlastné zdravie
- zostaviť a realizovať príklady cvičení pre prevenciu ochorení
- vysvetliť pojem hygiena a definovať jej význam pre zdravie
- identifikovať telesné, psychické a sociálne účinky pohybu a športu vo vzťahu k zdraviu a funkcii jednotlivých telesných orgánov

- porozumieť nebezpečenstvu závislostí, ich biologickým a sociálnym následkom (fajčenie, alkohol, iné drogy), výchova k eliminácii rizika
- vedieť poskytnúť prvú pomoc – základné zásady prvej pomoci
- osvojiť si základy správnej výživy a zdravého životného štýlu
- identifikovať základné atribúty zdravého životného štýlu
- porozumieť významu jednotlivých telovýchovných a športových činností ako súčasti optimálneho pohybového režimu
- zostaviť a zorganizovať program denného pohybového režimu ako súčasť zdravého životného štýlu
- nadobudnúť skúsenosti s využívaním adaptačných a kompenzačných tréningových mechanizmov na podporu zdravého životného štýlu
- aplikovať zdravotne orientované cvičenia a primerane ich použiť
- získať praktické zručnosti zdravotne orientovaných pohybových činností a využívať ich v dennom režime
- vyjadriť svoje zážitky z pohybu a športovania
- účelne využívať vplyv prírodných síl na vykonávanie vybraných telovýchovných a športových činností v starostlivosti o zdravie
- zorganizovať si pohybový režim a vytvoriť si program vlastných pravidelných pohybových aktivít ako súčasť životného štýlu
- rozlišovať cvičenia z hľadiska ich účinku na organizmus
- aplikovať metódy a zásady rozvoja sily rôznych svalových skupín s využitím viacerých pohybových prostriedkov
- charakterizovať zásady rozvoja a rozdielov vo vykonávaní cvičení na rozvoj rýchlosti a vytrvalosti
- aplikovať princípy a prostriedky rozvoja koordinačných schopností
- vysvetliť zásady správneho držania tela
- aplikovať cvičenia rozvoja kĺbovej pohyblivosti a ohybnosti chrbtice
- rozoznať diferencie rozvoja jednotlivých pohybových schopností, hodnotiť ich a vytvoriť svoj program vlastného rozvoja
- používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností
- charakterizovať športy a športové disciplíny zaradené do 4 druhov športových činností pohybového režimu
- prezentovať optimálnu techniku preberaných športov a športových činností
- rešpektovať pravidlá športových činností počas ich vykonávania
- prakticky demonštrovať zápas, súťaž v športoch s priamym a nepriamym kontaktom so súperom
- preukázať schopnosť zachovania bezpečnosti pri pádoch a uplatniť zásady sebeobrany
- pochopiť rozdiel v individuálnej a kolektívnej taktike pri realizácii športovej hry
- vykonať ukážku herných činností jednotlivca aspoň z 2 hier
- zorganizovať cvičebnú skupinu, zapojiť sa do rozhodovania hry, súťaže
- vykonať ukážku pohybu s vybraným náčiním, bez náčinia, na náradí s rôznymi výrazovými prostriedkami
- zostaviť rozcvičenie pri hudbe
- pochopiť význam taktu, rytmu, melódie a využiť ich v spojitosti s pohybovou kultúrou tela

- vytvoriť individuálnu a kolektívnu pohybovú väzbu, skladbu a využiť ich v spojitosti s hudbou
- premiestniť sa špecifickou pohybovou činnosťou vo vodnom prostredí, v zimnej a letnej prírode
- pochopiť rozdielnosť účinku pohybových aktivít v rôznom prostredí
- demonštrovať osvojené základné pohybové zručnosti vo vonkajšom prostredí
- vykonávať pohybové aktivity s rešpektovaním zásad ochrany životného prostredia
- využiť nadobudnutú pohybovú gramotnosť na ďalšiu aktívnu športovú činnosť vo svojom životnom štýle a spoluorganizovaní pohybového režimu iných osôb
- vytvoriť si predstavu a získať skúsenosti o vlastných pohybových možnostiach
- porozumieť účinkom pohybu na telesný, funkčný, psychický a motorický rozvoj a osvojiť si potrebu pravidelnej pohybovej aktivity v dennom režime
- pochopiť význam aktívneho odpočinku v pohybovom režime žiakov
- získať skúsenosti z pôsobenia rôznych telovýchovných a športových činností na telesný, funkčný a motorický rozvoj
- plánovať a aplikovať spôsob rozvoja pohybových schopností pri zlepšovaní pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti
- vytvoriť si správnu predstavu o objeme a intenzite a o pohybovom zaťažení pri telovýchovnej a športovej činnosti
- preukázať schopnosť hodnotiť a diagnostikovať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť
- vedieť diagnostikovať pulzovú frekvenciu
- vedieť uplatniť viaceré pohybové prostriedky na rozvoj jednotlivých pohybových schopností
- pochopiť potrebu dosiahnutia svojej optimálnej pohybovej výkonnosti ako predpokladu na vykonávanie záujmovej športovej činnosti
- využiť poznatky o štruktúre športovej činnosti a skúsenosti z ich osvojovania k osobnému pohybovému rozvoju, k zlepšovaniu svojej telesnej zdatnosti a vedieť ich demonštrovať v činnosti
- preukázať pohybovú gramotnosť, využitie poznatkov, zručností a schopností v osobnom športovom výkone
- získať poznatky o pravidlách športových disciplín a vedieť ich uplatniť pri športových disciplínach, organizovaní športovej aktivity
- pociťovať pozitívne zážitky z vykonávania pohybu, konať fair play
- orientovať a preukázať schopnosť premiestňovať sa v prírodnom prostredí pomocou rôznych lokomočných a športových prostriedkov
- vedieť prezentovať osobný výkon na verejnosti, v súťaži, až k prípadnému profesijnému uplatneniu sa v športe

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy -

- motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný výklad, motivačné rozprávanie, besedy, motivačné demonštrácie
- expozičné metódy: výklad, vysvetľovanie, opis, demonštrácia, metóda ukážky, metóda pozorovania, napodobňovania, metóda hry, metódy s heurestickou funkciou, samostatná práca žiakov
- fixačné metódy: napodobňovanie, opakovanie, metódy pasívneho pohybu a pohybového kontrastu, herné a súťaživé metódy
- diagnostické metódy: metódy pozorovania, testy, metódy rozhovoru

Formy – vyučovacia hodina, kurzová forma výučby
Pomôcky – telocvičné náradie a náčinie

6. Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný podľa metodického pokynu MŠ SR č.21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Za najdôležitejšie pri hodnotení žiaka v telesnej a športovej výchove sa považuje nielen to, aké pôsobenie zanechala táto činnosť na zlepšení jeho zdravia, pohybovej gramotnosti a výkonnosti, telesnej zdatnosti, ale vo väčšom rozsahu aj to, či žiak získal k tejto činnosti vzťah, či sa na nej so záujmom zúčastňoval, a to nielen v čase povinného vyučovania, ale aj mimo neho, či pociťoval z nej radosť a potešenie, či sa stala súčasťou jeho životného štýlu. Preto za základné ukazovatele hodnotenia žiaka sa považuje:

- posúdenie prístupu a postojov žiaka, najmä jeho vzťahu k pohybovej aktivite a vyučovaniu telesnej a športovej výchovy, jeho sociálneho správania a adaptácie – 40 % miery hodnotenia pri klasifikácii žiakov:
    1. má kladný vzťah k pohybovým činnostiam, aktívne sa zapája, prejavuje snahu, je disciplinovaný
    2. zapája sa do pohybových aktivít, je disciplinovaný
    3. nezapája sa samostatne do činností v rámci hodiny, neprejavuje záujem a snahu o zlepšenie svojich výkonov a zdatnosti, má neodôvodnené absencie na pohybových aktivitách vo vyučovacích hodinách
    4. je ľahostajný v prístupe k pohybovým činnostiam, neaktívny, neprejavuje záujem o zlepšenie svojho stavu, často neodôvodnene vynecháva aktívnu časť vyučovania
    5. je úplne ľahostajný k vyučovaniu, odmieta sa zapájať do pohybových činností na vyučovacej hodine, neprejavuje záujem o zlepšenie svojej fyzickej zdatnosti, odmieta sa zapájať aj do kolektívnych činností, veľmi často neodôvodnene vynecháva vyučovanie
- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností v športových hrách – 20% miery hodnotenia pri klasifikácii žiakov:

1. správna technika herných činností jednotlivca, adekvátne uplatnenie herných činností jednotlivca v hre
2. technika herných činností jednotlivca s malými chybami, adekvátne uplatnenie herných činností jednotlivca v hre
3. technika herných činností jednotlivca so strednými chybami, uplatnenie herných činností jednotlivca v hre s chybami
4. technika herných činností jednotlivca s veľkými chybami, uplatnenie herných činností jednotlivca v hre nie je možné
5. absolútne nezvládnutie techniky herných činností jednotlivca

- proces učenia sa, osvojovania, zdokonaľovania a upevňovania pohybových zručností v individuálnych športoch a telesných cvičeniach – 20 % miery pri klasifikácii žiakov:
  1. správna technika cvičebných tvarov
  2. technika cvičebných tvarov s menšími chybami
  3. technika cvičebných tvarov so strednými chybami
  4. technika cvičebných tvarov s veľkými chybami
  5. absolútne nezvládnutie techniky cvičebných tvarov
- znalosť telovýchovnej a športovej terminológie, pravidiel jednotlivých športov, telovýchovných zásad, teoretických vedomostí o vplyve športovania na ľudský organizmus – 20 % miery hodnotenia pri klasifikácii žiakov

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Predmet: telesná a športová výchova

Platí pre: 1.- 4.ročník

Ústna časť: 10 bodov
Praktická časť: 40 bodov

Výsledné hodnotenie

výborný.....50 – 42,5 bodov .....100 % - 85 %

chválitebný .....42 – 35 bodov .....84 % - 70 %

dobrý .....34,5 – 25 bodov .....69 % - 50 %

dostatočný.....24,5 – 15 bodov .....49 % - 30 %

nedostatočný.....14,5 – 0 bodov .....29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** do vyučovacieho procesu v predmete telesná a športová výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Nebezpečenstvo závislostí (alkohol, fajčenie, drogy)	Uplatniť základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Volejbal – hra; basketbal – hra; futbal – hra; florbal – hra; frisbee – hra; pohybové hry	Dokázať pracovať ako aktívny člen skupiny; akceptovať pravidlá skupinovej práce.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete telesná a športová výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zložky životného prostredia	Orientačný beh; orientácia v prírode	Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu.
Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana	Životný štýl, psychohygiena	Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia.
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Šport a spoločnosť	Poukázať na dôležitosť starostlivosti o ŽP pri organizovaní masových športových podujatí.
Vzťah človeka k prostrediu	Prekonávanie prírodných prekážok	Pochopiť vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete telesná a športová výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Šport a spoločnosť	Analyzovať pozitívny i negatívny vplyv médií na športovanie ľudí.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete telesná a športová výchova		
Tematické okruhy	**Učivo**	**Špecifikácia prierezovej témy**
Zdravotná príprava	Kondičné cvičenia	Spoznať význam cvičenia na priaznivý vplyv dýchacej a obehovej sústavy.
Pobyt a pohyb v prírode	Prekonávanie prírodných prekážok	Získať cvičením v prírode lepšiu fyzickú zdatnosť.
Záujmové technické činnosti a športy	Poučenie o BOZ; zásady cvičenia v posilňovni.	Utvrdiť si význam hygieny a bezpečnosti pri praktických činnostiach; rešpektovať pravidlá správania sa pri cvičení a spoločnej činnosti.
	Nebezpečenstvo závislostí (fajčenie, alkohol, drogy).	Uvedomiť si negatívny vplyv drog a liehových nápojov na fyzickú zdatnosť.
	Basketbal – útočné kombinácie; basketbal – osobná obrana, clonenie, doskakovanie; basketbal – hra	Rozvíjať zručnosti a schopnosti rýchlej reakcie, orientácie, rýchleho premiestňovania sa.
	Sebaobrana; džudo	Osvojiť si zručnosti obrany proti držaniu a škrteniu.

8. Materiálne zabezpečenie

Proces vyučovania telesnej a športovej výchovy prebieha v priestoroch školy – telocvičňa, posilňovňa, ihrisko na školskom dvore, workout v školskej záhrade a využívajú sa pri ňom dostupné telocvičné náradia a náčinia. Alternatívne spôsoby výučby sú možné i mimo priestorov školy, napr. na plavárni, atletickom štadióne, zimnom štadióne, v prírodnom prostredí.

KURZ POHYBOVÝCH AKTIVÍT ZAMERANÝCH NA ZIMNÉ ŠPORTY (LYŽIARSKY A SNOWBOARDOVÝ VÝCVIK) – 2.ROČNÍK

Ciele:

- spoznať pôsobenie a využitie prírodných síl na realizáciu telovýchovných a športových činností
- získať schopnosť lepšej orientácie v prostredí
- zlepšiť schopnosť premiestňovania sa v prostredí v zimnom období
- zlepšiť adaptácie organizmu, otužilosť
- získať schopnosti prekonávania prekážok v zimnom období
- zdokonaliť pohybové zručnosti z jedného zo zimných športov
- spoznať históriu zimných športov
- získať znalosti o možnom nebezpečenstve na horách a zásadách správania sa v kritických situáciách
- vytvárať vzťah k aktivite v prírodnom prostredí
- poznať vplyv pohybových aktivít na zdravie človeka
- zlepšiť kondičné schopnosti

KURZ POHYBOVÝCH AKTIVÍT ZAMERANÝCH NA LETNÉ ŠPORTY – 1.ROČNÍK

Ciele:

- spoznať pôsobenie a využitie prírodných síl na realizáciu telovýchovných a športových činností
- získať schopnosť lepšej orientácie v prostredí
- zlepšiť schopnosť premiestňovania sa v prirodzenom prostredí
- zlepšiť adaptácie organizmu, otužilosť
- získať schopnosti prekonávania prekážok
- zdokonaliť pohybové zručnosti aspoň z jedného letného športu
- získať základné zručnosti z ďalších letných športov
- vytvárať vzťah k aktivite v prírodnom prostredí
- poznať vplyv pohybových aktivít na zdravie človeka

Obsah

Variant č.1 – zdokonaľovací plavecký výcvik a športové aktivity vo vode – zdokonalenie základných plaveckých zručností – splývanie, potápanie, techniky jednotlivých plaveckých štýlov (prsia, kraul, znak), obrátky, skoky do vody; akvaaerobik, akvabely, vodné pólo.

Variant č.2 – kombinácia športových aktivít – turistika, zlaňovanie, plávanie, kolieskové korčuľovanie, cyklistika, kanoistika, orientačný beh.

ÚČELOVÉ CVIČENIA OCHRANY ŽIVOTA A ZDRAVIA

Účelové cvičenia sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín dvakrát ročne v druhom polroku.

Obsah účelových cvičení v 1. ročníku:

Aktuálne problémy ľudstva a ich riešenie

1. Zdravotná príprava (všeobecné zásady prvej pomoci, zásada 3T, zdravotnícky materiál, zásady ošetrenia rany, poruchy dýchania, masáž srdca, prvá pomoc pri rôznych druhoch krvácania, stabilizovaná poloha na boku, šok a protišokové opatrenia, obväzová technika, prvá pomoc pri poranení hlavy, prvá pomoc pri poranení hrudníka, prvá pomoc pri poranení brucha).
2. Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana (organizácia CO na škole, spôsoby varovných signálov, prostriedky individuálnej ochrany, typy úkrytov pre kolektívnu ochranu obyvateľstva, možné zdroje ohrozenia v mieste sídla školy, charakteristika mimoriadnych udalostí, príčiny vzniku mimoriadnych udalostí, čiastočná a úplná očista).
3. Pohyb a pobyt v prírode (určovanie svetových strán podľa prírodných javov v teréne, orientácia v teréne podľa mapy, orientácia v teréne podľa buzoly, poznávanie topografických značiek, orientácia mapy podľa buzoly, určovanie azimutu, zisťovanie vlastného stanovišťa na mape, odhad vzdialeností, meranie azimutov na mape a ich prenášanie do terénu, určovanie stanovišťa na mape pomocou buzoly kreslenie pochodovej osi).
4. Technické činnosti a športy.

Obsah účelových cvičení v 2. ročníku:

1. Aktuálne problémy ľudstva a ich riešenie.
2. Zdravotná príprava (prvá pomoc pri poruchách pohybovej sústavy, znehybnenie zlomenín dolnej a hornej končatiny, ochrana proti besnote, príznaky zvierat s nákazlivými chorobami, prvá pomoc pri otrave hubami, prvá pomoc pri otravách alkoholom a pri použití drog, rozlišovanie zlomenín rebier a ich ošetrenie, pomoc pri poranení chrbtice a panvy, odsun jednotlivcov a skupín zranených osôb).
3. Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana (riešenie následkov mimoriadnych udalostí v škole, v obci a okrese, zápalné prostriedky a látky, požiarna ochrana, ochrana obyvateľstva v okolí jadrovo-energetických zariadení, ochrana obyvateľstva v okolí vodohospodárskych diel, ochrana pred biologickými a chemickými zbraňami, záchranné, lokalizačné a likvidačné práce.
4. Pohyb a pobyt v prírode (kótovanie vo vrstevniciach, doplnkové vrstevnice, zobrazenie terénnych tvarov vrstevnicami, určovanie nadmorskej výšky orientačného bodu v teréne na mape, zhotovenie topografického náčrtu, orientačný beh podľa azimutu).
5. Technické činnosti a športy.

KURZ NA OCHRANU ŽIVOTA A ZDRAVIA – 3. ROČNÍK

Kurz na ochranu života a zdravia sa organizuje v treťom ročníku v trvaní 3 dní po 7 hodín výcviku. Realizuje sa internátnym spôsobom pobytu alebo dennou dochádzkou na zamestnanie.

Obsah:

1. Teoretická príprava – 3 hodiny
   Teoretická príprava v nadväznosti na vedomosti žiakov z vyučovania a účelových cvičení rozširuje ich informácie o: právnych normách, ktoré upravujú povinnosti prípravy občanov Slovenskej republiky na ochranu ich života a zdravia, orgánoch a organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove občanov, medzinárodných dohodách a organizáciách humanitárneho zamerania, organizácii a úlohách civilnej ochrany SR, najnovších poznatkoch zo zdravovedy, technických športoch a sebaobrane, právnych podmienkach vlastnenia a použitia zbrane a iných prostriedkov sebaobrany.
2. Praktický výcvik
   Zdravotná príprava 5 hodín (precvičiť s cieľom zdokonalenia sa žiakov v poskytovaní prvej pomoci: pri úpaloch, uštipnutiach hadom, popáleninách a priestreloch; zhotovenie improvizovaných nosidiel; poradie naliehavosti ošetrenia zranených osôb, umelé dýchanie, kriesenie, stabilizovaná poloha, poleptania chemickými látkami, otravy a omrzliny).
3. Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana 5 hodín (precvičenie činnosti pri požiari, výbuchu plynu, pri závale, pri leteckom nešťastí, pri radiačnej havárii, pri otrave potravinami a vodou).
4. Pobyt a pohyb v prírode 5 hodín (príprava stravy na improvizovaných prostriedkoch, vybudovanie trate pre orientačný beh, uskutočnenie pretekov na vybudovaných tratiach, úprava a čistenie prírodného prostredia, poznávanie prírodných úkazov).
5. Technické činnosti a športy 3 hodiny (exkurzie do športových zariadení a ukážky z oblasti: športovej streľby, motorizmu, rádioamatérskej a spojovacej činnosti športového potápania a vodáctva, modelárstva, leteckých športov a parašutizmu, horolezectva a pod.).